

ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐

วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

สำนักกรรมการประชุมและชวเลข สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการตรวจแล้ว วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สภารับรองในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ครั้งที่..... วัน.....เดือน..... พ.ศ.

สารบัญ
รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐
วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐
ณ ตึกรัฐสภา

	หน้า
ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม	๑
- เรื่อง ตามที่คณะกรรมการวิสามัญ	๑
กิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้มีมติให้	
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา	
และคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกีฬา	
ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม และจริยธรรม	
เสนอรายงานในวันนี้ นั้น ทั้ง ๒ คณะ ขอเลื่อนการเสนอ	
รายงานออกไปก่อน	
ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี	๒
ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ไม่มี	๒
ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มี	๒
ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่เสนอใหม่	๒
๕.๑ พิจารณาแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อน	๒
วาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐	
กลุ่ม “คน” เรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ	
ประชาธิปไตย”	

ผู้อภิปราย

- นายเสรี สุวรรณภานนท์

๓ ๒๖ ๕๔

๖๐ ๖๔

หน้า

- นายกษิต ภิรมย์	๑๑ ๕๑ ๖๓
- นางทิพย์พาพร ตันติสุนทร	๒๔ ๕๙
- นายสุรินทร์ จิรวินิช	๒๗ ๒๘ ๖๒
- นายไวยุทธ์ ทองอ่วม	๓๓ ๖๑
- พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	๓๗
- พลตำรวจโท อำนวย นิยมะโน	๔๓
- นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	๔๗
๕.๒ พิจารณาแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อน	๖๕
วาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐ กลุ่ม	
“โครงสร้างพื้นฐาน” เรื่อง “ผลการศึกษาและข้อสังเกตร่างพระราชบัญญัติ	
ว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.”	
ผู้อภิปราย	
- พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	๖๖ ๑๑๔ ๑๑๙
- พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์	๖๘ ๗๗ ๙๙ ๑๑๐
- นายโกเมน พิบูลย์โรจน์	๗๕
- นายสุรินทร์ จิรวินิช	๗๙ ๑๑๑ ๑๑๘
- นายคำคุณ สิริธิตมาน	๘๒ ๑๐๖ ๑๑๐
- พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม	๘๘ ๑๑๗
- นายกษิต ภิรมย์	๙๕
- นายอนุสิษฐ คุณากร	๑๑๒
ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ ไม่มี	๑๑๙

รายชื่อสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ที่มา ลา ขาดในการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐
วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๐๑	พลโท กมล สุวภาพ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๒	นายกฤษฎา จินะวิจารณ์		✓		
๐๐๓	พลโท ฤกษ์ บวรรัตนารักษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๔	นายกสินธ์ สารสิน		✓		
๐๐๕	นายกษิต์เดชชนทัต เสกขุนทด	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๖	นายกษิตศ อาชวคุณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๗	นายกษิต ภิรมย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๘	นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๐๙	นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๐	นายกิตติ กิตติโชควัฒนา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๑	นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๒	นายเกรียงยศ สุดลาภา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๓	พลเรือเอก ไกรฐ วัฒนธรรม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๔	นายขวัญชัย ดวงสถาพร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๕	พลอากาศเอก ขวัญชัย เอี่ยมรักษา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๖	นายเข้มชัย ชูติวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๗	พลโท คณิต แจ่มจันทร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๘	พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๑๙	พลเอก คณิต อุทิศสาร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๐	นายคณิสสร นาวานุเคราะห์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๑	พลอากาศเอก ชาติพิทย์ ภูญชร ณ อยุธยา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๒	นายคำณูณ สิทธิสมาน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๓	นายคุรุจิต นาครทรรพ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๒๔	หม่อมราชวงศ์จักรกรรณ จิตรพงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๕	พลเอก จารุเกียรติ ชัยวงษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๖	นายจินดา วงศ์สวัสดิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๗	พลเอก จิระ โกมุทพงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๘	พลเรือเอก จีรพัฒน์ ปานสกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๒๙	นายจุมพล สุขมัน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๐	นางจุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๑	พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครื่องาม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๒	นายเฉลิมพล ประทีปะวงนิช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๓	นายเฉลิมศักดิ์ อบสุวรรณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๔	พลเรือเอก ขนิษฐ ชุณหะวัณพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๕	นายชัย ชิตชอบ		✓		
๐๓๗	นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๘	นายชาติ เอียดสกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๓๙	พลตำรวจเอก ชิตชัย วรรณสถิตย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๐	นายชูชัย ศุภวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๑	นายชูชาติ อินสว่าง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๒	นายชูศักดิ์ เกวี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๓	พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๔	พลเอก ชูศักดิ์ สันติวรฤทธิ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๕	พลเอก ชูศิลป์ คุณาไทย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๖	นายธำมรงค์ ชมเสวี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๔๗	พลเอก ฐิติวัฒน์ กำลังเอก		✓		
๐๔๘	นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์		✓		
๐๔๙	พลเรือเอก ณรงค์พล ณ บางช้าง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๐	พันตำรวจเอก ณรัชต์ เสวตนันท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๒	นายดำรงค์ พิเดช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๕๓	ศาสตราจารย์ดุสิต เครื่องงาม		✓		
๐๕๔	นายดุสิต ลีลาภัทรพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๕	พลตำรวจเอก เดชมรงค์ สุทธิชาญบัญชา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๖	นายเดชาวิวัฒน์ ณ สงขลา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๗	นายตระกูล วินิจนัยภาค	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๘	พลตำรวจโท ตรีนศ รณฤทธิชัย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๕๙	นายต่อพงศ์ เสลานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๐	พลตำรวจเอก ไตรรัตน์ อมาตยกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๑	นางฉวีลาดี บุรีกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๒	พลอากาศเอก ทวีเดช อังสุสิงห์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๓	นายทวีศักดิ์ กอนันตกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๔	ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๕	นายธงชัย ลืออดุลย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๖	พลเอก ธวัช สารสุข	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๗	พันเอก ธนศักดิ์ มิตรภานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๘	นายธเนศพล ธนบุญวัฒน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๖๙	ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญามาศย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๐	พลเอก ธวัช จารุกุลส	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๑	นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๒	นายธวัชชัย พักอังกร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๓	พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๔	นายธานินทร์ ณะเฒ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๕	พลตำรวจโท อธิจิตร อุตมะ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๖	พลอากาศเอก อธิระภาพ เสนะวงษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๗	พลเอก นคร สุขประเสริฐ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๘	นางนรรัตน์ พิมเสน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๗๙	นายนิกร จำนง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

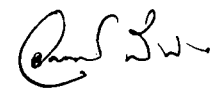
เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๐๘๐	นางนินนาท ชลิตานนท์		✓		
๐๘๑	พลอากาศเอก นิรันดร์ ยิ้มสรวล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๒	นายบวรเวท รุ่งรุจี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๓	นายบัญชา ประมิตนาภรณ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๔	พลโท บัญชา สิทธิวรยศ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๕	นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๖	พลเรือเอก ประดิษฐ์ ศิริคุปต์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๗	นางประภา เติตระกุล ศรีนวลนัด	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๘	นายประภาศ คงเอียด	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๘๙	นายประมนต์ สุธีวงศ์		✓		
๐๙๐	ร้อยเอก ประยุทธ์ เสาวคนธ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๑	นายประยูร เขียววัฒนา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๒	นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๓	พลเอก ปราการ ชลยุทธ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๔	นายปรีชา บุตรศรี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๕	พลอากาศเอก ปรีชา ประดับมุข		✓		
๐๙๖	นางปัทมา เขียววิเศษกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๗	นายปานเทพ กล้านรงค์ราญ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๘	นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบาฑา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๐๙๙	นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๐	พลอากาศเอก เผด็จ วงษ์ปิ่นแก้ว		✓		
๑๐๑	นายพงศ์ศักดิ์ฐ์ เสมสันต์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๒	นายพนม ศรศิลป์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๓	นายพรชัย ตระกูลวรานนท์		✓		
๑๐๔	คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๕	นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๖	พลเอก พหล สง่าเนตร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๐๗	พลเอก พอพล มณีรินทร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๘	พลเรือเอก พระจันทร ทามประทีป	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๐๙	พลตำรวจตรี พิสิทธิ์ เปาอินทร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๐	นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิต	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๑	นายไพฑูรย์ หลิมวัฒนา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๒	พลเอก ภิญโญ แก้วปลั่ง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๓	พลเอก ภูติศ ทัตติยโชติ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๔	พลอากาศเอก มนัส รูปขจร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๕	นายมนู เลียวไพโรจน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๖	นางมิ่งขวัญ วิทยารังสฤษดิ์	✓			
๑๑๗	นางเมธินี เทพมณี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๘	พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๑๙	พลเรือเอก ยุทธนา เกิดด้วยบุญ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๐	พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๑	นางรวิวรรณ ภูริเดช		✓		
๑๒๒	นายรังสรรค์ ศรีวรศาสตร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๓	พลเอก รักษ์กฤต กาญจนวัฒน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๔	พลตำรวจเอก เรืองศักดิ์ จริตเอก	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๕	นายเลิศปัญญา บุณบั่นจิต	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๖	พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๗	นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๘	พลตำรวจเอก วรพงษ์ ชิวปรีชา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๒๙	นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๐	พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๑	นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๒	พลโท วรวิทย์ บุญญะสิทธิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๓	นางสาวลัษณ์ ศรีอรุณ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๓๔	พลเอก วัฒนา สรรพานิช	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๕	พลอากาศเอก วัธน มณีนัย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๖	นายวันชัย ศักดิ์อุดมไชย	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๗	นายวันชัย สอนศิริ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๘	นายวัลลภ พริ้งพวงษ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๓๙	พลเอก วิชิต ยาทิพย์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๐	นายวิเชียร ขวาลิต	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๑	พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๓	นายวินัย ตะห์ลัน	✓			ลงชื่อย้อนหลัง
๑๔๔	นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๖	นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๗	นายวิวรรณ แสงสุริยะฉัตร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๘	พลเอก วุฒินันท์ ลีลายุทธ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๔๙	นายไวกุณฑ์ ทองอร่าม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๐	พลตำรวจเอก ศรีวรราช รังสิพราหมณกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๑	นายศานิตย์ นาคสุขศรี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๒	นายศิริชัย ไหมงาม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๓	นายสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๔	พลเรือเอก สติรพันธุ์ เกยานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๖	นายสมชัย เจริญชัยฤทธิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๗	นายสมชัย ฤชุพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๘	นายสมชาย พุฒิกัลป์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๕๙	พลโท สมชาย ลีนประเสริฐ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๐	นายสมเดช นิลพันธุ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๑	นายสมพงษ์ สระกวี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๒	นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๓	พลเอก สราวุฒิ ชลออยู่	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

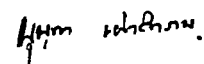
เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๖๕	นายสังคิต พิริยะรังสรรค์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๖	นายสันตศักร์ จรุงญู งามพิเชษฐ์		✓		
๑๖๗	พลตรี สิริวัตร นาคทอง	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๘	นายสุชน ชาลีเครือ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๖๙	พันเอก สุชาติ จันทร์โชติกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๐	นายสุนชัย คำนุณเศรษฐ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๑	นายสุรัชย์ ดนัยตั้งตระกูล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๒	พลเอก สุรเดช เพ็ญเจริญ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๓	นายสุรินทร์ จิรวินิชกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๔	พลเรือเอก สุรินทร์ เรืองอารมณ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๕	นายสุวัฒน์ จิราพันธุ์		✓		
๑๗๖	พลตำรวจเอก สุวิระ ทรงเมตตา	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๗	นายเสรี สุวรรณภานนท์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๘	นายเสรี อติภัทระ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๗๙	นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๐	พลอากาศเอก อนาวิน ภิรมย์รัตน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๑	พลเรือเอก อนุทัย รัตตะรังสี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๒	นายอนุสร จิรพงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๓	นายอนุสิษฐ์ คุณากร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๔	นายอภิชาติ จงสกุล	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๕	พลเอก อภิชาติ เพ็ญกิตติ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๖	นายอภิรักษ์ ชื่อธามวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๗	พลเรือเอก อภิวัฒน์ ศรีวรรณะ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๘	นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๘๙	นายอรุณ จิรขวาลา	✓			
๑๙๐	นายอลงกรณ์ พลบุตร	✓			
๑๙๑	ศาสตราจารย์อัครา ศานติศาสน์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร

เลขประจำตัวสมาชิก	ชื่อ - ชื่อสกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๙๒	นายอักรินทร์ เลิศกิจชัยศิริ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๓	นายอับลุฮาติม มินซาร์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๔	พลตำรวจเอก อัครวิน ขวัญเมือง		✓		
๑๙๕	พลตำรวจโท อาจิณ โชติวงศ์	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๗	พลตำรวจโท อำนวย นิมมะโน	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๘	นายอำพล จินดาวัฒนะ	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๑๙๙	นายอุทัย เลาหวิเชียร	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
๒๐๐	พลเอก เอกชัย จันทร์ศรี	✓			รับข้อมูลด้วยบัตร
รวม ๑๙๓		๑๗๘	๑๕	-	

นางสาววรรณภัสสร รุจิกุลศิริ

ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ

นางบุญพา เผ่าสำราญ

ตำแหน่ง ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานทะเบียนประวัติและสถิติ

รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐

วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๒ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๑๗๘ คน

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) :
สวัสดีครับ เรียนท่านสมาชิก ขณะนี้มีท่านสมาชิกลงชื่อมาประชุมจำนวน ๑๐๐ ท่าน
ครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อดำเนินการ
ประชุมตามระเบียบวาระนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ซึ่งไม่ปรากฏ
ในระเบียบวาระ คือรับทราบเรื่องที่บรรจุในระเบียบวาระ ตามที่ที่ประชุมคณะกรรมการธิการ
วิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐
ได้มีมติให้กำหนดระเบียบวาระการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในวันนี้ประกอบด้วย
เรื่องที่คณะกรรมการธิการพิจารณาเสร็จแล้ว ได้แก่ รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อน
การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เรื่อง การปฏิรูปการใช้ประโยชน์ความหลากหลาย
ทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และเรื่องที่เสนอใหม่ พิจารณาแนวทางดำเนินงานขับเคลื่อนวาระ
การปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐ กลุ่ม “คน” เรื่อง การพัฒนาการศึกษา
ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา
คุณธรรม และจริยธรรม ซึ่งต่อมาคณะกรรมการทั้ง ๒ คณะได้ขอให้เลื่อนการบรรจุ
ระเบียบวาระออกไปก่อนเพื่อจัดทำรายงานให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น -----

ผมอาศัยอำนาจตามข้อบังคับ ข้อ ๑๐ (๒) ควบคุมและดำเนินกิจการของสภาให้มีการประชุมอย่างต่อเนื่องและเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยได้ประสานงานกับประธานคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง และประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน เพื่อขอนำแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนวาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐ เข้ามาบรรจุระเบียบวาระแทน เพื่อให้สภาได้พิจารณาในวันนี้ จึงขอแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

(ที่ประชุมรับทราบ)

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) :

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่ค้างการพิจารณา ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่เสนอใหม่

๕.๑ พิจารณาแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนวาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐ กลุ่ม “คน” เรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย” ตามที่ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๕๖ วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐ ได้พิจารณาแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนวาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐ ของแต่ละคณะกรรมการแล้วนั้น ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบให้สภาพิจารณาและรับทราบถึงความก้าวหน้า อุปสรรค ปัญหา แนวทางแก้ไข และแนวทางการดำเนินการปฏิรูปของแต่ละด้าน สำหรับเรื่องนี้เป็นแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนวาระการปฏิรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

วาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐

กลุ่ม “คน”

เรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง
ในระบบประชาธิปไตย”

ของ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สารบัญ

วาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐

กลุ่ม “คน”

เรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย”

ของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

	หน้า
๑. ความเป็นมา	๑
๒. วิธีพิจารณาศึกษา	๓
๒.๑ การประชุมภายในคณะอนุกรรมการฯ เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางการดำเนินงาน	๓
๒.๒ รวบรวมข้อมูลจากการประชุมรับฟังข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากหน่วยงาน ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการที่เกี่ยวข้อง จากการพบปะกับหน่วยงานนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง	๓
๒.๓ ทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ	๔
๒.๔ กำหนด เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ วิธีการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์	๔
๒.๕ กระบวนการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง	๗
๓. แผนการปฏิรูปและวิธีการจัดทำแผนแม่บทเพื่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง	๘
แผนหลักที่ ๑ การให้การศึกษาเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน	๘
แผนหลักที่ ๒ การสร้างนักการเมืองที่ดีและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน	๑๒
แผนหลักที่ ๓ การประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน	๑๔
แผนหลักที่ ๔ การบริหารการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน	๑๖
๔. กำหนดเวลาการปฏิรูป (ตามแผนการปฏิรูป ๓) เริ่มจากโครงการนำร่อง	๑๙
๕. แหล่งที่มาของงบประมาณ	๒๒
๖. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๒๒
๗. ข้อเสนอแนะตามรายงานที่ผ่านการพิจารณาของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	๒๓
๘. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการขับเคลื่อนวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	๒๓
๙. การขับเคลื่อนตามแผนแม่บท	๒๔
๙.๑ การขับเคลื่อนการปฏิรูปให้เรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย” เป็นวาระแห่งชาติ	๒๔
๙.๒ การจัดทำโครงการนำร่อง ระหว่างวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐	๒๕
๙.๓ การขับเคลื่อนเพื่อให้มีองค์กรหรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่เสริมสร้าง วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	๒๗
๑๐. การพิจารณายกร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง พ.ศ.	๒๗

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก การดำเนินงานขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบบประชาธิปไตยที่ผ่านมา ตามลำดับปฏิทิน	๒๙
ภาคผนวก ข การดำเนินงานขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบบประชาธิปไตยที่ผ่านมา ตามกลุ่มเป้าหมาย	๔๑
ภาคผนวก ค กรอบแนวคิดหลักยุทธวิชาการเมือง และพลเมืองศึกษา สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ชั้นปีที่ ๑	๕๙

รายนามคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนว่าด้วยแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง

๑. นายกษิต ภิรมย์	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายวรพจน์ ตั้งพันธุ์เพ็ญ	อนุกรรมการ
๓. นายธนิต กิตติพิธโนทัย	อนุกรรมการ
๔. นางพรธัญญา เสริมศรี	อนุกรรมการ
๕. พลตรี ธเนศ กาฬพฤกษ์	อนุกรรมการ
๖. พันตำรวจเอกหญิง จินดา กลับกลาย	อนุกรรมการ
๗. นางทิพย์พาพร ตันติสุนทร	อนุกรรมการ
๘. นายสมชาติ เจศรีชัย	อนุกรรมการ
๙. นางอุษา เทียนทอง	อนุกรรมการ
๑๐. นายเฉลิมชัย พันธุ์เลิศ	อนุกรรมการ
๑๑. ว่าที่ร้อยตรี สัมพันธ์ แสงคำเลิศ	อนุกรรมการ
๑๒. นายวรวุฒิ สุภาพ	อนุกรรมการ
๑๓. นายรุจน์ ฤชา	อนุกรรมการ
๑๔. นางสาวศิริภา อินทวิเชียร	อนุกรรมการ
๑๕. พลตรี เกกิงศักดิ์ เครือหงส์	เลขานุการอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการ

๑. นางนรรัตน์ พิมเสน
๒. นายสุวิทย์ เลิศธนากุลวัฒน์
๓. นายขจรพัฒน์ ชัยประภา
๔. นายสุกฤษฎ์ชัย อีระเริงฤทธิ์
๕. นางสาวเพ็ญศรี พัทธวิวัฒน์ศิริ
๖. นายชิษณุชา นวลปาน

วาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐

กลุ่ม “คน”

เรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย”

ของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งตามข้อบังคับ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๗๓ กรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายเสรี สุวรรณภานนท์	ประธานกรรมการ
๒. นายกษิต ภิรมย์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก จิตติวัจน์ กำลั้งเอก	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสังศิต พิริยะรังสรรค์	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. นายชัย ชิดชอบ	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายสุชน ชาลีเครือ	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	โฆษกกรรมการ
๘. นายวันชัย สอนศิริ	โฆษกกรรมการ
๙. นายคำณูณ สิทธิสมาน	กรรมการ
๑๐. นายดำรงค์ พิเดช	กรรมการ
๑๑. พลตำรวจโท ตรีนุช รัตนวิชัย	กรรมการ
๑๒. พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	กรรมการ
๑๓. นายนิกร จำนง	กรรมการ
๑๔. พลโท วรภัทร์ บุญญะสิทธิ์	กรรมการ
๑๕. พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	กรรมการ
๑๖. นายวิทยา แก้วภราดัย	กรรมการ (ลาออก)
๑๗. นายสมพงษ์ สระกวี	กรรมการ
๑๘. นายอรุณ จิรขวาลา	กรรมการ
๑๙. พันตรี อาณันย์ วัชรไทย์	กรรมการ (ถึงแก่อนิจกรรม)
๒๐. นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	เลขานุการกรรมการ
๒๑. นางนรรัตน์ พิมเสน	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

อนึ่ง บุคคลลำดับที่ ๑๙ พันตรี อาณันย์ วัชรไทย์ พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ตามข้อบังคับ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๙๑ (๒) และบุคคลลำดับที่ ๑๖ นายวิทยา แก้วภราดัย พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๙๑ (๓)

๑. ความเป็นมา

ในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๒๕/๒๕๕๙ วันจันทร์ที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณาและเห็นชอบรายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย” (แผนแม่บท) และ

ได้ส่งรายงานดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาดำเนินการ ต่อมาคณะกรรมการประสานงานรวม ๓ ฝ่าย (สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และคณะรัฐมนตรี) ได้มีการประชุมพิจารณารายงานการขับเคลื่อนการปฏิรูป เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของคณะกรรมการฯ และได้มีการส่งมติและประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการประสานงานรวม ๓ ฝ่าย ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ภายหลังจากที่แผนแม่บทว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการประสานงานรวม ๓ ฝ่ายแล้ว เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙ คณะกรรมการฯ ได้พบปะหารือกับรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุวัจน์ ตันยวรรณนะ) โดยมีการหารือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างกันเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งผลจากการหารือดังกล่าว รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุวัจน์ ตันยวรรณนะ) ในฐานะประธานกรรมการประสานงาน รวม ๓ ฝ่าย ได้สรุปผลการหารือนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา ในการนี้ได้มีบัญชาเห็นชอบให้ส่งข้อเสนอการปฏิรูปให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ได้รับทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

นอกจากนี้ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๘ และมาตรา ๒๕๘ (๑) ที่ผ่านประชามติและประกาศใช้บังคับ ได้วางหลักการการบริหารปกครองประเทศในมิติด้านการเมืองและประเด็นในเรื่องของการกำหนดให้มีการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองไว้ ดังนี้

“มาตรา ๗๘ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน”

“มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆ ให้เกิดผลดังต่อไปนี้

ก. ด้านการเมือง

(๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ตลอดจนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รู้จักยอมรับในความคิดเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

(๒)

เพราะฉะนั้น แผนแม่บทการเสริมสร้างวัฒนธรรมด้านการเมืองของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองจึงเป็นกรอบแนวทางสำคัญของการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองที่ทุกภาคส่วนจะต้องดำเนินการต่อไปให้เป็นผลสัมฤทธิ์ และถือเป็นภาระหน้าที่ของผู้มีอำนาจบริหารปกครองประเทศ พึงต้องตระหนักและดำเนินการภายใต้ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางการเมือง ในมิติที่สำคัญเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีและถูกต้องมีความเข้มแข็ง มั่นคง เพื่อประโยชน์ต่อประเทศชาติ และประชาชนอย่างยั่งยืน

๒. วิธีพิจารณาศึกษา

การวิเคราะห์จัดทำแนวทางเกี่ยวกับเรื่องที่จะปฏิรูป

การขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานหลายปีต้องมีความต่อเนื่องและมีความคุ้มค่า คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่จะปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตของประชาชนให้เป็นประชาชนที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องและเหมาะสม มีกรอบแนวคิดและวิธีการดังนี้

- ๑) ประชุมภายในคณะอนุกรรมการฯ เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางการดำเนินงาน
- ๒) รวบรวมข้อมูลจากการประชุมรับฟังข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากหน่วยงานผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการที่เกี่ยวข้อง
- ๓) ทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ
- ๔) กำหนด เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ วิธีการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์

๒.๑ การประชุมภายในคณะอนุกรรมการฯ เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางการดำเนินงาน

ที่ประชุมได้พิจารณากรอบและแผนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ และเห็นควรให้มีการตั้งคณะทำงานจำนวน ๔ คณะ เพื่อพิจารณาจัดทำแผนการปฏิรูปวัฒนธรรมทางการเมืองเสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองต่อไป ดังนี้

- ๒.๑.๑ คณะทำงานการจัดทำแผนแม่บท
- ๒.๑.๒ คณะทำงานร่างหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- ๒.๑.๓ คณะทำงานศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติและความเชื่อถือที่ผิดและที่ควรจะเป็นด้านวัฒนธรรมการเมือง
- ๒.๑.๔ คณะทำงานศึกษาแนวทางการจัดตั้งสถาบันส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๒.๒ รวบรวมข้อมูลจากการประชุมรับฟังข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากหน่วยงาน ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการที่เกี่ยวข้องจากการพบปะกับหน่วยงานนักวิชาการที่เกี่ยวข้องหน่วยงานดังกล่าวยินดีให้ความร่วมมือการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย หน่วยงาน ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการที่ได้เข้าพบหารือดังนี้

- ๒.๒.๑ พบปะที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ในวันอาทิตย์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ณ มหาวิทยาลัยมหิดล
- ๒.๒.๒ พบปะที่ประชุมคณะกรรมการอธิการบดี ในวันจันทร์ที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
- ๒.๒.๓ พบปะคณบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันจันทร์ที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ อาคารรัฐศาสตร์ (อาคารใหม่) ชั้น ๒ ห้องประชุม ๒๑๖ คณะรัฐศาสตร์
- ๒.๒.๔ พบปะประธานสภาพัฒนาการเมือง ในวันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ (ประธานสภาพัฒนาการเมือง)
- ๒.๒.๕ พบปะคณาจารย์ ในวันอาทิตย์ที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๙ หอปริยัติธรรม วัดโคกท่าเจริญ ตำบลพานทอง อำเภopanทอง จังหวัดชลบุรี
- ๒.๒.๖ พบปะเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า ในวันอังคารที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการหมายเลข ๒ อาคารรัฐสภา ๑

๒.๒.๗ ประชุมหารือร่วมกับผู้แทนกรมยุทธศึกษาทหารบก กรมกิจการพลเรือนทหารบก กองทัพบก ในวันอังคารที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการธิการหมายเลข ๒ อาคารรัฐสภา ๑

๒.๒.๘ พบปะคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ในวันพุธที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุม คณะกรรมการธิการหมายเลข ๒๐๖ อาคารรัฐสภา ๒

๒.๒.๙ พบปะเลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในวันพุธที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการธิการหมายเลข ๒๐๕ อาคารรัฐสภา ๒

๒.๒.๑๐ พบปะผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชูทิศ (จันทบุรี) ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องรับรองโรงเรียนเบญจมราชูทิศ (จันทบุรี)

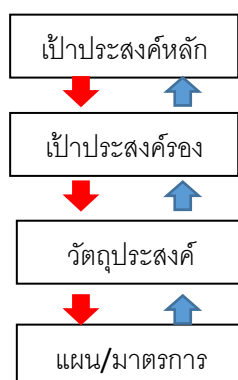
๒.๒.๑๑ พบปะผู้อำนวยการโรงเรียนยอแซพวิทยา ในวันศุกร์ที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ ห้องรับรองโรงเรียนยอแซพวิทยา อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

๒.๒.๑๒ พบปะผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ในวันอังคารที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ ห้อง ๒๒ อาคาร ๑ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

๒.๒.๑๓ พบปะอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในวันศุกร์ที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุมชั้น ๒ อาคารโดม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

๒.๓ ทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ อาทิ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส เกี่ยวกับการบริหารประเทศ เอกสารเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง สุภาจิตไทยที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตย การปฏิบัติและความเชื่อที่ผิดและควรจะเป็นด้านวัฒนธรรมการเมือง ประชาธิปไตย แนวสอนวิชาจรรยาในโรงเรียนนายร้อยทหารบก พุทธศักราช ๒๔๘๑ ข้อมูลการปกครองไทย

๒.๔ กำหนด เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ วิธีการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในการปฏิรูปนั้น ต้องกำหนดว่าต้องการที่จะสร้างประชาชนให้ออกมาอย่างไร ต้องชัดเจนว่าทำไมต้องสร้างแบบนี้ และ จะสร้างกันอย่างไร ด้วยกระบวนการอะไร และต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เด็กไปจนถึงผู้ใหญ่ เพื่อให้เรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเป็นเรื่องของสังคม ดังนั้น เพื่อให้ดำเนินงานปฏิรูปวัฒนธรรม ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเป็นไปในแนวทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนด เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ และแผนหลัก แผนรองต่าง ๆ ในการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย ดังนี้

๒.๔.๑ กำหนดเป้าประสงค์หลักของการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง คือ สังคมและประเทศชาติมีการพัฒนาไปอย่างมั่นคง เกิดความรัก และความสามัคคี ในหมู่คณะ สังคมมีความเป็นระเบียบสงบเรียบร้อยเกิดความเป็นธรรมในสังคม ประชาชนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจต่อกันอย่างยั่งยืน

๒.๔.๒ กำหนดเป้าประสงค์รองคือ

- ระบบการเมืองมีความชอบธรรมทางการเมือง
- ระบบการเมืองที่มีคุณธรรมจริยธรรม
- ระบบการเมืองมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
- การมีระบบทางการเมืองที่มีเสถียรภาพ
- ระบบการเมืองที่ประชาชนมีส่วนร่วม (participation and empowerment)

๒.๔.๓ กำหนดวัตถุประสงค์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง

การที่จะบรรลุเป้าประสงค์รองและเป้าประสงค์หลักในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง สิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้บรรลุเป้าประสงค์รอง และเป้าประสงค์หลักคือต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าจะพัฒนาประชาชนอย่างไร ดังนั้นจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้ปรับเปลี่ยนประชาชนให้เป็นประชาชนที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและยึดมั่นหลักปฏิบัติ ๗ ประการ ดังนี้

๑) ความเป็นราชอาณาจักร ประชาชนต้องมีความรู้ ความเข้าใจและยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ ยึดมั่นในความเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวกัน ต้องสามัคคีกันมีความสมานฉันท์ของคนในชาติประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยวเป็นราชอาณาจักรซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศ

๒) อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ประชาชนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และยึดมั่นว่าตนเองเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รัฐบาลมีหน้าที่เป็นเพียงผู้ดำเนินการ หรือ “ตัวแทน” ในการใช้อำนาจอธิปไตยตามเจตจำนงของผู้เป็นเจ้าของเท่านั้น และหากแม้รัฐบาลไม่ปฏิบัติหน้าที่อันควรดังกล่าว ประชาชนก็ย่อมมีสิทธิโดยสมบูรณ์ที่จะเรียกร้องหรือดำเนินการใด ๆ โดยสันติ ในฐานะ “เจ้าของ” ของอำนาจอธิปไตย

๓) หลักสิทธิและเสรีภาพ

(๑) สิทธิ ประชาชนต้องหวงแหนในสิทธิของตนเองไม่ให้ใครมาละเมิด ไม่ให้ใครมาบังคับ สิทธิ หมายถึง สิ่งที่ไม่รูปร่างซึ่งมีอยู่ในตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิดหรือเกิดขึ้นโดยกฎหมาย เพื่อให้มนุษย์ได้รับประโยชน์ และมนุษย์จะเป็นผู้เลือกใช้สิ่งนั้นเอง โดยไม่มีผู้ใดบังคับได้ เช่น สิทธิในการกิน การนอน แต่สิทธิบางอย่างมนุษย์ได้รับโดยกฎหมายกำหนดให้มี เช่น สิทธิในการมี การใช้ทรัพย์สิน สิทธิในการร้องทุกข์เมื่อตนถูกระทำละเมิดกฎหมาย เป็นต้น ดังนั้นประชาชนชาวไทยต้องปฏิบัติตนในการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การปฏิบัติตนตามสิทธิของตนเองเป็นสิ่งที่ช่วยจัดระเบียบให้กับสังคมสงบสุข โดยมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

(๑.๑) เคารพสิทธิของกันและกัน โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น สามารถแสดงออกได้หลายประการ เช่น การแสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น

(๑.๒) รู้จักใช้สิทธิของตนเองและแนะนำให้ผู้อื่นรู้จักใช้สิทธิของตนเอง

(๑.๓) เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสิทธิเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น สิทธิเสรีภาพของความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพในเคหสถาน เป็นต้น

(๑.๔) ปฏิบัติตามหน้าที่ของชาวไทยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเสียภาษีให้รัฐเพื่อนำเงินมาพัฒนาประเทศ เป็นต้น

(๒) เสรีภาพ ประชาชนต้องมีอิสระในการทำอะไรก็ได้ตามที่ตนต้องการแต่ต้องไม่ผิดกฎหมาย และไม่กระทบต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

เช่น เสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นต้น เสรีภาพเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความงอกงามในทางความรู้ การแสดงความเห็นจากมุมมองหรือวิธีคิดที่แตกต่างบนพื้นฐานของการใช้เหตุผลและข้อเท็จจริงจะนำไปสู่ความเข้าใจใหม่ในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้สังคมไทยมีความรู้และสติปัญญามากขึ้น พ้นจากความขัดแย้งเพื่อไปสู่สังคมที่มีสันติภาพในระยะยาว

๔) หลักความเสมอภาค ประชาชนต้องยึดมั่นในเรื่องความเสมอภาคเป็นฐานของเสรีภาพและเป็นหลักประกันในการทำให้เสรีภาพเกิดขึ้นได้จริง หลักความเสมอภาคภายใต้กฎหมายจึงเป็นหลักการทำให้มีการปฏิบัติต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ อย่างเท่าเทียมกันหรือไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งนี้การปฏิบัติตามหลักความเสมอนั้นจะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนกันอย่างเท่าเทียมกัน และจะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญแตกต่างกันให้แตกต่างกันไปตามลักษณะของเรื่องนั้น ๆ จึงจะทำให้เกิดความยุติธรรมภายใต้หลักความเสมอภาคขึ้นได้

หลักความเสมอภาคถือว่าเป็นหลัก พื้นฐานของศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ย่อมได้รับการรับรองและคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นมนุษย์โดยมีต้องคำนึงถึงคุณสมบัติอื่น ๆ อาทิ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ถิ่นกำเนิด เป็นต้น หลักความเสมอภาคเป็นหลักที่ควบคุมมิให้รัฐใช้อำนาจของตนตามอำเภอใจโดยการใช้อำนาจของรัฐแก่กลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งรัฐต้องสามารถอธิบายได้ว่าเพราะเหตุใดรัฐจึงกระทำการอันก่อให้เกิดผลกระทบหรือเป็นการให้ประโยชน์แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้น โดยเฉพาะ หากการให้เหตุผลไม่อาจรับฟังได้แสดงว่าการใช้อำนาจของรัฐนั้นเป็นไปตามอำเภอใจ ดังนั้นหลักความเสมอภาคจึงเป็นหลักสำคัญในการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสามารถนำมาตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการได้

๕) หลักภราดรภาพประชาชนต้องมีความรักผูกพันกันฉันท์พี่น้อง ไม่แบ่งแยกภูมิภาค ถิ่นที่อยู่อาศัย ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ชนชั้น เพศ ศิพพรรณ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน

๖) หลักเหตุผล/ฉันทามติ ประชาชนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และยึดมั่นในหลักเหตุผล/ฉันทามติ ไม่ใช่ระบอบการปกครองแบบพวกมากลากไป หรือระบอบพวกมากเป็นใหญ่ มีความคิดเห็นที่มีเหตุผลที่ถูกต้องอัน ไม่ขัดต่อความรู้สึกผิดชอบชั่วดีที่สามารถรับรู้ได้ทั่วไป เป็นผู้ฉลาดในการคิด คิดอย่างถูกวิธีถูกระบบ พิจารณาไตร่ตรองสาวไปจนถึงสาเหตุหรือต้นตอของเรื่องที่กำลังคิด คือคิดถึงรากถึงโคนแล้วประมวลความคิดรอบด้านจนกระทั่งสรุปออกมาได้ว่าสิ่งนั้นควรหรือไม่ควร ดีหรือไม่ดี เป็นวิธีทางแห่งปัญญา ยกตัวอย่าง กาลามสูตรซึ่งเป็นหลักแห่งความเชื่อที่พระพุทธองค์ทรงวางไว้ให้แก่พุทธศาสนิกชนไม่ให้เชื่อสิ่งใด ๆ อย่างงมงายโดยไม่ใช้ปัญญาพิจารณาให้เห็นจริงถึงคุณโทษหรือดีไม่ดีกว่าก่อนเชื่อ มีอยู่ ๑๐ ประการ ได้แก่ ๑) อย่าเพิ่งเชื่อตามที่ฟัง ๆ กันมา ๒) อย่าเพิ่งเชื่อตามที่ทำต่อ ๆ กันมา ๓) อย่าเพิ่งเชื่อตามคำเล่าลือ ๔) อย่าเพิ่งเชื่อโดยอ้างตำรา ๕) อย่าเพิ่งเชื่อโดยนิกเดา ๖) อย่าเพิ่งเชื่อโดยคาดคะเนเอา ๗) อย่าเพิ่งเชื่อโดยนิกคิดตามแนวเหตุผล ๘) อย่าเพิ่งเชื่อเพราะถูกกับทฤษฎีของตน ๙) อย่าเพิ่งเชื่อเพราะมีรูปลักษณะที่ควรเชื่อได้ ๑๐) อย่าเพิ่งเชื่อเพราะผู้พูดเป็นครูบาอาจารย์ของตน

๗) หลักธรรมาภิบาล ประชาชนและข้าราชการต้องยึดหลักธรรมาภิบาล ช่วยกันสร้างสังคมให้มีธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ

(๑) หลักนิติธรรม ประชาชนต้องมีความรู้ความเข้าใจและยึดมั่นในหลักนิติธรรม ยอมรับปฏิบัติตามกฎกติกาทางสังคมและกฎหมาย ประชาธิปไตยต้องใช้กติกาในการปกครอง การปกครองโดยกติกา คือการปกครองโดยกฎหมาย (Rule of law) หรือที่เรียกว่านิติรัฐ ซึ่งหมายถึงรัฐที่ปกครองโดยกติกา มิใช่ปกครองโดยอำเภอใจ หรือใช้กำลัง โดยทุกคนจะต้องอยู่ภายใต้กติกา หรือกฎหมายอย่างเสมอกัน รัฐบาลก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและจะมีอำนาจกระทำการใดๆ ที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ต่อเมื่อกฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น นอกจากนี้การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับและกติกาต่าง ๆ ต้องทันสมัย

และเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยมีการยินยอมพร้อมใจถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม

(๒) หลักคุณธรรม คือ ยึดมั่นในธรรมะ การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้อง ดีงาม ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีจิตใจสาธารณะเสียสละเพื่อส่วนรวม ความอดทนขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย

(๓) หลักความโปร่งใส คือ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

(๔) หลักความมีส่วนร่วม คือ ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมได้แก่ การแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ และจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน

(๕) หลักความรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงาน ที่ตนรับผิดชอบอยู่ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันทั่วทั้ง

๒.๕ กระบวนการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการเมือง ที่สัมฤทธิ์ผลจึงได้มีการกำหนดเป้าหมายหลักที่สำคัญไว้ ๕ ประการ เป็นยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการเมือง ได้แก่

๑. การสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้สมบูรณ์ มีความมั่นคง ยั่งยืน
๒. การทำให้รัฐบาลในทุก ๆ รัฐบาลมีเสถียรภาพ
๓. การทำให้บ้านเมืองสงบเรียบร้อย ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
๔. การทำให้ประชาชนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีมีคุณภาพ
๕. การทำให้ประชาชนอยู่ในสภาวะทางเศรษฐกิจที่ดี ประชาชนมีงานทำและมีรายได้เพียงพอ

ต่อการยังชีพ

โดยการมุ่งไปสู่เป้าหมายของการปฏิรูปการเมือง ๕ ประการข้างต้นนี้ จะต้องมีการวางแผนงานการปฏิรูปการเมือง เพื่อเดินไปสู่เป้าหมายดังกล่าวอย่างเป็นกระบวนการและเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองจะเกิดได้นั้น จะต้องมาจากการเรียนรู้และปลูกฝัง ด้วยการสร้างความเข้าใจ สร้างนิสัย พฤติกรรม ให้มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีระเบียบวินัย ให้การยอมรับในการที่อยู่ร่วมกัน ยอมรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน ไม่เบียดเบียนกัน มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ยอมรับการตัดสินใจของคนส่วนใหญ่ และเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับคนรุ่นใหม่ ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองจะสัมฤทธิ์ผลได้ จะต้องมีการดำเนินการดังนี้

(๑) มีหลักสูตรการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ระดับเด็กและเยาวชน และระดับอุดมศึกษาหรือระดับมหาวิทยาลัย หรือตามที่องค์กรฝ่ายนิติบัญญัติหรือของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๒) ที่รับผิดชอบ จัดให้มีการศึกษาเรียนรู้ถึงที่มา การพัฒนาการเมืองไทย รวมถึงของต่างประเทศ ที่มีแนวคิดและเหตุผลต่างๆในทางการเมือง

(๓) เกิดจากการศึกษาในโรงเรียน มหาวิทยาลัย สถานศึกษา และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๔) เป็นนโยบายของรัฐ ในการสร้างสังคมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้น ตั้งแต่ในครอบครัว โรงเรียน สถานศึกษา รวมทั้งในการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมทั่วไป

(๕) ให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้ประชาชน แม้ยังไม่มีสิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิทางการเมือง ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง เช่น ให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าคุหาเลือกตั้งกับบิดา

มารดาหรือผู้ปกครองได้ หรือ ให้นิสิตนักศึกษาช่วยงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในทุกครั้งที่มีการจัดการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

(๖) การสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ด้วยการสร้างให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ด้วยการสร้างนักการเมืองรุ่นใหม่ ที่มีใจและมีอุดมการณ์ทางการเมือง มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมจริยธรรม และมีความเสียสละเข้าสู่เส้นทางทางการเมือง และนิสัยและพฤติกรรมของประชาชนทั่วไปให้ตระหนักและรับผิดชอบประเทศร่วมกัน ด้วยการทำหน้าที่ไปลงคะแนนเลือกตั้งเลือกคนดี ๆ ไปทำหน้าที่แทนประชาชนทั้งประเทศ และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบนักการเมืองที่ทุจริต คอร์รัปชัน ให้ออกจากตำแหน่ง

๓. แผนการปฏิรูปและวิธีการจัดทำแผนแม่บทเพื่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง

ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา คณะกรรมาธิการฯ ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแผนแม่บท ซึ่งกำหนดอยู่ในรายงาน เรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย” ดังนั้น เพื่อให้ดำเนินงานการปฏิรูปวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นไปในแนวทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน มีความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จึงกำหนดแผนเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ และวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย ๔ แผนหลัก คือ

แผนหลักที่ ๑ การให้การศึกษาเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน

แผนหลักที่ ๒ การสร้างนักการเมืองที่ดีและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

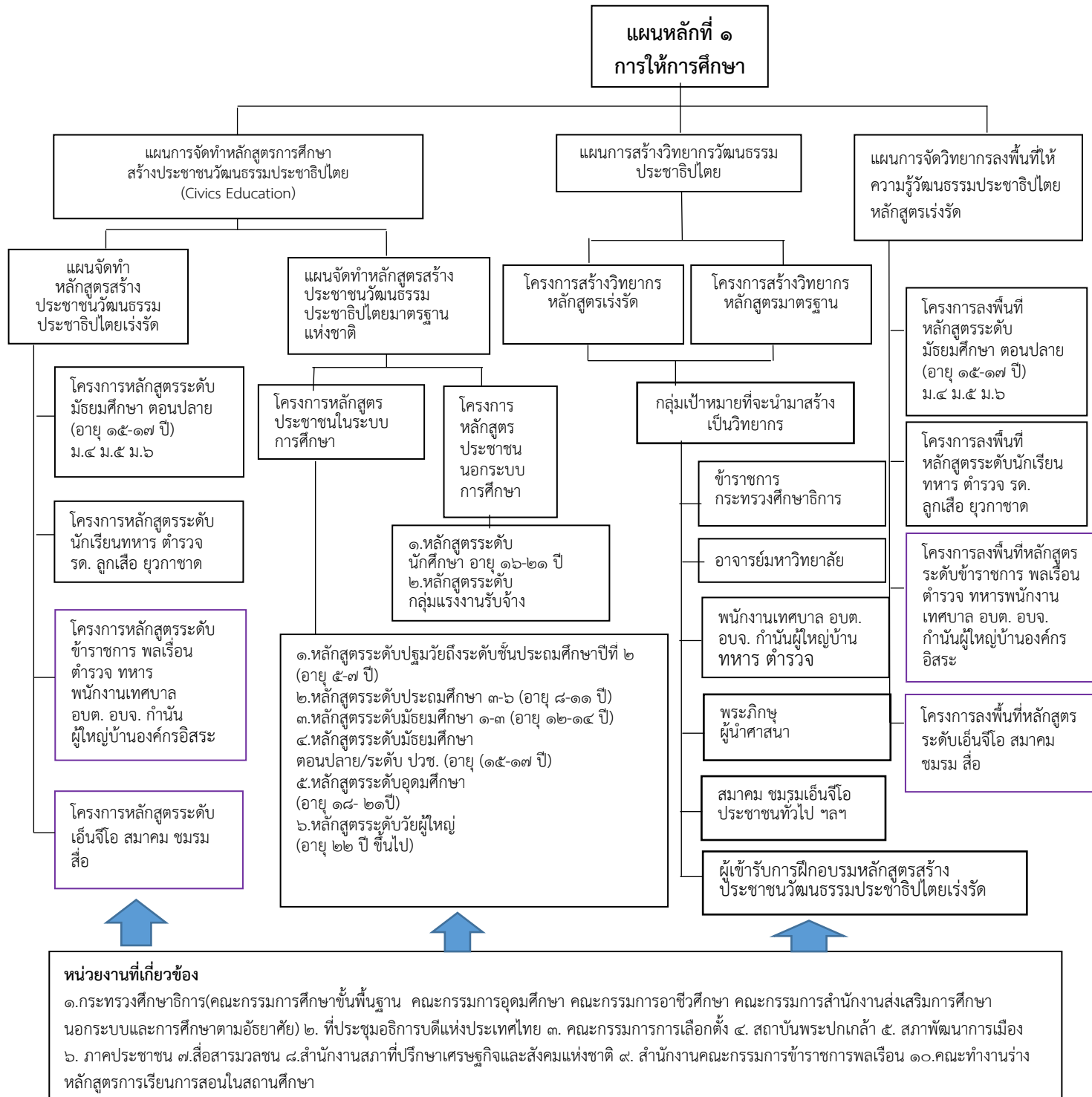
แผนหลักที่ ๓ การประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน

แผนหลักที่ ๔ การบริหารการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน

สรุปสาระสำคัญของแผนหลักที่ ๑-๔ ดังนี้

แผนหลักที่ ๑ การให้การศึกษาเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน

การปฏิรูปการศึกษาในมิติการศึกษาเพื่อสร้างประชาชนวัฒนธรรมประชาธิปไตย จำเป็นต้องดำเนินการให้ครอบคลุมสมาชิกทุกวัยของประเทศ เพื่อให้สมาชิกในชุมชน ในสังคม ที่มีความคิดความเชื่อที่แตกต่างกัน ชัดแย้งกัน สามารถอยู่ร่วมกันได้บนพื้นฐานของการรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน การศึกษาเพื่อสร้างประชาชนวัฒนธรรมประชาธิปไตยจะไม่เน้นการเรียนวิชาพลเมืองแบบดั้งเดิม ไม่ใช่การสอนด้วยการบรรยาย แต่จะสอนในรูปแบบกิจกรรมและการลงมือปฏิบัติ เป็นการเรียนการสอนผ่านกระบวนการวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ โดยแหล่งการเรียนรู้วัฒนธรรมทางการเมืองมาจากครอบครัว โรงเรียน วัด ที่ทำงาน และสื่อมวลชน ซึ่งแผนการปฏิรูปการให้การศึกษาดังกล่าวจะดำเนินการจัดทำเป็นบันทึกความเข้าใจ (MOU) ร่วมกันของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

แผนหลักที่ ๑ การให้การศึกษาเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน

ประกอบด้วยแผนดำเนินการ ๓ แผน คือ

๑. แผนการจัดทำหลักสูตรการศึกษาสร้างประชาชนวัฒนธรรมประชาธิปไตย
๒. แผนการสร้างวิทยาการวัฒนธรรมประชาธิปไตยหลักสูตรเร่งรัดและหลักสูตรมาตรฐาน
๓. แผนการจัดวิทยากรลงพื้นที่ให้ความรู้วัฒนธรรมประชาธิปไตยหลักสูตรเร่งรัด

แผนการให้การศึกษาเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน มีแผนการดำเนินงานดังนี้

๑. แผนการจัดทำหลักสูตรการศึกษาสร้างประชาชนวัฒนธรรมประชาธิปไตย (Civics Education) ประกอบด้วย

- (๑) แผนการจัดทำหลักสูตรสร้างประชาชนวัฒนธรรมประชาธิปไตยเร่งรัด ประกอบด้วย
 - ๑) โครงการหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (อายุ ๑๕-๑๗ ปี) ม.๔ ม.๕ ม.๖
 - ๒) โครงการหลักสูตรระดับนักเรียนทหาร ตำรวจ นักศึกษาวิชาทหาร ลูกเสือ ยุวกาชาด
 - ๓) โครงการหลักสูตรระดับข้าราชการ พลเรือน ตำรวจ ทหารพนักงานเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การอิสระ
 - ๔) โครงการหลักสูตรระดับเอ็นจีโอ สมาคม ชมรม สโมสร
- (๒) แผนการจัดทำหลักสูตรสร้างประชาชนวัฒนธรรมประชาธิปไตยมาตรฐานแห่งชาติ ประกอบด้วย

- ๑) โครงการหลักสูตรประชาชนในระบบการศึกษา
 - หลักสูตรระดับปฐมวัยถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ (อายุ ๕-๗ ปี)
 - หลักสูตรระดับประถมศึกษา ๓-๖ (อายุ ๘-๑๑ ปี)
 - หลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ๑-๓ (อายุ ๑๒-๑๔ ปี)
 - หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ระดับ ปวช. (อายุ ๑๕-๑๗ ปี)
 - หลักสูตรระดับอุดมศึกษา (อายุ ๑๘- ๒๑ ปี)
 - หลักสูตรระดับวัยผู้ใหญ่ (อายุ ๒๒ ปี ขึ้นไป)
- ๒) โครงการหลักสูตรประชาชนนอกระบบการศึกษา
 - หลักสูตรระดับนักศึกษา อายุ ๑๖-๒๑ ปี
 - หลักสูตรระดับกลุ่มแรงงานรับจ้าง

๒. แผนการสร้างวิทยาการวัฒนธรรมประชาธิปไตยหลักสูตรเร่งรัดและหลักสูตรมาตรฐาน

- (๑) โครงการสร้างวิทยาการวัฒนธรรมประชาธิปไตยหลักสูตรเร่งรัด
- (๒) โครงการสร้างวิทยาการวัฒนธรรมประชาธิปไตยหลักสูตรมาตรฐาน
- (๓) กลุ่มเป้าหมายที่จะนำมาสร้างเป็นวิทยากร
 - ๑) ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ
 - ๒) อาจารย์มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ มหาวิทยาลัยของรัฐ ๗๗ แห่ง มหาวิทยาลัยเอกชน ๖๑ แห่ง รวม ๑๓๘ มหาวิทยาลัย
 - ๓) พนักงานเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
 - ๔) ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ
 - ๕) พระภิกษุ ผู้นำศาสนา
 - ๖) สมาชิกสมาคม ชมรมเอ็นจีโอ ประชาชนทั่วไป ฯลฯ

๗) วิทยาการผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวัฒนธรรมประชาธิปไตยเร่งรัด วิทยาการเหล่านี้จะต้องสมัครเข้ามาเป็นวิทยากรด้วยตนเอง

๓. แผนการจัดวิทยากรลงพื้นที่ให้ความรู้วัฒนธรรมประชาธิปไตยหลักสูตรเร่งรัด ประกอบด้วย

(๑) โครงการลงพื้นที่หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (อายุ ๑๕-๑๗ ปี) ม.๔ ม.๕ ม.๖ เป็นความเร่งด่วนอันดับแรก

(๒) โครงการลงพื้นที่หลักสูตรระดับนักเรียนทหาร ตำรวจ นักศึกษาวิชาทหาร (รต.) ลูกเสือ ยุวกาชาด

(๓) โครงการลงพื้นที่หลักสูตรระดับข้าราชการ พลเรือน ตำรวจ ทหารพนักงานเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) กำนันผู้ใหญ่บ้านองค์กรอิสระ

(๔) โครงการลงพื้นที่หลักสูตรระดับเอ็นจีโอ สมาคมชมรม สื่อ

นอกจากนี้ ยังได้วางแนวทางการขับเคลื่อนแผนงานด้านการศึกษาไว้ ดังนี้

(๑) ให้มหาวิทยาลัยที่มีที่ตั้งในจังหวัดต่าง ๆ เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อน

(๒) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาที่มีที่ตั้งในแต่ละจังหวัดร่วมกับมหาวิทยาลัย สนับสนุนการขับเคลื่อน

(๓) ให้ผู้นำศาสนาทุกศาสนาทั่วประเทศสนับสนุนการขับเคลื่อน

(๔) การแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างประชาชนและหน่วยงานทหารในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสามารถดำเนินการสนับสนุนการปฏิรูปวัฒนธรรมประชาธิปไตยได้อย่างต่อเนื่องจึงให้ดำเนินการ ดังนี้

๑) ให้มหาวิทยาลัยที่เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนโดยใช้การแบ่งพื้นที่รับผิดชอบของมณฑลทหารบกเป็นหลักในการให้การศึกษา ตามที่กระทรวงกลาโหมได้แบ่งพื้นที่รับผิดชอบทั่วประเทศ

๒) จังหวัดใดไม่มีมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาในจังหวัดนั้น ประชุมหารือกำหนดให้มหาวิทยาลัยใดมหาวิทยาลัยหนึ่งหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาเข้าดำเนินการ

๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น

๑) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย)

๒) ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย

๓) คณะกรรมการการเลือกตั้ง

๔) สถาบันพระปกเกล้า

๕) สภาพัฒนาการเมือง

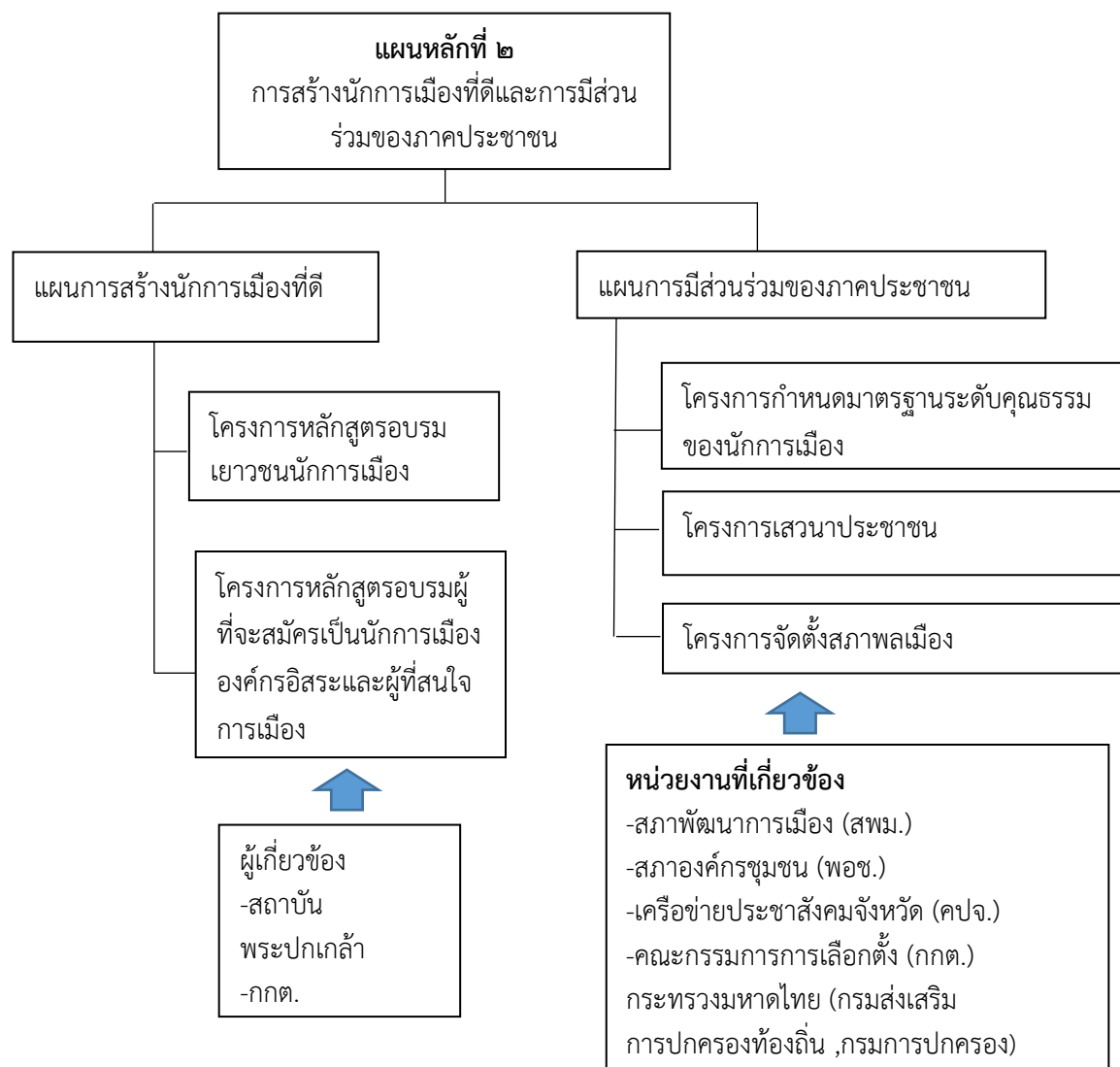
๖) ภาคประชาชน

๗) สื่อสารมวลชน

๘) สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๙) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

แผนหลักที่ ๒ การสร้างนักรการเมืองที่ดีและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

นักรการเมือง หมายถึง ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เข้ามาใช้อำนาจอธิรัฐ ซึ่งหมายถึง นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองในฝ่ายนิติบัญญัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ๆ ที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่ายท้องถิ่น ที่กำหนดนโยบายการบริหารในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย

ที่ผ่านมาประชาชนจะวิจารณ์นักรการเมืองเสมอว่า เป็นคนไม่ดีแต่ลืมนึกไปว่านักรการเมืองคือผู้กำหนดชะตากรรมของประเทศ เป็นผู้บริหารประเทศ ประเทศจะเจริญหรือล่มจมขึ้นอยู่กับนักรการเมือง เราบอกว่าการเมืองเป็นเรื่องของความสกปรก แต่เราก็เลือกตั้งให้นักรการเมืองเข้ามาปกครองเรา ซึ่งตรรกะมันไม่ไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นการที่จะปฏิรูปวัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีความจำเป็นต้องปฏิรูปนักรการเมืองและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้วย จึงเห็นควรมีแผนงานดำเนินการ ดังนี้

๑. แผนการสร้างนักการเมืองที่ดี ต้องให้ความรู้ให้การศึกษาแก่เยาวชน เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้ถึงความเสียสละและการทำประโยชน์แก่ส่วนรวมโดยเริ่มต้นตั้งแต่สถานศึกษาและการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันในครอบครัวและในสังคมตามวิถีประชาธิปไตย ปลุกจิตสำนึกความรับผิดชอบของเยาวชนและประชาชนที่มีความตั้งใจจะไปทำหน้าที่เป็นนักการเมืองที่ดี และการสร้างกิจกรรมทางการเมืองให้ประชาชนได้สัมผัสและเห็นถึงผลประโยชน์ส่วนรวมที่เกิดจากความเสียสละและมีน้ำใจในการอยู่ร่วมกัน

๑) โครงการหลักสูตรอบรมเยาวชนนักการเมือง

๒) โครงการหลักสูตรอบรมนักการเมือง

๓) โครงการหลักสูตรอบรมผู้ที่สมัครเป็นนักการเมืององค์กรอิสระและผู้ที่สนใจการเมือง โดยจัดเป็นหลักสูตรสั้นๆ ระยะ ๑-๒ เดือน

๒. แผนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

๑) โครงการกำหนดมาตรฐานระบบคุณธรรมของนักการเมืองโดยประชาชน

(๑) แนวความคิด แผนนี้กำหนดขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกควบคุมนักการเมือง กลั่นกรอง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยมีแนวทางดำเนินงานดังนี้

(๑.๑) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งออกประกาศกำหนดระบบคุณธรรมแห่งชาติของนักการเมือง ซึ่งเป็นกระบวนการและเครื่องมือชี้วัดในการสรรหากลั่นกรองผู้สมัครรับเลือกตั้ง

(๑.๒) ให้ท้องถิ่นออกประกาศกำหนดระบบคุณธรรมของนักการเมืองในชุมชน ท้องถิ่นเขตเลือกตั้งของตน ซึ่งเป็นกระบวนการและเครื่องมือชี้วัดในการสรรหากลั่นกรอง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ระบบคุณธรรม ให้ยึดถือหลัก พื้นฐานประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาของท้องถิ่นนั้นเป็นหลัก)

(๑.๓) ผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นนักการเมืองจะต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานระบบคุณธรรมในชุมชน ท้องถิ่น และระบบคุณธรรมแห่งชาติ

(๑.๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นนักการเมืองเมื่อผ่านระบบคุณธรรมตามข้อ ๑) และ ๒) จะได้รับใบอนุญาตเพื่อแสดงตนในความพร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ตนบริหารกิจการบ้านเมืองเพื่อส่วนรวม

(๑.๕) นักการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งจะต้องถูกตรวจสอบและส่งเสริมในระบบคุณธรรม ทุก ๆ ๑ ปี

(๑.๖) รัฐและประชาชนต้องจัดให้มีคณะกรรมการคุณธรรมอาสาสมัคร ประกอบด้วย คณะกรรมการคุณธรรมอาสาสมัครระดับหมู่บ้าน คณะกรรมการคุณธรรมอาสาสมัครระดับตำบล คณะกรรมการคุณธรรมอาสาสมัครระดับอำเภอ คณะกรรมการคุณธรรมอาสาสมัครระดับจังหวัด โดยคณะกรรมการทุกระดับจะต้องผ่านขั้นตอนการคัดเลือกตามที่ประชาชนแต่ละจังหวัดกำหนด ไม่มีสิ่งตอบแทนใดๆ

(๑.๗) ให้มีการยกเลิกใบอนุญาตนักการเมือง โดยประชาชนในท้องถิ่น

(๑.๘) หลังจากได้รับการเลือกตั้งนักการเมืองทุกคนจะได้รับสิทธิประชาสัมพันธ์งาน ผลงาน การเดินทาง ฯลฯ ผ่านสื่อรัฐทุกชนิด

(๒) ให้ทดลองใช้เป็นเวลา ๔ ปี โดยใช้มาตรการจูงใจในหัว ๔ ปีนี้ไม่มีมาตรการลงโทษ ประเมินโครงการทุกปี และเมื่อครบ ๔ ปี ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแนวทางที่จะดำเนินงานต่อไป

๒) โครงการเสวนาจัดให้ประชาชนร่วมเสวนาหาทางออกในประเด็นต่าง ๆ
แนวความคิดในการปฏิบัติ โดยโครงการจัดเสวนาในภูมิภาคต่าง และโครงการ
จัดเสวนาในกรุงเทพมหานคร

๓) โครงการจัดตั้งสภาพลเมือง

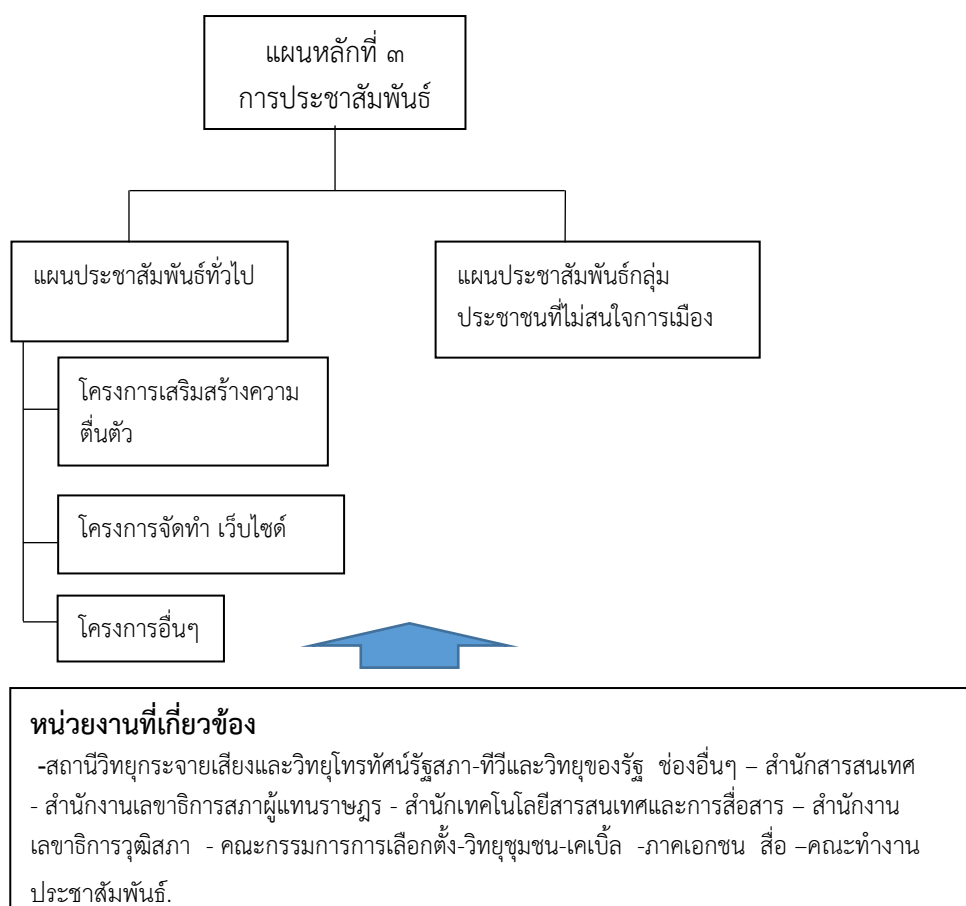
แนวความคิดในการปฏิบัติโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ สภาพัฒนาการเมือง (สพม.)
สภาองค์กรชุมชน (พอช.) เครือข่ายประชาสังคมจังหวัด (คปจ.) คณะกรรมการการเลือกตั้ง กระทรวงมหาดไทย
(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง) ร่วมกันดำเนินการ

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) แผนการสร้างนักการเมืองที่ดี หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันพระปกเกล้าและ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒) แผนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาพัฒนา
การเมือง (สพม.) สภาองค์กรชุมชน (พอช.) เครือข่ายประชาสังคมจังหวัด (คปจ.) คณะกรรมการการเลือกตั้ง
กระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น , กรมการปกครอง)

แผนหลักที่ ๓ การประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน

การประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของ การปฏิรูปการขับเคลื่อนวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น การวางแผนประชาสัมพันธ์จึงมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับความสำเร็จ หรือล้มเหลวในการดำเนินงานในครั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการปฏิรูปการขับเคลื่อนวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้กับประชาชน สร้างความตื่นตัวให้กับประชาชน และสื่อที่จะร่วมกันปฏิรูปการขับเคลื่อนวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้ได้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปการขับเคลื่อนวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการเมือง ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน คือ เมื่อดำเนินการตามแผนงานแล้ว ประชาชนต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ๘ ประการ ประกอบด้วย ๑) ความเป็นราชอาณาจักร ๒) อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ๓) หลักสิทธิและเสรีภาพ ๔) หลักความเสมอภาค ๕) หลักนิติธรรม ๖) หลักภราดรภาพ ๗) หลักเหตุผล/ฉันทามติ ๘) หลักธรรมาภิบาล ดังนั้นจึงควรมีการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ในเรื่องการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ที่ถูกต้องเหมาะสม วัฒนธรรมประชาธิปไตยที่พึงมีให้กับประชาชน ข้าราชการ กลุ่มเป้าหมายและภาคีเครือข่ายได้รับทราบ รับรู้ เพื่อที่จะให้องค์กรเหล่านั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ มีแนวทางดำเนินงานดังนี้

๑. จัดตั้งคณะทำงานประชาสัมพันธ์ ๑ คณะ ประกอบด้วยผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา ทีวี่และวิทยุของรัฐ ช่องอื่น ๆ ผู้อำนวยการสำนักสารสนเทศ รัฐสภา คณะกรรมการการเลือกตั้ง วิทยุชุมชน เคเบิล รวมทั้งองค์กรเครือข่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน สื่อที่เกี่ยวข้อง และในขณะดำเนินการนำร่องให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศดำเนินการด้วย โดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) วางแผนการประชาสัมพันธ์โดยร่วมมือกับองค์กร เครือข่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน สื่อมวลชนทุกสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์สนับสนุนแผนประชาสัมพันธ์

๒) เผยแพร่ข้อมูลการดำเนินงานโดยร่วมมือกับสื่อมวลชนทุกสาขา รวมทั้งองค์กร เครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชนที่เกี่ยวข้อง

๓) กำกับติดตามและดูแลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนและการนำไปปฏิบัติ

๔) วางแผนประเมินผลการประชาสัมพันธ์

๕) ปฏิบัติงานร่วม หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๒. แผนการประชาสัมพันธ์

(๑) แผนประชาสัมพันธ์ทั่วไป ประกอบด้วย

๑) โครงการเสริมสร้างความตื่นตัวด้านวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เช่น โครงการสร้างภาพยนตร์ โครงการประกวดวัฒนธรรมทางการเมืองของท้องถิ่น โครงการประกวดวิธีการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมประชาธิปไตย ฯลฯ

๒) โครงการจัดทำเว็บไซต์

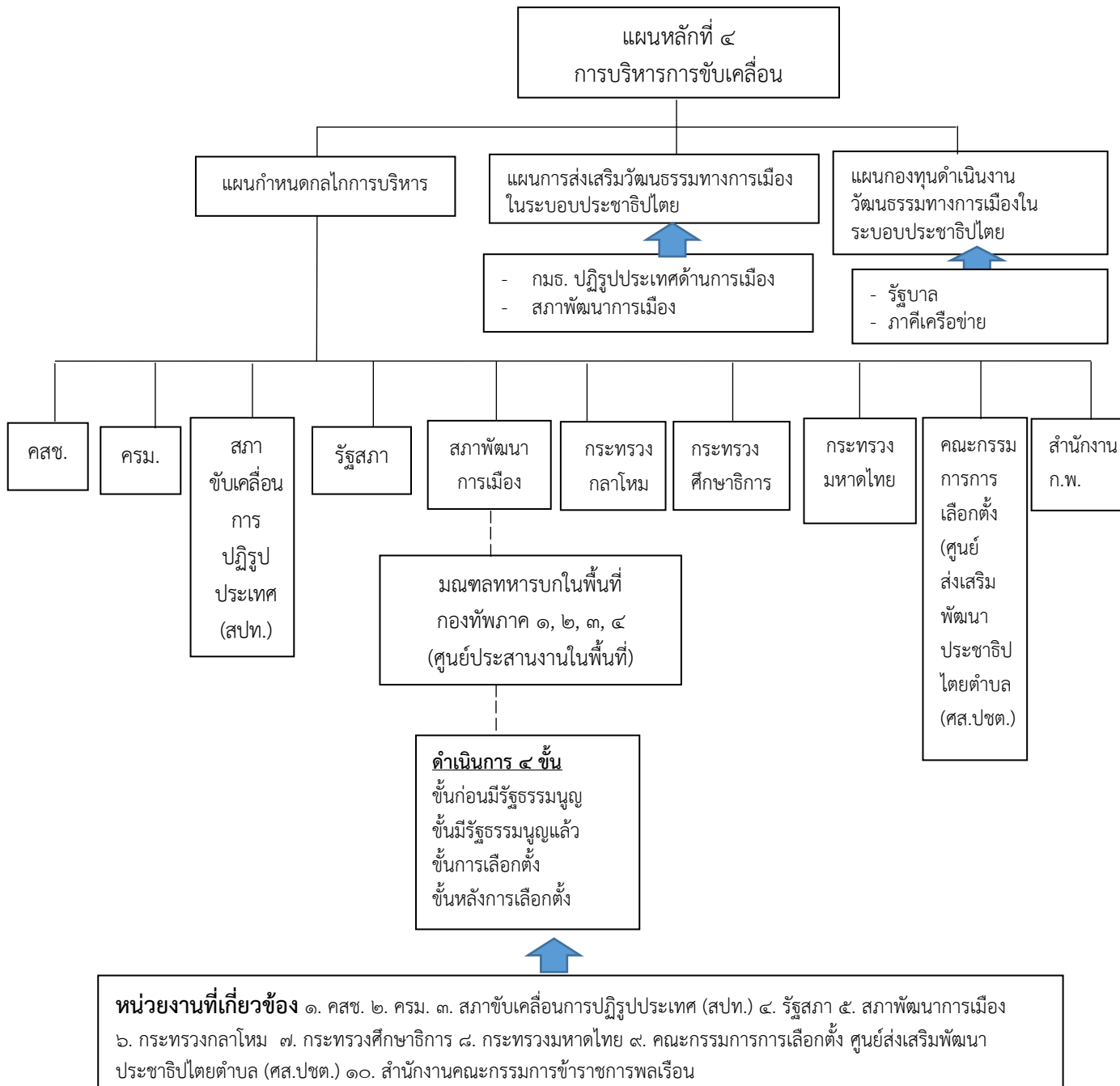
๓) โครงการอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสม

(๒) แผนประชาสัมพันธ์ประชาชนกลุ่มที่ไม่สนใจการเมือง

(๓) ขั้นตอนการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ อาทิ ขั้นก่อนมีรัฐธรรมนูญ ขั้นมีรัฐธรรมนูญ แล้วขั้นการเลือกตั้ง และขั้นหลังการเลือกตั้ง

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา โทรทัศน์และวิทยุของรัฐ สำนักสารสนเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา คณะกรรมการการเลือกตั้ง วิทยุชุมชน เคเบิลภาคเอกชน และ สื่อ

แผนหลักที่ ๔ การบริหารการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน

๑. แผนกำหนดกลไกการบริหาร เพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ เป้าประสงค์ ที่วางไว้จึงได้กำหนดระบบและกลไกการบริหารแผนแม่บท ดังนี้

(๑) รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานให้เป็นงบประมาณของรัฐบาล
(๒) ให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) จัดทำแนวทางการปฏิรูป
สภาพัฒนาการเมือง เพื่อบริหารการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองและร่วมมือกับ
สภาพัฒนาการเมืองในการขับเคลื่อนการปฏิรูปวัฒนธรรมทางการเมืองตามแผนแม่บท

(๓) ในการปฏิรูปสภาพัฒนาการเมือง ขอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปและ
พัฒนาการเมือง โดยมีลักษณะเป็นกรรมการชุดพิเศษ จำนวนไม่เกิน ๓๕ คน มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิรูป
การกำกับดูแล กำหนดนโยบาย การประเมินผล การปฏิบัติตามนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริม
วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นศูนย์กลาง
การบริหารงานการขับเคลื่อนกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

(๔) กระทรวงกลาโหม

๑) กองทัพบกร่วมกับสภาพัฒนาการเมืองจัดตั้งศูนย์บริหารการขับเคลื่อน
และจัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบของ มณฑลทหารบก สนับสนุนการดำเนินงานตามที่
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและสภาพัฒนาการเมืองร้องขอ

๒) สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพเรือ
และกองทัพอากาศ ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน

(๕) คณะกรรมการการเลือกตั้งสนับสนุนการดำเนินงานของสภาขับเคลื่อน
การปฏิรูปประเทศ สภาพัฒนาการเมือง และกองทัพบก รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ประสาน
การปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบของมณฑลทหารบก ตามที่ได้รับการร้องขอ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ได้จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.) แล้ว ๑,๕๒๔ ศูนย์ (ตามแผน ๗,๔๒๔ ตำบล
ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๙) ประกอบด้วย

ภาคเหนือ	ตั้งแล้ว	๔๐๕	ตำบล (แผนจัดตั้ง ๑,๔๙๒ ตำบล)
ภาคอีสาน	ตั้งแล้ว	๖๓๙	ตำบล (แผนจัดตั้ง ๒,๖๗๘ ตำบล)
ภาคกลาง	ตั้งแล้ว	๑๘๐	ตำบล (แผนจัดตั้ง ๑,๐๐๕ ตำบล)
ภาคตะวันตก	ตั้งแล้ว	๑๓๔	ตำบล (แผนจัดตั้ง ๙๑๘ ตำบล)
ภาคใต้	ตั้งแล้ว	๑๖๖	ตำบล (แผนจัดตั้ง ๑,๑๓๑ ตำบล)

(๖) กระทรวงมหาดไทย

๑) กรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยสนับสนุน
การดำเนินงานของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและสภาพัฒนาการเมือง

๒) กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สนับสนุนการดำเนินงานของ
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและสภาพัฒนาการเมือง

(๗) ขึ้นในการขับเคลื่อนให้ทุกหน่วยงานใช้ชั้น ๔ ขึ้น ดังนี้ ขึ้นก่อนมีรัฐธรรมนูญ
ขึ้นมีรัฐธรรมนูญแล้ว ขึ้นการเลือกตั้ง และขึ้นหลังการเลือกตั้ง

(๘) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่ระบุในแผนหลักที่ ๑ แผนหลักที่ ๒ แผนหลักที่ ๓
และแผนหลักที่ ๔ ร่วมกันจัดทำแผนงานโครงการรองรับการดำเนินงานในแต่ละแผนหลัก และส่งแผนงาน
ที่สมบูรณ์ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) คณะรัฐมนตรี (ครม.) สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
(สปท.) เพื่อของบประมาณต่อรัฐบาลในการดำเนินงานต่อไป

ในกรณีที่สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) สันวาระลงให้รัฐสภาเป็นหน่วยงาน
รองรับภารกิจของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศต่อไป

๒. แผนการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ให้จัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปและพัฒนาการเมืองเพื่อปฏิบัติงานในทันทีแล้วเสร็จ
ภายในระยะเวลา ๓ ปี

๓. แผนกองทุนดำเนินงานวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

วัฒนธรรมทางการเมืองที่พึงประสงค์เกิดจากกระบวนการอบรมหล่อหลอมกลุ่มเหล่า
ทางสังคมที่กระทำต่อเนื่องกันมาอย่างยาวนาน และเป็นนโยบายสาธารณะที่สำคัญในการสร้างชาติ การสร้าง
วัฒนธรรมทางการเมืองที่พึงประสงค์ต้องเป็นการรณรงค์ระดับชาติอย่างต่อเนื่อง สถาบันการศึกษาทุกระดับ
ต้องขับเคลื่อนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จนกว่าจะกลายเป็นลักษณะนิสัยของคนไทย

การที่ผู้นำของไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันไม่ให้ความสำคัญกับการสร้างค่านิยม
ที่พึงประสงค์ จึงทำให้การสร้างชาติของไทยต้องติดหล่มโคลนอยู่ในขณะนี้ เราขาดค่านิยมที่พึงประสงค์ร่วมกัน
ของคนในชาติ ทำให้ชาติไม่มีพลังในการขับเคลื่อน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องจึงต้องมี
กองทุนดำเนินงานวัฒนธรรมทางการเมืองโดยมีแนวทางการจัดหางบประมาณดำเนินงาน ดังนี้

๑) งบประมาณจากรัฐบาล

๒) มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนจากผู้มีความประสงค์มอบเงินให้แก่ กองทุนดำเนินงาน
วัฒนธรรมทางการเมือง โดยสามารถแสดงความจำนงค์ได้ ในแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หรือ งด. ๙๐ หรือ งด. ๙๑

๓) งบประมาณจากภาคีเครือข่าย

๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) แผนกำหนดกลไกการบริหาร มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐสภา คณะกรรมการ
ขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการเมือง สภาพัฒนาการเมือง กระทรวงกลาโหม สำนักงานข้าราชการพลเรือน
กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง กระทรวงมหาดไทย

๒) แผนการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย มีหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาพัฒนาการเมือง

๓) แผนกองทุนดำเนินงานวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐบาล ภาคีเครือข่าย

๔. กำหนดเวลาการปฏิรูป (ตามแผนการปฏิรูป ๓) เริ่มจากโครงการนำร่อง

การปฏิรูปตามแผนการปฏิรูปและวิธีการจัดทำแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองตามข้อ ๓ ข้างต้น ได้แก่ แผนการให้การศึกษา แผนการสร้างนักการเมืองที่ดีและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน แผนการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืน และแผนการบริหารจัดการการขับเคลื่อน เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยั่งยืนนั้น จะต้องดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน โดยจะต้องเริ่มตั้งแต่โครงการนำร่อง ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป และภายใน ๑ ปีแรกนี้จะต้องผลิตครูหรือวิทยากรที่มีความรู้ต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อจะได้ดำเนินการเผยแพร่ให้ความรู้ไปได้อย่างกว้างขวาง

๔.๑ ภายในเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๔.๑.๑ จะต้องมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และกฎหมายอื่น ได้แก่

- (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
- (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
- (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๕) กฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น
- (๖) กฎ ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งทุกระดับ

๔.๑.๒ ภายในระยะเวลา ๑ ปี ดังกล่าว จะต้องให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ครบ ๗ คน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๒

๔.๑.๓ ให้มีการปรับตัวของนักการเมือง และทำพรรคการเมืองให้เป็นพรรคการเมืองของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อมุ่งไปสู่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน

๔.๑.๔ การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งนี้ จะต้องจัดการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม โดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง จะต้องกำหนดวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาการซื้อเสียงขายสิทธิให้ได้อย่างเด็ดขาดและมีประสิทธิภาพและป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดต่อกฎหมายเลือกตั้ง

๔.๑.๕ จะต้องมีมาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย กับการแก้ปัญหาการเมืองให้ได้อย่างจริงจัง เช่น ให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะ มีกฎหมายที่ให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตั้งโรงเรียนการเมือง ในองค์กรและหน่วยงานดังกล่าว และให้มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการสร้างมาตรการป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองโดยเฉพาะเช่นกัน

๔.๑.๖ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกขั้นตอน เช่น การเสนอความเห็นทางการเมือง การมีส่วนร่วมของประชาชนในพรรคการเมือง การเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง การถอดถอน และการทำประชามติ

๔.๑.๗ ให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน พร้อมรณรงค์ให้ทุกฝ่ายที่จะไม่กระทำความผิดต่อกฎหมาย ไม่ซื้อเสียง ขายสิทธิ เพื่อการเลือกตั้งที่โปร่งใส บนพื้นฐานของความสุจริตและเที่ยงธรรม

๔.๑.๘ จัดทำหลักสูตรการศึกษา ให้ความรู้แก่ประชาชนทุกระดับ เพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนเริ่มการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรืองานในทางการเมือง ที่เป็นประโยชน์ของคนในประเทศโดยรวม

๔.๑.๙ ให้ปฏิรูปการเมืองระดับท้องถิ่นและจัดการเลือกตั้งให้เรียบร้อยต่อไป โดยอยู่บนพื้นฐานของการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม รวมทั้งให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เพื่อให้ได้นักรบการเมืองที่ดีในระดับท้องถิ่น

๔.๑.๑๐ รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และมีมาตรการป้องกันความขัดแย้งทางการเมืองในอนาคต

๔.๒ ในช่วงสี่ปีแรก เข้าสู่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่สอง

๔.๒.๑ ดำเนินการตาม ข้อ ๔.๑ ข้างต้น อย่างต่อเนื่อง

๔.๒.๒ เป็นช่วงเวลาตรวจสอบทบทวนปัญหาและอุปสรรคของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ผ่านมา และเสนอมาตรการการแก้ปัญหาการเลือกตั้งดังกล่าว

๔.๒.๓ พิจารณาถึงเสถียรภาพของรัฐบาลที่ผ่านมา ว่ามีความมั่นคงและสามารถบริหารประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ หลังจากที่ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบันเป็นครั้งแรกไปแล้ว

๔.๒.๔ พิจารณาและควบคุมรักษาความสงบเรียบร้อยในบ้านเมืองช่วงเวลาที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง

๔.๓ ในช่วงสี่ปีที่สอง เข้าสู่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่สาม

๔.๓.๑ คงดำเนินการ ตามข้อ ๔.๑ และ ข้อ ๔.๒ ข้างต้น อย่างต่อเนื่อง

๔.๓.๒ ตรวจสอบพฤติกรรมนักรบการเมืองอย่างเข้มข้น และเอาผิดเอาโทษ ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดต่อกฎหมายอย่างจริงจัง

๔.๓.๓ สังคมจะเกิดการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากเด็กและเยาวชนมีอายุมากขึ้น ทำให้เกิดคนยุคใหม่ที่จะเริ่มพัฒนาการเมืองให้ดีขึ้น

๔.๓.๔ ยังคงสร้างการเรียนรู้และปลูกฝังเด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ พร้อมสร้างการเรียนรู้สร้างแนวคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองที่ดีแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีงามอย่างยั่งยืน

๔.๔ ในช่วงสี่ปีที่สาม ช่วงสี่ปีที่สี่ และช่วงสี่ปีที่ห้า

๔.๔.๑ คงดำเนินการ ตามข้อ ๔.๑ ข้อ ๔.๒ และ ข้อ ๔.๓ ข้างต้น อย่างต่อเนื่อง

๔.๔.๒ ยังคงดำเนินการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ในการสร้างการเมืองใหม่อย่างต่อเนื่อง

๔.๔.๓ ในส่วนของการทำหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง คงยึดหลักการสำคัญในการให้มีการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม

๔.๔.๔ ยังคงให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง

๔.๔.๕ รัฐบาลควรมีหน้าที่สนับสนุนมาตรการต่าง ๆ ในการให้เกิดการปฏิรูปการเมืองที่สัมฤทธิ์ผล

ทั้งนี้ ระยะเวลาการปฏิรูปการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้สัมฤทธิ์ผล นี้เสนอให้มีกฎหมายภายในกำหนดเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับปัจจุบัน) มีผลใช้บังคับ และให้ดำเนินการตามกระบวนการข้อเสนอตามรายงานนี้ เป็นไปตามกฎหมายและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ โดยให้ตั้งเป้าหมายให้บรรลุผลภายในระยะเวลา ๕ ปี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๙

๕. แหล่งที่มาของงบประมาณ

- ๕.๑ รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณ
- ๕.๒ กองทุนดำเนินงานวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
- ๕.๓ ภาษีเครื่องสำอาง
- ๕.๔ การบริจาคของประชาชนทั่วไป
- ๕.๕ งบประมาณของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

๖. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- ๖.๑ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)
- ๖.๒ คณะรัฐมนตรี
- ๖.๓ รัฐสภา
- ๖.๔ กระทรวงศึกษาธิการ
 - ๑) คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ๒) คณะกรรมการอุดมศึกษา
 - ๓) คณะกรรมการอาชีวศึกษา
 - ๔) คณะกรรมการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- ๖.๕ กระทรวงกลาโหม
- ๖.๖ กระทรวงมหาดไทย
 - ๑) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 - ๒) กรมการปกครอง
- ๖.๗ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.))
- ๖.๘ สถาบันพระปกเกล้า
- ๖.๙ สภาพัฒนาการเมือง
- ๖.๑๐ สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ๖.๑๑ ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย
- ๖.๑๒ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
- ๖.๑๓ สภาองค์กรชุมชน (พอช.)
- ๖.๑๔ เครือข่ายประชาสังคมจังหวัด (คปจ.)
- ๖.๑๕ สำนักสารสนเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- ๖.๑๖ สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
- ๖.๑๗ ทวีและวิทยุของรัฐ
- ๖.๑๘ เคเบิล
- ๖.๑๙ สื่อสารมวลชน
- ๖.๒๐ คณะทำงานร่างหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา

๗. ข้อเสนอแนะตามรายงานที่ผ่านการพิจารณาของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เพื่อให้การปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

๗.๑ ขอให้รัฐบาลกำหนดการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองตามรายงานนี้เป็นวาระแห่งชาติ

๗.๒ ขอให้รัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายโดยมีมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนหลักที่ ๑ - ๔ รวมทั้งการตรากฎหมายที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองออกบังคับใช้ ทั้งนี้ หากให้สัมฤทธิ์ผลโดยเร็ว ขอให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีคำสั่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔๔ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนหลักที่ ๑ - ๔ หรือให้มีกฎหมายตามที่ได้เสนอตามรายงานนี้

๗.๓ ขอให้มีความหมายเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๗.๔ เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยสัมฤทธิ์ผลตามรายงานนี้ คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองจะดำเนินการจัดทำโครงการนำร่อง อาทิ

๑) จัดทำร่างหลักสูตรการศึกษาด้านการเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองที่ดีและถูกต้อง โดยให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ

๒) จัดโครงการฝึกอบรมวิทยากรอาสาสมัครจากมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ จำนวนประมาณ ๑๐๐ - ๒๐๐ คน เพื่อชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาเพื่อสร้างวิทยากรให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ

๓) โครงการจัดสัมมนา เรื่อง “ความเป็นประชาธิปไตยของพุทธศาสนา” เพื่อให้ทราบถึงพื้นฐานด้านประเพณีวัฒนธรรมที่มีความเป็นประชาธิปไตย

๔) จัดโครงการฝึกอบรม ๒ โครงการ ได้แก่

- โครงการฝึกอบรมนักเรียนอายุ ๑๕ - ๑๗ ปี จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลโดยดำเนินการร่วมกับกรุงเทพมหานคร

- โครงการฝึกอบรมเด็กมุสลิมโดยดำเนินการร่วมกับมูลนิธิศูนย์อิสลามแห่งประเทศไทย เป็นต้น

๕) ดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือคู่มือที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๘. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการขับเคลื่อนวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๘.๑ ให้รัฐบาลสนับสนุนเรื่องการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เป็นวาระแห่งชาติ

๘.๒ ผู้นำทุกองค์กรของรัฐจะต้องมีความเข้าใจร่วมกันที่ชัดเจนในเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ให้เป็นเจตจำนงทางการเมือง (Political Will) สูงส่ง

๘.๓ ให้รัฐบาลระดมสรรพกำลัง กลุ่มนักการเมือง กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ กลุ่มประชาสังคม กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษา เพื่อการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนตามแผนแม่บท

๘.๔ ให้รัฐบาลออกกฎหมายว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อให้การขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมีความต่อเนื่อง จึงเห็นควรให้รัฐสภาทำหน้าที่เป็นหน่วยรองรับภารกิจ เสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองไปพลางก่อน ในระหว่างที่ยังไม่ได้มีกฎหมาย โดยใช้งบประมาณของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยมอบหมายให้สำนักประชาสัมพันธ์เป็นผู้รับผิดชอบ

๘.๕ ให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสื่อ คือ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และหน่วยงานที่ปฏิบัติการด้านสื่อ เช่น กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นแกนนำในการจัดสรรเวลาให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๘.๖ ให้กระทรวงการต่างประเทศ เจรจากับมิตรประเทศ ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของสังคมประชาธิปไตย รวมทั้งหน่วยงานในเครือข่ายขององค์กรสหประชาชาติ

๘.๗ ให้พรรคการเมืองมีบทบาทและสนับสนุนงบประมาณ ความรู้แก่สาธารณะชนในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๙. การขับเคลื่อนตามแผนแม่บท

เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย สัมฤทธิ์ผลตามรายงานนี้ คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ จึงได้พิจารณาและเห็นชอบให้คณะกรรมาธิการฯ จัดทำโครงการนำร่อง ตามข้อ ๔ ข้างต้น เพื่อให้เป็นตัวอย่างและเป็นแนวทางการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีและสัมฤทธิ์ผล ดังนี้

๙.๑ การขับเคลื่อนการปฏิรูปให้เรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย” เป็นวาระแห่งชาติ

ซึ่งถือว่าเป็นการกำหนดทิศทางการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองอันดับแรก ที่ต้องมีเป้าหมายสำคัญกำหนดไว้จากข้อเสนอนี้ข้อที่ ๑ ของแผนแม่บทที่เสนอขอให้รัฐบาลกำหนดการปฏิรูปการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองตามรายงานนี้เป็นวาระแห่งชาติ โดยให้ทุกหน่วยงานต้องนำไปปฏิบัติและดำเนินการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ดังต่อไปนี้

(๑) ให้เครือข่ายสื่อมวลชนทั้งหมดต้องจัดสรรเวลาให้มีรายการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ

(๒) ผู้นำศาสนาต่างๆ ต้องมีช่องทางและโอกาสในการเผยแพร่หลักคำสอนของศาสนาต่อสาธารณะ เรื่อง “การอยู่ร่วมกันในสังคมท่ามกลางความแตกต่างหลากหลาย” เพื่อให้เกิดความสันติสุขร่วมกัน พร้อมทั้งประสานกับวงการศาสนาในเรื่องการเสริมสร้างหลักธรรมกับสังคมประชาธิปไตย

(๓) ต้องนำกรอบแนวคิดหลักสูตรพลเมืองศึกษา สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ ๑ บรรจุเพื่อใช้ในการเรียนการสอนในทุกสถาบันระดับอุดมศึกษา และสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ

(๔) ข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ แรกเข้าต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

(๕) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

(๖) ผู้ประสงค์ที่จะดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่นต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

(๗) จัดฝึกอบรมหลักสูตรวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้กับสื่อมวลชนและสาธารณะชนเป็นการทั่วไป

๙.๒ การจัดทำโครงการนำร่อง ระหว่างวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ - วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ได้จัดแบ่งออกเป็นงานดำเนินงาน ๓ ส่วน ได้แก่

(๑) คณะกรรมการได้ดำเนินงานโครงการนำร่องตามแผนแม่บท ดังนี้

๑.๑. จากช่วงเวลาระหว่าง วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ - วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ดังกล่าว คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการโครงการนำร่องในการจัดฝึกอบรม สัมมนา ซึ่งเป็นการดำเนินการตามแผนหลักที่ ๑ การให้การศึกษา โดยในระยะแรกมุ่งเน้นไปที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นกลุ่มประชาชนที่จะมีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (First Time Voter) และกลุ่มครูผู้สอน เนื่องจากเล็งเห็นว่าครู ๑ คน สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักเรียนได้จำนวนมาก โครงการนำร่องจึงมีวัตถุประสงค์ ที่สำคัญคือ ๑. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองในระบบประชาธิปไตย ๒. เพื่อสร้างแนวคิด ทักษะ ทักษะ และประสบการณ์เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย ๓. เพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่ดีและถูกต้องให้กับนักเรียนและครูผู้สอน โดยได้ดำเนินการโครงการนำร่องดังต่อไปนี้

๑.๒. การจัดโครงการสัมมนานำร่องครูและนักเรียนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เรื่อง “การให้การศึกษาเพื่อศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย” กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๒ ครั้ง โดยมีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมโครงการสัมมนา จำนวน ๗๐ คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ห่วงอายุ ๑๕ - ๑๗ ปี โรงเรียนละ ๑๐๐ คน จำนวน ๙ โรงเรียน มีนักเรียนเข้าร่วมโครงการสัมมนา จำนวนทั้งสิ้น ๙๐๐ คน

๑.๓. การจัดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการนำร่อง เรื่อง “ครู: ญุณแจสู่สังคมประชาธิปไตยที่ยั่งยืน” เพื่อสร้างการเรียนรู้การเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยผ่านสื่อการเรียนรู้ เกมกระดาน และทดสอบรูปแบบกิจกรรมกระบวนการประชาธิปไตยให้กับครูของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานครและครูของโรงเรียนทางศาสนาต่าง ๆ จำนวน ๒ ครั้ง ๆ ละ ๒๔ คน โดยดำเนินการไปแล้ว จำนวน ๒ ครั้ง และอยู่ระหว่างดำเนินการจัดโครงการให้กับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนงาน/โครงการของคณะกรรมการ

๑.๔ การบันทึกเทปการเสวนากับผู้นำทางศาสนา เรื่อง “ศาสนากับการอยู่ร่วมกันในสังคม” โดยเห็นว่าหลักธรรมคำสอนของศาสนาแต่ละศาสนาจะเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลอย่างสูงต่อการหล่อหลอมกล่อมเกลาคิดใจ ให้คนในสังคมประพฤติปฏิบัติตนตามความเชื่อความศรัทธาในหลักศาสนาซึ่งจะนำไปสู่ความสามัคคี สงบสุข สันติ เป็นสังคมประชาธิปไตยที่มั่นคงยั่งยืน โดยคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการจัดบันทึกเทปการเสวนาไปแล้ว จำนวน ๒ ครั้ง ได้แก่ การเสวนากับผู้นำศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู และผู้นำทางศาสนาคริสต์ โดยจะนำเทปรายการไปเผยแพร่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาให้กับประชาชนทั่วไปได้รับทราบหลักคำสอนของศาสนาและนำไปเป็นแนวทางสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ

๑.๕. ดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือ “แนวสอนวิชาจริยธรรมในโรงเรียนนายร้อยทหารบก” จำนวน ๑,๒๐๐ เล่ม โดยส่งให้กับหน่วยงาน ส่วนราชการ และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตลอดจนประชาชนผู้สนใจทั่วไป ไว้สำหรับศึกษาและยึดเป็นแนวทางในการดำรงตน

(๒) การดำเนินงานเรื่องอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนตามแผนแม่บท

นอกจากการดำเนินงานโครงการนำร่องตามแผนแม่บทดังกล่าว คณะกรรมการฯ ยังได้ดำเนินงานขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ในเรื่องอื่นๆ ดังนี้

๒.๑. การพบปะหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคล หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมต่าง ๆ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในแผนงานของคณะกรรมการ ประกอบด้วย กลุ่มด้านการศึกษา ด้านการ

ศาสนา ด้านการสื่อสารมวลชนเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันและการชี้ให้เห็นความสำคัญของการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในองค์กรหรือหน่วยงานและนำไปสู่การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของคณะกรรมการฯ ต่อไป

๒.๒. การดำเนินการร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ภายใต้โครงการส่งเสริมและสนับสนุนความเป็นพลเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตย และโครงการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามวิถีรัฐธรรมนูญ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยมีการให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงหลักสูตรการอบรมและการไปบรรยายให้องค์ความรู้กับผู้เข้าร่วมโครงการดังกล่าว ทั้งนี้ ผลสืบเนื่องจากการดำเนินงานร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มเยาวชนประชาธิปไตยภายใต้โครงการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้เดินทางมาเข้ารับฟังการประชุมของคณะกรรมการฯ ขับเคลื่อนว่าด้วยแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง จำนวน ๒ รุ่น เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐ และวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐

๒.๓. ดำเนินการรวบรวม ประมวลพระบรมราโชวาท พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง การครองงาน สิทธิ หน้าที่ และความสามัคคีเพื่อน้อมนำมาประกอบการพิจารณาศึกษาและขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง รวมทั้งได้รวบรวมมอบให้คณะกรรมการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๗๐ ปี วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ และเฉลิมพระเกียรติพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของคณะกรรมการฯตามเห็นสมควร เป็นต้น

๒.๔. คณะกรรมการฯ ได้มีการประชุมร่วมกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา, โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร และประธานสภานิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ โดยมีการแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนและกิจกรรมประชาธิปไตยในสถานศึกษา รวมทั้งแนวคิดและทัศนคติความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย

(ดังรายละเอียดตามภาคผนวก ก การดำเนินงานตามลำดับปฏิทิน และภาคผนวก ข การดำเนินงานตามกลุ่มเป้าหมาย แนบท้ายรายงานนี้)

(๓) คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองอยู่ระหว่างดำเนินการขับเคลื่อนตามแผนแม่บท ดังนี้

๓.๑. การขับเคลื่อนด้านการศึกษา (ขับเคลื่อนตามแผนงานหลักที่ ๑ การให้การศึกษา)

ดำเนินการยกร่างกรอบแนวคิดหลักสูตรวิชาการเมือง และพลเมืองศึกษา สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ ๑ (ภาคผนวก ค)

ทั้งนี้ กรอบแนวคิดหลักสูตรวิชาการเมืองและพลเมืองศึกษา สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ ๑ เป็นการดำเนินการตามแผนหลักที่ ๑ การให้การศึกษา เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ยั่งยืน

๓.๒. การขับเคลื่อนด้านศาสนา (ขับเคลื่อนตามข้อเสนอแนะในแผนแม่บทด้านการศาสนา)

ดำเนินการบันทึกเทปการเสวนากับผู้นำศาสนา เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องเพื่อให้เป็นไปตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดไว้ โดยจะดำเนินการบันทึกเทปการเสวนากับผู้นำศาสนาพุทธ อิสลาม และซิกข์ ในหัวข้อเรื่อง “ศาสนากับการอยู่ร่วมกันในสังคม” เพื่อเผยแพร่หลักธรรมคำสอนของศาสนาแต่ละศาสนา โดยออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภาให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบและนำไป

เป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้สำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งอยู่ระหว่างการประสานงานเพื่อกำหนดวันการบันทึกเทปการเสวนา

๓.๓. การขับเคลื่อนด้านสื่อสารมวลชน (ขับเคลื่อนตามแผนหลักที่ ๓ การประชาสัมพันธ์)

ดำเนินการจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกระบวนการประชาธิปไตย เพื่อเกิดการรับรู้และนำไปสู่การเผยแพร่และถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไปสู่สังคมอย่างถูกต้อง ดังนี้

๓.๓.๑ โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “สื่อมวลชน : กุญแจสู่ประชาธิปไตย” เป็นการเรียนรู้ประชาธิปไตยผ่านสื่อการเรียนรู้เกมกระดาน เพื่อทดสอบรูปแบบกิจกรรมกระบวนการประชาธิปไตยกับสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ

๓.๓.๒ โครงการ “ได้คาร์มมัธยมศึกษา” ผ่านทางสื่อโทรทัศน์ และออนไลน์ ที่จะใช้เสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้กับนักเรียนชั้นมัธยมทั่วประเทศ โดยจะจัดทำเป็นโครงการนำร่องในเขตกรุงเทพฯ เพื่อนำเสนอให้รัฐบาลนำไปพัฒนาเป็นโครงการที่ครอบคลุมระดับประเทศในอนาคต

๙.๓ การขับเคลื่อนเพื่อให้มีองค์กรหรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่เสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างบูรณาการและเกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม

สืบเนื่องจากแผนหลักที่ ๔ คณะกรรมการได้เสนอให้สภาพัฒนาการเมืองเป็นหน่วยงานรองรับภารกิจของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ในกรณีที่สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศสิ้นวาระลง แต่เนื่องจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีคำสั่งให้ยกเลิกพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ยกเว้นหมวด ๓ สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง และหมวด ๔ กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง (คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๗๑/๒๕๕๙)

เพื่อให้การขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมีความต่อเนื่อง คณะกรรมการจึงเห็นควรให้รัฐสภาทำหน้าที่เป็นหน่วยรองรับภารกิจการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองไปพลางก่อนในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย (โดยใช้งบประมาณของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) เนื่องจากรัฐสภามีภารกิจพันธกิจ บุคลากร และงบประมาณดำเนินการเรื่องการส่งเสริมและเผยแพร่ประชาธิปไตยและมีการดำเนินงานโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยอยู่หลายโครงการอยู่แล้ว

๑๐. การพิจารณากร่างพระราชบัญญัติการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง พ.ศ.

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้จัดลำดับความสำคัญวาระการปฏิรูป โดยกำหนดให้เรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย” เป็นวาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยกำหนดให้อยู่ในวาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน กลุ่ม “คน”

การขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย” นอกจากคณะกรรมการได้เสนอรายงานเรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้ดำเนินงานขับเคลื่อนแผนแม่บทไปแล้วบางส่วน คณะกรรมการยังมียุทธศาสตร์สำคัญที่จะต้องเร่งขับเคลื่อนต่อเนื่องจากรายงานดังกล่าว นั่นคือ การเร่งดำเนินการร่างกฎหมายว่าด้วยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อวางกลไก องค์กร และผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างเป็นรูปธรรมและบูรณาการ

เพื่อเสนอให้รัฐบาลพิจารณาต่อไป โดยมีความคืบหน้าในการพิจารณาและจัดทำร่างพระราชบัญญัติการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง พ.ศ. ดังนี้

ที่ประชุมคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ได้มีมติตั้งคณะทำงานพิจารณาและจัดทำร่างพระราชบัญญัติการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง พ.ศ. เพื่อพิจารณาศึกษาและยกร่างพระราชบัญญัติการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ.

คณะทำงานพิจารณาและจัดทำร่างพระราชบัญญัติการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง พ.ศ. ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาศึกษาประเด็นสำคัญในการยกร่างกฎหมาย ดังนี้

- (๑) กำหนดให้การสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง เป็นวาระแห่งชาติ
- (๒) ให้รัฐบาลสนับสนุนให้มีกฎหมายและสนับสนุนให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกันในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้สัมฤทธิ์ผล
- (๓) กำหนดบทนิยาม คำว่า “วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย”
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและกำหนดให้เรื่องการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นวาระแห่งชาติ
- (๕) กำหนดสาระสำคัญของแผนและขั้นตอนการดำเนินการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์
- (๖) กำหนดให้มีกระบวนการและกลไกการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างเป็นระบบ
- (๗) กำหนดองค์ประกอบของคณะบุคคลที่จะจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการขับเคลื่อนแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างบูรณาการ
- (๘) กำหนดองค์กรหรือสถาบันที่จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และทำหน้าที่ประสานและติดตามการขับเคลื่อนแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งทำหน้าที่จัดทำหลักสูตรการเสริมสร้างประชาธิปไตยมาตรฐานแห่งชาติ เพื่อให้มีกระบวนการศึกษา เรียนรู้ กระบวนการกล่อมเกลாதองศาทางสังคมอย่างเป็นระบบ ทัวถึง และมีความเหมาะสมกับประชาชนในทุกกลุ่มวัยและทุกกลุ่มอาชีพ และมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน และให้มีหลักสูตรการศึกษาทั้งในโรงเรียน และสถาบันอุดมศึกษาทุกระดับ
- (๙) ให้มีการปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีงามตั้งแต่เด็กและเยาวชนให้มีระเบียบวินัยเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย

(๑๐) กำหนดโครงสร้างการบริหารองค์กรหรือสถาบันเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

(๑๑) การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นประชาชน เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย หรือประเด็นอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง

(๑๒) การตั้งกองทุนหรือให้รัฐสนับสนุนงบประมาณเพื่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ทั้งนี้ หากคณะกรรมการดำเนินการพิจารณายกร่างพระราชบัญญัติการเสริมสร้างวัฒนธรรมในระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. แล้วเสร็จ จะเสนอให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณาต่อไป

ภาคผนวก ก

การดำเนินงานขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง
ในระบอบประชาธิปไตยที่ผ่านมา ตามลำดับปฏิทิน

การดำเนินงานขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ผ่านมา ตามลำดับปฏิทิน

ลำดับที่	วัน/เดือน/ปี	หน่วยงาน/องค์กร	บุคคล	ประเด็นหารือ/กิจกรรม	ผู้ร่วมดำเนินการ
๑	๗ มี.ค. ๕๙	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	คณบดีคณะรัฐศาสตร์	หารือการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	
๒	๑๑ มี.ค. ๕๙	สภาพัฒนาการเมือง	ประธานสภาพัฒนาการเมือง	หารือการจัดตั้งองค์กรส่งเสริมประชาธิปไตย	
๓	๑๑ มี.ค. ๕๙	กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น	อธิบดีกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น	การฝึกอบรมเพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นและสังคมในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจพลเมืองในวิถีประชาธิปไตยนำไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็ง	
๔	๑๓ มี.ค. ๕๙	วัดโคกท่าเจริญ อ. พานทอง จ. ชลบุรี	เจ้าอาวาส	หารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสาระเนื้อหาวิถีการและแนวทางของการส่งเสริมวัฒนธรรมการเมือง	
๕	๑๕ มี.ค. ๕๙	กองทัพบก	ผู้แทนกองทัพบก	ยุทธศาสตร์แผนการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยเน้นเรื่องการศึกษาและประชาสัมพันธ์	
๖	๑๕ มี.ค. ๕๙	สถาบันพระปกเกล้า	เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า	การจัดทำหลักสูตรการศึกษาการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อกำหนดเป็นหลักสูตรมาตรฐานกลางสำหรับใช้ในสถาบันการศึกษา	
๗	๑๖ มี.ค. ๕๙	รัฐสภา	เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	การจัดทำหลักสูตรวัฒนธรรมทางการเมืองศึกษา	

๘	๑๗ มี.ค. ๕๙	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี	ผู้อำนวยการโรงเรียน เบญจมราชูทิศ	หามาตรการร่วมระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้กับ นักเรียน	
๙	๑๘ มี.ค. ๕๙	โรงเรียนยอแซพวิทยา จังหวัดชลบุรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนยอแซพ วิทยา	หามาตรการร่วมระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้กับ นักเรียน	
๑๐	๒๒ มี.ค. ๕๙	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา	ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียม อุดมศึกษา	การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย ในโรงเรียน	
๑๑	๒๕ เม.ย. ๕๙	สภาพัฒนาการเมือง	รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเมือง	การจัดตั้งองค์กรส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย	
๑๒	๔ มิ.ย. ๕๙	โรงแรมสามพรานริเวอร์ไซด์	บุคลากรจากสถาบันการศึกษา หน่วยงาน/องค์กรต่าง ๆ	หลักสูตรวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย	
๑๓	๑๐ มิ.ย. ๕๙	สภาพัฒนาการเมือง	ประธานสภาพัฒนาการเมือง	การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายสภาพัฒนาการเมือง รองรับภารกิจการขับเคลื่อนวัฒนธรรมทาง การเมืองตามแผนแม่บท	
๑๔	๑๕ มิ.ย. ๕๙	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ศ. อิสรา ศานติศาสน์ และ ผศ. มนชยา อรุณศ	แนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ตามแผนแม่บท	
๑๕	๑๗ มิ.ย. ๕๙	กรมการปกครอง	อธิบดีกรมการปกครอง	หลักสูตรเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในระดับผู้นำท้องถิ่น	

๑๖	๒๔ มิ.ย. ๕๙	มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมจริยา	อธิการบดี	การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในการ พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและหลักสูตร การฝึกอบรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน	
๑๗	๒๔ มิ.ย. ๕๙	สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่ง ประเทศไทย	รองเลขาธิการสภา พระสังฆราชคาทอลิกแห่ง ประเทศไทย	หลักธรรมคำสอนของศาสนากับการอยู่ร่วมกัน ในสังคม	
๑๘	๘ ก.ค. ๕๙	กรมประชาสัมพันธ์	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	แนวทางการรณรงค์และเผยแพร่กระบวนการ ประชาธิปไตยทางสื่อสารสาธารณะภาครัฐ	
๑๙	๑๑ ก.ค. ๕๙	รัฐสภา	นางทิพพาพร ตันติสุนทร	แนวทางการจัดทำหลักสูตรการเสริมสร้าง วัฒนธรรมทางการเมือง	
๒๐	๑๒ ก.ค. ๕๙	สภาคริสตจักร	ประธานสภาคริสตจักร	หลักธรรมคำสอนของศาสนากับการอยู่ร่วมกัน ในสังคม	
๒๑	๑๔ ก.ค. ๕๙	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ผศ. ปริญญ์ เทวานฤมิตรกุล	กิจกรรมการปลูกฝังพลเมืองประชาธิปไตย	
๒๒	๑๔ ก.ค. ๕๙	ทำเนียบรัฐบาล	รัฐมนตรีประจำ สำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุวัจน์ ตันยวรรธนะ)	แนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย โดยให้ประกาศเป็น วาระแห่งชาติ	
๒๓	๑๘ ก.ค. ๕๙	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย	อธิการบดี	ขอความร่วมมือและเชิญท่านเป็นวิทยากรใน การสัมมนา เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับ หลักคำสอนของพุทธศาสนาในวิถีการอยู่ ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติ	

๒๔	๑๙ ก.ค. ๕๙	วัดนักบุญยอแซฟ	พระคาทอลิก	หลักธรรมคำสอนของศาสนากับการอยู่ร่วมกันในสังคม	
๒๕	๒๒ ก.ค. ๕๙	ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร	รองปลัดกรุงเทพมหานคร (กิตตินันท์ ขาวสุทธิ)	ความร่วมมือในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง	
๒๖	๒ ส.ค. ๕๙	วิทยาลัยการปกครอง	นายณรงค์ นครจินดา อธิการบดี	รับฟังแนวคิดเกี่ยวกับรายละเอียดหลักสูตรการฝึกอบรมข้าราชการของทางวิทยาลัยฯ เพื่อนำมาศึกษาและพัฒนาการขับเคลื่อนแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง	
๒๗	๔ ส.ค. ๕๙	๑. โรงเรียนเตรียมอุดม ๒. โรงเรียนสาธิตปทุมวัน ๓. โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย ๔. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ๕. โรงเรียนสตรีวิทยา ๖. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ๗. โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน ๘. โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ๙. โรงเรียนอัสสัมชัญ ๑๐ โรงเรียนราชินี	ผู้แทนนักเรียน	แนวคิดสำหรับการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยในมุมมองของนักเรียน	
๒๘	๑๕ ส.ค. ๕๙	โรงเรียนมัธยมนาคนาวอุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร	ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	โครงการสัมมนา เรื่อง “การให้การศึกษาเพื่อศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย”	วิทยากร ๑. นางทิพย์พาพร ตันติสุนทร ๒. ว่าที่ร้อยตรี สัมพันธ์ แสงคำเลิศ

๒๙	๑๖ ส.ค. ๕๙	โรงเรียนมัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร	นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียน ในสังกัดกรุงเทพมหานคร	โครงการสัมมนา เรื่อง “การให้การศึกษา เพื่อศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย”	วิทยากร ๑. นายสมชาติ เจศรีชัย ๒. ว่าที่ร้อยตรี สัมพันธ์ แสงคำ เลิศ
๓๐	๑๘ ส.ค. ๕๙	๑) วิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตร พาณิชย์การ ๒) วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี ๓) โรงเรียนช่างฝีมือทหาร ๔) วิทยาลัยเทคโนโลยี ไทยวิจิตรศิลป์ ๕) วิทยาลัยเทคโนโลยีช่างฝีมือ ปัญญวิทยา ๖) วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง	ผู้แทนนักเรียน - นักศึกษา	แนวทางการสร้างหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อสร้างพลเมืองประชาธิปไตยที่ยั่งยืน	
๓๑	๒๓ ส.ค. ๕๙	วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร	พระศากยวงศ์วิสุทธิ์	พุทธศาสนากับระบอบประชาธิปไตย	
๓๒	๒๔ ส.ค. ๕๙	สภาองค์กรชุมชน เขตหนองจอก	ประธานสภาองค์กรชุมชน เขต หนองจอก	การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชน ท้องถิ่นตามวัฒนธรรมประชาธิปไตย	
๓๓	๒๗ ส.ค. ๕๙	โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ เขต จตุจักร กรุงเทพมหานคร	ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	โครงการสัมมนา เรื่อง “การให้การศึกษาเพื่อ ศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย”	วิทยากร ๑. พ.ต.อ.หญิง จินดา กลับกลาย ๒. นางทิพย์พาพร ตันติสุนทร ๓. นายเฉลิมชัย พันธุ์เลิศ ๔. นายสมชาติ เจศรีชัย
๓๔	๓๑ ส.ค. ๕๙	สภาพัฒนาองค์กรชุมชน เขต คลองจั่น กรุงเทพมหานคร	ประธานสภาพัฒนาองค์กร ชุมชน	การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชน ท้องถิ่นตามวัฒนธรรมประชาธิปไตย	

๓๕	๑ ก.ย. ๕๙	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ผศ. อรรถพล อนันตวรสกุล	แนวทางขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	
๓๖	๙ ก.ย. ๕๙	โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร	นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร	โครงการสัมมนา เรื่อง “การให้การศึกษาเพื่อศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย”	วิทยากร ๑. พ.ต.อ.หญิง จินดา กลับกลาย ๒. นางทิพย์พาพร ตันติสุนทร ๓. นายสมชาติ เจศรีชัย และทีมงานจาก กกต.
๓๗	๑๐ ก.ย. ๕๙	จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุดรธานี	ศิลปินหมอลำ	ความร่วมมือการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง	
๓๘	๑๔ ก.ย. ๕๙	สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)	ผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)	แนวทางรณรงค์และเผยแพร่การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยผ่านสื่อสาธารณะรูปแบบต่าง ๆ	
๓๙	๒๘ ก.ย. ๕๙	พรรคประชาธิปัตย์	นายอดุลย์ ดารารธรรม	กิจกรรมกระบวนการประชาธิปไตย	
๔๐	๓๐ ก.ย. ๕๙	จ.ขอนแก่น และ จ.อุดรธานี	ศิลปินหมอลำ	ความร่วมมือในการแต่งเพลงพื้นบ้านเพื่อสื่อสารวัฒนธรรมทางการเมืองกับคนท้องถิ่น	
๔๑	๒ ต.ค. ๕๙	วัดญาณเวศกวัน	พระปณต คุณวัธโธ	หลักธรรมกับสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสัมมนา	
๔๒	๗ ต.ค. ๕๙	กรมประชาสัมพันธ์	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	ประสานความร่วมมือในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบ	

				ประชาธิปไตยผ่านสื่อสาธารณะ	
๔๓	๑๒ ต.ค. ๕๙	มหาวิทยาลัยนวมินทราชิราช	อธิการบดี	แนวทางขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	
๔๔	๓ พ.ย. ๕๙	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	การขับเคลื่อนโครงการยุวชนประชาธิปไตยไปด้วยกันกับแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง	
๔๕	๓ พ.ย. ๕๙	๑) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๓) ผู้แทนนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๔) มหาวิทยาลัยมหิดล ๕) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ประธานสภานิสิต - นักศึกษา	แนวทางขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	
๔๖	๘ พ.ย. ๕๙	โรงเรียนวิสุทธิเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร	นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร	โครงการสัมมนา เรื่อง “การให้การศึกษาเพื่อศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย”	วิทยากร ๑. พ.ต.อ.หญิง จินดา กลับกลาย ๒. นายสมชาติ เจศรีชัย และทีมงานจาก กกต.
๔๗	๘ พ.ย. ๕๙	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ผศ. น.ท. หญิง งามลมัย ผิวเหลือง รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต	การจัดทำหลักสูตรการศึกษาเพื่อนำเสนอต่อรัฐบาลโดยเป็นโครงการนำร่องที่จะนำไปใช้กับครู นักเรียน	
๔๘	๙ พ.ย. ๕๙	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	คณบดีคณะศึกษาศาสตร์	กรอบแนวคิดหลักสูตรการเสริมสร้างประชาธิปไตยสำหรับครู	

๔๙	๙ พ.ย. ๕๙	โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขต บางกะปิ กรุงเทพมหานคร	นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร	โครงการสัมมนา เรื่อง “การให้การศึกษา เพื่อศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย”	วิทยากร ๑. พ.ต.อ.หญิง จินดา กลับกลาย ๒. นายสมชาติ เจศรีชัย ๓. ว่าที่ ร.ต.สัมพันธ์ แสงคำเลิศ และทีมงานจาก กกต.
๕๐	๑๑ พ.ย. ๕๙	โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์ เขต ประเวศ กรุงเทพมหานคร	นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร	โครงการสัมมนา เรื่อง “การให้การศึกษาเพื่อ ศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย”	วิทยากร ๑. พ.ต.อ.หญิง จินดา กลับกลาย ๒. พ.ต.ท.นิมิต ชิตเจริญ และทีมงานจาก กกต.
๕๑	๑๘ พ.ย. ๕๙	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	คณบดี คณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน	ความร่วมมือในการผลิตสื่อสังคมออนไลน์เพื่อ เสริมสร้างวิถีพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ให้กับประชาชนทั่วไป	
๕๒	๑๘ พ.ย. ๕๙	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย	คณบดีมหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ปรีชาหารหรือเกี่ยวกับหลักธรรมในการอยู่ ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลาย	
๕๓	๒๒ พ.ย. ๕๙	สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร	ผู้อำนวยการสำนัก ประชาสัมพันธ์	การดำเนินกิจกรรมยุวชนประชาธิปไตย และ การคัดเลือกตัวแทนยุวชนประชาธิปไตย	
๕๔	๒ ธ.ค. ๕๙	รัฐสภา	นิสิตมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์	โครงการสัมมนาเรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรม ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย”	
๕๕	๑๓ ม.ค. ๖๐	สำนักจุฬาราชมนตรี	จุฬาราชมนตรี	หลักปฏิบัติหรือหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม กับการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย	
๕๖	๒๐ ม.ค. ๖๐	เทวสถานโบสถ์พราหมณ์	พระมหाराชครูพิธีศรีวิสุทธิคุณ	หลักคำสอนทางศาสนากับการอยู่ร่วมกัน	

				ในพหุสังคม	
๕๗	๒๖ ม.ค. ๖๐	รัฐสภา	ม.ร.ว. รุจยา อาภากร	แนวทางการจัดทำหลักสูตรการเสริมสร้าง วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	
๕๘	๒๗ ม.ค. ๖๐	สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล	ผู้อำนวยการสำนักงานสลาก กินแบ่งรัฐบาล	การสนับสนุนการขับเคลื่อนการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การเสริมสร้างวัฒนธรรม ทางการเมือง	
๕๙	๑ ก.พ. ๖๐	ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร	รองผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร (วรรณวิไล พรหมลักขโณ)	การจัดสมมนานักเรียนและจัดอบรมครู ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	
๖๐	๘ ก.พ. ๖๐	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	พระเทพบัณฑิต	แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักปฏิบัติ หลักคำสอน ของศาสนาพุทธที่นำไปใช้ในการอบรมสั่งสอน การเผยแพร่ หรือการปลูกฝังการอยู่ร่วมกันของคน ในสังคมภายใต้การเมืองการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย	
๖๑	๑๐ ก.พ. ๖๐	สมาคมศรีนครินทรวิโรฒ	นายกสมาคมศรีนครินทรวิโรฒ	หลักคำสอนของศาสนาซิกข์กับการอยู่ร่วมกัน ในสังคม	
๖๒	๑๗ ก.พ. ๖๐	สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน	อธิการบดี	แนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย ในสถานศึกษา	
๖๓	๑๘ ก.พ. ๖๐	มหาวิทยาลัยบูรพา	หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์	แนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย ในสถานศึกษา	

				ประชาธิปไตยที่ยั่งยืน	
๗๑	๒๙ มี.ค. ๖๐	เทวสถานโบสถ์พราหมณ์ กรุงเทพมหานคร	ผู้นำทางศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู	เสวนา เรื่อง “ศาสนากับการอยู่ร่วมกันในสังคม”	บันทึกเทป - สถานีวิทยุกระจายเสียงและ วิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
๗๒	๓ เม.ย. ๖๐	บริษัท Enpeo	นายอดุลย์ ดารารธรรม	รูปแบบกิจกรรมกระบวนการประชาธิปไตย	
๗๓	๗ เม.ย. ๖๐	สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่ง ประเทศไทย กรุงเทพมหานคร	ผู้นำทางศาสนาคริสต์	เสวนา เรื่อง “ศาสนากับการอยู่ร่วมกันในสังคม”	บันทึกเทป - สถานีวิทยุกระจายเสียงและ วิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
๗๔	๑๒ เม.ย. ๖๐	บริษัท Enpeo	นายอดุลย์ ดารารธรรม	รูปแบบกิจกรรมกระบวนการประชาธิปไตย	
๗๕	๑๙ เม.ย. ๖๐	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	อาจารย์วรุฒิ สุภาพ อาจารย์รุจน์ ฤาชา	กรอบแนวคิดหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับ นักศึกษาวิชาชีพครูชั้นปีที่ ๕ (คู่มือความเป็นครู)	
๗๖	๒๘ เม.ย. ๖๐	โรงแรมดิวารี จอมเทียน บีช จังหวัดชลบุรี	ประชาชน	บรรยาย โครงการกิจกรรมการเสริมสร้างความเป็น พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของรัฐสภา	
๗๗	๒๘ เม.ย. ๖๐	มหาวิทยาลัยบูรพา	อธิการบดี	แนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย ในสถานศึกษา	
๗๘	๓ พ.ค ๖๐	รัฐสภา	ครู บุคลากรจาก สถาบันการศึกษา	โครงการสัมมนา เรื่อง ครู : กุญแจสู่สังคม ประชาธิปไตยที่ยั่งยืน	วิทยากร บริษัท Enpeo

ภาคผนวก ข
การดำเนินงานขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง
ในระบอบประชาธิปไตยที่ผ่านมา ตามกลุ่มเป้าหมาย

การดำเนินงานขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ผ่านมา
ตามกลุ่มเป้าหมาย

๑ การขับเคลื่อนด้านการศึกษา

ลำดับ	วัน/ เดือน/ปี	เรื่อง	หน่วยงาน/ องค์กร	บุคคล	รายละเอียด
๑	๗ มี.ค. ๕๙	หารือการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	คณบดีคณะรัฐศาสตร์	ปรึกษาหารือเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของไทย องค์ประกอบสำคัญของการปลูกฝังเยาวชนชนประชาธิปไตย เพื่อนำมาประกอบการจัดทำหลักสูตร
๒	๑๕ มี.ค. ๕๙	แผนการสร้างความรู้สำหรับนักการเมือง	สถาบันพระปกเกล้า	เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า	รัฐสภาควรเป็นแกนหลักและสถาบันพระปกเกล้าไปร่วมด้วยโดยออกแบบเกณฑ์การวัดร่วมกัน ทั้งนี้จะทำได้เมื่อมีกฎหมายให้อำนาจ
๓	๑๗ มี.ค. ๕๙	แนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง	โรงเรียนเบญจมราชูทิศจังหวัดจันทบุรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชูทิศ	ทางโรงเรียนได้ให้การอบรมความรู้ประชาธิปไตยโดยโรงเรียนมีการอบรม นักเรียนในทุกระดับชั้น ให้มีความสำคัญกับเรื่องทุจริตคอร์รัปชัน โดยเสริมเข้าไปในการสอนรายวิชาประจำ
๔	๑๘ มี.ค. ๕๙	แนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง	โรงเรียนยอแซฟวิทยา จังหวัดชลบุรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนยอแซฟวิทยา	ทางโรงเรียนได้ดำเนินการสอนในหลักสูตรการสร้างพลเมืองโดยให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการใช้ทักษะ การมีส่วนร่วมกันตามหลักประชาธิปไตย
๕	๒๒ มี.ค. ๕๙	การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในโรงเรียน	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ปรึกษาหารือเกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมระหว่าง ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง

๖	๔ มิ.ย. ๕๙	หลักสูตร วัฒนธรรมทาง การเมือง	โรงแรมสาม พรานริเวอร์ไซด์	บุคลากรจาก สถาบัน การศึกษา หน่วยงาน/ องค์กรต่าง ๆ	การสัมมนาระดมสมองเพื่อกำหนด โครงสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตร การเสริมสร้างวัฒนธรรมทาง การเมืองในระบอบประชาธิปไตย กระทั่งตกผลึกเป็นโครงการนำร่อง ของกลุ่มเยาวชนที่จะมีสิทธิได้รับ เลือกตั้งเป็นครั้งแรก (First time Voter)
๗	๑๕ มิ.ย. ๕๙	แนวทางการ เสริมสร้าง วัฒนธรรมทาง การเมือง	จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	ศ. อิสรา ศานติศาสน์ และ ผศ.มนชยา อูรยุศ	การเสริมสร้างวัฒนธรรมทาง การเมืองต้องปลูกฝังจิตสำนึกการ อยู่ร่วมกันตั้งแต่วัยเด็ก ควรมีการ จัดทำคู่มือใช้ในสถานศึกษาสำหรับ เด็กปฐมวัย
๘	๑๗ มิ.ย. ๕๙	กรอบหลักสูตร ฝึกอบรมสำหรับผู้นำ ท้องถิ่น	กรมการ ปกครอง	อธิบดีกรมการ ปกครอง	หลักสูตรเสริมสร้างวัฒนธรรมทาง การเมืองในระดับผู้นำท้องถิ่นโดย วิทยาลัยการปกครองสามารถนำ เนื้อหาหลักสูตรที่มีความชัดเจนแล้ว บรรจุเป็นรายวิชาตามโครงสร้าง หลักสูตรการปกครองได้
๙	๒๔ มิ.ย. ๕๙	การขับเคลื่อนการ เสริมสร้าง วัฒนธรรมทาง การเมือง	มหาวิทยาลัย สุโขทัย ธรรมาธิราช	อธิการบดี	มหาวิทยาลัยมีความยินดีในการ ขับเคลื่อนหลักสูตรการเสริมสร้าง วัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อบรรจุเป็น หลักสูตรการเรียนการสอนในรายวิชา บังคับเลือก
๑๐	๑๑ ก.ค. ๕๙	กรอบหลักสูตร การ เสริมสร้างวัฒนธรรม ทางการเมือง	รัฐสภา	นางทิพพพร ตันติสุนทร	กรอบการเรียนการสอนควรให้เด็ก เรียนรู้ความเป็นพหุสังคม ความเป็น เจ้าของ การอยู่ร่วมกันและให้เด็กมี ความยึดโยงกับชุมชน ทั้งนี้ครูต้อง มีความเข้าใจการเมืองและมีความเป็น ประชาธิปไตย
๑๑	๑๔ ก.ค. ๕๙	แนวทางการจัดทำ หลักสูตร การ เสริมสร้าง วัฒนธรรมทาง การเมือง	มหาวิทยาลัยธ รรมศาสตร์	ผศ. ปริญญา เทวานฤมิตรกุล	เพื่อสังเกตการณ์โครงการหลักสูตร อบรมครูผู้สอนในสถานศึกษา โดย สรุปกรอบเนื้อหาสาระของการ ฝึกอบรมได้ ๖ ประเด็น ประกอบด้วย ๑) การเคารพกติกา ๒) การเคารพ สิทธิผู้อื่น ๓) การเคารพความแตกต่าง ๔) การเคารพหลักความเสมอภาค ๕) การพึ่งตนเอง ๖) ความรับผิดชอบ ต่อสังคม

๑๒	๑๘ ก.ค. ๕๙	แนวทางการจัดทำ หลักสูตรการ เสริมสร้าง วัฒนธรรมทาง การเมือง	มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ราช วิทยาลัย	อธิการบดี	การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน ต้องมีต้นแบบการเรียนการสอนจะต้องตั้งโจทย์เกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์และวิธีแก้ไขอย่างไร เพื่อปรับให้เข้ากับบริบททางการเมืองได้ และมีความสอดคล้องกัน ปลูกฝังให้เด็กเยาวชนมีจิตสำนึก เข้าถึงวัฒนธรรมทางการเมือง โดย ให้ศึกษาจากประวัติศาสตร์โดยมีคำ สอน ทางสายกลาง
๑๓	๒๒ ก.ค. ๕๙	ความร่วมมือในการ ขับเคลื่อนการ เสริมสร้าง วัฒนธรรมทาง การเมือง	ศาลาว่าการ กรุงเทพมหานคร	รองปลัด กรุงเทพ มหานคร (กิตตินันท์ ขาวสุทธิ)	การดำเนินโครงการนำร่องตามแผน แม่บท โดยขอความอนุเคราะห์ สถานที่และกลุ่มเป้าหมายครู และ นักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเข้าร่วมโครงการสัมมนาเรื่อง “การให้การศึกษาเพื่อศึกษาเพื่อ สร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย”
๑๔	๒ ส.ค. ๕๙	ความร่วมมือในการ ขับเคลื่อนการ เสริมสร้าง วัฒนธรรมทาง การเมือง	วิทยาลัยการ ปกครอง	นายณรงค์ นครจินดา อธิการบดี	มีความพร้อมที่จะให้การสนับสนุน และเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูป วัฒนธรรมทางการเมือง ร่วมกับทาง อนุกรรมการฯ โดยจะนำแนวคิด ทางด้านการเสริมสร้างวัฒนธรรมทาง การเมืองไปบรรจุ สอดแทรกไว้ใน หลักสูตรการอบรมต่าง ๆ ของทาง วิทยาลัย และพร้อมที่จะส่งวิทยากรที่ มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ ของวิทยาลัยฯ เข้าร่วมให้ความรู้และ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่อนุกรรมการ
๑๕	๔ ส.ค. ๕๙	ประชุมร่วมกับคณะ อนุกรรมการ	๑. โรงเรียนเตรียม อุดม ๒. โรงเรียนสาธิต ปทุมวัน ๓. โรงเรียนวัฒนา วิทยาลัย ๔. โรงเรียนสวน กุหลาบวิทยาลัย ๕. โรงเรียนสตรี	ผู้แทนนักเรียน	สรุปสาระสำคัญความเห็นของ นักเรียนเกี่ยวกับประเด็น ความสัมพันธ์ของการศึกษากับ ระบอบประชาธิปไตย ส่วนใหญ่ เห็นว่าระบบการศึกษาไทยมุ่ง พัฒนาคนเก่ง แต่ไม่พัฒนาคนดี ขึ้นนำเรื่องศีลธรรม คุณธรรม แต่ สภาพสังคมไม่เป็นตัวอย่างที่ดี อย่างไรก็ดี นักเรียนมีความเห็นว่า จำเป็นต้องมีการปลูกฝัง ให้

			วิทยา โรงเรียนสามเสน วิทยาลัย ๖. โรงเรียน กรุงเทพคริสเตียน ๗. โรงเรียนเซนต์ เซฟคอนเวนต์ ๘. โรงเรียน อัสสัมชัญ ๑๐) โรงเรียนราชินี		การศึกษาความเป็นพลเมืองภายใน สถาบันการศึกษา/ โรงเรียน เพื่อให้ เป็นประชาชนที่คำนึงถึงสังคม ต่อไป
๑๖	๑๘ ส.ค. ๕๙	ประชุมร่วมกับคณะ อนุกรรมการ	๑) วิทยาลัย เทคโนโลยีตั้งตรง จิตรพนิชยการ ๒) วิทยาลัย เทคนิคมีนบุรี ๓) โรงเรียน ช่างฝีมือทหาร ๔) วิทยาลัย เทคโนโลยีไทย วิจิตรศิลป์ ๕) วิทยาลัย เทคโนโลยี ช่างฝีมือปัญญา วิทยา ๖) วิทยาลัย เทคนิค ดอนเมือง	ผู้แทนนักเรียน- นักศึกษา	สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ ๑ ในระดับอาชีวศึกษามีได้มีการเรียน การสอนวิชาพลเมือง แต่มีรายวิชา คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพ ส่วน ครูผู้สอน มีข้อกำหนดเรื่องจริยธรรม อย่างชัดเจนและเป็นวินัยที่ต้องปฏิบัติ ๒ ประชาธิปไตยในสถานศึกษาส่วนใหญ่ คือ กิจกรรมที่สอดแทรกเช่น การเลือก ประธานนักเรียน สภานักเรียนนักศึกษา เป็นต้น ๓. ประเด็น ข้อคิดเห็น ของอนุ กรรมการฯสถาบันการศึกษาที่เข้า ร่วมประชุมจะนำกรอบแนวคิดพลเมือง วัฒนธรรมประชาธิปไตย ไปใช้ในการ เรียนการสอน และเสริมสร้างบรรยากาศ ประชาธิปไตยในสถานศึกษา
๑๗	๑ ก.ย. ๕๙	แนวทางขับเคลื่อน การเสริมสร้าง วัฒนธรรมทาง การเมืองในระบบ ประชาธิปไตย	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	ผศ. อรรถพล อนันตวรสกุล	หารือประเด็นรูปแบบการดำเนินการ ของเครือข่าย Thai Civic Education และขอความร่วมมือในการให้ ความเห็น ข้อเสนอแนะต่อการจัด โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อ เสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใน สถาบันการศึกษา
๑๘	๑๒ ต.ค. ๕๙	แนวทางขับเคลื่อน การเสริมสร้าง วัฒนธรรมทาง การเมืองในระบบ ประชาธิปไตย	มหาวิทยาลัย นวมินทราชินา	อธิการบดี	รายวิชาที่มหาวิทยาลัยดำเนินการ สอนเกี่ยวกับการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตย หรือแนว ปฏิบัติ วัฒนธรรมที่สอดคล้องกับ วิถีประชาธิปไตยในมหาวิทยาลัย

๑๙	๓ พ.ย. ๕๙	ประชุมร่วมกับคณะ อนุกรรมการ	๑) จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ๒) มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ๓) ผู้แทนนิสิต มหาวิทยาลัยเก ษตรศาสตร์ ๔) มหาวิทยาลัย มหิดล ๕) มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิ โรฒ	ประธานสภา นิสิต-นักศึกษา	สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ ๑ แนวทางการพัฒนาพลเมือง หรือ วัฒนธรรมประชาธิปไตยควรบรรจุ หรือสอดแทรกไว้ในทุกรายวิชา ๒ มหาวิทยาลัยควรปรับโครงสร้าง การบริหารงานให้สอดคล้องกับ วัฒนธรรมประชาธิปไตย ๓. ควรจัดให้นักศึกษามีกิจกรรม ร่วมกันกับชุมชน ท้องถิ่นรอบ มหาวิทยาลัย ๔. สถาบันในระดับอุดมศึกษาทั่ว ประเทศควรมีรายวิชาพื้นฐานทั่วไป คือ การพัฒนาพลเมืองสังคม ประชาธิปไตย
๒๐	๘ พ.ย. ๕๙	แนวทางการจัดทำ หลักสูตรการ เสริมสร้าง วัฒนธรรมทาง การเมือง	มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์	ผศ.น.ท.หญิง งาม ลมัย ผิวเหลือง รศ.แทนรอง อธิการบดีฝ่าย กิจการนิสิต	ควรนำศาสตร์แห่งแผ่นดิน ๓ ศาสตร์ คือ ศาสตร์พระราช ศาสตร์ชุมชน และศาสตร์สากล โดยเฉพาะศาสตร์แห่งพระราช ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนนักศึกษารู้จัก การช่วยเหลือสังคมและตอบแทน คุณต่อประเทศชาติ
๒๑	๙ พ.ย. ๕๙	กรอบแนวคิด หลักสูตรการ เสริมสร้าง ประชาธิปไตย สำหรับครู	มหาวิทยาลัย ศรีนครินทร วิโรฒ	คณบดีคณะ ศึกษาศาสตร์	แนวทางการพัฒนา “พลเมืองศึกษา” สำหรับนักศึกษาครู เนื่องจากอนุ กรรมการฯ ให้ความสำคัญกับครู เพราะครูเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการ ถ่ายทอดแนวคิดสู่นักเรียนจำนวนมาก ซึ่งเป็นประชาชนในสังคมต่อไป
๒๒	๒๕ ม.ค. ๖๐	แนวทางการจัดทำ หลักสูตรการ เสริมสร้าง วัฒนธรรมทาง การเมือง	รัฐสภา	ม.ร.ว. รุจยา อาภากร	เนื้อหาหลักสูตรด้านประวัติศาสตร์ การเมืองการปกครองของไทย ไม่ ควรทำให้รู้สึกถึงความแตกต่างทาง เชื้อชาติหรือการเป็นศัตรูรวมทั้ง ควรมีหลักธรรมะ และเกี่ยวกับ สถาบันพระมหากษัตริย์ที่ทรงทศ พิธราชธรรม
๒๔	๑ ก.พ. ๖๐	การฝึกอบรม โครงการการศึกษา เพื่อให้เกิด วัฒนธรรมทาง การเมือง	ศาลาว่าการ กรุงเทพ มหานคร	นางสาว วรรณวิไล พรหมลักขโณ รองผู้ว่าราชการ กรุงเทพ	ประธานอนุกรรมการฯ แจ้งการ ดำเนินการของคณะอนุกรรมการ กับสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามโครงการดังกล่าว และขอความ อนุเคราะห์การขับเคลื่อนโครงการ

				มหานคร	ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
๒๕	๑๗ ก.พ. ๖๐	แนวทางการ เสริมสร้างวัฒนธรรม การเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย ใน สถานศึกษา	สถาบัน เทคโนโลยี ปทุมวัน	อธิการบดี	มหาวิทยาลัยมีความยินดีในการ ขับเคลื่อนหลักสูตรการเสริมสร้าง วัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อบรรจุเป็น หลักสูตรการเรียนการสอนในรายวิชา บังคับเลือก
๒๖	๑๘ ก.พ. ๖๐	แนวทางการ เสริมสร้างวัฒนธรรม การเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย ใน สถานศึกษา	มหาวิทยาลัย บูรพา	หัวหน้าภาควิชา รัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยมีความยินดีในการ ขับเคลื่อนหลักสูตรการเสริมสร้าง วัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อบรรจุเป็น หลักสูตรการเรียนการสอนในรายวิชา บังคับเลือก
๒๗	๑๙ เม.ย. ๖๐	กรอบแนวคิด หลักสูตรการเรียนการ สอนสำหรับนักศึกษา วิชาชีพครูชั้นปีที่ ๕ (คู่มือความเป็นครู)	มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ	อาจารย์วรวัฒน์ สุภาพ อาจารย์รุจ ฤาชา	พิจารณากรอบแนวคิดหลักสูตรการ เรียนการสอนสำหรับนักศึกษาวิชาชี พครูชั้นปีที่ ๕ (คู่มือความเป็นครู) โดยเพิ่มเติม กิจกรรมเชิงปฏิบัติการที่ เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนรอบ มหาวิทยาลัย
๒๘	๒๘ เม.ย. ๖๐	แนวทางการ เสริมสร้างวัฒนธรรม การเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย ใน สถานศึกษา	มหาวิทยาลัย บูรพา	อธิการบดี	มหาวิทยาลัยมีความยินดีในการ ขับเคลื่อนหลักสูตรการเสริมสร้าง วัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อบรรจุเป็น หลักสูตรการเรียนการสอนในรายวิชา บังคับเลือก

การจัดโครงการสัมมนา เรื่อง “การให้การศึกษาเพื่อศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง
ในระบอบประชาธิปไตย” โดยมีกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๒ ครั้ง
และนักเรียนในวัยการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๙ โรงเรียน ๆ ละ ๑๐๐ คน ดังนี้

ลำดับ	วัน/ เดือน/ปี	เรื่อง	หน่วยงาน/ องค์กร	บุคคล	รายละเอียด
๑	๑๕ ส.ค. ๕๙	การสัมมนาเชิง ปฏิบัติการ	โรงเรียนมัธยม นาคนาวา อุบลรัตน์	ครูและบุคลากร ทางการศึกษา ในสังกัดกรุงเทพ มหานคร	วัตถุประสงค์เพื่อให้ครูเกิดความ รู้ความเข้าใจวิถีพลเมืองประชาธิปไตย ในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ในห้องเรียน
๒	๒๗ ส.ค. ๕๙	การสัมมนาเชิง ปฏิบัติการ	โรงเรียนมัธยม ประจันตเวศน์	ครูและบุคลากร ทางการศึกษา ในสังกัดกรุงเทพ มหานคร	วัตถุประสงค์เพื่อให้ครูเกิดความ รู้ความเข้าใจวิถีพลเมืองประชาธิปไตย ในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ในห้องเรียน
๓	๑๖ ส.ค. ๕๙	การสัมมนาเชิง ปฏิบัติการ	โรงเรียนมัธยม นาคนาวา อุบลรัตน์	นักเรียนระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนใน สังกัดกรุงเทพ มหานคร	วัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีความ รู้ความเข้าใจวิถีพลเมืองประชาธิปไตย ทั้งในห้องเรียนและชุมชน
๔	๙ ก.ย. ๕๙	การสัมมนาเชิง ปฏิบัติการ	โรงเรียนมัธยม ประจันตเวศน์ เขตจตุจักร	นักเรียนระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนใน สังกัดกรุงเทพ มหานคร	วัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีความ รู้ความเข้าใจวิถีพลเมืองประชาธิปไตย ทั้งในห้องเรียนและชุมชน
๕	๘ พ.ย. ๕๙	การสัมมนาเชิง ปฏิบัติการ	โรงเรียนวิสุทธิ เขตดินแดง	นักเรียนระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนใน สังกัดกรุงเทพ มหานคร	วัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีความ รู้ความเข้าใจวิถีพลเมืองประชาธิปไตย ทั้งในห้องเรียนและชุมชน
๖	๙ พ.ย. ๕๙	การสัมมนาเชิง ปฏิบัติการ	โรงเรียนมัธยม บ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ	นักเรียนระดับ มัธยมศึกษา ตอนปลาย ๗ โรงเรียน ใน ๘ สังกัดกรุงเทพ มหานคร	วัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีความ รู้ความเข้าใจวิถีพลเมืองประชาธิปไตย ทั้งในห้องเรียนและชุมชน

๗	๑๑ พ.ย. ๕๙	การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์ เขตประเวศ	นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร	วัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจวิถีพลเมืองประชาธิปไตยทั้งในโรงเรียนและชุมชน
๘	๒๓ ก.พ. ๖๐	การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	โรงเรียนมัธยมปทุมมาวาส เขตทวีวัฒนา	นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร	วัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจวิถีพลเมืองประชาธิปไตยทั้งในโรงเรียนและชุมชน
๙	๒ มี.ค. ๖๐	การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	โรงเรียนมัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์ เขตประเวศ	นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร	วัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจวิถีพลเมืองประชาธิปไตยทั้งในโรงเรียนและชุมชน
๑๐	๓ มี.ค. ๖๐	การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	โรงเรียนมัธยมวัดสุทธอาราม เขตคลองสาน	นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร	วัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจวิถีพลเมืองประชาธิปไตยทั้งในโรงเรียนและชุมชน
๑๑	๘ มี.ค. ๖๐	การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ	นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร	วัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจวิถีพลเมืองประชาธิปไตยทั้งในโรงเรียนและชุมชน

๒. การขับเคลื่อนด้านศาสนา

ลำดับที่	วัน/เดือน/ปี	เรื่อง	หน่วยงาน/ องค์กร	บุคคล	รายละเอียด
๑	๑๓ มี.ค. ๕๙	หารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสาระเนื้อหาวิธีการและแนวทางของการส่งเสริมวัฒนธรรมการเมือง	วัดโคกท่าเจริญ อ.พานทอง จ.ชลบุรี	เจ้าอาวาส	การเผยแพร่หลักคำสอนของศาสนา กับการส่งเสริมวัฒนธรรมทาง การเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในการอยู่ร่วมกันของประชาชนใน ชุมชน สังคม
๒	๒๔ มิ.ย. ๕๙	หลักธรรมคำสอน ของศาสนากับการ อยู่ร่วมกันในสังคม	รองเลขาธิการ สภาพระสังฆราช คาทอลิก แห่งประเทศไทย	สภา พระสังฆราช คาทอลิกแห่ง ประเทศไทย	การเสริมสร้างวัฒนธรรมทาง การเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยนำหลักคำสอนของศาสนาเป็น แนวทางในการอยู่ร่วมกันในสังคม
๓	๑๒ ก.ค. ๕๙	หลักธรรมคำ สอนของศาสนา กับการอยู่ ร่วมกันในสังคม	สภาคริสตจักร	ประธานสภา คริสตจักร	การเสริมสร้างวัฒนธรรมทาง การเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยนำหลักคำสอนของศาสนาเป็น แนวทางในการอยู่ร่วมกันในสังคม
๔	๑๙ ก.ค. ๕๙	หลักธรรมคำ สอนของศาสนา กับการอยู่ ร่วมกันในสังคม	วัดนักบุญยอแซฟ	พระคาทอลิก	การเสริมสร้างวัฒนธรรมทาง การเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยนำหลักคำสอนของศาสนาเป็น แนวทางในการอยู่ร่วมกันในสังคม
๕	๒๓ ส.ค. ๕๙	พระพุทธศาสนา กับระบอบ ประชาธิปไตย	วัดบวรนิเวศราช วรวิหาร	พระศากยวงศ์ วิสุทธิ์	การเสริมสร้างวัฒนธรรมทาง การเมืองในระบอบประชาธิปไตย สามารถใช้หลักในพระพุทธศาสนา โดยเริ่มจากการทำความเข้าใจ ศาสนาพุทธให้ดียิ่งขึ้นและเพิ่ม กระบวนการเรียนการสอนศาสนาให้ มีวิธีการและเทคนิคใหม่ ๆ โดยมี หลักคิดว่าความเป็นศาสนาพุทธ ต้องเป็น “พุทธ” ในแง่คุณภาพชีวิต
๖	๒ ต.ค. ๕๙	หารือการบันทึก เทปการเสวนา เรื่อง “ศาสนากับ การอยู่ร่วมกันใน สังคม”	วัดญาณเวศกวัน	พระปณต คุณวัฒน์	กราบนิมัสการเพื่อขออนุญาตบันทึก เทปการเสวนา เรื่อง “ศาสนากับการ อยู่ร่วมกันในสังคม” เพื่อเผยแพร่ หลักคำสอนของศาสนาพุทธให้กับ ประชาชนทั่วไป

๗	๑๘ พ.ย. ๕๙	กรอบแนวคิดการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	คณบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	การจัดทำกรอบแนวคิดการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตยสำหรับประชาชนทั่วไป
๘	๑๓ ม.ค. ๖๐	หารือหลักศาสนาอิสลามกับการอยู่ร่วมกันในสังคม	สำนักจุฬาราชมนตรี	จุฬาราชมนตรี	ศาสนาอิสลามมีหลักคำสอนในการให้มนุษย์อยู่ร่วมกันโดยหลักศาสนาเห็นว่ามนุษย์ทั้งหลายมาจากจุดกำเนิดเดียวกัน แต่อาจมีหลักความเชื่อที่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามนุษย์มีความเป็นพี่น้อง ต้องทำความรู้จักและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ จุฬาราชมนตรีมีความยินดีหากมีการบันทึกเทปโทรทัศน์เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม
๙	๒๐ ม.ค. ๖๐	หลักคำสอนของศาสนาพราหมณ์-ฮินดูกับการอยู่ร่วมกันในสังคม	เทวสถานโบสถ์พราหมณ์	พระมหाराชาครูพิธีศรีวิสุทธิคุณ	จุดมุ่งหมายของศาสนา คือ การนำบุคคลไปสู่การหลุดพ้น คือ พ้นจากกองกิเลสและกองทุกข์ คนจะต้องมีภูมิศีลธรรมเป็นตัวกำกับ รวมถึงกฎหมายที่ใช้บังคับกับสังคมจะต้องมีความเข้มแข็ง
๑๐	๘ ก.พ. ๖๐		มหามกุฏราชวิทยาลัย	พระเทพบัณฑิต	ที่ประชุมแสดงความเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมกับการอยู่ร่วมกัน ซึ่งภิกษุหรือนักบวชส่วนหนึ่งในพุทธศาสนาเป็นผู้ขาดโอกาสทางสังคม เข้ามาบวชเพื่อให้ตนเองมีโอกาสทางการศึกษาและเมื่อศึกษาจบก็ลาสิกขาออกไปใช้ชีวิตแบบเพศฆราวาส จึงเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะส่งเสริมให้มีการเรียนการสอน “วัฒนธรรมทางการเมือง” โดยใช้หลักธรรมเป็นหลักคิดและหลักประเพณี
๑๑	๑๐ ก.พ. ๖๐	หลักคำสอนของศาสนาซิกข์กับการอยู่ร่วมกันในสังคม	สมาคมศรีคุรุสิงห์สภา	นายกสมาคมศรีคุรุสิงห์สภา	ศาสนาซิกข์เน้นการปฏิบัติมากกว่าพิธีการ หลักคำสอนเน้นเรื่องความเป็นพลเมืองที่ดี อุทิศตนต่อสังคมเป็นมิตรซึ่งกันและกัน ทั้งนี้การเมืองไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับศาสนา รวมทั้งเรียนเชิญร่วมบันทึกเทปการเสวนาเพื่อเผยแพร่แก่ประชาชนทั่วไป

๑๒	๒๙ มี.ค. ๖๐	บันทึกเทปการเสวนากับผู้นำทางศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู	เทวสถานโบสถ์พราหมณ์ กรุงเทพมหานคร	ผู้นำทางศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู	บันทึกเทปการเสวนา เรื่อง “ศาสนากับการอยู่ร่วมกันในสังคม” เพื่อเผยแพร่หลักคำสอนของศาสนาพราหมณ์ – ฮินดูให้กับประชาชนทั่วไป
๑๓	๗ เม.ย. ๖๐	หารือหลักศาสนาคริสต์กับการอยู่ร่วมกันในสังคม	สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร	ผู้นำทางศาสนาคริสต์	ประเด็นหารือมุมมองของแต่ละศาสนามีแนวคิดเพื่อสันติสุขในการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยศาสนามองว่าผู้บริหารและผู้นำเป็นหลักในการบริหารจัดการด้านการศึกษา โดยมุ่งเน้นจริยธรรม คุณธรรม หน้าที่พลเมือง และเรียนรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยในเรื่องของความจริง ความยุติธรรมและการให้อภัยสำหรับมุมมองของคาทอลิกในการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยไม่มีการแบ่งแยกของศาสนาแต่ประการใด

๓. การขับเคลื่อนด้านสื่อสารมวลชน

ลำดับที่	วัน/เดือน/ปี	เรื่อง	หน่วยงาน/ องค์กร	บุคคล	รายละเอียด
๑	๘ ก.ค. ๕๙	แนวทางการรณรงค์และเผยแพร่กระบวนการประชาธิปไตยทางสื่อสารสาธารณะภาครัฐ	กรมประชาสัมพันธ์	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	การจัดหาเวลาเพื่อเผยแพร่การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้เข้าถึงประชาชนอย่างทั่วถึงทั้งในชุมชนเมืองและท้องถิ่น
๒	๑๔ ก.ย. ๕๙	แนวทางการรณรงค์และเผยแพร่การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยผ่านสื่อสาธารณะรูปแบบต่าง ๆ	สำนักงานคณะกรรมการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)	ผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)	การสนับสนุนการขับเคลื่อนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยผ่านสื่อสาธารณะรูปแบบต่าง ๆ
๓	๒๘ ก.ย. ๕๙	กิจกรรมกระบวนการประชาธิปไตย	พรรคประชาธิปัตย์	นายอดุลย์ ดารารธรรม	การกำหนดกิจกรรม รูปแบบกระบวนการเสริมสร้างประชาธิปไตยสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้เกิดความรู้ความเข้าใจความเป็นพลเมืองวิถีประชาธิปไตย
๔	๓๐ ก.ย. ๕๙	ความร่วมมือในเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย	จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดอุดรธานี	ศิลปินหมอลำ	การแต่งเพลงพื้นบ้านเพื่อสื่อสารวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยกับคนในชุมชนท้องถิ่น
๕	๗ ต.ค. ๕๙	แนวทางการรณรงค์และเผยแพร่กระบวนการประชาธิปไตยทางสื่อสารสาธารณะภาครัฐ	กรมประชาสัมพันธ์	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	กรมประชาสัมพันธ์พร้อมให้ความร่วมมือในการสนับสนุนแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองโดยจะนำเสนอข่าวที่มีความเป็นกลางและปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบฯ

๖	๑๘ พ.ย. ๕๙	ความร่วมมือในการขับเคลื่อนและเผยแพร่การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	คณบดี คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน	การจัดทำโครงการสื่อสารสร้างสรรค์เพื่อประชาสัมพันธ์การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในหัวข้อ “ออกแบบประชาธิปไตย ... Like เลย”
๗	๒๗ ม.ค. ๖๐	การสนับสนุนการขับเคลื่อนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง	สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล	ผู้อำนวยการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล	การสนับสนุนการขับเคลื่อนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยผ่านสื่อสาธารณะรูปแบบต่าง ๆ
๘	๒๔ มี.ค. ๖๐	โครงการสัมมนาเรื่อง ครู: ภัยแจสู่สังคมประชาธิปไตยที่ยั่งยืน	รัฐสภา	ครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๔ คน	วัตถุประสงค์เพื่อให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้าใจในรูปแบบวิธีการของกิจกรรมกระบวนการประชาธิปไตย และนำไปสู่การกำหนดเป็นคู่มือหรือกิจกรรมต้นแบบกระบวนการประชาธิปไตย
๙	๓ เม.ย. ๖๐	รูปแบบกิจกรรมกระบวนการประชาธิปไตย	บริษัท Enpeo	นายอดุลย์ ดาราธรรม	การกำหนดกิจกรรม รูปแบบกระบวนการเสริมสร้างประชาธิปไตยสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้เกิดความรู้ความเข้าใจความเป็นพลเมืองวิถีประชาธิปไตย
๑๐	๑๒ เม.ย. ๖๐	รูปแบบกิจกรรมกระบวนการประชาธิปไตย	บริษัท Enpeo	นายอดุลย์ ดาราธรรม	การกำหนดกิจกรรม รูปแบบกระบวนการเสริมสร้างประชาธิปไตยสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้เกิดความรู้ความเข้าใจความเป็นพลเมืองวิถีประชาธิปไตย
๑๑	๓ พ.ค. ๖๐	โครงการสัมมนาเรื่อง ครู : ภัยแจสู่สังคมประชาธิปไตยที่ยั่งยืน	รัฐสภา	ครู บุคลากรจากสถาบันการศึกษา	วัตถุประสงค์เพื่อให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้าใจในรูปแบบวิธีการของกิจกรรมกระบวนการประชาธิปไตย และนำไปสู่การกำหนดเป็นคู่มือหรือกิจกรรมต้นแบบกระบวนการประชาธิปไตย

๔. การขับเคลื่อนร่วมกับรัฐสภา

ลำดับที่	วัน/เดือน/ปี	เรื่อง	หน่วยงาน/องค์กร	บุคคล	รายละเอียด
๑	๓ พ.ย. ๕๙	ความร่วมมือในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีโครงการส่งเสริมประชาธิปไตย อาทิ กิจกรรมการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย และโครงการกิจกรรมยุวชนประชาธิปไตย ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง สามารถขับเคลื่อนไปด้วยกันกับคณะกรรมการได้
๒	๒๒ พ.ย. ๕๙	ความร่วมมือในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์	รับข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะของคณะกรรมการเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรม และการคัดเลือกตัวแทนยุวชนประชาธิปไตย
๓	๒๔ ก.พ. ๖๐	กิจกรรมการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย	โรงแรมโฆสิตฮิลล์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์	ประชาชน	ปาถกฐาพิเศษ เรื่อง “รัฐธรรมนูญกับโรดแมปปฏิรูปประเทศ”
๔	๑๔ มี.ค. ๖๐	บันทึกเทปการเสวนากับผู้นำศาสนา เพื่อนำไปออกอากาศสถานีโทรทัศน์รัฐสภา	รัฐสภา	ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา	การบันทึกเทปของคณะอนุกรรมการในการเสวนากับผู้นำศาสนา เรื่อง “การอยู่ร่วมกันในสังคม” เพื่อเผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา
๕	๒๘ เม.ย. ๖๐	กิจกรรมการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย	โรงแรมดิวารีจอมเทียน ปะชี จังหวัดชลบุรี	ประชาชน	การบรรยาย เรื่อง “พลเมืองกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนเพื่อความสมดุลและยั่งยืน”

๕. การขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ

ลำดับที่	วัน/เดือน/ปี	เรื่อง	หน่วยงาน/องค์กร	บุคคล	รายละเอียด
๑	๑๑ มี.ค. ๕๙	ความร่วมมือในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง	กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น	อธิบดีกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น	เพื่อศึกษาหาหรือในการให้ข้าราชการหรือพนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้านการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย พร้อมทั้งส่งเสริมการกระจายอำนาจในการตัดสินใจต่อการปกครองตนเองของส่วนท้องถิ่น
๒	๑๑ มี.ค. ๕๙	การจัดตั้งองค์กรส่งเสริมประชาธิปไตย	สภาพัฒนาการเมือง	ประธานสภาพัฒนาการเมือง	การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้หน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย
๓	๑๕ มี.ค. ๕๙	ความร่วมมือในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง	กองทัพบก	ผู้แทนกองทัพบก	ปรึกษาหารือประเด็นการขับเคลื่อนแผนแม่บทการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยมีความเห็นร่วมกันว่าควรมีการปรึกษาหารือร่วมกับกองทัพเรือและกองทัพอากาศเพราะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเช่นเดียวกัน
๔	๑๖ มี.ค. ๕๙	การจัดตั้งองค์กรส่งเสริมประชาธิปไตย	รัฐสภา	เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้หน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย
๕	๑๐ มิ.ย. ๕๙	ปรึกษาหารือการปรับปรุงแก้ไขพรบ.สภาพัฒนาการเมือง	สภาพัฒนาการเมือง	ประธานสภาพัฒนาการเมือง	ข้อสรุปร่วมกันจำเป็นต้องมีความคิดเห็นของภาคประชาชนเพื่อยกระดับองค์กรในการส่งเสริมและสนับสนุนภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาคพลเมือง
๖	๑๔ ก.ค. ๕๙	แนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยให้ประกาศเป็นวาระแห่งชาติ	ทำเนียบรัฐบาล	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุวัจน์ ตันยวรรธนะ)	การประกาศเรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย” เป็นวาระแห่งชาติ โดยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีจะนำข้อหารือเสนอนายกรัฐมนตรีต่อไป

๘	๒๔ ส.ค. ๕๙	การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นตามวัฒนธรรมประชาธิปไตย	สภาองค์กรชุมชนเขตหนองจอก	ประธานสภาองค์กรชุมชนเขตหนองจอก	สภาองค์กรชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับความอยู่ดีมีสุขของประชาชน
๙	๓๑ ส.ค. ๕๙	การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นตามวัฒนธรรมประชาธิปไตย	สภาพัฒนาองค์กรชุมชนเขตคลองจั่น กรุงเทพมหานคร	ประธานสภาพัฒนาองค์กรชุมชน	การพัฒนาด้านการเมืองและการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองต้องมีจุดเริ่มและได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากชุมชน
๑๐	๑๐ ก.ย. ๕๙	ความร่วมมือการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง	จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุดรธานี	ศิลปินหมอลำ	รณรงค์ประชาสัมพันธ์การเสริมสร้างพลเมืองประชาธิปไตยผ่านบทเพลงของศิลปินในท้องถิ่น

๖. การขับเคลื่อนด้านอื่นๆ

ลำดับที่	วัน/เดือน/ปี	เรื่อง	หน่วยงาน/องค์กร	รายละเอียด	หมายเหตุ
๑	๒๘ มี.ค. ๖๐	จัดพิมพ์หนังสือ “แนวสอนวิชา จรรยาในโรงเรียน นายร้อย ทหารบก”	จัดส่งให้ หน่วยงาน ส่วนราชการ และสถาบัน การศึกษา ต่าง ๆ	เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้อง กับแนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรม ทางการเมือง เผยแพร่ให้กับหน่วยงาน ส่วนราชการ และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตลอดจนประชาชนผู้สนใจทั่วไป ไว้สำหรับศึกษาและยึดเป็นแนวทางใน การดำรงตน	ดำเนินการจัดส่ง เรียบร้อยแล้ว
๒	๒๒ ธ.ค. ๕๙	ประมวลพระบรม ราโชวาท พระ ราชดำรัสเกี่ยวกับ การบริหาร ประเทศ	จัดส่งให้ คณะกรรมการ จัดทำสื่อ ประชาสัมพันธ์ เฉลิมพระ เกียรติ พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส การจัดงาน ฉลองสิริราช สมบัติครบ ๗๐ ปี และเฉลิม พระเกียรติพระ นางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี นาถเนื่องใน โอกาสพระราช พิธีมหามงคล เฉลิมพระชนม พรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙	พระบรมราโชวาท พระราชดำรัสเกี่ยวกับ การเมืองการปกครอง การครองงาน สิทธิ หน้าที่ และความสามัคคี	ดำเนินการจัดส่ง เรียบร้อยแล้ว

ภาคผนวก ค
กรอบแนวคิดหลักสูตรวิชาการเมือง และพลเมืองศึกษา
สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ชั้นปีที่ ๑

กรอบหลักสูตรวิชาการเมือง และพลเมืองศึกษา

สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ชั้นปีที่ ๑

โดย

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนว่าด้วยแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง

ในคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

๑. ความเป็นมา และประเด็นปัญหา

ที่มา จากการที่แผนแม่บทว่าด้วยการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนว่าด้วยแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ได้รับความเห็นชอบจาก สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ในการนำเสนอต่อ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) และรัฐบาล จนเป็นที่มาของการบรรจุ วาระการปฏิรูปวัฒนธรรมทางการเมืองให้เป็น ๑ ใน ๒๘ วาระเร่งด่วนในการปฏิรูปประเทศ ตั้งแต่วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๐ โดยมีเรื่องการเรียนการสอนเรื่องการเมือง และพลเมืองศึกษา เป็นหนึ่งในแผนงานสำคัญในแผนแม่บท

ความสำคัญของเป้าหมาย - เยาวชน นั่นก็เพราะเยาวชนคืออนาคตของชาติ และมีระบบการศึกษาในการเข้าถึงได้ในวงกว้าง ซึ่งหากสามารถปลูกฝังความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องทางการเมืองประชาธิปไตย เพื่อให้เกิดความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมทางการเมืองแก่เยาวชนได้แล้ว ก็จะได้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นกำลังในการแพร่ขยายความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องทางการเมืองให้กับสังคมในอนาคต ซึ่งจะเป็นกลไกในการนำพาสังคมไทยออกจากการติดหล่มทางการเมือง (ดูภาคผนวก ก.)

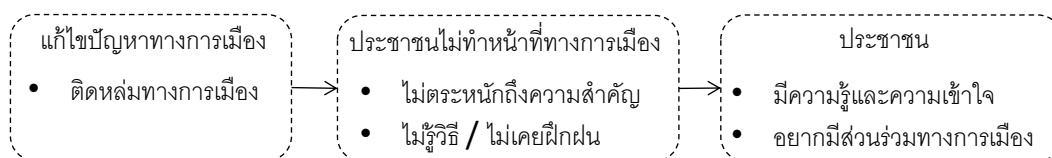
ความสำคัญของวิชา ซึ่งในปัจจุบันนั้น การเรียนเรื่องการเมือง และหน้าที่พลเมืองสำหรับเยาวชนในระดับต่าง ๆ มิได้รวมกันเป็นหมวดหมู่เฉพาะ หากแต่เป็นการแทรกอยู่ในวิชาต่าง ๆ อย่างกระจัดกระจาย ไม่ปะติดปะต่อชัดเจน ทิศทางเนื้อหาขาดความเป็นเอกภาพจึงไม่ก่อให้เกิดพลังการขับเคลื่อนให้เยาวชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำหน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยเท่าที่ควร โดยคณะอนุกรรมการฯ ได้เล็งเห็นถึงปัญหานี้ จึงต้องการยกระดับการเรียนการสอนเรื่องการเมือง และหน้าที่พลเมือง ขึ้นมาเป็นวิชาเฉพาะ ในระบบการศึกษาของเยาวชน ตั้งแต่ระดับ อนุบาล ประถม มัธยม และอุดมศึกษา

ความสำคัญของการเริ่มที่นักศึกษา ปี ๑ คณะอนุกรรมการฯ ได้เลือกจัดทำหลักสูตรวิชาการเมือง และพลเมืองศึกษา สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ชั้นปีที่ ๑ ขึ้นมาเป็นหลักสูตรแรก เพราะเล็งเห็นถึงความสำคัญว่า เยาวชนในวัยนี้มีอายุเฉลี่ย ๑๘ ปี ซึ่งถือว่าเป็นผู้บรรลุนิติภาวะการเมืองตามกฎหมายที่อนุญาตให้ประชาชนไทยที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปี มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งได้ จึงสมควรที่จะต้องเป็นมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอย่างเร่งด่วน ซึ่งแม้ว่า มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชนบางแห่ง จะมีการเรียนการสอนภายใต้กรอบวิชา General Education ซึ่งว่าด้วยการเมืองการปกครองก็ตาม แต่เป็นในรูปแบบต่างคนต่างทำ และมีความแตกต่างในหลักสูตรอยู่มาก ทำให้บัณฑิตศึกษาไทย ไม่ได้มีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในมาตรฐานเดียวกัน จึงสมควรมีหลักสูตรกลางที่จะให้ สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้นำไปเป็นตัวอย่าง รวมถึงประยุกต์ใช้ในสถาบันของตนเอง นอกจากนั้นยังสามารถนำหลักสูตรนี้ไปประยุกต์ใช้กับการศึกษาในระดับอื่น ๆ ต่อไปได้อีกด้วย เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง และมีความเอกภาพเดียวกันทั้งด้านการเรียนการสอนการเมือง และพลเมืองศึกษาของประเทศไทย

การแก้ปัญหาวิธีการเรียนการสอนของไทยแบบเก่า โดยหลักสูตรนี้ นอกจากมุ่งเน้นการให้ความรู้ความเข้าใจ และกระตุ้นจิตสำนึกทางการเมืองมีส่วนร่วมให้กับผู้เรียนแล้ว ยังมุ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเลือกใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดการปลูกฝังความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยอีกด้วย โดยแสดงให้เห็นทางเลือกในการใช้วิธีการการสื่อสารแบบอภิปราชและหาข้อสรุปร่วมกัน รวมทั้งการประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์สมัยใหม่ ในเนื้อหาการเรียนการสอน ซึ่งแตกต่าง ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของบรรยากาศประชาธิปไตยที่ควรถูกปลูกฝังตั้งแต่ในห้องเรียน โดยมุ่งเน้นให้เกิดความใคร่รู้และค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียนด้วยตนเอง อันจะนำไปสู่การเป็นพลเมืองที่มีความสามารถและความรู้รอบตัว มีความทันสมัย และสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ดูภาคผนวก ค.)

๒. วัตถุประสงค์

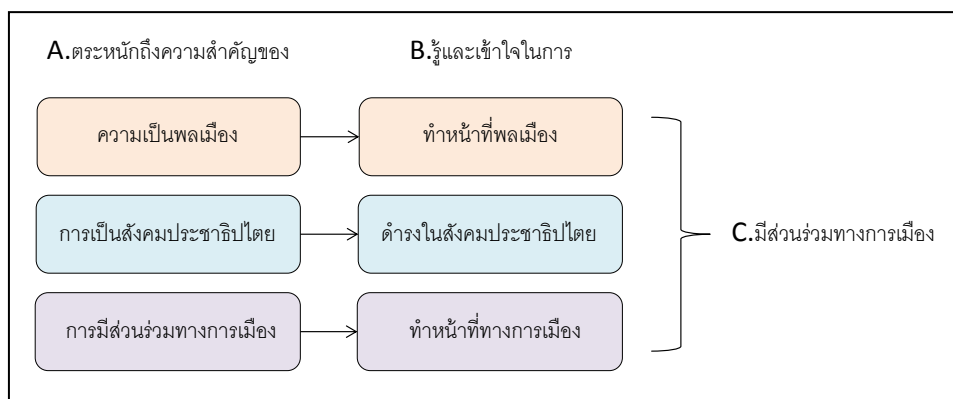
๒.๑. วัตถุประสงค์หลักสูตร

หลักสูตรนี้จัดทำขึ้นตามแผนแม่บทวิชาการเมือง และพลเมืองศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยให้สังคมไทย สามารถหลุดพ้นหล่มทางการเมืองแห่งวัฏจักรของการคอร์รัปชันและการรัฐประหารซ้ำซาก โดยมุ่งแก้ไขปัญหาที่ทรัพยากรบุคคลของชาติที่มีได้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำหน้าที่พลเมือง หรือมีความตระหนัก แต่ไม่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านประชาธิปไตยที่ครบถ้วน รวมถึงการขาดทักษะในการทำหน้าที่พลเมือง

ซึ่งเมื่อประชาชนได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ของการทำหน้าที่พลเมืองแล้ว ก็จะตระหนักถึงความสำคัญในการทำหน้าที่พลเมือง และพยายามค้นคว้าหาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองต่าง ๆ โดยเฉพาะประชาธิปไตย ซึ่งจะส่งผลให้มีความต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยตนเอง ซึ่งในอนาคตสถาบัน และหน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำไปใช้เป็นตัวอย่างเพื่อประยุกต์ใช้สำหรับความรู้ทางประชาธิปไตยที่เหมาะสมแก่เป้าหมายการเรียนรู้ในหน่วยงานตามระดับอายุ และความจำเป็นของผู้เรียนได้

๒.๒. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

หลักสูตรนี้เล็งเห็นความสำคัญของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ชั้นปีที่ ๑ ซึ่งจะเป็นกลุ่มคนที่เติบโตขึ้นมาใช้สิทธิทางการเมืองเป็นครั้งแรก โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นพลเมือง ความสำคัญของการเป็นประชาธิปไตย และความสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากมีส่วนร่วมทางการเมือง

โดยมีวัตถุประสงค์รองคือทำให้มีความรู้ความเข้าใจ ในการทำหน้าที่พลเมือง ในการดำรงตนในสังคมประชาธิปไตย และในการทำหน้าที่ทางการเมืองของพลเมือง เพื่อที่จะให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ระหว่างการทำหน้าที่พลเมืองของตนได้

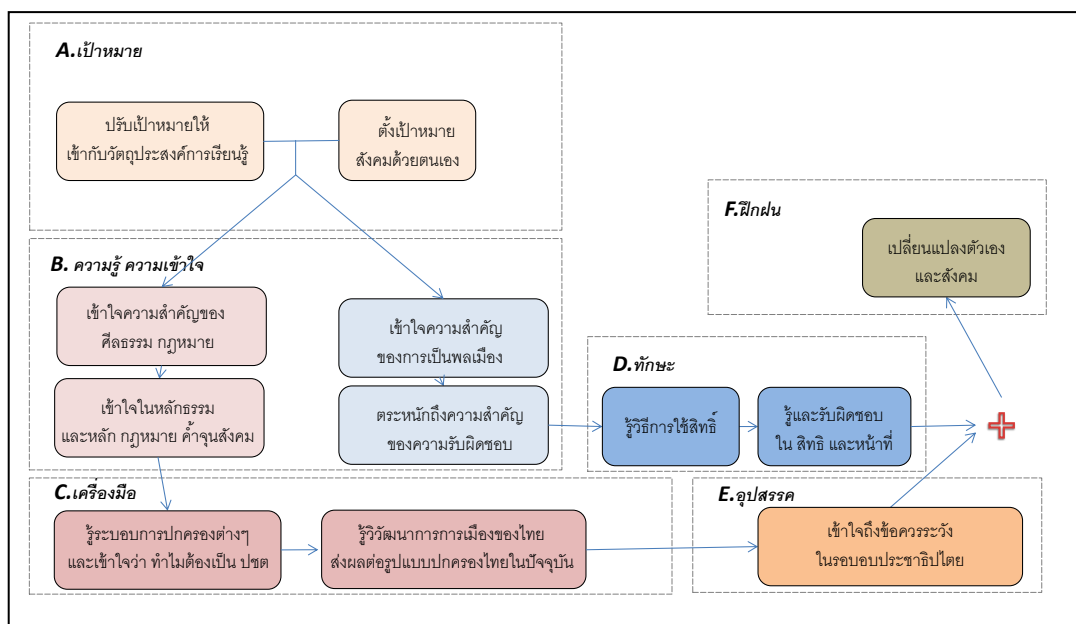
ซึ่งเนื้อหาเป็นไปตามเค้าโครงการเรียนรู้ประกอบไปด้วย วิวัฒนาการของราชอาณาจักรไทย ในแง่ของประวัติศาสตร์จากอดีตถึงปัจจุบัน, หลักประชาธิปไตย, โครงสร้างการเมืองการปกครอง, องค์การและการเมืองการปกครอง กลุ่มผลประโยชน์ และสังคม, ประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative Democracy) ในด้านบทบาทพรรคการเมือง และผู้สมัครอิสระระดับท้องถิ่น, ประเด็นปัญหาของความไม่ราบรื่นของสังคมประชาธิปไตยไทย โดยผ่านทาง กรณีศึกษา และการอภิปราย ได้ว่าที่การเมืองรวมทั้งการเยี่ยมชม เสริมสร้างประสบการณ์ องค์การ/สถานที่ ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ที่เอื้ออำนวยต่อการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตยตั้งแต่ในห้องเรียน

๓. เนื้อหาหลักสูตร

๓.๑ กรอบการเรียนรู้ และกรอบระยะเวลาการเรียนการสอน

สัปดาห์ที่	บทที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	จำนวน (ชั่วโมง)
๑	A	เป้าหมาย	ให้ผู้เรียนได้ตั้งเป้าหมายสังคมที่ต้องการของตน	๓
๒-๓	B	ความรู้ความเข้าใจ	ให้ผู้เรียนได้ตระหนักว่าการทำหน้าที่พลเมืองและการมีความรับผิดชอบ รวมทั้งการเคารพศีลธรรมและกฎหมาย คือปัจจัยสำคัญของสังคมที่ดี ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการปกครอง, ศีลธรรม, สิทธิ, หน้าที่, ความรับผิดชอบ	๖
๔-๖	C	เครื่องมือ	ให้ผู้เรียนได้รู้จัก และสามารถเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของการปกครองในระบบต่าง ๆ ให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นประชาธิปไตย	๙
๗	-	สอบ Midterm		-
๘-๙	D	ทักษะ	ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเข้าใจถึงหน้าที่พลเมือง อันประกอบด้วย การออกเสียง, การตรวจสอบรัฐฯ และการปฏิเสธอำนาจรัฐที่ไม่เป็นธรรม	๖
๑๐-๑๑	E	อุปสรรค	ให้ผู้เรียนได้เห็นถึงการใช้ประชาธิปไตยอย่างผิด ๆ จนนำไปสู่ปัญหาทางสังคมและการเมือง	๖
๑๒-๑๓	F	ฝึกฝน	ให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการวิเคราะห์ โดยใช้สังคมของตนเป็นพื้นฐาน ว่ามีสิ่งใดที่ดี สิ่งใดที่ควรปรับปรุง รวมทั้งการเสนอแนะวิธีการปรับปรุงในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคุณภาพชีวิต สังคม เศรษฐกิจ	๖
๑๔	-	-		-
๑๕	-	สอบ Final		-
๑๖	-	Project Presentation		-
รวม				๓๖

จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการเรียนการสอนมาเป็นแบบ วิเคราะห์ และมีส่วนร่วม ทำให้
 กรอบการเรียนรู้ถูกจัดระเบียบเป็นการฝึกฝน ได้แก่ A. ผู้เรียนตั้งเป้าหมาย → B. ผู้เรียนได้มีความรู้ความ
 เข้าใจในสิ่งที่ต้องการสื่อ → C. ผู้เรียนได้เรียนรู้เปรียบเทียบเครื่องมือที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ → D.
 ฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในการใช้เครื่องมือ → E.เรียนรู้อุปสรรค และสิ่งกีดขวาง → F. ฝึกฝนด้วยตนเอง

จากที่ผ่านมการเรียนการสอนแบบเดิมมักจะกำหนดและบอกผู้เรียนไปโดยตรงว่าต้องการให้
 เรียนรู้อะไร โดยที่ผู้เรียนมิได้ตัดสินใจ ในการเรียนแบบใหม่นี้ จะให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ผ่านการอภิปรายกันเอง
 ว่า เป้าหมายที่มาเรียนวิชานี้คืออะไร โดยมีอาจารย์เป็นผู้ค้ำยการอภิปรายและนำเสนอ หลังจากนั้นก็เริ่มเข้า
 สู่ B. การสร้างความเข้าใจถึงความสำคัญของปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการนำไปสู่จุดมุ่งหมาย
 ทางสังคมของผู้เรียน โดยจะนำมาถึงความตระหนักถึงความสำคัญของการเคารพหลักศีลธรรม กฎหมาย
 รวมทั้ง การทำหน้าที่พลเมือง

เมื่อผู้เรียนมีเป้าหมาย และตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ แล้ว สิ่งที่จะยกระดับความสามารถขั้นต่อไปคือการรู้จัก และเลือกใช้ C. เครื่องมือ นั่นคือ รู้ถึงระบอบการปกครองต่าง ๆ และสามารถเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียที่นำมาถึงการเข้าใจว่าเหตุใดโลกสมัยใหม่จึงเลือกใช้ระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งได้เรียนรู้รากฐานของตนเองว่า ระบอบการปกครองของประเทศไทยในปัจจุบันนี้มีวิวัฒนาการอย่างไร มาจนเป็นแบบที่ใช้กันอยู่

ขั้นตอนต่อไปคือการฝึก D. ทักษะ เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะออกไปใช้สิทธิ ด้วยความรู้รับผิดชอบในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ผ่านทางการฝึกฝนและออกไปดูงานของจริงผ่านทางการทัศนศึกษา

โดยจะต้องมีความสามารถที่จะหลีกเลี่ยง กับดัก และ E. อุปสรรคทางประชาธิปไตย โดยเรียนรู้จากตัวอย่างต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นบนโลกทั้งในแง่สากล และในประเทศไทย เพื่อที่จะประคับประคองประชาธิปไตยไทยให้พ้นจากอุปสรรคเหล่านั้น ซึ่งจะนำความยั่งยืนมาสู่ระบอบประชาธิปไตยในการเมืองไทยได้ต่อไป

และสิ่งสุดท้ายคือการ F. ฝึกฝน นั่นคือการนำเอาความรู้ทั้งหมดที่ได้เรียนรู้มา มาประมวลผลให้เห็นถึงสิ่งที่สังคมไทยการเมืองไทยยังขาด และนำเสนอแนวความคิดการเติมเต็มเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้นในแบบฉบับของตนเอง ซึ่งสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมทางสังคม ในการที่จะผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลง แก้ไขสิ่งที่บกพร่อง และมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ถือได้ว่าเป็นก้าวแรกในการทำหน้าที่พลเมือง ภายใต้การมีส่วนร่วมทางสังคม ด้วยจิตสาธารณะ

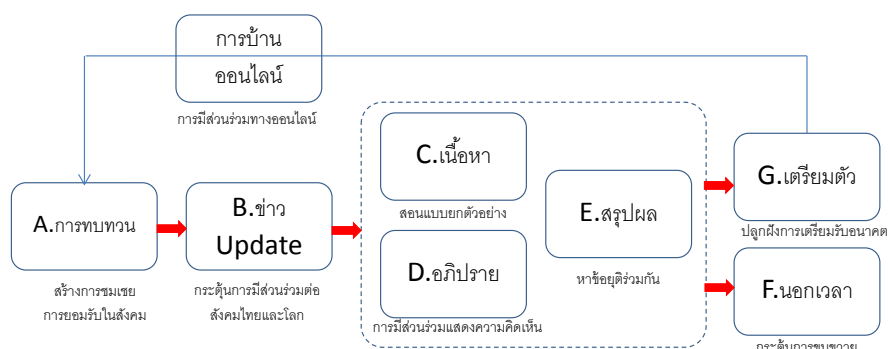
ซึ่งตามระยะเวลาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาไทย มีระยะเวลา ๔ เดือน ต่อ ๑ เทอม แบ่งออกได้ ๑๖ สัปดาห์ การเรียนการสอนในห้องเรียนใช้เวลา ๓ ชั่วโมง ต่อ ๑ สัปดาห์ แบ่งตามตารางดังนี้

Week #	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	Chapter A: เป้าหมาย	Chapter B: ความรู้ ความเข้าใจ			Chapter C: เครื่องมือ		Midterm Exam		Chapter D: ทักษะ		Chapter E: อุปสรรค		Chapter F: ฝึกฝน		Final Exam	Project Presentation

๓.. กระบวนการเรียนการสอน

ในการเรียนการสอนแบบใหม่จะเน้นการมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การคิดวิเคราะห์ และการสรุปผล รวมทั้งการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยไม่จำกัดความรู้แต่เพียงในหนังสือ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตอบสนองกับการค้นหาความรู้ความเข้าใจผ่านทางข่าวสารสถานการณ์บ้านเมือง และโลกไปพร้อม ๆ กัน

และด้วยการคัตท้าย รวมทั้งนำสรุปผลของผู้สอนจะเป็นการกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น และสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ก่อให้เกิดการได้รับการยอมรับทางสังคม มีคุณค่าทางสังคมโดยรวม แทนที่จะเป็นการใช้การให้คะแนนเป็นตัวบังคับการเรียนรู้อย่างที่ผ่าน ๆ มา โดยผสมผสานการทัศนศึกษาไปด้วยในบางเนื้อหา

โดยในทุกคาบวิชาจะประกอบไปด้วย

- A. การทบทวน (อดีต) : โดยนำเอาการบ้านออนไลน์จากคาบที่แล้วมาให้ผู้เรียนได้เห็นถึงการประยุกต์ใช้ของเพื่อนร่วมชั้นเรียนและเป็นการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่การเรียน
- B. ความเป็นไปของบ้านเมืองและสังคมโลก (ปัจจุบัน) : ผ่านทางข่าวสารปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับวิชาเรียน
- C. การเรียนการสอน : ในเนื้อหาที่สำคัญ
- D. การอภิปราย : ในหัวข้อที่ส่งผลให้เกิดความเข้าใจต่อเนื้อหาในคาบนั้น ๆ
- E. การสรุปผล : เพื่อนำความรู้ความเข้าใจไปสู่วัตถุประสงค์การเรียนรู้
- F. นอกเวลา : แนะนำหนังสือ และสื่อต่าง ๆ เพื่อการค้นคว้าหาความรู้นอกห้องเรียน + การบ้านออนไลน์
- G. การเตรียมตัว (อนาคต) : แนะนำผู้เรียนล่วงหน้าถึงเนื้อหาที่กำลังจะมา เพื่อการเตรียมตัว

๓.๓ เนื้อหาหลักสูตรแบ่งตามคาบ

คาบที่ ๑ เป็นคาบแรกที่คุณเรียนจะได้พบกัน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการละลายพฤติกรรม รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมซึ่งต้องอาศัยจิตวิทยาที่ดีของอาจารย์ผู้สอนที่จะชักนำให้คุณเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กันผ่านทางการนำเสนอตนเองแก่เพื่อน ๆ

Chapter A : เป้าหมาย		Introduction		
คาบที่	การเรียนรู้การสอน	เนื้อหา	ผลที่ได้	กิจกรรม
๑.	ตระหนักถึงความสำคัญของการมีสังคมที่ดี	- ให้คุณเรียนอภิปรายสังคมที่ดี - ผู้สอนยกตัวอย่างประกอบเปรียบเทียบต่างประเทศ - นำข้อคิดเห็นต่าง ๆ ปรับให้เข้าสู่หลัก สงบ/สุข/เจริญ - ทิ้งท้าย ให้คุณเรียนคิดว่า สิ่งใดที่นำสังคมไปสู่ สงบ/สุข/เจริญ	คุณเรียนเข้าใจว่าสังคมที่ดีเป็นอย่างไร คุณเรียนตั้งเป้าหมายสังคมที่ดีที่ตนเองอยากอาศัยอยู่	ให้คุณเรียนเขียนบทความ “สังคมไทยในฝัน” ไม่เกิน ๘ บรรทัด Post to Page + แสดงความคิดเห็นในโพสเพื่อน ๆ

อภิปราย : หลังจากนั้นจึงแบ่งกลุ่ม ให้คุณเรียนได้ปรึกษาหารือกันในหัวข้อ “สังคมที่ดี สังคมในฝันเป็นอย่างไร?” แล้วให้แต่ละกลุ่มได้ช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นในการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม

สรุปผล : ผู้สอนช่วยนำสรุปถึงสังคมในฝันที่คุณเรียนกลุ่มต่าง ๆ ได้นำเสนอออกมา ล้วนอยู่ภายใต้หลักสังคม ที่มีความสงบ มีความสุข และมีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของวิชานี้

นอกเวลา : ผู้สอนให้การบ้าน เป็นการให้คุณเรียนเขียนเกี่ยวกับ สังคมในฝัน ไม่เกิน ๘ บรรทัด แล้วโพสต์ลงบน Fan page ของภาควิชา เพื่อให้เพื่อน ๆ ได้เข้าไปแสดงความคิดเห็น

เตรียมตัว : ผู้สอนเกริ่นถึงคาบต่อไปว่าจะเป็นการเรียนการสอนถึง ศีลธรรม และการเคารพกฎหมายนั้นนำไปสู่สังคมที่ดี ให้คุณเรียนได้เตรียมตัวอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้อง (ยังไม่ได้กำหนดเป็นการศึกษาด้วยตนเองนอกเวลา) เพื่อนำเอาข้อมูลมาอภิปรายกัน

ตัวอย่างข่าวที่นำมาใช้ประกอบการอภิปราย และการเรียนรู้

เปิด 20 อันดับประเทศที่น่าอยู่ที่สุดในโลกปี 2015 ประเทศนอร์เวย์ครองแชมป์อันดับ 1 ส่วนประเทศไทยรั้งอันดับ 93

วันที่ 16 ธันวาคม 2558 เว็บไซต์เดลีเมล เผยผลการจัดอันดับประเทศที่น่าอยู่ที่สุดในโลก ประจำปี 2015 จาก 188 ประเทศทั่วโลก โดยใช้ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (HDI) ที่จัดทำขึ้นโดยโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เป็นตัวชี้วัด ซึ่งอาศัยปัจจัยสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ความมั่นคงในชีวิต การศึกษา และรายได้มวลรวมของประเทศ

เปรียบเทียบปัจจุบันของประเทศไทยในสายตาผู้เรียน กับสังคมของประเทศอันดับต้น ๆ ตามข่าว ในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา รายได้ คุณภาพชีวิต นวัตกรรม เทคโนโลยี และความปลอดภัย

โดยนำหัวข้อจักรยาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนในวัยนี้สนใจ มาประยุกต์นำสู่เป้าหมายของสังคมในฝัน

คาบที่ ๒ เป็นคาบที่เข้าสู่การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของ การมีศีลธรรม และการเคารพกฎหมาย

Chapter B : ความรู้ความเข้าใจ		พลเมือง และหลักการปกครอง		
คาบ ที่	การเรียนรู้การสอน	เนื้อหา	ผลที่ได้	กิจกรรม
๒.	ทบทวนความรู้คาบก่อน	นำเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจบน Fan page วิชาพลเมือง มาเล่าให้ผู้เรียนฟัง + ข่าว		
	- ตระหนักถึงความสำคัญของศีลธรรม และกฎหมาย	- ให้ผู้เรียนอภิปรายถึงปัจจัยที่นำสังคมไปสู่ความ สันติ และความสุ - ผู้สอนยกตัวอย่างประกอบเปรียบเทียบต่างประเทศ - นำข้อคิดเห็นต่าง ๆ ปรับเข้าสู่ - ศีลธรรม นำสังคมไปสู่ความสันติ/สุข - กฎหมาย นำสังคมไปสู่ความปลอดภัย/สงบ	- ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของศีลธรรมและกฎหมาย ที่มีต่อการสร้างสังคมที่ดี	ให้ผู้เรียนจับสลากเขียนบทความตามหัวข้อ “ผลจากปัญหาการละเมิดหลักการต่าง ๆ ทาง การปกครอง
	- รู้และเข้าใจหลักศีลธรรมและการปกครอง	- สอนหลักศีลธรรมที่เกี่ยวข้องกับการปกครองต่าง ๆ - หลักการปกครองทางศาสนา จากทั้ง ๕ ศาสนา - ทศพิธราชธรรม - หลักธรรมาภิบาล - อภิปรายถึงความวุ่นวายในสังคมที่ไร้ศีลธรรม	- ผู้เรียนรู้และเข้าใจหลักศีลธรรม	/หลักศีลธรรมที่ท่านเห็นในสังคมไทย” สั้น ๆ Post to Page + แสดงความคิดเห็นในโพสต์เพื่อน ๆ
		- สอนหลักการปกครอง โดยยกตัวอย่างในอดีตประกอบ - หลักอำนาจอธิปไตย - หลักสิทธิเสรีภาพ - หลักความเสมอภาค - หลักภารดรภาพ - หลักเหตุผล/ฉันทามติ	- ผู้เรียนรู้และเข้าใจหลักการปกครอง	

ทบทวน : ยกเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจที่ผู้เรียนได้โพสต์ไว้บน Fanpage ภาควิชา มาให้ผู้เรียนได้รับทราบ

สถานการณ์ : นำเอาข่าวการเมืองในขณะนั้นมาเล่าให้ ผู้เรียนได้ฟังและวิเคราะห์สั้น ๆ

อภิปราย : หลังจากนั้นจึงแบ่งกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือกันในหัวข้อ “ปัจจัยที่นำสังคมไปสู่ความสันติและความสุข?” แล้วให้แต่ละกลุ่มได้ช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นในการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม

สรุปผล : ผู้สอนช่วยนำสรุปถึงสังคมในฝันที่ผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ ได้นำเสนอออกมา ว่าการอยู่ภายใต้ศีลธรรม และเคารพกฎหมาย คือ สิ่งที่น่าสังคมไปสู่ความสันติ และสุข ซึ่งเป็นองค์ประกอบของสังคมที่ดี โดยยกตัวอย่างสังคมที่ขาดศีลธรรม เทียบสังคมที่มีศีลธรรม ให้เห็นการเปรียบเทียบความน่าอยู่

การสอน : ผู้สอนนำเอาหลักศีลธรรม และหลักการปกครองต่างๆ มาสอนผู้เรียน

นอกเวลา : ผู้สอนให้การบ้าน เป็นการให้ผู้เรียนเขียนเกี่ยวกับ “ผลจากปัญหาการละเมิดหลักการต่าง ๆ ทาง การปกครอง/หลักศีลธรรม ที่ท่านเห็นในสังคมไทย” แล้วโพสต์ลงบน Fanpage ของภาควิชาเพื่อให้เพื่อน ๆ ได้เข้าไปแสดงความความคิดเห็น

เตรียมตัว : ผู้สอนเกริ่นถึงคาบต่อไปว่าจะเป็นการเรียนการสอนถึงสิ่งที่น่าสนใจนำไปสู่สังคมที่เจริญก้าวหน้า ให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้อง (ยังไม่ได้กำหนด เป็นการศึกษาด้วยตนเองนอกเวลา) เพื่อนำเอาข้อมูลมาอภิปรายกัน + เตรียมตัวอ่านข่าวการเมืองมาด้วย

ตัวอย่างข่าวที่นำมาใช้ประกอบการอภิปราย และการเรียนรู้

โดยการนำเสนอผ่านทางปัญหาทางสังคมที่มีผลมาจากการไม่เคารพกฎหมาย หรือไม่เคารพหลักศีลธรรม

คาบที่ ๓ เป็นคาบที่เน้นการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการมีความรับผิดชอบ และทำหน้าที่พลเมืองให้แก่ผู้เรียน

Chapter B : ความรู้ความเข้าใจ		พลเมือง และหลักการปกครอง		
คาบ ที่	การเรียนรู้การสอน	เนื้อหา	ผลที่ได้	กิจกรรม
๓.	ทบทวนความรู้คาบก่อน	นำเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจบน Fanpage วิชาพลเมือง มาเล่าให้ผู้เรียนฟัง + ข่าว		
	- ตระหนัก ความสำคัญของการ เป็นพลเมือง - รู้และเข้าใจในการ เป็นพลเมือง	- ให้ผู้เรียนอภิปรายถึงปัจจัยที่ นำสังคมไปสู่ความ เจริญ - ผู้สอนยกตัวอย่างประกอบ เปรียบเทียบต่างประเทศ - อธิบายความของคำว่า พลเมือง และหน้าที่ - นำข้อคิดเห็นต่าง ๆ ปรับเข้าสู่ หน้าที่พลเมือง นำสังคมไปสู่ ความเจริญ - แสดงความเชื่อมโยงระหว่าง หน้าที่ กับ ความรับผิดชอบ ใน ฐานะพลเมือง	- ผู้เรียนตระหนักถึง ความสำคัญของตนใน การทำหน้าที่พลเมืองที่มี ต่อการสร้างสังคมที่ดี - ผู้เรียนตระหนักว่า หน้าที่พลเมือง นั้นก็คือ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่	ให้ผู้เรียน เขียนบทความ ไม่เกิน ๘ บรรทัด บน Fanpage หัวข้อ “พลเมือง ที่ชาติ ต้องการ”
	- ตระหนักถึงการ รับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม	- ผู้สอนสอนเรื่อง หน้าที่ต่อ - ตนเอง - สังคม - ผู้สอนยกตัวอย่างประกอบ เปรียบเทียบต่างประเทศ ที่พัฒนาแล้ว - ผู้สอน สิทธิต่าง ๆ ที่ได้มาจากการ ทำหน้าที่พลเมือง - อภิปรายเรื่อง การทำหน้าที่ พลเมือง กับความก้าวหน้าของ สังคม	- ผู้เรียนตระหนักถึง ความสำคัญของตนใน การทำหน้าที่ - ผู้เรียนรู้และเข้าใจใน การเป็นพลเมือง - ผู้เรียนรู้และเข้าใจใน สิทธิที่ได้มาจากการทำ หน้าที่	
	ฝึกฝนการหาความรู้ เพิ่มเติม	- แนะนำหนังสือเกี่ยวกับสิทธิ และหน้าที่ ที่ควรไปอ่านเพิ่ม	ผู้เรียนรู้ว่าคุณสมบัติขั้น เรียนมีอีกมาก	

บททวน : ยกเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจที่ผู้เรียนได้โพสต์ไว้บน Fanpage ภาควิชา มาให้ผู้เรียนได้รับทราบ

สถานการณ์ : นำเอาข่าวการเมืองในขณะนั้นมาเล่าให้ ผู้เรียนได้ฟังและวิเคราะห์สั้น ๆ

อภิปราย : หลังจากนั้นจึงแบ่งกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือกันในหัวข้อ “ปัจจัยที่นำสังคมไปสู่ความเจริญ?” แล้วให้แต่ละกลุ่มได้ช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นในการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม

สรุปผล : ผู้สอนช่วยนำสรุปถึงที่ผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ ได้นำเสนอออกมา ว่าการที่ประชาชนในสังคมมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รวมทั้งมีความรู้ความสามารถในการทำหน้าที่พลเมือง คือสิ่งที่นำสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ซึ่งเป็นองค์ประกอบของสังคมที่ดี โดยยกตัวอย่างสังคมที่ประชาชนอ่อนแอไม่ทำหน้าที่พลเมือง เทียบสังคมที่พลเมืองเข้มแข็ง ให้เห็นการเปรียบเทียบความเจริญ

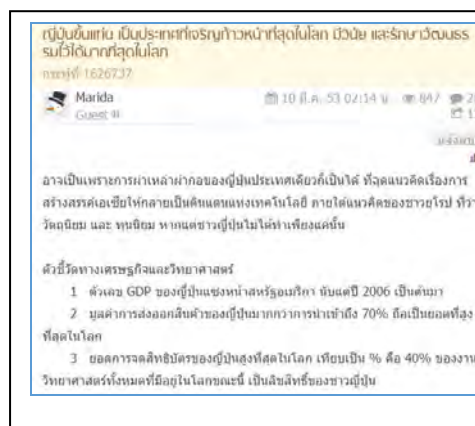
การสอน : ผู้สอนนำเอาความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม รวมทั้งสิทธิและหน้าที่พลเมือง มาสอนผู้เรียน

นอกเวลา : ผู้สอนให้การบ้าน เป็นการให้ผู้เรียนเขียนเกี่ยวกับ “พลเมืองที่ชาติต้องการ” แล้วโพสต์ลงบน Fanpage ของภาควิชาเพื่อให้เพื่อน ๆ ได้เข้าไปแสดงความคิดเห็น

เตรียมตัว : ผู้สอนเกริ่นถึงคาบต่อไปว่าจะเป็นการเรียนการสอนถึงเรื่องระบอบการปกครองรูปแบบต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้อง (ยังไม่ได้กำหนด เป็นการศึกษาด้วยตนเอง นอกเวลา) เพื่อนำเอาข้อมูลมาอภิปรายกัน + เตรียมตัวอ่านข่าวการเมืองมาด้วย

ตัวอย่างข่าวที่นำมาใช้ประกอบการอภิปราย และการเรียนรู้

นำเอาประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้ามาเปรียบเทียบถึงระเบียบวินัย และการทำหน้าที่พลเมืองของชนชาติเขา และประชาชนไทย

คาบที่ ๔ เป็นคาบที่เข้าสู่การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของประชาธิปไตยผ่านการเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียกับระบอบการปกครองในรูปแบบอื่นๆ

Chapter C : เครื่องมือ		ระบอบการปกครอง และวิวัฒนาการการเมือง		
คาบที่	การเรียนรู้การสอน	เนื้อหา	ผลที่ได้	กิจกรรม
๔.	ทบทวนความรู้คาบก่อน - รู้และเข้าใจระบอบการปกครองในรูปแบบต่าง ๆ (สากล) - ตระหนักถึงความสำคัญในการเป็นประชาธิปไตย	นำเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจบน Fanpage วิชาพลเมือง มาเล่าให้ผู้เรียนฟัง + ขำ		
		- ลำดับการพัฒนาการสู่การปกครองระบอบต่าง ๆ สมบูรณาญาสิทธิราช คอมมิวนิสต์ สังคมนิยม ประชาธิปไตย เอียงซ้าย เอียงขวา - เล่าเรื่องการหาหรือของกรีซ (ประชาธิปไตยทางตรง) และจุดเริ่มต้นประชาธิปไตย ของอังกฤษ (ประชาธิปไตยทางอ้อม/ตัวแทน) → ระบบรัฐสภาและประธานาธิบดี อภิปรายเรื่อง ระบอบการปกครองแบบใดที่ชอบ เพราะเหตุใด? - นำการอภิปรายเข้าสู่ ความสุขสบายใจ จากอิสระเสรี ของประชาธิปไตย และการพัฒนาตามหลัก ปกครองต่าง ๆ - แนะนำหนังสือการปกครอง/การเมืองที่ควรไปอ่านเพิ่ม	- ผู้เรียน รู้และเข้าใจระบอบการปกครองสากล แบบต่างๆ - ผู้เรียนสามารถเข้าใจถึงข้อดีในการเป็นสังคมประชาธิปไตย	ให้ผู้เรียนเขียนบทความไม่เกิน ๘ บรรทัดบน Fanpage หัวข้อ “ระบอบการปกครองที่อยากได้ และเหตุผล”

ทบทวน : ยกเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจที่ผู้เรียนได้โพสต์ไว้บน Fanpage วิชาพลเมือง มาให้ผู้เรียนได้รับทราบ

สถานการณ์ : นำเอาข่าวการเมืองในขณะนั้นมาเล่าให้ ผู้เรียนได้ฟังและวิเคราะห์สั้น ๆ

การสอน : ผู้สอนนำเอาวิวัฒนาการระบอบการปกครองในรูปแบบต่าง ๆ มาสอนผู้เรียน

อภิปราย : หลังจากนั้นจึงแบ่งกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือกันในห้อง “ข้อดีข้อเสียของแต่ละระบอบการปกครอง” แล้วให้แต่ละกลุ่มได้ช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นในการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม

สรุปผล : ผู้สอนช่วยนำสรุปถึงระบอบประชาธิปไตยคือเครื่องมือที่ดีที่สุดเท่าที่เรามีอยู่ในปัจจุบัน เพราะมอบสิทธิเสรีภาพ และโอกาสในการมีชีวิตที่มีคุณภาพให้กับประชาชน

นอกเวลา : ผู้สอนให้การบ้าน เป็นการให้ผู้เรียนเขียนเกี่ยวกับ “ระบอบการปกครองที่อยากได้ และเหตุผล” แล้วโพสต์ลงบน Fanpage ของวิชาพลเมือง เพื่อให้เพื่อน ๆ ได้เข้าไปแสดงความคิดเห็น

เตรียมตัว : ผู้สอนเกริ่นถึงคาบต่อไปว่าจะเป็นการเรียนการสอนถึงเรื่องวิวัฒนาการการเมืองไทย (ยังไม่ได้กำหนด เป็นการศึกษาด้วยตนเองนอกเวลา) เพื่อนำเอาข้อมูลมาอภิปรายกัน + เตรียมตัวอ่านข่าวการเมืองมาด้วย

ตัวอย่างข่าวที่นำมาใช้ประกอบการอภิปราย และการเรียนรู้

ใช้สื่อประกอบอย่างภาพยนตร์ ๓๐๐ ในการอธิบายความแตกต่างระหว่าง ระบบเผด็จการ และ ประชาธิปไตย ในบริบทของกรีซ รวมถึงการเปรียบเทียบความเจริญก้าวหน้าของสังคมของเกาหลีเหนือ และใต้ ที่เป็นตัวแทนระบบเผด็จการรัฐสภา กับประชาธิปไตย

คาบที่ ๕ เป็นคาบที่เข้าสู่การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิวัฒนาการทางการเมืองของไทยในยุคประวัติศาสตร์ ว่าเป็นมาอย่างไร เพื่อให้ได้ตระหนักถึงความสำคัญของอำนาจอธิปไตย หลักราชาณาจักรและสถาบันกษัตริย์

Chapter C : เครื่องมือ		ระบอบการปกครอง และวิวัฒนาการการเมือง		
คาบ ที่	การเรียนรู้การสอน	เนื้อหา	ผลที่ได้	กิจกรรม
๕.	ทบทวนความรู้คาบก่อน	นำเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจบน Fanpage วิชาพลเมือง มาเล่าให้ผู้เรียนฟัง + ชาว		
	- เข้าใจที่มาของ ระบอบการปกครอง ของไทย	- ลำดับวิวัฒนาการตั้งแต่สมัย สุโขทัย พ่อปกครองลูก มาจนถึง ทวารวดี ในสมัยอยุธยา - การเข้ามาของแนวคิด ตะวันตก ในสมัยรัตนโกสินทร์ และความสำคัญของกษัตริย์ใน การรับมือลัทธิล่าอาณานิคม - หลักราชาณาจักร	- ผู้เรียน รู้และเข้าใจ ที่มาของระบอบการ ปกครองของไทยใน ปัจจุบัน	บทความหัวข้อ “คุณูปการของ กษัตริย์ต่อการ เมืองไทย”
		- แนะนำหนังสือการปกครอง / การเมืองที่ควรไปอ่านเพิ่ม		

ทบทวน : ยกเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจที่ผู้เรียนได้โพสต์ไว้บน Fanpage ภาควิชา มาให้ผู้เรียนได้รับทราบ

สถานการณ์ : นำเอาข่าวการเมืองในขณะนั้นมาเล่าให้ ผู้เรียนได้ฟังและวิเคราะห์หั่น ๆ

การสอน : ผู้สอนนำเอาวิวัฒนาการการปกครองไทยในสมัยสุโขทัย และอยุธยา จนรัตนโกสินทร์
ตอนต้น มาสอนผู้เรียน

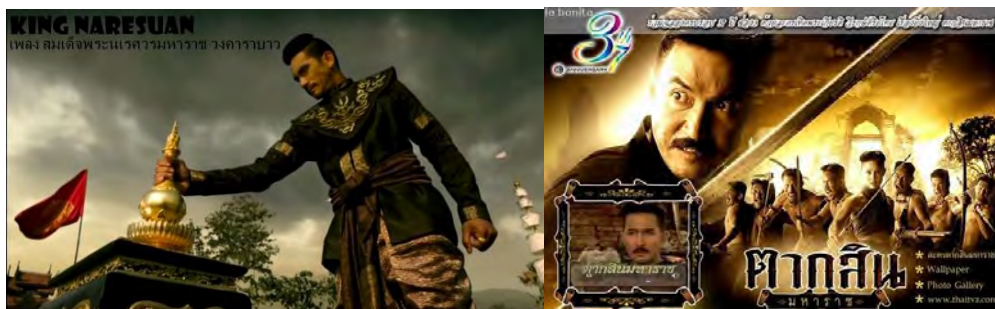
อภิปราย : หลังจากนั้นจึงแบ่งกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือกันในห้อง “ความสำคัญของ
สถาบันกษัตริย์กับการสร้างชาติในสมัยสุโขทัย และอยุธยา” แล้วให้แต่ละกลุ่มได้ช่วยกันอภิปราย และแสดง
ความคิดเห็นในการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม

สรุปผล : ผู้สอนช่วยนำสรุปถึงที่ผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ ได้นำเสนอออกมา ว่าประเทศไทยจะไม่สามารถ
รอดพ้นสงคราม หรือการกลืนกินจากอาณาจักรอื่น ๆ รวมทั้งลัทธิล่าอาณานิคมหากปราศจากสถาบันกษัตริย์
โดยเอกราชถือเป็นสิ่งสำคัญของพลเมืองไทย

นอกเวลา : ผู้สอนให้การบ้าน เป็นการให้ผู้เรียนเขียนเกี่ยวกับ “คุณูปการของกษัตริย์ต่อการ
เมืองไทย” แล้วโพสต์ลงบน Fanpage ของภาควิชา เพื่อให้เพื่อน ๆ ได้เข้าไปแสดงความคิดเห็น

เตรียมตัว : ผู้สอนเกริ่นถึงคาบต่อไปว่าจะเป็นการเรียนการสอนถึงเรื่องการเมืองไทยยุคใหม่หลัง
พ.ศ. ๒๔๗๕ ให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้อง (ยังไม่ได้กำหนด เป็นการศึกษาด้วยตนเองนอกเวลา)
เพื่อนำเอาข้อมูลมาอภิปรายกัน + เตรียมตัวอ่านข่าวการเมืองมาด้วย

ตัวอย่างข่าว หรือสื่อที่นำมาใช้ประกอบการอภิปราย และการเรียนรู้

ภาพยนตร์ เรื่อง พระนเรศวร ตอนหลังน้ำพระพิพัฒน์สัทยา และละครเรื่อง ตาสินมหาราช แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นต่อการมีศูนย์รวมจิตใจ ในเวลาที่ประเทศเกิดวิกฤติ โดยยกตัวอย่างช่วงเวลาวิกฤติ เป็นการที่ประเทศสูญเสียเอกราช โดยผู้สอนจะต้องระมัดระวังที่จะนำพาไปเรื่องชาตินิยมที่ส่งผลต่อการเกลียดชังประเทศเพื่อนบ้านอย่างพม่า

คาบที่ ๖ เป็นคาบที่เข้าสู่การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิวัฒนาการทางการเมืองของไทยสมัยใหม่ว่าเป็นมาอย่างไร เพื่อให้ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการแชร์อำนาจระหว่างรัฐสภา และสถาบันกษัตริย์ และเข้าใจถึงขั้นตอนการบริหารราชการแผ่นดิน

Chapter C : เครื่องมือ		ระบอบการปกครอง และวิวัฒนาการการเมือง		
คาบที่	การเรียนรู้การสอน	เนื้อหา	ผลที่ได้	กิจกรรม
๖.	ทบทวนความรู้คาบก่อน	นำเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจบน Fanpage วิชาพลเมือง มาเล่าให้ผู้เรียนฟัง + ขำ		
	- เข้าใจระบอบการปกครองบริหารราชการแผ่นดินไทย	- ประชาธิปไตยมีกษัตริย์เป็นประมุข ของไทย - การเข้ามาของคณะราษฎร - การถ่วงดุลอำนาจของกษัตริย์ในเชิงคุณธรรม กับรัฐสภา - ระบบการบริหารราชการแผ่นดินไทย - ส่วนกลาง - ส่วนท้องถิ่น	- ผู้เรียน รู้และเข้าใจระบอบการปกครองของไทยในปัจจุบัน	ทัศนศึกษา รัฐสภา + เยี่ยมชม รัฐสภาจำลอง บทความ หัวข้อ “รัฐบาลไทยในฝันของข้าพเจ้า”
		- แนะนำหนังสือการปกครอง / การเมืองที่ควรไปอ่านเพิ่ม		

ทบทวน : ยกเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจที่ผู้เรียนได้โพสต์ไว้บน Fanpage ภาควิชา มาให้ผู้เรียนได้รับทราบ

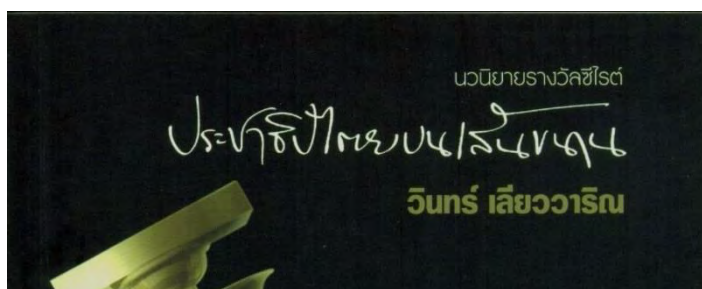
สถานการณ์ : นำเอาข่าวการเมืองในขณะนั้นมาเล่าให้ผู้เรียนได้ฟังและวิเคราะห์สั้น ๆ

การสอน : อธิบายขั้นตอนการบริหารประเทศ ผ่านทางทัศนศึกษารัฐสภา

นอกเวลา : ผู้สอนให้การบ้าน เป็นการให้ผู้เรียนเขียนเกี่ยวกับ “รัฐบาลไทยในฝันของข้าพเจ้า” แล้วโพสต์ลงบน Fanpage ของภาควิชา เพื่อให้เพื่อน ๆ ได้เข้าไปแสดงความคิดเห็น

เตรียมตัว : ผู้สอนเกริ่นถึงคาบต่อไปว่าจะเป็นการเรียนการสอนถึงเรื่องการเมืองไทยยุคใหม่ให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้อง (ยังไม่ได้กำหนด เป็นการศึกษาด้วยตนเองนอกเวลา) เพื่อนำเอาข้อมูลมาอภิปรายกัน + เตรียมตัวอ่านข่าวการเมืองมาด้วย

ตัวอย่างข่าว หรือสื่อที่นำมาใช้ประกอบการอภิปราย และการเรียนรู้

หนังสือ ประชาธิปไตยบนเส้นทาง ของวินทร์ เรียนวาริณ ซึ่งเป็นนวนิยายอิงเหตุการณ์จริง ซึ่งมีการลำดับเวลาในช่วงเปลี่ยนแปลงทางการเมืองสมัยใหม่ของไทยจนถึงปัจจุบัน ได้รับรางวัลซีไรต์ โดยมีเนื้อหาที่สนุกและอ่านง่าย เหมาะแก่ผู้เริ่มต้นศึกษาการพัฒนาทางการเมือง โดยมีข้อมูลที่สนุกสนาน อ่านจบได้ในเวลาอันสั้น

คาบที่ ๗ เป็นคาบที่เข้าสู่การตระหนักถึงการใช้สิทธิ และทำหน้าที่พลเมือง โดยยกเอาเรื่องคอร์รัปชันมาเป็นประเด็นเรียนรู้

Chapter D : ทักษะ		การทำหน้าที่พลเมือง		
คาบที่	การเรียนรู้การสอน	เนื้อหา	ผลที่ได้	กิจกรรม
๗.	ทบทวนความรู้คาบก่อน	นำเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจบน Fanpage วิชาพลเมือง มาเล่าให้ผู้เรียนฟัง + ข่าว		
	ตระหนักถึงสิทธิที่มี	- อภิปรายปัญหาคอร์รัปชันเป็น - ตัวถ่วงความเจริญ - สอนถึงสิทธิต่างๆ - สิทธิพื้นฐาน - สิทธิทางการเมือง - การเลือกตั้ง/การลงประชามติ - การปฏิเสธ/ประท้วง - การตรวจสอบรัฐบาล/รัฐ	รู้และเข้าใจใน สิทธิทางการเมือง ตระหนักถึงหน้าที่ใน กาสรตรวจสอบรัฐ	บทความ หัวข้อ “ถ้าประเทศไทย ปลอด คอร์รัปชัน”

ทบทวน : นำความคิดเห็นที่น่าสนใจที่ผู้เรียนได้โพสต์ไว้บน Fanpage ภาควิชา มาให้ผู้เรียนได้รับทราบ

สถานการณ์ : นำข่าวการเมืองในขณะนั้นมาเล่าให้ ผู้เรียนได้ฟังและวิเคราะห์สั้น ๆ

อภิปราย : หลังจากนั้นจึงแบ่งกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือกันในห้อง “ปัญหาคอร์รัปชันที่เคยพบ และผลต่อความเจริญของประเทศ” แล้วให้แต่ละกลุ่มได้ช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นในการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม

สรุปผล : ผู้สอนช่วยนำสรุปถึงที่ผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ ได้นำเสนอออกมา ว่าคอร์รัปชันเป็นเพียงปัญหาอย่างหนึ่งที่กัดเซาะประเทศ ซึ่งแก้ไขได้โดยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ในการทำหน้าที่พลเมืองตรวจสอบรัฐ และเข้าใจถึงวิธีการประท้วงภายใต้กรอบกฎหมาย

การสอน : ผู้สอนนำเอาเรื่องสิทธิ และหน้าที่ต่าง ๆ ของพลเมือง มาสอนผู้เรียน

นอกเวลา : ผู้สอนให้การบ้าน เป็นการให้ผู้เรียนเขียนเกี่ยวกับ “ถ้าประเทศไทยปลอดคอร์รัปชัน” แล้วโพสต์ลงบน Fanpage ของภาควิชา เพื่อให้เพื่อน ๆ ได้เข้าไปแสดงความคิดเห็น

เตรียมตัว : ผู้สอนเกริ่นถึงคาบต่อไปว่าจะเป็นการเรียนการสอนถึงเรื่องการทำหน้าที่พลเมืองตามสิทธิ (ยังไม่ได้กำหนด เป็นการศึกษาด้วยตนเองนอกเวลา) เพื่อนำเอาข้อมูลมาอภิปรายกัน + เตรียมตัวอ่านข่าวการเมืองมาด้วย

ตัวอย่างข่าว หรือสื่อที่นำมาใช้ประกอบการอภิปราย และการเรียนรู้

ข่าว ๑๐ อันดับ ประเทศที่มีการทุจริตมากที่สุด : ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบลักษณะ สถานะสังคมด้านต่าง ๆ ของประเทศเหล่านั้น ทั้งในแง่ความสงบ ความสันติ และความเจริญ กับประเทศไทย และประเทศที่เจริญแล้ว

ให้ผู้เรียนวิจารณ์ประสิทธิภาพโครงการรณรงค์ต่อต้านทุจริตที่ผ่านมาของไทย พร้อมเสนอข้อเสนอแนะ

คาบที่ ๘ เป็นคาบที่เข้าสู่การฝึกฝนถึงการใช้สิทธิ และการทำหน้าที่พลเมือง โดยให้ทดลองสืบค้นข้อมูลทางภาครัฐด้วยตนเอง

Chapter D : ทักษะ		การทำหน้าที่พลเมือง		
คาบที่	การเรียนรู้การสอน	เนื้อหา	ผลที่ได้	กิจกรรม
๘.	ทบทวนความรู้คาบก่อน ฝึกฝนการใช้สิทธิ	นำเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจบน Fanpage วิชาพลเมือง มาเล่าให้ผู้เรียนฟัง + ชำว - อภิปรายเรื่องการทำหน้าที่ตามสิทธิทางการเมือง จากหัวข้อชำว - เรียนรู้การดำเนินการทางกฎหมายเมื่อพบสิ่งผิดปกติจากการทำหน้าที่ของรัฐ + กระบวนการยุติธรรม - ศาลปกครอง/ปปช./ปปช./สตง. - ทดลองหาข้อมูลการประมุลต่าง ๆ ของทางภาครัฐ	มีทักษะ และความเข้าใจพื้นฐาน และขั้นตอนในการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ	บทความหัวข้อ “พระราชยีนเบ็ด นักการเมืองยีนปลา”

ทบทวน : ยกเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจที่ผู้เรียนได้โพสต์ไว้บน Fanpage ภาควิชา มาให้ผู้เรียนได้รับทราบ

สถานการณ์ : นำชำวการเมืองในขณะนั้นมาเล่าให้ ผู้เรียนได้ฟังและวิเคราะห์สั้น ๆ

อภิปราย : หลังจากนั้นจึงแบ่งกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือกันในเรื่องหัวข้อ “การทำหน้าที่ตามสิทธิทางการเมือง” (อิงตามชำวในขณะนั้น) แล้วให้แต่ละกลุ่มได้ช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นในการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม

สรุปผล : ผู้สอนช่วยนำสรุปถึงที่ผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ ได้นำเสนอออกมา ว่าการติดตามตรวจสอบนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่จะควบคุมดูแลตัวแทนการหน้าที่บริหารประเทศและราชการ ซึ่งในประเทศไทยยังมีปัญหาเรื่องความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลรัฐที่ต้องแก้ไข

การสอน : ผู้สอนนำเอาเรื่องการเรียกร้องสิทธิของพลเมือง ผ่านกระบวนการภาครัฐ เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) และศาลปกครองมาสอนผู้เรียน

นอกเวลา : ผู้สอนให้การบ้าน เป็นการให้ผู้เรียนเขียนเกี่ยวกับ “พระราชยีนเบ็ด นักการเมืองยีนปลา” แล้วโพสต์ลงบน Fanpage ของภาควิชา เพื่อให้เพื่อน ๆ ได้เข้าไปแสดงความคิดเห็น

เตรียมตัว : ผู้สอนเกริ่นถึงคาบต่อไปว่าจะเป็นการเรียนการสอนถึงเรื่องกับดักประชาธิปไตยสากล (ยังไม่ได้กำหนด เป็นการศึกษาด้วยตนเองนอกเวลา) เพื่อนำเอาข้อมูลมาอภิปรายกัน + เตรียมตัวอ่านชำวการเมืองมาด้วย

ตัวอย่างข่าว หรือสื่อที่นำมาใช้ประกอบการอภิปราย และการเรียนรู้

ข่าวการใช้ความรุนแรงในการประท้วงการรับตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาว่าในทรรศนะของผู้เรียนแล้ว เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยอย่างไร ผลของความสงบของสังคมเป็นอย่างไร และขัดต่อข้อกฎหมาย ขัดต่อสิทธิเสรีภาพหรือไม่

คาบที่ ๙ เป็นคาบที่เข้าสู่การสร้างความรู้ความเข้าใจถึงปัญหาที่ก่อกวนการดำเนินประชาธิปไตยในโลกสากล ไม่ว่าจะเป็น การใช้หลักเสรีการค้าอย่างสุดโต่งจนเกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม การเป็นเผด็จการรัฐสภาของอิตาลี รวมถึงชาติพันธมิตรนิยม และการใช้ศาสนาครอบงำการเมือง

Chapter E : อุปสรรค		กัปดาห์ประชาธิปไตย		
คาบที่	การเรียนรู้การสอน	เนื้อหา	ผลที่ได้	กิจกรรม
๙	ทบทวนความรู้คาบก่อน	นำเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจบน Fanpage วิชาพลเมือง มาเล่าให้ผู้เรียนฟัง + ข่าว		
	เข้าใจกับดักประชาธิปไตยสากล	- การขาดการกระจายความเจริญ : คนชายขอบ รายได้ โอกาสทางสังคม - ทุนนิยมสุดโต่ง : ขาดความยุติธรรมในการค้า - เผด็จการรัฐสภา : ยึดเพียงหลักเสียงส่วนใหญ่หลักเดียว - ชาติพันธมิตรนิยม - ศาสนาครอบงำการเมือง	ผู้เรียนเข้าใจบริบทของปัญหาประชาธิปไตยสากล	บทความ “กับดักประชาธิปไตยของประเทศในพัฒนาแล้วของโลก”

ทบทวน : ยกเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจที่ผู้เรียนได้โพสต์ไว้บน Fanpage ภาควิชามาให้ผู้เรียนได้รับทราบ

สถานการณ์ : นำเอาข่าวการเมืองในขณะนั้นมาเล่าให้ ผู้เรียนได้ฟังและวิเคราะห์สั้น ๆ

อภิปราย : หลังจากนั้นจึงแบ่งกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือกันในหัวข้อ “ปัญหาของสังคมประชาธิปไตยโลก” แล้วให้แต่ละกลุ่มได้ช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม

สรุปผล : ผู้สอนช่วยนำสรุปถึงสิ่งที่ผู้เรียนกลุ่มต่างๆ ได้นำเสนอออกมาว่าเป็นปัญหาของประชาธิปไตยโลก จึงเกิดความวุ่นวายตามมา ไม่ว่าจะเป็น ISIS การประท้วงของคนจน การแยกตัวออกจาก EU ของอังกฤษ ทำให้ประชาธิปไตยสมัยใหม่สั่นคลอน

นอกเวลา : ผู้สอนให้การบ้าน เป็นการให้ผู้เรียนเขียนเกี่ยวกับ “กับดักประชาธิปไตยของประเทศในพัฒนาแล้วของโลก” แล้วโพสต์ลงบน Fanpage ของภาควิชา เพื่อให้เพื่อน ๆ ได้เข้าไปแสดงความคิดเห็น

เตรียมตัว : ผู้สอนเกริ่นถึงคาบต่อไปว่าจะเป็นการเรียนการสอนถึงเรื่องกับดักประชาธิปไตยสากล (ยังไม่ได้กำหนด เป็นการศึกษาด้วยตนเองนอกเวลา) เพื่อนำข้อมูลมาอภิปรายกัน + เตรียมตัวอ่านข่าวการเมืองมาด้วย

ตัวอย่างข่าว หรือสื่อที่นำมาใช้ประกอบการอภิปราย และการเรียนรู้

ข่าวการมีทรัพย์สินของคน จำนวน ๔ คน เทียบเท่าที่เหลือทั้งประเทศ ให้ผู้เรียนได้อภิปรายว่า เป็นสิ่งที่ถูกต้อง ยอมรับได้หรือไม่ เพื่อสะท้อนไปยังเรื่องปัญหาการกระจายรายได้ กระจายความเจริญ กระจายโอกาสในสังคม รวมทั้งปัญหาทุนนิยมสุดโต่ง

ภาพยนตร์ Dictator ที่เสียดสีความเป็นเผด็จการ ทำให้ผู้ดูสามารถเข้าใจปัญหาเผด็จการได้ด้วย ความตลก

คาบที่ ๑๐ เป็นคาบที่เข้าสู่การสร้างความรู้ความเข้าใจถึงปัญหาที่กีดขวางการดำเนินประชาธิปไตยในประเทศไทย ชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่ทำให้ประชาธิปไตยไทย ไม่คืบหน้าเท่าที่หวัง

Chapter E : อุปสรรค		กับดักประชาธิปไตย		
คาบที่	การเรียนการสอน	เนื้อหา	ผลที่ได้	กิจกรรม
๑๐	ทบทวนความรู้คาบก่อน	นำเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจบน Fanpage วิชาพลเมือง มาเล่าให้ผู้เรียนฟัง + ข่าว		
	เข้าใจกับดักประชาธิปไตยไทย	- ประชาธิปไตยถูกบิดเบือน : ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องทางประชาธิปไตย ไม่สามารถควบคุมได้ - ประชานิยม : ชื่อเสียง เลือกว่าปฏิบัติ - คอร์รัปชัน : - ความล่าช้าของกระบวนการยุติธรรม - ปฏิวัติ รัฐประหาร ซ้ำซาก	ผู้เรียนเข้าใจถึงปัญหาของประชาธิปไตยในประเทศไทย	บทความ “ความสำคัญของหน้าที่พลเมืองในการขับเคลื่อนประชาธิปไตยไทย”

บททวน : ยกเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจที่ผู้เรียนได้โพสต์ไว้บน Fanpage ภาควิชา มาให้ผู้เรียนได้รับทราบ

สถานการณ์ : นำข่าวการเมืองในขณะนั้นมาเล่าให้ ผู้เรียนได้ฟังและวิเคราะห์สั้น ๆ

อภิปราย : หลังจากนั้นจึงแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือกันในหัวข้อ “ปัญหาของสังคมประชาธิปไตยไทย” แล้วให้แต่ละกลุ่มได้ช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นในการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม

สรุปผล : ผู้สอนช่วยนำสรุปถึงสิ่งที่ผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ ได้นำเสนอออกมา ว่าเป็นปัญหาของประชาธิปไตยไทยนั้นมีผลมาจากการที่ประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักประชาธิปไตยจึงถูกบิดเบือน และสร้างกลุ่มสนับสนุนที่เข้าใจประชาธิปไตยแบบผิด ๆ รวมถึงการที่ไม่เอาใจใส่ทำหน้าที่พลเมือง รัฐบาลจึงคอร์รัปชันได้ และนำไปสู่วงจรการรัฐประหารเขียนรัฐธรรมนูญใหม่อย่างไม่รู้จบ

นอกเวลา : ผู้สอนให้การบ้าน เป็นการให้ผู้เรียนเขียนเกี่ยวกับ “ความสำคัญของหน้าที่พลเมืองในการขับเคลื่อนประชาธิปไตยไทย” แล้วโพสต์ลงบน Fanpage ของภาควิชา เพื่อให้เพื่อน ๆ ได้เข้าไปแสดงความคิดเห็น

เตรียมตัว : ผู้สอนเกริ่นถึงคาบต่อไปว่าจะเป็นการเรียนการสอนถึงเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี (ยังไม่ได้กำหนด เป็นการศึกษาด้วยตนเองนอกเวลา) เพื่อนำเอาข้อมูลมาอภิปรายกัน + เตรียมตัวอ่านข่าวการเมืองมาด้วย

ตัวอย่างข่าว หรือสื่อที่นำมาใช้ประกอบการอภิปราย และการเรียนรู้

นำข่าว วิยรุ่น ๖ คนรุ่มแหง ชายพิการขายขนมปัง แต่กระบวนกรยุติธรรมล่าช้า แล้วผู้ต้องหา มีอิทธิพล ให้ผู้เรียนได้เห็นถึงปัญหาความเท่าเทียม และปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย ว่าส่งผลเสียต่อสังคม

ข่าวความเสียหายจากนโยบายจำนำข้าว ให้ผู้เรียนได้ถกเถียงถึงผลดีผลเสีย จนนำมาถึง บทสรุปถึงความอันตรายต่อการดำเนินประชานิยมไร้ขอบเขตที่หวังเพียงคะแนนเสียง ส่งผลต่อการทำลายความ เจริญของประเทศโดยรวม

คาบที่ ๑๑ เป็นคาบที่เข้าสู่การสร้างความรู้ความเข้าใจถึงความเกี่ยวเนื่องของวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการเมืองในปัจจุบัน และได้สามารถวิเคราะห์จนตระหนักถึงต้นตอปัญหาที่ควรแก้ไข

Chapter F : ฝึกฝน		วัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี		
คาบที่	การเรียนการสอน	เนื้อหา	ผลที่ได้	กิจกรรม
๑๑	ทบทวนความรู้คาบก่อน	นำเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจบน Fanpage วิชาพลเมือง มาเล่าให้ผู้เรียนฟัง + อ่าน		
	ฝึกฝนการขบคิดปัญหาการเมืองไทย	อภิปรายเรื่อง วัฒนธรรม และวิถีชีวิต ไทย ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชาติ (และประชาธิปไตย) และวัฒนธรรมที่ควรเป็น	ผู้เรียนได้ตระหนักถึง วัฒนธรรม และวิถีชีวิตแบบเดิมๆ ที่ควรเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย	บทความ “วัฒนธรรมการเมืองในฝันของข้าพเจ้า”

ทบทวน : ยกเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจที่ผู้เรียนได้โพสต์ไว้บน Fanpage ภาควิชา มาให้ผู้เรียนได้รับทราบ

สถานการณ์ : นำเอาข่าวการเมืองในขณะนั้นมาเล่าให้ ผู้เรียนได้ฟังและวิเคราะห์สั้น ๆ

อภิปราย : หลังจากนั้นจึงแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือกันในหัวข้อ “วัฒนธรรม และวิถีชีวิต ไทย ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชาติ (และประชาธิปไตย) และวัฒนธรรมที่ควรเป็น” แล้วให้แต่ละกลุ่มได้ช่วยกัน อภิปราย และแสดงความคิดเห็นในการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม

สรุปผล : ผู้สอนช่วยนำสรุปถึงสิ่งที่ผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ ได้นำเสนอออกมา ว่าวัฒนธรรมใดของไทยที่เป็นปัญหาต่อการคืบหน้าของประชาธิปไตยไม่ว่าจะเป็น ระบบอุปถัมภ์ การละเลย การไม่เคารพกฎหมาย

นอกเวลา : ผู้สอนให้การบ้าน เป็นการให้ผู้เรียนเขียนเกี่ยวกับ “วัฒนธรรมการเมืองในฝันของข้าพเจ้า” แล้วโพสต์ลงบน Fanpage ของภาควิชา เพื่อให้เพื่อนๆ ได้เข้าไปแสดงความคิดเห็น

เตรียมตัว : ผู้สอนเกริ่นถึงคาบต่อไปว่าจะเป็นการเรียนการสอนถึงเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี (ยังไม่ได้กำหนด เป็นการศึกษาด้วยตนเองนอกเวลา) เพื่อนำเอาข้อมูลมาอภิปรายกัน + เตรียมตัวอ่านข่าวการเมืองมาด้วย

ตัวอย่างข่าว หรือสื่อที่นำมาใช้ประกอบการอภิปราย และการเรียนรู้

บทความลักษณะอุปนิสัยของคนไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ให้ผู้เรียนได้อภิปราย ถกเถียง แสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วย หรือไม่ ในประเด็นใด และมีประเด็นเสนอเพิ่มเติม รวมทั้งแนวทางการแก้ไข

คาบที่ ๑๒ เป็นคาบที่ใช้กระตุ้นเตือนให้ผู้เรียนได้นำเอาความรู้ความเข้าใจที่ได้เรียนมา เพื่อนำไปใช้ในการแสดงทางออกในการแก้ไขปัญหาการเมืองไทย

Chapter F : ฝึกฝน		วัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี		
คาบที่	การเรียนรู้การสอน	เนื้อหา	ผลที่ได้	กิจกรรม
๑๒	ทบทวนความรู้คาบก่อน	นำเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจบน Fanpage วิชาพลเมือง มาเล่าให้ผู้เรียนฟัง + ข่าว		
	ฝึกฝนการแก้ไขปัญหา และการมีส่วนร่วม	อภิปรายเรื่อง จะทำอย่างไรในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองไทย	ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการนำเสนอทางออกให้กับการเมืองไทย ผู้เรียนได้เริ่มมีส่วนร่วมกับการเมือง	ส่งงาน Final Project

ทบทวน : ยกเอาความคิดเห็นที่น่าสนใจที่ผู้เรียนได้โพสต์ไว้บน Fanpage ภาควิชา มาให้ผู้เรียนได้รับทราบ

สถานการณ์ : นำเอาข่าวการเมืองในขณะนั้นมาเล่าให้ ผู้เรียนได้ฟังและวิเคราะห์สั้น ๆ

อภิปราย : หลังจากนั้นจึงแบ่งกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือกันในหัวข้อ “จะทำอย่างไรในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองไทย” แล้วให้แต่ละกลุ่มได้ช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม

สรุปผล : ผู้สอนช่วยนำสรุปถึงสิ่งที่ผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ ได้นำเสนอออกมา

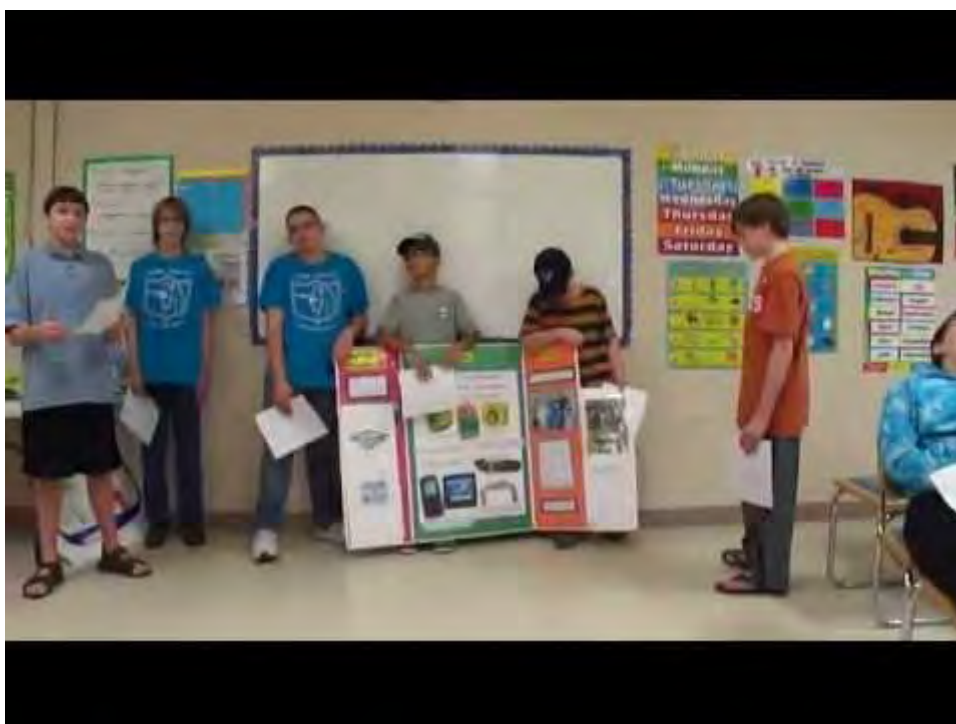
ตัวอย่างข่าว หรือสื่อที่นำมาใช้ประกอบการอภิปราย และการเรียนรู้

"วิชญ์" เชื่อม.44 รื้อระบบแต่งตั้งตำรวจ แก่ ปัญหาไร้เดียง

นายวิชญ์ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี กล่าวถึงขั้นตอนต่อไป หลังจากที่ได้ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะ. 44 รื้อระบบแต่งตั้ง ข้าราชการตำรวจว่า ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) จะต้องตั้งคณะกรรมการ 3 ระดับคือ ระดับกองบัญชาการ, ระดับกองบัญชาการ และระดับภายใน ของ สตช. อย่างละ 1 ชุด ดังนั้นการแต่งตั้งโดยกองบัญชาการนี้จะไปจับกุมในชั้น ตอนกองบัญชาการ เมื่อถามว่ามั่นใจหรือไม่ว่าจะช่วยแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ข้าราชการ ตำรวจตำรวจได้ นายวิชญ์กล่าวว่า คงทำได้ ไม่ทั้งหมด เพราะไม่มีอะไรที่ ทำได้ทั้งหมดอยู่แล้ว แม้กระทั่งเราคอมพิวเตอร์มาช่วยเลือกในขั้นตอนการแต่งตั้ง หรือใช้หลักอาวุโสตามลำดับ ซึ่งหลายคนบอกว่าไม่ว่าจะมีปัญหาอะไร ก็ยัง เคยเกิดปัญหาการฟ้องร้องศาลปกครองในการจัดลำดับอาวุโสผิด อย่างใน กรณีของ พล.ต.อ.วดี สืบพิพิธสถิต เป็นตัวอย่างที่ดีที่สุด ขนาดกฎหมายเขียน ไว้แล้วเมื่อถึงขั้นนี้ ให้ทำตามหลักอาวุโส ที่ให้ลำดับเดินก็ได้เลือกตำแหน่ง แต่ ก็ยังมีการฟ้องร้องต่อศาลปกครองว่ามีการจัดลำดับอาวุโสผิด สุดท้ายเกิดการ ชะงักดี เพราะศาลวินิจฉัยว่ามีการจัดลำดับผิดจริง

โดยนำข่าวตัวอย่างความพยายามแก้ไขปัญหาในอดีตที่ผ่านมา เช่นปัญหาการแต่งตั้งตำรวจ มาให้ ผู้เรียนได้วิเคราะห์ถึงกรรมวิธีการเปลี่ยนแปลงสังคม และนำเสนอวิธีใหม่ ที่แก้ไขจากต้นเหตุของวัฒนธรรม

งานสุดท้าย Final Project : ผู้สอนให้ผู้เรียนได้เตรียมทำรายงานเพื่อขึ้น Present ถึงปัญหา ทางการเมืองไทยที่ข้าพเจ้าเล็งเห็น และแนวทางการแก้ไข เพื่อนำเสนอท้ายหลักสูตร โดยไม่จำกัดสื่อ การนำเสนอ และควรมีความสร้างสรรค์ เช่นเป็น โฆษณาความยาว ๓๐-๖๐ วินาที หรือบทความ ตามความ ถนัดของผู้เรียน

ภาคผนวก

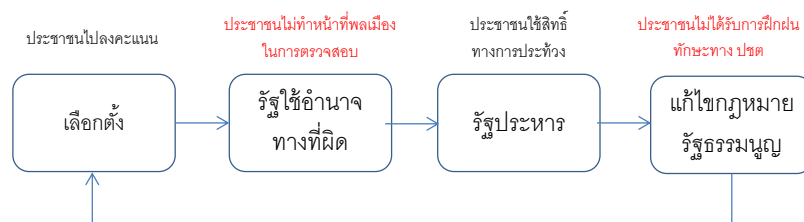
ประชาธิปไตยของประเทศไทยได้ติดอยู่ในวังวนแห่งการคอร์รัปชันของผู้มีอำนาจและรัฐประหารซ้ำซากกันมาโดยตลอด และที่ผ่าน ๆ มา สังคมไทยก็จับจ้องไปที่ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญ จนลืมไปว่า กฎหมายใด ๆ นั้นก็เป็นเพียงแต่เครื่องมือ โดยสิ่งสำคัญที่สุดคือผู้ใช้งาน นั่นคือประชาชนที่จะเป็นผู้ใช้เป็นผู้คอยควบคุมการใช้งานกฎหมาย รวมทั้ง ควบคุมตัวแทนทางการเมืองที่ได้รับเลือกเข้าไปทำหน้าที่ทางการเมืองในรัฐสภา

และเป็นที่น่ายินดีที่การปฏิรูปประเทศไทยครั้งนี้ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เล็งเห็นถึงปัญหานี้ และได้บรรจุการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขึ้นเป็นหนึ่งในวาระแห่งชาติ โดยมีเป้าหมายให้คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเมือง ดำเนินการแผนการพัฒนาให้ประชาชนไทยมีความสามารถในการทำหน้าที่พลเมือง ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เนื่องจากที่ผ่านมา การเรียนรู้เรื่องการเมือง และหน้าที่พลเมืองสำหรับเยาวชนในระดับต่าง ๆ ได้แทรกอยู่ในวิชาต่าง ๆ อย่างกระจัดกระจายและมีได้รวมกันเป็นหมวดหมู่เฉพาะ โดยคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนว่าด้วยแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ได้จัดทำ แผนแม่บทว่าด้วยวิชาการเมืองและพลเมืองศึกษา เพื่อที่จะได้ให้สถาบันการเมือง สถาบันการศึกษา และหน่วยงานรัฐต่าง ๆ ได้ใช้เป็นแนวทางการจัดทำหลักสูตรวิชาการเมือง และพลเมืองศึกษาที่เหมาะสม แก่หน่วยงานต่าง ๆ เยาวชนในทุกระดับชั้น รวมทั้งประชาชนทั่วไป และได้นำเสนอขึ้นสู่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) และรัฐบาลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

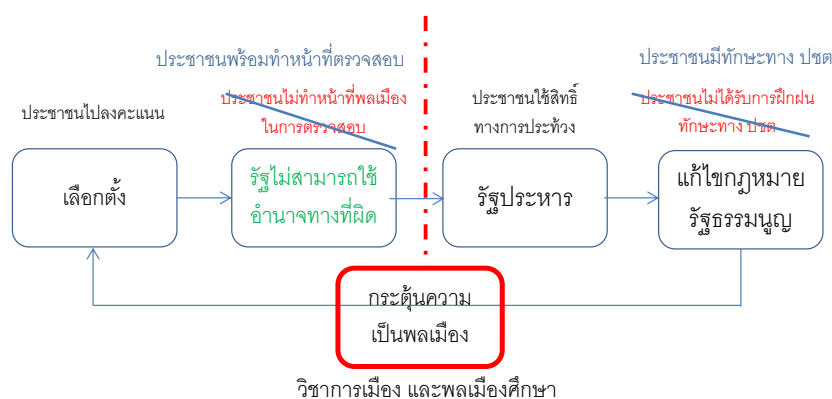
โดยชี้ให้เห็นถึงปัญหาว่า ที่ผ่านมามีประชาธิปไตยของไทยเกิดความวุ่นวายเนื่องจาก ประชาชนไทยไม่ได้ทำหน้าที่พลเมืองอย่างเต็มที่ อันเนื่องมาจาก บางส่วนไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำหน้าที่พลเมือง และบางส่วนที่ตระหนักถึง แต่กลับไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยอย่างเพียงพอที่จะดำเนินการ จึงกลายเป็นการทำหน้าที่เพียงชั่วคราว ครึ่ง ๆ กลาง ๆ เพียงการออกเสียงลงคะแนน แต่ไม่ได้ทำการคอยตรวจสอบอำนาจรัฐ ซึ่งเป็นที่มาของการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีอำนาจรัฐนำเอาอำนาจไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน และพวกพ้อง รวมทั้งทำการบิดเบือนแนวคิดทางประชาธิปไตยให้กับกลุ่มมวลชนที่ไม่ได้เข้าใจหลักประชาธิปไตยอย่างชัดเจน เพียงเพื่อให้เกิดการสนับสนุนให้ตนเองอยู่ในอำนาจต่อไป จนเป็นที่มาของการทำรัฐประหารครั้งล่าสุด

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนว่าด้วยแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ได้เล็งเห็นถึงปัญหาทางระบบการศึกษาของไทยซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อการประยุกต์ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในอนาคต จึงได้นำเอาแผนแม่บทว่าด้วยวิชาการเมืองและพลเมืองศึกษาประยุกต์ เป็นหลักสูตรวิชาการเมืองและพลเมืองศึกษา สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ชั้นปีที่ ๑ เพื่อใช้เป็นตัวอย่างให้กับวิธีการเรียนการสอนสมัยใหม่ ที่เน้นการคิด ถกเถียง อภิปราย และสรุปความ แทนการท่องจำแบบเดิม ซึ่งเหมาะสมกับสภาวะการมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตยในอนาคต โดย นักศึกษาชั้นปีที่ ๑ โดยเฉลี่ยจะมีอายุประมาณ ๑๘ ปี ซึ่งตามกฎหมายถือว่าเป็นผู้บรรลุนิติภาวะทางการเมืองแล้ว เพราะเป็นผู้ที่สามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ ดังนั้น นักศึกษาชั้นปีที่ ๑ จึงควรเป็นเป้าหมายแรกในการสร้างตัวอย่างการเรียนการสอนสำหรับประชาชนที่จะเติบโตไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต ก่อนจะได้นำไปขยายหลักสูตรประยุกต์ให้กับนักเรียนประถม มัธยม และอนุบาลต่อไป รวมทั้งได้เสนอให้นำเอาสื่อสมัยใหม่ อย่างสื่อออนไลน์มาใช้ประกอบทางการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับสภาวะสังคมสมัยใหม่ และความสนใจของนักเรียนนักศึกษาในปัจจุบัน เพื่อที่จะได้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้ และได้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการทำหน้าที่พลเมือง และพร้อมที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเปี่ยมไปด้วยความรู้ความเข้าใจทางประชาธิปไตย เพียงพอที่จะควบคุมดูแลการเมืองด้วยภาคประชาสังคมต่อไปในอนาคต

ก. ปัญหาการติดหล่มทางการเมืองไทย และแนวทางแก้ไข

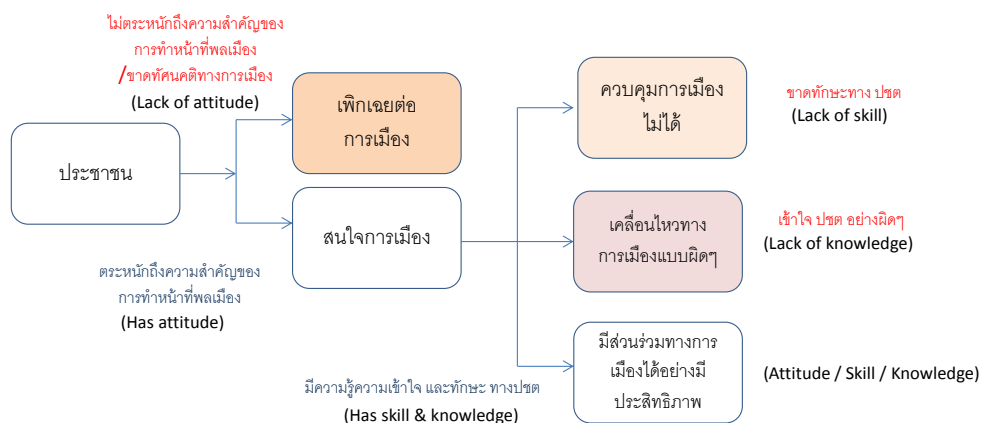
การเมืองประชาธิปไตยไทยร่วมสมัย ได้ติดหล่มอยู่ในวัฏจักรการใช้อำนาจเกินขอบเขตจากผู้มีอำนาจบริหาร จนประชาชนออกมาประท้วง ซึ่งนำไปสู่การรัฐประหาร ก่อนจะมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ และจัดการเลือกตั้งใหม่ แล้วก็วนไปที่จุดเดิม โดยที่ผ่าน ๆ มา ความพยายามที่จะแก้ไขปัญหานี้ ได้มุ่งไปแต่ที่การแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นเพียงเครื่องมือทางด้านประชาธิปไตย โดยหลงลืมไปว่า ผู้ที่จะใช้เครื่องมือให้เกิดประสิทธิภาพต่างหาก ที่เป็นตัวแปรที่สำคัญอีกตัวหนึ่ง เพราะไม่ว่าจะมีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพแค่ไหน หากผู้ใช้ขาดทักษะที่ดี ก็ย่อมไม่สามารถควบคุมได้ และนำมาซึ่งปัญหาจากการใช้งานในที่สุด

แนวทางแก้ไขปัญหานี้ก็คือ การนำแผนแม่บทวิชาการเมือง และพลเมืองศึกษา ไปประยุกต์ การเรียนรู้ให้กับสังคมไทยในหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ และเอกชน จะเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจทางด้าน ประชาธิปไตย รวมทั้งความสำคัญในการทำหน้าที่พลเมือง ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนไทย ในการใช้งานรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยสามารถควบคุมดูแล นักการเมือง ที่ตนเองเลือกเข้าไปทำหน้าที่ในสภา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้การเมืองของไทยพ้นจากหล่มทางการเมือง

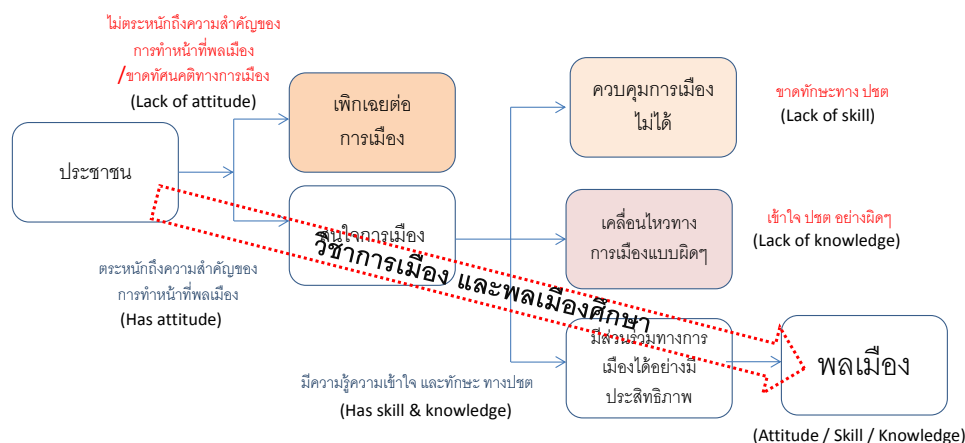
และการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนให้กับเยาวชนไทย โดยเฉพาะนักศึกษาอุดมศึกษา ชั้นปีที่ ๑ ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นผู้บรรลุนิติภาวะทางการเมือง จะสามารถใช้เป็นตัวอย่างในการพัฒนา ประชาชนให้สามารถทำหน้าที่พลเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับเยาวชนในระดับอื่น ๆ และข้าราชการ เอกชน และประชาชนทั่วไปในอนาคต

ข. ปัญหาทางทรัพยากรบุคคลไทย และแนวทางแก้ไข

การที่บ้านเมืองได้จะเดินหน้าไปได้ ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมทางการเมือง นั่นคือการทำหน้าที่พลเมือง แต่ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นมา การเมืองไทยมักตกอยู่ในกำมือของคนเพียงกลุ่มหนึ่ง และรัฐก็ไม่ได้มีการสนับสนุนให้ประชาชนได้มีการศึกษาทางการเมือง และประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ขาดทักษะในการที่จะดูแลประชาธิปไตยด้วยตนเอง รวมทั้งทำให้ขาดความตระหนักถึงความสำคัญของตนเองในการทำหน้าที่พลเมืองไปอย่างน่าเสียดาย โดยส่วนใหญ่ยังเข้าใจเพียงแต่ว่าการทำหน้าที่พลเมือง คือ การไปเลือกตั้งแล้วจบกัน ทั้ง ๆ ที่สิทธิในการแสดงความเห็นต่างและสิทธิในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลนั้นถือเป็นปัจจัยสำคัญของหน้าที่พลเมืองที่จะช่วยคัดท้ายประชาธิปไตย

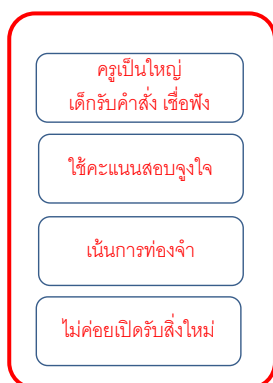
แม้ในช่วงหลัง ๆ จะมีการตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้นในสังคมไทย แต่จากการขาดพื้นฐานความเข้าใจทางประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ทำให้คนกลุ่มหนึ่งอาศัยการบิดเบือนหลักการประชาธิปไตย มาสร้างความเข้าใจในการรักษาประชาธิปไตยแบบครึ่ง ๆ กลาง ๆ ทำให้ความตื่นตัวในการรักษาประชาธิปไตยนั้นเดินหน้าไปในทางที่ผิด และก่อให้เกิดความวุ่นวายทางการเมืองจนกองทัพต้องออกมาแก้ไขปัญหาอีกครั้ง และยังส่งผลถึงความขัดแย้งทางความคิดในหมู่ประชาชนจนถึงปัจจุบัน

โดยแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ จะต้องอาศัยวิชาการเมือง และพลเมืองศึกษา เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้ได้ตระหนักถึงความสำคัญของตนเองในการทำหน้าที่พลเมือง (Attitude) และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง (Knowledge) รวมทั้งเตรียมให้เยาวชนมีความพร้อมที่จะเริ่มต้นมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Skill)

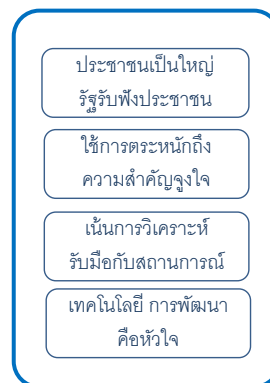
ค. ปัญหารูปแบบทางการศึกษาไทย และแนวทางการแก้ไขปัญหา

ลักษณะการศึกษาของไทย

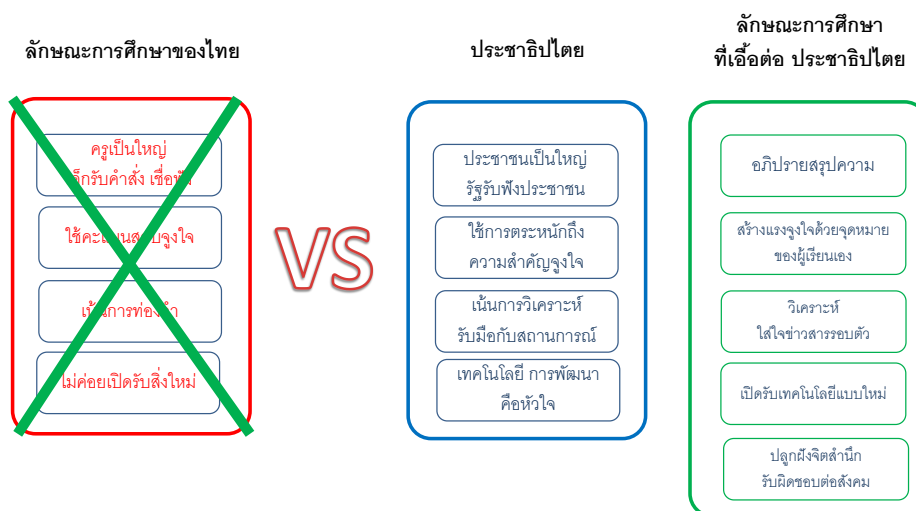
VS

ประชาธิปไตย

ลักษณะการ ให้การศึกษาแบบท่องจำ และการรับคำสั่งจากครูอาจารย์เพียงด้านเดียวนั้น ได้สร้างพื้นฐานความคิดให้กับคนในสังคมไทยโดยมีระบบความคิดและการปฏิบัติไปในทางด้านการรับคำสั่งเพียงอย่างเดียว มากกว่าจะเป็นการปรึกษาหารือ แสดงความคิดเห็น ซึ่งหมายถึงการมีส่วนร่วม จึงทำให้เมื่อเติบโตขึ้นมาแล้ว ไม่มีความสนใจที่จะแสดงความคิดเห็น หรือมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากขาดความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการถูกปลูกฝังความรู้สึกกลัวที่จะมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากสังคม จากการต้องอยู่ภายใต้คำสั่งของครูผู้สอนอย่างเคร่งครัด โดยไม่มีโอกาสในการสอบถามหรือสงสัยในคำสั่งต่าง ๆ ภายใต้ระบบการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ซึ่งไม่ได้ส่งเสริมบรรยากาศประชาธิปไตยให้กับผู้เล่าเรียน

นอกจากนี้ระบบการเรียนการสอนแบบท่องจำเพื่อทำข้อสอบ นั้นมิได้เอื้ออำนวยโอกาสการใช้ทักษะทางความคิดในเชิงวิเคราะห์ ทำให้สังคมไทยพร่องทางด้านการใช้ความคิดวิเคราะห์เชิงสถานการณ์ ซึ่งมีความจำเป็นต่อการขับเคลื่อนประชาธิปไตยในฐานะพลเมือง

แนวทางการแก้ไขปัญหาจะต้องอาศัยการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ ที่เน้นการสอนเพื่อให้เกิดความคิดวิพากษ์วิจารณ์ (Critical Thinking) ผ่านทางการฝึกฝน และการอภิปราย จะเป็นตัวสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อระบบแนวคิดในสังคมประชาธิปไตย และสร้างประชาชนที่มีพื้นฐานความคิดในการวิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปร่วมกัน ในแบบที่ต่างคนต่างคิด แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการนำพาสังคมไปด้วยจิตอาสาและมีความเป็นประชาธิปไตย

ขอเชิญคณะกรรมการธิการเข้าประจำที่

(คณะกรรมการธิการเข้าประจำที่)

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) : ด้วยประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้มีหนังสือขออนุญาตให้ผู้แทนจากคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนว่าด้วยแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง เข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และตอบประเด็นข้อซักถามของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งพิจารณาแล้วจึงได้อนุญาต ท่านทิพย์พาพร ตันติสุนทร ผู้อำนวยการร่วมสถาบันนโยบายศึกษา สำหรับผู้เสนอรายงานวันนี้ ก็คือ ท่านเสรี สุวรรณภานนท์ ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ อดีตสมาชิกวุฒิสภา อดีตรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ อีกท่านหนึ่งคือท่านกษิต ภิรมย์ ซึ่งเป็นเอกอัครราชทูตประจำหลายประเทศ แล้วก็ป็นอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ขอเรียนเชิญท่านเสรี สุวรรณภานนท์

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (ประธานกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ ผม นายเสรี สุวรรณภานนท์ สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ในฐานะประธานคณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ขอนำเสนอรายงานการดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเรื่องนี้ได้เคยเสนอที่ประชุมแห่งนี้ แล้วก็ผ่านที่ประชุมสภาเสนอไปยังรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปแล้ว -----

แต่ในการจัดวาระเร่งด่วนก็ได้มีการเสนอในเรื่องของการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เป็นวาระเร่งด่วนอยู่ใน ๒๗ วาระที่ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ อันจะทำให้เกิดการปฏิรูปประเทศทางด้านการเมือง ให้การเมืองมีการเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางที่ดีขึ้น ซึ่งการปฏิรูปทางการเมืองดังกล่าวนี้มีวาระที่จะทำให้เกิดการปฏิรูปทางการเมืองหลายเรื่อง ซึ่งในหลายเรื่องดังกล่าวนั้นก็ถือได้ว่าเป็นเรื่องที่จะเป็นยุทธศาสตร์ของชาติ ถ้าเกิดการเมืองของเราไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่สร้างการเมืองใหม่ ไม่ทำการเมืองให้มีวัฒนธรรม เราก็จะพบแล้วก็ประสบกับการเมืองที่ผ่านมา ซึ่งส่วนหนึ่งเรามีนักการเมืองดี ๆ ไม่น้อย แต่ในการทำหน้าที่ของนักการเมืองดังกล่าวนี้เป็นภาพรวม ๆ เกิดสิ่งที่ไม่ดีงามในทางการเมืองหลายเรื่อง จนทำให้นักการเมืองดี ๆ ต้องพลอยถูกตำหนิ ถูกกล่าวขาน ทำให้นักการเมืองดี ๆ เกิดความเกลียดชังจากประชาชน แล้วเกิดความไม่ไว้วางใจ ดังนั้นการเมืองที่ผ่านมาเป็นการเมืองในยุคที่เราพยายามสร้างการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยกันมาตลอด แต่ในความเป็นจริงแล้วสิ่งที่เราพยายามสร้างให้เป็นประชาธิปไตยนั้นกลับกลายเป็นโอกาสกลับกลายเป็นเรื่องที่นักการเมืองบางคนใช้โอกาสในการที่จะแสวงประโยชน์ แสวงอำนาจทุจริตคอร์รัปชัน แล้วมีการต่อสู้แย่งชิงกันจนเกิดความแตกแยกของพี่น้องประชาชนทั้งประเทศ นี่คือนี่ที่เกิดขึ้นในการเมืองบ้านเรา จากสิ่งที่เป็นปัญหาทางการเมืองดังกล่าว สิ่งสำคัญเราก็พบว่าอยู่ที่คน ระบบพยายามที่จะสร้าง พยายามที่จะแก้ไข พยายามที่จะปรับปรุงให้เป็นระบบที่สร้างให้เป็นการเมืองที่เป็นประโยชน์กับประเทศชาติและประชาชน เราออกแบบหลายรูปแบบ เราเปลี่ยนหรือให้มีรัฐธรรมนูญหลายฉบับ แต่ละฉบับที่ผ่านมา ก็จะมีกลไกมีกระบวนการที่ให้การเมืองดีขึ้น แต่ก็ยอมรับในความเป็นจริงว่าการเมืองเราก็คงไม่ค่อยจะดีขึ้น ทั้งนี้ทั้งนั้นก็อยู่ที่คน วาระในเรื่องของการปฏิรูปกลุ่ม “คน” ดังกล่าวนี้ การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นปัญหาที่จะต้องได้รับการปฏิรูป ได้รับการแก้ไข ข้อเสนอของกรรมาธิการด้านการเมืองก็มาจากนักการเมืองหรืออดีตนักการเมืองที่มาจากหลายพรรคการเมืองหลายท่านเห็นถึงปัญหาดังกล่าว แต่ละท่านในกรรมาธิการก็ตระหนัก แล้วก็คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมา แล้วก็ตั้งใจที่จะเสนอแนวทางให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในมวลหมู่คนทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นตัวนักการเมืองเอง หรือตัวของพี่น้องประชาชนเอง ที่จะต้องมีการปรับตัวเพื่อให้เกิดแนวทางมุ่งไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีงามที่จะสร้างประโยชน์ให้กับประเทศชาติและประชาชน

เปลี่ยนทัศนคติ เปลี่ยนความรู้สึก เปลี่ยนความเข้าใจของพี่น้องประชาชนที่มีต่อนักการเมือง
ที่จะทำอะไรให้นักการเมืองนั้นมาจากพี่น้องประชาชนอย่างแท้จริง ให้นักการเมือง
เป็นตัวแทน เป็นปากเป็นเสียงของประชาชนทั่วประเทศอย่างแท้จริงเช่นกัน -----

นี่คือเป้าหมาย นี่คือการมุ่งหมายของการปฏิรูปการเมือง ซึ่งในช่วง ๒-๓ วันที่ผ่านมาเราก็จะเห็นบรรดานักการเมือง อดีตนักการเมืองหลายคน ออกมาเสนอแนวทางการคิดเห็นที่ดิสเครดิต (Discredit) รัฐบาลในปัจจุบัน ดิสเครดิต (Discredit) คสช. ดิสเครดิต (Discredit) ในส่วนของการปฏิรูปการเมืองที่พวกเราสมาชิกทุกท่านมาช่วยกันปฏิรูปการเมือง อยู่ในห้องประชุมแห่งนี้ ก็สืบเนื่องจากปัญหาเดิมที่ผ่านมา เป็นปัญหาที่หมักหมม ปัญหาที่ซับซ้อน ปัญหาที่ยืดเยื้อ ปัญหาที่หาทางออกไม่ได้ เป็นปัญหาของนักการเมืองในอดีตที่กระทำการแล้ว ไม่คำนึงถึงสิ่งที่ตัวเองได้ทำมาก่อนหน้า จนเกิดเป็นความเสียหายของพี่น้องประชาชนทั้งประเทศ มีการทุจริตคอร์รัปชัน มีการแสวงหาประโยชน์ หาอำนาจ แย่งชิงอำนาจ แย่งชิงผลประโยชน์ มีการสร้างความแตกแยกให้กับประชาชนคนในชาติ นี่คือนักการเมืองยุคที่ผ่านมา ๆ มา แต่นักการเมืองเหล่านั้นไม่เคยที่จะเอาสิ่งเหล่านี้มาพูดเลย กลับกลายเป็นมองข้ามไป แล้วมาโทษสิ่งที่บรรดาสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ หรือพวกเราพยายามแก้ไขปัญหาประเทศอยู่ในขณะนี้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราพยายามจะทำปฏิรูปหลาย ๆ ด้าน รวมถึงปฏิรูปทางการเมืองที่เกิดขึ้นจึงเป็นปัญหาในยุคก่อน ๆ ที่ผ่านมาระยะเวลาเพียง ๒-๓ ปีที่ผ่านมาเรามีสภา สปช. แล้วก็มีมา สปท. เราก็พยายามที่จะใช้เวลาอันจำกัดที่สั้นนี้แก้ไขปัญหาของประเทศที่ผ่านมาให้มีความชัดเจน ให้เป็นทางออก แต่สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นก็ไม่ใช่จะสัมฤทธิ์ผลหรือเห็นผลได้ทันทีหรือทันทีทันใด แต่นักการเมืองเหล่านี้ก็ออกมาพูดวิพากษ์วิจารณ์ว่าปฏิรูปไม่สำเร็จ ๓ ปีที่ผ่านมาไม่เห็นอะไรชัดเจน ต้องเรียนว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันก็คือในยุคก่อน นักการเมืองเหล่านี้มักจะอ้างอยู่ตลอดเวลาว่าเศรษฐกิจไม่ดี แต่เรามองย้อนกลับไปก่อนจะมี สปช. สปท. เศรษฐกิจดีขึ้นไหม ดิจนถึงขนาดที่ประชาชนไม่เดือดร้อนไหม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัญหาแล้วก็เกิดขึ้นมายาวนาน ไม่ได้เกิดขึ้นอยู่ในยุคปัจจุบัน แต่นักการเมืองเหล่านี้ก็ไม่ค่อยพูด ก็พูดแต่สิ่งที่สร้างปัญหาในอนาคต แต่ชาวบ้านเขาพูดกันนะครับท่านประธาน ผมไม่ได้พูดนะครับ ชาวบ้านพูด เขาบอกว่านักการเมืองในยุคก่อน ๆ ยกเว้นท่านกษัตริย์ของผม ในยุคก่อน ๆ ที่เขาไปบริหารประเทศเข้าไปมีอำนาจ คนเหล่านี้เป็นคนเก่ง เป็นนักการเมืองที่ทำอะไรได้ทุกอย่าง ยกเว้นความดีครับ -----

ชาวบ้านเขาพูดอย่างนี้ แต่มาในยุคนี้เราอาจจะหาคนดีจริง ๆ ยังไม่เจอ แต่เราต้องสร้างขึ้นใหม่ เราต้องสร้างคนรุ่นใหม่ ๆ ขึ้นมา สร้างให้เขามีความรับผิดชอบ ให้เขาเรียนรู้ ให้เขามีส่วนร่วมในการอยู่ร่วมกันในการบริหารประเทศ ให้เขาเข้ามาเล่นการเมือง คนรุ่นเก่า ๆ ต้องประคับประคอง ต้องใส่ใจ ต้องให้ความสำคัญ ก็ยังทิ้งไปไม่ได้ ต้องขับเคลื่อนไปด้วยกัน ก็จะทำให้การเมืองมีการเปลี่ยนแปลงได้ นี่คือหัวใจสำคัญ ทีนี้เราจะทำอะไรให้เกิดพฤติกรรม ให้เกิดการกระทำที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางการเมืองที่ดีขึ้น จึงต้องสร้างวัฒนธรรม วัฒนธรรมเป็นสิ่งดีงาม วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่พึงต้องปฏิบัติในกลุ่มคน ในมวลหมู่ประชาชน คนในประเทศว่า ต่อไปนักการเมืองในอนาคต รวมถึงคนที่เป็นนักการเมืองในปัจจุบันด้วย ต้องปรับตัวให้เป็นนักการเมืองอนาคต ทำอย่างไรที่จะรับผิดชอบต่อประเทศชาติอย่างแท้จริง จะปรับตัวอย่างไร จะสร้างการเรียนรู้อย่างไรให้มีจิตสำนึกในทางการเมือง ให้มีคุณธรรม มีจริยธรรม แยกถูก แยกผิด อะไรไม่ดีงามอย่าทำ อะไรที่เป็นประโยชน์กับประชาชนกับสังคม โดยรวมต้องช่วยกันทำ ไม่หาประโยชน์ส่วนตัว ไม่เห็นแก่พวกพ้องทำในสิ่งที่ไม่ดี ๆ ไม่ออกกฎหมายหาประโยชน์ใส่ตน ไม่ออกกฎหมายแบบชุบตัว นี่คือนิสัยที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ในการเมืองไทย ดังนั้นการเรียนรู้นี้นะครับ รายละเอียดว่าจะสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง อย่งไรนั้น ทางท่านกษิต ภิรมย์ แม้ว่าจะเคยอยู่ในแวดวงการเมือง แม้ว่าจะเคยเป็น อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ แต่ด้วยความที่ท่านเป็นผู้มีประสบการณ์ เห็นสิ่งดีงามหลาย ๆ ประเทศ พวกเราไม่ค่อยได้เห็นหรอกครับ เพราะท่านทำงานทั้งชีวิต อยู่กับการติดต่อกับประเทศต่าง ๆ ด้วยการเป็นเอกอัครราชทูตในหลายประเทศ ซึ่งเป็นประเทศ ที่เจริญแล้ว เป็นประเทศที่มีการต่อสู้ในทางการเมืองมายาวนาน เป็นคนในประเทศ ที่สร้างคุณูปการให้กับสังคม ให้กับพี่น้องประชาชน ท่านเป็นประธานคณะอนุกรรมการชุดนี้ และมีคณะทำงาน ก็ช่วยกันในการจะเอาสิ่งดีงามเหล่านั้นมาสร้างแนวทางให้เกิดขึ้นกับ พี่น้องประชาชนคนไทย ให้กับลูกหลานไทย ไม่ว่าจะเป็นเด็ก เยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษา ต้องสร้างสิ่งเหล่านี้มา ปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก ตั้งแต่เริ่มต้น ดังนั้นตามรายงานฉบับนี้ที่กรรมการ ได้ทำขึ้นมาคือเป็นส่วนหนึ่งในหลาย ๆ ส่วนที่พยายามจะแก้ปัญหาในประเทศให้ดีขึ้น ส่วนอีกเรื่องหนึ่ง ขอพูดให้เข้าใจตรงกันนิดหนึ่งว่าการแก้ปัญหาเรื่องความขัดแย้ง และสร้างความปรองดอง กรรมการไม่ได้เจียบหายไป ก็ได้ทำรายงานเหล่านี้แต่ได้เสนอไป

สปท. ๑๕/๒๕๖๐

บุศยรินทร์ ๕/๒

หลายรูปแบบ ก็ยังไม่เป็นที่พอใจของฝ่ายการเมือง ออกมาพูดจากล่าวขานเกิดกระแสทางสังคมปฏิเสธไม่ตอบรับ เมื่อไม่ตอบรับก็เดินไปยาก แต่สิ่งหนึ่งที่เราเสนอไว้ ถ้าปัจจุบันมี ป.ย.ป. รับผิดชอบในเรื่องการปรองดองไปแล้ว ส่วนการที่จะแก้ปัญหาในอนาคตเราก็คงต้องเสนอว่าในอนาคตจะอย่างไรให้ประเทศชาติไม่เกิดความแตกแยกขึ้นอีก และหากจะเกิดขึ้นอีกจะมีช่องทาง แนวทางอย่างไรที่ป้องกันไม่ให้เกิด อันนี้ก็ทราบเรียนไว้ว่าเรื่องเหล่านี้ไม่ได้หายไปไหน แต่ก็จะมีรับนำเสนอเข้ามา -----

โดยรวม ๆ แล้วการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปด้านการเมือง ซึ่งเราได้เสนอการปฏิรูปนักการเมืองที่ดี ถ้านักการเมืองดีเราไม่ต้องปฏิรูป อันนี้โดยในภาพรวม ไม่ใช่ไปว่ารายคนว่าคนไหนดี คนไหนไม่ดี โดยรวม ๆ เราต้องการเห็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ดีเป็นหลักการ เราต้องการเห็นการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ไม่โกงการเลือกตั้ง ไม่เอาเปรียบกัน ไม่ทำผิดกฎหมาย เลือกตั้งแล้วได้คนที่เป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง การเมืองที่ต้องแก้ปัญหาเรื่องกลุ่มทุน เรื่องนักลงทุนในทางการเมือง หรือธุรกิจการเมือง อันนี้คือสิ่งที่จะรวมอยู่ในการสร้างวัฒนธรรมที่ต้องแก้ปัญหาได้ทั้งระบบ การได้พรรคการเมืองของประชาชน ไม่ใช่พรรคของนายทุนดังกล่าว นี่คือหลาย ๆ เรื่องที่เราเสนอ เมื่อเข้าสู่ตำแหน่งแล้วต้องมีการตรวจสอบ กระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ จะทำอย่างไร ก็เป็นหลายแนวทางที่เราจะต้องเอามารวมกัน ในที่สุดเราได้จัดทำ การปฏิรูปการเมืองที่เป็นยุทธศาสตร์ชาติถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ แล้วให้วัฒนธรรมทางการเมืองนี้เป็นวาระแห่งชาติ รัฐบาลต้องให้ความสำคัญที่จะแก้ปัญหาเรื่องเหล่านี้ สร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างความรับผิดชอบให้กับพี่น้องประชาชน สร้างความรับผิดชอบให้นักการเมืองตระหนักในหน้าที่ ไม่ใช่รับผิดชอบงานในหน้าที่ พอเกิดความเสียหาย พอเกิดปัญหาอะไรขึ้น บรรดานักการเมืองทั้งหลายที่เป็นฝ่ายผู้นำ ฝ่ายบริหารปฏิเสธ ไม่ได้มีความรับผิดชอบ ไม่ตระหนัก ไม่รู้สึกในความเสียหายที่เกิดขึ้น สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่ขาดอยู่ในจิตสำนึกของความเป็นนักการเมือง จะกราบเรียนท่านประธานว่าแนวทางของการที่จะสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้เกิดขึ้นซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปฏิรูปสำคัญ อยู่ใน ๒๗ วาระดังกล่าวที่จะต้องขับเคลื่อนให้ปรากฏชัดเจนขึ้น ให้เห็นผลในปี ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่ไม่นาน แต่กระรมาธิการ อนุกรรมาธิการโดยท่านกษิต ภิรมย์ ก็ได้ขออนุมัติที่ประชุมแห่งนี้ได้เปิดโครงการนำร่องเพื่อให้เห็นแนวทางการปฏิรูป การสร้างวัฒนธรรมการเมือง โดยโครงการนำร่องดังกล่าวนี้ต้องได้รับความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ รายละเอียดก็จะขออนุญาตท่านประธานให้ท่านกษิต ภิรมย์ และคณะที่ได้ช่วยกันสละเวลาทำงานอย่างเต็มที่เพื่อให้เห็นผลของการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีในอนาคตในระบอบประชาธิปไตย โอกาสนี้ขออนุญาตท่านประธานให้ท่านกษิตได้นำเสนอต่อครับ ขอบพระคุณครับ

สปท. ๑๕/๒๕๖๐

ญัตติ ๖/๒

ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ (ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) :
ขอบคุณครับ ก่อนที่จะเรียนเชิญท่านกษิต ผมขออนุญาตเสริมท่านเสรีศักดิ์เล็กน้อย ในฐานะ
ที่เป็นผู้เขียนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเรื่องนี้ของประเทศไทยที่มหาวิทยาลัยแวนเดอร์บิลท์
สหรัฐอเมริกา ผมกลับมาทำวิจัยเมืองไทย อยากจะกราบเรียนที่ประชุมว่ามีองค์ความรู้
ทฤษฎี และผลการวิจัยที่ยืนยันความจริงที่ว่าประชาธิปไตยนั้นขึ้นอยู่กับ ๒๐ ตัวแปรบวก

สมมุติว่าถ้าตัวแปรอื่น ๑๙ ตัวดีหมด ถ้าสอบทกเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ประชาธิปไตยก็ไปไม่ได้ ที่กราบเรียนมานี้เพื่อให้เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย คำว่า วัฒนธรรม นั้นแปลว่าความเชื่อค่านิยม ทศนคติ และความคิดเห็นทางการเมือง มีองค์ความรู้ ทฤษฎี และผลการวิจัยที่ยืนยันความจริงว่าสังคมใดจะมี วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือแบบอำนาจนิยม หรืออะไรก็สุดแท้แต่ ขึ้นอยู่กับองค์กรให้การเรียนรู้เรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยดังต่อไปนี้ ๑. บ้าน คือครอบครัว ๒. วัด คือศาสนา ๓. สถาบันการศึกษา ๔. กลุ่มเพื่อน ๕. สื่อมวลชน ๖. สถานที่ทำงาน ๗. กลุ่มอาชีพ ๘. กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ๙. พรรคการเมือง ๑๐. ระบบการเมืองของแต่ละประเทศ ๑๑. ระบบสังคมของแต่ละประเทศ ท่านจะเห็นความสำคัญว่า ประชาธิปไตยอยู่ไม่ได้ถ้าไม่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และตลอดชีวิต ก็เขียนอย่างต่อเนื่องมาด้วย ขอกราบเรียนเชิญท่านกษิต ภิรมย์ ครับ

นายกษิต ภิรมย์ (กรรมการ) : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ผม กษิต ภิรมย์ สมาชิก สปท. ลำดับที่ ๗ วันนี้มาในฐานะของรองประธานคณะกรรมการขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศด้านการเมือง และในฐานะประธานคณะอนุกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือว่า ของราชอาณาจักรไทย ก่อนอื่นขออนุญาตต่อความของท่านประธานนิดหนึ่ง เรื่องเกี่ยวกับ คำว่า วัฒนธรรมทางการเมือง ขอขยายความจากที่ท่านประธานได้พูดว่าเป็นทักษะ เป็นความนึกคิด เป็นการปฏิบัติที่สำคัญ ก็อยากจะเพิ่มอีกสัก ๒-๓ วลีด้วยกันว่าวัฒนธรรมนั้น เป็นเรื่องของความงดงาม ความงอกงามที่อยู่ในตัว ในความคิด และในการปฏิบัติของมนุษย์ ทุกคน เพื่อความเจริญร่วมกันไปข้างหน้า แล้วก็อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความเคารพ ซึ่งกันและกัน ไม่เบียดเบียน ไม่ละเมิด ไม่เอารัดเอาเปรียบ ไม่กดขี่ ซึ่งก็แทบจะเรียกว่า เป็นหลักของพระพุทธศาสนาแล้วก็อีกหลาย ๆ ศาสนาที่สำคัญ ๆ ของโลก คือการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติ มีความเอื้ออาทร อันนี้เป็นหัวใจของเรื่อง สังคมที่จะทำให้วัฒนธรรมทางการเมือง ไปได้นั้นก็ได้พิสูจน์ในช่วง ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ ปีของประวัติศาสตร์มนุษย์ หรือจะเป็น ๕,๐๐๐ ปี โดยเฉพาะในช่วง ๒๐๐-๓๐๐ ปีที่ผ่านมา ก็คือวัฒนธรรมทางการเมืองจะเหมาะสมกับสังคม

ที่มีความเป็นประชาธิปไตยเพราะคนได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำโดยปราศจากความกลัว ความกดขี่ สามารถที่จะมีสิทธิ เสรีภาพ ในการที่จะแสดงออกได้ ผมคิดว่า ณ วันนี้เราอยู่ในยุคที่สำคัญยิ่งของประวัติศาสตร์ไทย และขออภัยที่ผมได้เคยพูดไว้แล้ว ๑ ครั้งที่นี่ว่านี่เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่มีการปฏิวัติ รัฐประหาร แล้วไม่ได้มีการดำเนินการเพียงอย่างเดียวคือการร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญใหม่ แต่อันนี้ต้องขอชมเชยรัฐบาล คสช. โดยเฉพาะท่าน พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ได้มีวิสัยทัศน์และความคิดริเริ่ม อันนี้ไม่ใช่มาเชียร์กันนะครับ อันนี้เป็นการวิเคราะห์ทางการเมืองว่าท่านประยุทธ์ต้องการที่จะส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง คือให้ประชาชนชาวไทยร่วม ๗๐ ล้านคนนั้นมีความรู้ มีความตื่นตัว แล้วก็สามารถที่จะอยู่ร่วมในสังคม ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองประชาธิปไตยได้

เพื่อประชาธิปไตยของไทยจะได้ไม่ล้มลุกคลุกคลาน จะได้ก้าวหน้า สังคมจะมีเสถียรภาพ แล้วเราก็จะได้อยู่อย่างรัฐประเทศที่มีศักดิ์ศรีเป็นที่น่าเคารพนับถือ ไม่ใช่เป็นที่งุนงงของปวงประชาคมโลกว่าเดี๋ยวก็ปฏิวัติอีกแล้ว เดียวก็ประท้วงอีกแล้ว เดียวก็อลเวงกัน ในรัฐสภา ทำไมสังคมไทยถึงยังหาสันติภาพ สันติสุขไม่ได้เสียที หัวใจของเรื่องก็คือว่าเรามีกฎหมายก็แค่กระดาษ ตัวหนังสือ แต่กฎหมายนั้นจะมีการบังคับใช้และปฏิบัติได้ด้วยดี มีความศักดิ์สิทธิ์ ประชาชนจะต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นเราจะต้องส่งเสริมดำเนินการในเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองให้กับประชาชนทุกหมู่เหล่าทั้งประเทศ เป็นงานเฉพาะหน้า ระยะสั้น ปานกลาง ระยะยาว โดยเฉพาะกับลูกหลานของเราตั้งแต่อายุ ๕-๖ ขวบ ซึ่งคงจะต้องใช้เวลาไปอีก ๑๕-๒๐ ปีกว่าเขาจะได้เป็นพลเมืองประชาธิปไตยของราชอาณาจักรไทยอย่างสมบูรณ์แบบ อันนี้ก็เป็นการพูดโหมโรงสักนิด มาสู่ประเด็นของเนื้อเรื่อง ที่กระผมขึ้นมาอยู่ที่นี้พร้อมกับท่านประธานเสรีและดอกเตอร์ทิพย์พาร ดันติสุนทร ผู้อำนวยการในเรื่องการเมืองและพลเมืองศึกษาคนหนึ่งของประเทศไทย วันนี้ผมมี ๓ ประเด็น ถือว่าสรุปจากเอกสารที่ทางเราได้แจกกับสมาชิกสภา สปท. ทุกท่านด้วยกัน

ประเด็นที่ ๑ ก็คือความเป็นมาเกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรมทางการเมือง

ประเด็นที่ ๒ ก็คือในช่วง ๑๒ เดือนที่ผ่านมา ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมของปีที่แล้วที่สภาได้ให้ความเห็นชอบต่อแผนแม่บท ซึ่งทุกท่านก็ได้รับเอกสารนี้ เราได้ทำอะไรไปบ้าง ตั้งแต่สภา สปท. ได้ให้ความเห็นชอบต่อแผนแม่บท

ประเด็นที่ ๓ ก็คือหลังจากทำงานมา ๑๒ เดือนแล้ว เรามีข้อยุติ มีข้อสังเกต เราได้รับประสบการณ์อะไรบ้างในช่วง ๑๒ เดือนนี้ที่จะประมวลทั้งหมดมาเป็นประเด็นที่ ๓ คือจัดที่นี้เพื่อให้ท่านสมาชิก สปท. ได้รับทราบ แล้วเราจะส่งเรื่องทั้งหมดนั้นไปให้กับทางฝ่ายรัฐบาลที่มีหน้าที่จะต้องรับช่วงต่อไป เพราะว่าวาระของ สปท. ก็ใกล้เข้ามาแล้ว จะต้องมีการส่งมอบให้เป็นกิจจะลักษณะ เพื่อเจตนารมณ์ของหัวหน้ารัฐบาล ท่าน พลเอก ประยุทธ์ ที่อยากจะเห็นวัฒนธรรมทางการเมืองสะพรั่งในสังคมไทย และเพื่อที่จะได้ให้แผนแม่บทนั้นไม่หมดอายุไปเพราะไม่มีใครรับผิดชอบต่อไป อันนี้ก็เป็นที่ยากจะกล่าวไว้ตั้งแต่ต้น ๓ ประเด็น คือ ความเป็นมา ประสบการณ์ในช่วง ๑๒ เดือน แล้วอันที่ ๓ เรื่องที่จะส่งมอบให้กับรัฐบาลต่อไป ถ้าเผื่อสภา สปท. เห็นชอบในเช้าวันนี้

ประเด็นแรก ความเป็นมา ผมก็ได้กล่าวไว้บ้างแล้วว่าแค่เขียนกฎหมาย มีกฎหมาย มีองค์กรต่าง ๆ ในระบบการเมือง ระบบราชการไม่เป็นการเพียงพอ ทุกคนจะเป็น ข้าราชการ จะเป็นนักการเมือง จะเป็นสื่อ จะเป็นเด็กนักเรียน แม่บ้าน ทุกคนจะต้องเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น และผู้ปฏิบัติได้ทางด้านการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ไม่ใช่เป็นแค่องค์ความรู้ แต่ว่าจิตใจจะต้องมีความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย จะต้องมีการกล่อมเกล่า ปลุกฝัง เชื่อเชิญ ชี้ให้เห็นให้ได้ตระหนักว่าถ้าอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยของสิทธิ เสรีภาพ และการมีภาระหน้าที่ต่อกันแล้วสังคมไทยไปรอด แล้วก็จะไปอย่างยั่งยืนดังที่มีมิตรประเทศ รอบ ๆ ประเทศเราเขาได้หลุดพ้น แล้วก็กำลังจะหลุดพ้นจากสภาวะของการใช้อำนาจโดยมิชอบ จะเป็นญี่ปุ่นเมื่อสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ จะเป็นเกาหลีใต้หรือไต้หวันเมื่อ ๓๐ ปีที่แล้ว จากรัฐบาลทหารพรรคเดียว -----

แม้กระทั่งฮ่องกง ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เป็นประเทศสมบูรณ์แบบอยู่ในภายใต้การครอบงำของรัฐบาลที่ปักกิ่ง พรรคคอมมิวนิสต์ แต่ก็ยังมีความอิสระเสรีเป็นอย่างมาก รอบ ๆ เรา เมียนมาก็ดูไปไกล อินโดนีเซียเป็นที่โดดเด่น แม้กระทั่งฟิลิปปินส์ก็ไปไกล มาเลเซียก็ยังปกครองตัวได้ สิงคโปร์พรรคฝ่ายค้านต่าง ๆ ก็มีสื่umsเสี่ยงมากยิ่งขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วเราจะจมปลักอยู่อย่างนี้ไม่ได้ เราจะต้องหลุดพ้นให้ได้จากวงเวียนของการใช้อำนาจโดยมิชอบจนเกิดการประท้วง แล้วทางฝ่ายกองทัพด้วยความเป็นห่วงเป็นใยชาติบ้านเมืองก็ต้องเข้ามาช่วยรับผิดชอบแล้วก็แก้ประเด็นปัญหา เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองต้องเป็นวาระแห่งชาติ เป็นสิ่งที่พวกเราทุกคนจะต้องร่วมมือร่วมใจ แล้วในการนี้จะเป็นการดำเนินการอย่างเป็นอิสระโดยหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดก็ได้ จะฝักใฝ่ฝักใช้ไว้ในเรื่องของการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองให้กับใครไม่ได้ ต้องเป็นวาระแห่งชาติ ก็หมายความว่าไม่ใช่แค่ของรัฐบาล แต่ของประชาชนชาวไทยทุกคน โดยเฉพาะทุกหน่วยราชการ ทุกหน่วยของภาคเอกชน ภาคประชาสังคม พวกเอ็นจีโอ (NGOs) แล้วโดยเฉพาะสื่อ จะต้องมาร่วมมือร่วมใจกันในการที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ เราก็ได้ให้ความเห็นชอบไปเมื่อเดือนพฤษภาคมปีที่แล้ว เราได้ส่งเอกสารนี้ไปให้กับทุกกระทรวง ทบวง กรม รวมทั้งที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยของไทย ไม่มีใครในประเทศไทยที่มีความสำคัญจะไม่ได้รู้เรื่องแผนแม่บทว่าด้วยการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เรื่องนี้ได้เข้าสู่ที่ประชุมและรับทราบของคณะรัฐมนตรี มีการมอบหมายรองนายกรัฐมนตรี วิษณุ เครืองาม เมื่อเดือนกรกฎาคมปีที่แล้ว รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในช่วงนั้นคือ ทานสุวัณณ์ ซึ่งบัดนี้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ก็ได้เรียกประชุมทุกหน่วยงาน กระผมได้มีโอกาสไปชี้แจงที่ทำเนียบรัฐบาล เพราะฉะนั้นจะบอกว่าทุกหน่วยงานไม่รู้เรื่องการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นไปไม่ได้ ต่อมาทางทำเนียบรัฐบาลก็ได้มีหนังสือเวียนไปทุกกระทรวง ทบวง กรม ให้นำแผนแม่บทอันนี้ไปประกอบการพิจารณาในการดำเนินการ โดยเฉพาะหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีการฝึกอบรม หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีสถาบันการศึกษา จะเป็นโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยอยู่ในสังกัด แต่คราวนี้ประเด็นก็คือว่าหลังจาก สปท. สิ้นสุดไปแล้ว แล้วรัฐบาล คสช. ก็คงจะผ่านพ้นไปในปีสองปีข้างหน้า ความต่อเนื่องในเรื่องของการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองจะเป็นอย่างไร อันนี้เราต้องมาร่วมกันคิด ร่วมกันทำ เดี่ยวจะมีข้อเสนอในตอนปลายว่าทางท่านเสรีกับกระผมจะขอเสนอต่อที่ประชุมอย่างไร

แต่เมื่อได้พูดเรื่องความเป็นมาโดยสังเขปแล้ว กระผมขอเล่าสักนิดหนึ่งในช่วง ๑๒ เดือนที่ผ่านมาพวกกระผมก็มาจากหลายฝ่าย คณะอนุกรรมการธิการของกระผมมี ๒ ชุดต่อเนื่องกันแล้วก็มีผู้แทนจากสภาพัฒนาการเมือง จากสถาบันพระปกเกล้า จากแวดวงมหาวิทยาลัย แม้กระทั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยโรงเรียนนายร้อยตำรวจที่สามพรานก็มีผู้แทนมาร่วมด้วย เราก็ไปเยี่ยมเยียน มีผู้แทนจากกองทัพบก ทั้งทางฝ่ายกิจการพลเรือน และฝ่ายการศึกษาจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จาก ก.พ. ทุกหน่วยราชการกระผมได้ไปพบเรียกว่าเกือบจะทั้งหมดแล้วนะครับ รวมทั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยด้วย เพื่อเชิญชวนมาร่วมมือกันว่าจะเอาเรื่องศีลธรรมมาสู่แวดวงการศึกษาและสังคมไทยอย่างไร และทั้ง ๒ มหาวิทยาลัยก็ได้ยกร่างหลักสูตรเพื่อจะให้การเรียนการสอนกับนิสิตนักศึกษาเรื่องหลักธรรมของพุทธศาสนากับสังคมประชาธิปไตย -----

ผมเองก็ได้เวียนไปพบกับผู้นำทางศาสนาของฝ่ายคาทอลิก ของฝ่ายคริสเตียน ของศาสนาซิกข์ ของพราหมณ์-ฮินดูที่เสาชิงช้า ไปที่ศูนย์กลางอิสลามแห่งประเทศไทย ก็พบทุกผู้นำทางศาสนาแล้ว เราก็ได้เชิญชวนมาร่วมกันในการที่จะส่งเสริมหลักธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ และผมได้เชิญผู้นำทางศาสนานั้นมาร่วมอัดเทป (Tape) รายการโทรทัศน์ของรัฐบาลด้วย เป็นการสนทนาธรรมกันในกรอบของสังคมประชาธิปไตย นอกจากนั้นเราก็ได้พบกับสื่อ ผมให้สัมภาษณ์มากมายนอกจากบรรยายต่าง ๆ เหล่านี้ แต่ที่สำคัญคือเรากำลังทำโครงการร่วมมือกับคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคณะนิเทศศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการที่จะให้มีการประกวดคำพังเพยหรือจะวลี หรือแนวคิดว่าจะส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างไร แล้วผลหรือว่าผู้ชนะนั้นก็จะมีโครงการที่จะนำไปจัดทำเป็นสารคดี เป็นการ์ตูน เป็นแอนิเมชัน (Animation) เพื่อจะเชิญชวนให้ประชาชนได้ให้ความสนใจเรื่องการบ้านการเมืองในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตยและเจ้าของประเทศ ผมขึ้นไปภาคอีสาน ๒ ครั้ง ไปพบกับหมอลำชั้นนำของประเทศไทย เพื่อจะขอให้ช่วยแต่งกวี แต่งเพลงเพื่อจะเข้าใจความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย นอกจากนั้นแล้วก็มีโครงการนำร่อง เราได้ฝึกอบรมนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด กทม. ๙ โรงเรียน อายุ ๑๕-๑๗ ปี ขอใช้ภาษาอังกฤษว่าเป็นเฟิสต์ ไทม์ วอตเตอร์ (First Time Voters) คือเป็นผู้ที่จะลงคะแนนเลือกตั้งเป็นครั้งแรกในชีวิต เราได้มีโครงการฝึกอบรมให้กับครูด้วย ๗๐ คน และขณะนี้กำลังร่วมกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผ่านทางมหาวิทยาลัยนี้ร่วมกับคณะครุศาสตร์อีก ๑๖ คณะ รวมทั้งหมด ๑๗ มหาวิทยาลัย ในการที่จะทำคล้าย ๆ กับแนะแนวหรือสมุดคู่มือให้กับครู โดยเฉพาะให้กับนิสิตนักศึกษาปีที่ ๕ ของคณะครุศาสตร์ทุกมหาวิทยาลัยที่จะออกไปเป็นครู แล้วก็จะทำเคียงข้างกันเป็นคู่มือให้กับคุณครูในแง่ที่ว่าต่อไปนี่ครูจะไม่ได้เป็นแค่ผู้สอนหนังสือ เป็นทีชเชอร์ (Teacher) ไม่ใช่แต่จะเป็นผู้อำนวยการหรือเป็นฟาซิลิเตเตอร์ (Facilitator) เพื่อให้บรรยากาศในห้องเรียนและในโรงเรียน และโรงเรียนกับชุมชนนั้นมีความเป็นประชาธิปไตย ให้เด็กสามารถที่จะมีวินัยต่อตนเองของการที่จะหัดฟัง รักษาความสะอาดแก่ตัวเอง ไม่แกล้งเพื่อน ยกมือ เข้าแถว ทำการค้นคว้า ค้นหาข้อมูลแล้วมาถกกัน เพื่อเราจะได้สร้างเด็กให้ไปอยู่ในสังคม ๔.๐ หรือว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์อีทีพีอีโคโนมี (Creative Economy) ต้องเริ่มที่ห้องเรียน โรงเรียน ห้องเรียนจะเริ่มได้ครูต้องเป็นครูประชาธิปไตย แล้วเราก็มีโครงการกับบริษัท

ที่ปรึกษาที่เขาเก่งมากในเรื่องของการละลายอุปนิสัยใจคอของคน และตอนนี้เราได้ทำเกมร่วมกันแล้วเรียกว่าเดโมแครซีเกม (Democracy Game) เกมประชาธิปไตยได้ทำไปแล้ว ๒ ครั้งกับคณะครูคณาจารย์ชุดละ ๒๕ คน เพื่อจะบอกว่าถ้าเพื่อจะสร้างความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียนเขาจะอย่างไร แล้วเขาจะต้องมีความรู้เรื่องประวัติศาสตร์การเมืองของไทย แล้วบัดนี้เราอยากจะเป็นสังคมประชาธิปไตยนั้น ครูก็ควรจะรู้อะไรแล้วควรจะทำตัวอย่างไร แล้วสร้างบรรยากาศอย่างไร จะเป็นครูคณิตศาสตร์ศึกษา ภูมิศาสตร์อะไรต่าง ๆ นั้น ในข้อเสนอของเราเน้น แล้วที่จะส่งต่อไปรัฐบาลคือครูทุกคนต้องรู้ประวัติศาสตร์การเมืองของไทย ต้องรู้เรื่องกฎหมายรัฐธรรมนูญ ต้องรู้เรื่องหลักประชาธิปไตย แล้วก็รู้เรื่องประเด็นปัญหาของสังคมไทย เพื่อจะได้ให้มีการค้นคว้าแล้วก็ถกเถียงได้ในห้องเรียน จะเป็นที่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา แล้วโดยเฉพาะในมหาวิทยาลัย แล้วเราก็ได้ยกร่างเค้าโครงหลักสูตรที่จะเป็นแกนหลักสูตรให้กับทุกหมู่เหล่า กลุ่มเป้าหมาย

คือหลักสูตรภาคบังคับให้กับนิสิตนักศึกษาปีที่ ๑ ของทุกมหาวิทยาลัย นี่จะเป็นข้อเสนอต่อรัฐบาล เพราะว่าเด็กของเราในมหาวิทยาลัย ๑๕ ปีก่อนหน้าที่จะเข้ามหาวิทยาลัยมิได้ผ่านการฝึกอบรมการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะเราก็ไปดักตรงปี ๑ สักคนหนึ่ง แล้วเราก็จะมีคู่มือให้กับครูตรงปีที่ ๕ ของคณะครุศาสตร์ แล้วเราก็จะไล่มาตั้งแต่ประถมศึกษา เราต้องทำกันทั่วประเทศ แล้วในการทำทั้งหมดนี้ดังที่ผมได้เรียนไว้ เราประสานกับทางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเรื่องการใช้สื่อ เรื่องนิเทศ แต่เราก็จะต้องขอให้รัฐบาลสั่งการให้วิทยุโทรทัศน์ที่เป็นของหลวงก่อนนั้นให้เวลาสถานีละ ๑ ชั่วโมงต่ออาทิตย์ได้ไหม มากก็ดี เพื่อจะเอาเรื่องประชาธิปไตย เรื่องความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยลงสู่สาธารณชน เราสอนในห้องเรียนกับเด็กที่อยู่ในห้องเรียน อยู่ในโรงเรียน แต่ว่าเราช่วยฝึกสอน บ่มเพาะ ให้ความรู้เสริมสร้างทักษะให้กับประชาชนทุกหมู่เหล่า ทั้งในเวทีต่าง ๆ สัมมนาสด แล้วก็ผ่านทางสื่อแล้วอาจจะต้องทำโปรแกรมทางด้านโซเชียลมีเดีย (Social Media) สมัยใหม่ด้วย อันนี้เป็นสิ่งที่เรากำลังจะทำอยู่ แล้วเราก็จะส่งมอบสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไปให้กับรัฐบาล ส่วนอะไรที่จะขอจากรัฐบาลเป็นประเด็นสุดท้ายจริง ๆ แล้ว ก็จะต้องขอให้เรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นวาระแห่งชาติ อันนี้ก็อยู่ในวาระเร่งด่วนเกี่ยวกับหมวดบุคคล “คน” วาระที่ ๒๗ ที่จะทำในปี ๒๕๖๐ ปี ๒๕๖๑ แต่หลังจากนั้นต้องเป็นเรื่องถาวร เพราะว่าในประเทศที่เป็นประชาธิปไตยแล้ว จะเป็นสหรัฐอเมริกา เป็นเกาหลีใต้ เยอรมนี เขาก็มีโรงเรียนการเมืองกันทั้งนั้น เพราะว่าบริบทของสังคมโลกเปลี่ยนแปลงไป ทักษะ ค่านิยมก็เปลี่ยนแปลงไป จะยกตัวอย่างเรื่องของคนเพศเดียวกันแต่งงาน แต่ก่อนไม่ใช่เป็นหลักที่สำคัญของสังคมประชาธิปไตย แต่ ณ วันนี้เป็นเสียแล้ว แล้วถ้าเผื่อมีการแก้กฎหมายก็ต้องมีการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองให้ประชาชนยอมรับและปฏิบัติได้ถูกต้อง แล้วก็ก็เป็นเรื่องของคารพเพื่อนมนุษย์ด้วยกันที่เขาอาจจะมียศนิยมทางเพศที่ไม่ใช่เป็นเรื่องปกติ แต่บัดนี้จะเป็นเรื่องปกติแล้ว นี่ก็เป็นตัวอย่างบริบทของโลก เพราะฉะนั้นนอกจากเป็นวาระแห่งชาติแล้วจะต้องเสนอให้รัฐบาลของท่านประยุทธ์นั้นตัดสินใจตั้งโรงเรียนการเมือง ผมขอเน้นคำว่า โรงเรียน ไม่ใช่สภากาเมือง ไม่ใช่สภากาพลเมือง ผมไม่ต้องการให้เป็นเวทีอภิปรายเหมือนสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา ผมต้องการให้เป็นโรงเรียนที่จะทำเรื่องหลักสูตร ฝึกสอน เป็นแกนกลางในการที่จะประสานงานกับ

มหาวิทยาลัย กับโรงเรียนทุกโรงเรียนในประเทศไทย รวมทั้งสถาบันฝึกอบรมด้วย แล้วในการนี้ก็จะเสนอให้มีการยกร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งได้เคยมีความเพียรพยายามไปแล้ว ระหว่างสภา สปท. กับสภา สนช. แล้วก็เชิญผู้เกี่ยวข้องมา จะเป็นจากสถาบันพระปกเกล้า สภาพัฒนาการเมืองเข้ามาแต่ก็ไม่สำเร็จ เรื่องนั้นก็ยุติไป เพราะยังมีข้อขัดแย้งกันว่าจะให้ เป็นโรงเรียน หรือจะให้ เป็นโรงเรียนผสมสภา ก็ไปไม่ได้ ทางพวกกระผมเองอยากจะให้เป็น โรงเรียนอย่างอารยประเทศที่สังคมประชาธิปไตยเขาทำอยู่ แล้วเราก็ได้ศึกษาโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วโลก ของสหรัฐอเมริกา ของแคนาดา ของเนเธอร์แลนด์ ของประเทศสแกนดิเนเวีย ไกล่ประเทศเราก็ดูของไต้หวัน ของเกาหลีใต้เป็นสำคัญ เขาก็เป็นประชาธิปไตยเต็มใบแต่เขายังมีโรงเรียนอยู่ เพราะฉะนั้นข้อเสนออย่างหนึ่งคือเราจะต้องมีโรงเรียน แล้วเราก็จะต้อง ออกพระราชบัญญัติสั้น ๆ ๔-๕ กระดาษพอ ก็เป็นสำนักงาน แล้วก็มีคณะกรรมการบริหาร หรือกำกับการที่ไม่ได้ข้องแวะกับการเมือง เป็นอดีตได้ จะเป็นประธานสภา นายกรัฐมนตรี หัวหน้าพรรค แต่ต้องเป็นอดีตทั้งนั้น ผู้ที่มีประสบการณ์จากแวดวงมหาวิทยาลัย จากสื่อด้วย ก็สัก ๒๐-๓๐ คนในอนาคต แล้วก็จะเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนวัฒนธรรมการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยแล้วก็ประสานกับทุกหน่วยงาน อันนี้ผมก็ขอทิ้งไว้ -----

แต่ระหว่างนี้จะว่าอย่างไรขณะที่พระราชบัญญัติยังไม่เสร็จ ในการทำงานที่ สปท. ก็ทราบมาว่าทางหน่วยงานในสังกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะทางฝ่ายสำนักประชาสัมพันธ์เขามีโครงการส่งเสริมประชาธิปไตย ปีนี้มีงบประมาณ ๑๙ ล้านบาท ก่อนหน้านั้นช่วงที่ยังไม่ใช้รัฐบาล คสช. เข้าใจว่าปีละ ๓๐ ล้านบาท มีบุคลากรที่ทำงานทางด้านนี้ประมาณ ๔๐ คน ผมได้ปรึกษาท่านเสรีก็เกิดความคิดว่าระหว่างนี้ที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติเป็นเรื่องเป็นราวก็อยากจะขอโอนงานที่กำลังทำอยู่ที่คณะอนุกรรมการการของกรมหรือว่าที่ สปท. ของเราให้ทางฝ่ายสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รับช่วงไปก่อนแล้วเราก็ไปร่วมทำงานระดับประเทศไปด้วย อันนี้ขอเป็นข้อเสนอต่อที่ประชุมที่นี้แล้วก็จะเสนอต่อรัฐบาลด้วย แล้วเราก็ได้ปรึกษากายในกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอย่างไม่เป็นทางการก็เห็นพ้องต้องกัน กระผมเองก็ได้มีโอกาสรับเชิญและเข้าใจว่าพวกเราหลายคนก็ได้รับเชิญจากฝ่ายประชาสัมพันธ์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ไปบรรยายด้วย ผมก็ออกไปต่างจังหวัดกับคณะนี้หลายครั้งแล้วได้พบกับชาวบ้านกับนิสิตนักศึกษา คราวนี้ขอเป็นอีกประเด็นหนึ่งว่าถ้าเกิดเห็นชอบเราก็จะได้เริ่มทำงาน แล้วค่อยทยอยงานจาก สปท. ไปให้ที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ นอกจากนั้นแล้วก็จะขอให้เป็นการคำสั่งของรัฐบาลอีกครั้งหนึ่งเมื่อจะเป็นวาระแห่งชาติ แล้วให้กระทรวงศึกษาธิการโดยคณะกรรมการอุดมศึกษาแล้วก็ไปยังที่ประชุมอธิการบดี ให้เอาเค้าโครงหลักสูตรปีที่ ๑ ที่พวกเราได้ยกร่างแล้วเอาไปปรับเพื่อจะใช้ในการเรียนการสอนว่าด้วยวิชาพลเมืองหรือวิชาประชาธิปไตย ซึ่งตอนนี้สอดคล้องในวลีของภาควิชาที่เขาเรียกว่าเจเนอรัลเอดูเคชัน (General Education) ของทุกมหาวิทยาลัยทั่ว ๆ ไปที่ผ่านมาก็คือว่าต่างคนต่างทำต่างยกร่างหลักสูตรตามความริเริ่ม วิสัยทัศน์ แต่ไม่มีอะไรที่เป็นกิจจะลักษณะ ในขณะเดียวกันหน่วยงานอิสระ เช่นคณะกรรมการกำกับการเลือกตั้งก็มีโรงเรียน ทุกคนก็มีโรงเรียนของตัวเองทั้งนั้น มีหลักสูตร แต่ไม่ได้มีการเห็นพ้องต้องกันว่ารูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร ก็ถึงเวลาที่ทางรัฐบาลน่าจะเรียกประชุมเอาแผนแม่บทมาดูเอาร่างหลักสูตรที่พวกกระผมได้ยกร่างแล้วมาดูกันว่าจะจะเป็นหลักสูตรกลาง ๆ ของชาติได้อย่างไร แล้วเราก็จะไล่เลยตั้งแต่ชั้นอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายไปถึงมหาวิทยาลัย นั่นคือในส่วนของการศึกษาที่ว่าด้วยวิชาการเมืองแล้วต้องเพิ่มไป

นอกเหนือจากเรียนวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ต่าง ๆ จะให้เรียนเป็นแบบภาคบังคับ ต้องสอบหรือไม่สอบ อันนี้ผมคิดว่าแล้วแต่กระทรวงศึกษาธิการหรือแต่ละโรงเรียน แต่ที่สำคัญคืออยากจะให้ประชาชนของเราทุกคนเป็นพลเมืองประชาธิปไตย อันนี้เป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งแล้วเขาก็อาจจะเข้าไปแทรกแซงในกิจการของกระทรวงศึกษาธิการ หรือว่าของคณะกรรมการการศึกษา ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แต่ต้องเข้าใจว่าเราไม่ได้ไปยุ่งกับหลักสูตรการเรียน ในวิชาอื่น ๆ แต่มีความจำเป็นถ้าเผื่อจะสร้างประชาธิปไตย ล้มเลิกความเหลวไหลทั้งหลายในการเมืองของไทยแล้ว เรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองต้องเป็นส่วนหนึ่ง ต้องเป็นชีวิตที่สำคัญของทุกสถาบันการศึกษา อันนี้เป็นเรื่องที่ยอยากจะเน้นทำไมถึงมีคำว่า ศึกษา ด้วย

ส่วนทางภาคการเมืองนั้นก็ได้เสนอไว้ในแผนแม่บทแล้ว แล้วก็ได้พูดกันในกฎหมายเลือกตั้ง กฎหมายพรรคการเมืองต่าง ๆ ว่าต่อไปนี้ใครก็ตามที่อาสาจะเข้ามารับใช้ประเทศชาติเป็นนักการเมืองจะระดับท้องถิ่นกลาง คนที่อยากจะอาสามาทำงานในองค์กรมหาชนอิสระทั้งหลายนั้นต่อไปนี้ต้องผ่านโรงเรียนการเมือง ไม่อย่างนั้นสมัครไม่ได้ เมื่อเป็นวาระแห่งชาติก็อยากจะให้ท่าน พลเอก ประยุทธ์มีคำสั่งอันนี้หรือจะออกเป็นกฎหมายต่างหากก็ได้ เพิ่มขึ้นไปในกฎหมายเลือกตั้งหรือว่ากฎหมายพรรคการเมือง ไม่อย่างนั้นแล้วเราจะเห็นว่ามีคนเข้าไปอยู่ในองค์กรต่าง ๆ ที่สำคัญของสังคมประชาธิปไตยนั้น มักจะเป็นอดีตข้าราชการ -----

แต่ว่าไม่ได้เป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ทางประชาธิปไตยอย่างเต็มที่ หรือไม่มีความเข้าใจอย่างเต็มที่ ก็จะต้องเข้าไปผ่านการฝึกอบรม จะต้องเป็นนักประชาธิปไตยทั้งในความคิด แล้วก็ในสายเลือด เป็นสำคัญ มิฉะนั้นก็จะไปทำงานในองค์กรกลางที่เป็นงานอาสาเข้าไปปรับใช้ประเทศชาติ ได้อย่างไม่สมบูรณ์แบบ อันนี้ก็จะเป็นอย่างเสนอหลัก ๆ ๔-๕ ประเด็นที่จะส่งต่อไปให้กับรัฐบาล และเราทั้งหมดนี้ก็ต้องมุ่งมั่นในการที่จะร่วมกันขับเคลื่อนด้วย อันนี้เป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง แล้วในโครงการที่พวกกระผมกำลังจะทำอยู่นั้นก็ได้มีหนังสือเชิญอยู่เป็นระยะ ๆ อันหนึ่ง ก็จะมีการจัดได้ว่าที่ร่วมกับสมาคมได้ว่าที่ให้กับโรงเรียนใน กทม. ประมาณ ๘ โรงเรียน ได้ส่งเสริมให้ทุกโรงเรียนนั้นพยายามที่จะเอานักศึกษาของตนเองไปทำความรู้จักกับท้องถิ่นว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทำอะไร สมาคมตำบลทำอะไร สมาคมอำเภอทำอะไร เทศบาลทำอะไร ต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นเรื่องที่สำคัญ

ส่วนประเด็นสุดท้าย อะไรที่ได้พบและตกใจแต่คิดว่าน่าจะแก้ไข ก็คือว่า จะเป็นนักเรียนก็ดี จะเป็นนิสิตนักศึกษาก็ดี จะเป็นผู้นำชุมชน แม้กระทั่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต่าง ๆ นั้น สิ่งที่ได้ไปพบในช่วง ๑๒ เดือนก็คือว่าเขารู้ประเด็นปัญหาของสังคมไทย แต่เขาไม่มีความรู้สึกว่าเขาเป็นเจ้าของประเทศ เขาเป็นเจ้าของงบประมาณ แล้วเขาก็ไม่รู้ว่ามีความรู้สึกอยากจะทำอะไร เขาก็ไม่รู้ว่าช่องทางคืออะไร อะไรคือประเด็นปัญหา ประเด็นปัญหาคือเขต กทม. แล้วก็ อบต. เทศบาล อบจ. แล้วก็ผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่ค่อยได้พูดกับประชาชน ต้องเป็นภาคบังคับว่างบประมาณทุกบาททุกสตางค์ที่อยู่ในแต่ละจังหวัด รวมทั้ง กทม. นั้นจะต้องเปิดเผยให้ประชาชนได้รับทราบ ให้เข้าถึง แล้วเข้าไปวิพากษ์วิจารณ์ได้ เมื่อเขาเริ่มที่จะเข้าไปวิพากษ์วิจารณ์ได้ ฐานประชาธิปไตย จะเกิดขึ้น เมื่อเขารู้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่บริโภคเสียค่าวีเอที (VAT) ๗ เปอร์เซ็นต์เป็นของเขา เพราะฉะนั้นจะปล่อยให้ใครที่มีตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองหรือราชการไปอยู่ปุ่ปุ่มาได้ ต้องสร้างองค์ความรู้อันนี้ เปิดเผยข้อมูลแล้วก็ให้เข้าถึงได้ จะเป็นการสร้างประชาธิปไตย ที่รากที่ฐาน ส่วนกฎหมายรัฐธรรมนูญอยู่ข้างบน องค์กรอิสระ พรรคการเมืองก็ลอย อยู่ในอากาศ สำคัญที่สุดคือการเสริมสร้างประชาธิปไตยที่รากหญ้า ที่ฐานของสังคมไทย คือประชาชนชาวไทยโดยทั่ว ๆ ไป ขอบพระคุณมากครับท่านประธาน

(การประชุมดำเนินถึงตอนนี้ ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคะตะ ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นางสาวลัษณ์ ศรีอรุณ รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นางสาวลัษณ์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบคุณค่ะ เรื่องข้อมูลนะค่ะ ขณะนี้ทางสำนักงานงบประมาณก็ได้นำข้อมูลงบประมาณของประเทศเข้าเว็บไซต์ (Web Site) ให้ประชาชนเปิดดูได้แล้ว ขณะนี้ก็ต้องการแต่ความเข้มแข็งของภาคประชาชนที่จะเข้ามาตรวจสอบและใช้ข้อมูลเหล่านั้น คุณทิพย์พาพร มีอะไรจะกล่าวหน่อยไหมคะ เรียนเชิญท่านทิพย์พาพร ดันติสุนทร ผู้อำนวยการร่วมสถาบันนโยบายการศึกษา เรียนเชิญค่ะ

นางทิพย์พาพร ดันติสุนทร (ผู้ชี้แจงในนามคณะกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานแล้วก็ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ดิฉัน ทิพย์พาพร ดันติสุนทร ได้รับเกียรติทำงานทางด้านอนุกรรมการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง จากที่ทุก ๆ ท่านได้กล่าวนำไปแล้ว ดิฉันเห็นว่ามีครบถ้วนสมบูรณ์มาก แล้วก็อยากจะขออนุญาตเรียนย้ำว่าการบรรจุวาระเรื่องกลุ่ม “คน” ไว้เป็น ๑ ใน ๒๗ วาระ ดิฉันคิดว่าเป็นโอกาสของประเทศไทยในช่วงปฏิรูปนี้อย่างยิ่ง เพราะว่าคุณภาพของคนนั้นเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ว่าประเทศไหนก็ต้องการคุณภาพ เพราะฉะนั้นวาระในเรื่องกลุ่ม “คน” ดิฉันเห็นว่าควรจะเน้นในเรื่องคุณภาพของคน เพราะว่าคุณภาพของคนนั้นเป็นผู้ขับเคลื่อนและค้ำยันระบอบการเมือง โดยเฉพาะระบอบประชาธิปไตยนั้นต้องการการมีส่วนร่วมจากทุก ๆ คน ทุกภาคส่วน ด้วยคุณภาพของคนนั้นควรจะเป็นคุณภาพคนที่อยู่ในกระบวนการและวิถีทางประชาธิปไตย ก็คือการมีวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย ดังที่ในทางสากลมีคำกล่าววาระระบอบประชาธิปไตยต้องการนักประชาธิปไตย ที่นี้การจะส่งผ่านความคิด วิถีคิด แล้วก็วิถีปฏิบัติสู่กลุ่มคนทั้งประเทศในรัฐไทยให้มีคุณภาพก็ขึ้นอยู่กับหลายช่องทางนะค่ะ -----

ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของช่องทางทางการศึกษา ซึ่งดิฉันมั่นใจว่าคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาก็คงจะได้พูดในเรื่องนี้ อีกเรื่องหนึ่งก็คือในเรื่องของการกล่อมเกลாதองสังคม เพราะฉะนั้นก็มี ๒ ช่องทางที่จะทำให้คนมีคุณภาพขึ้นมาได้ ไม่ได้จบอยู่แค่เพียงระบบการศึกษาหรือการศึกษาที่เป็นทางการเท่านั้น แต่จะต้องมีช่องทางให้การศึกษาในเรื่องเพิ่มพูนวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยที่ไม่เป็นทางการคือการกล่อมเกลาทองสังคม ซึ่งมีสถาบันองค์กรต่าง ๆ ของรัฐ และของภาคเอกชนให้การสนับสนุน จำเป็นที่ทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคมทั้งหมดจะต้องให้การสนับสนุนเพราะคุณภาพของคนนั้นเป็นตัวชี้วัดเมื่อไรที่มีการเลือกตั้งคุณภาพของคนเหล่านี้ที่ไปลงคะแนนเสียงจะได้คุณภาพของผู้แทนที่เข้าไปนั่งในสภาแล้วก็ขับเคลื่อนประเทศไปได้ การสร้างคนไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องใช้เวลาสังคมไทยต้องอดทน แต่เป็นการอดทนอย่างมีเป้าหมาย และต้องมีจินตภาพร่วมกันว่าประเทศชาติจะขับเคลื่อนไปโดยสร้างคนที่มีคุณภาพอย่างไร บุคลิกหน้าตาของคนที่เป็นประชาธิปไตยนั้นเป็นอย่างไร ระดับผู้นำของสังคม ระดับประชาชนทั่วไป ผู้ขับเคลื่อนนโยบายต้องเห็นพ้องต้องกันในเรื่องนี้อย่างชัดเจน เมื่อระดับนโยบายทางการเมืองเห็นพ้องต้องกันอย่างชัดเจนว่าวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่ควรอยู่ในทั้งวิถีคิดและพฤติกรรมของประชาชนทั้งประเทศ เรื่องนี้ควรจะต้องผลักดันให้เป็นวาระแห่งชาติ เป็นเจตจำนงทางการเมืองร่วมกันทุกกระทรวง ทุกรัฐมนตรี ทุกหน่วยงานที่เป็นผู้นำ นโยบายทั้งหลายจะต้องเข้าใจประเด็นนี้อย่างชัดเจน เมื่อเข้าใจประเด็นนี้อย่างชัดเจนแล้ว ในระดับการปฏิบัติทั่วไปลงสู่ภาคประชาสังคมก็จะเป็นวาระที่เรียกว่าเจตนารมณ์ร่วมของทั้งสังคมที่จะสร้างการเมืองที่มีวัฒนธรรม เป็นการเมืองที่จะพาสังคมไปสู่ความสุขและสันติ เป็นการเมืองที่มองเห็นความแตกต่างหลากหลายเป็นเรื่องสวยงาม เป็นการเมืองที่มีความอดทนอดกลั้นที่จะรับฟังทุก ๆ คนด้วยเหตุผล ด้วยวิจาร์ณญาณ และเป็นการเมืองที่จะไม่สร้างพลังกดดันไม่ว่าพลังอำนาจกดดันจากภาครัฐและพลังกดดันจากกระแสสังคม ดิฉันคิดว่าความสวยงามแบบนี้ประชาชนต้องการ และคิดว่าคุณภาพแบบนี้ที่จะเกิดขึ้นในหมู่คนไทย กลุ่มคนไทยภายใต้รัฐไทย จะเป็นตัวที่ค้ำยันระบอบประชาธิปไตยและค้ำยันเสถียรภาพการเมือง สังคมและเศรษฐกิจ ให้เกิดเสถียรภาพ ทำให้คนมีความคิดต่าง สร้างนวัตกรรมขึ้นมาร่วมกันเพราะสังคมไทยและสังคมโลกนั้นต้องการความคิดต่างที่หลากหลายแต่ว่าอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อเพื่อนมนุษย์ ต่อสังคม ต่อมนุษยชาติ ดิฉันคิดว่าแนวทางนี้เป็นแนวทางเดียว

สปท. ๑๕/๒๕๖๐

พฤษภาคม ๑๔/๒

ที่เราจะขับเคลื่อนความสามัคคีของชนในชาติเป็นสำคัญ และค้ำยันให้เสถียรภาพทางการเมืองนั้นก้าวหน้าไปในทิศทางร่วมกัน ขอขอบคุณค่ะ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่สอง) : ขอขอบคุณค่ะ เชิญท่านเสรีค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ตามรายงานดังกล่าวนี้ สิ่งที่ยากจะให้ท่านสมาชิกได้พิจารณาเพิ่มเติมให้ชัดเจนขึ้นก็คืออยู่ในหน้า ๒๕ เรื่องการจัดทำโครงการนำร่องระหว่างวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ซึ่งในโครงการนำร่องดังกล่าวนี้เป็นตัวอย่างที่คณะกรรมาธิการได้ดำเนินการตามแผนแม่บท แล้วก็ได้แบ่งงานต่าง ๆ ออกเป็น ๓ ส่วน ตามรายงานดังกล่าวนี้ อยู่ในหน้า ๒๕ หน้า ๒๖ หน้า ๒๗ แล้วก็มีรายละเอียดในการดำเนินการ ถ้าท่านจะพิจารณาอยู่ในเอกสารภาคผนวก เราแบ่งออกเป็นภาคผนวก ก การดำเนินงานขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ผ่านมา -----

ตามลำดับปฏิทิน ก็คือจะทำให้เห็นภาพรวมว่าช่วงระยะเวลาดังกล่าวเราได้ดำเนินการอะไร ในภาคผนวก ข การดำเนินการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ที่ผ่านมามีกลุ่มเป้าหมายเราก็จะผ่านออกเป็นหลายกลุ่ม ภาคผนวก ค กรอบแนวคิด หลักสูตรวิชาการการเมืองและพลเมืองศึกษาสำหรับนักศึกษาอุดมศึกษาชั้นปีที่ ๑ อยู่ในภาคผนวก ค ซึ่งเอกสารในภาคผนวกดังกล่าวนี้อยากให้ท่านสมาชิกได้พิจารณาว่า สิ่งที่กรรมการเราได้เสนอมีการทดลองจริง ลงพื้นที่จริง ได้พบกับเยาวชน กับนิสิตนักศึกษา ผู้แทนกลุ่มศาสนาต่าง ๆ อย่างที่ท่านกษิตได้นำเสนอ ซึ่งจะมีความชัดเจนว่าถ้าเกิดเรา ขับเคลื่อนในเรื่องเหล่านี้จะเป็นระบบอย่างกว้างขวางให้มากกว่านี้จะมีการสร้างวิทยากร ให้เข้ามาทำหน้าที่เป็นครูในการที่จะนำเสนอแล้วก็ให้เกิดการเรียนรู้ในมวลหมู่พี่น้องประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก เยาวชน นิสิตนักศึกษาต่าง ๆ ก็จะเกิดการขับเคลื่อน เกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างเป็นระบบ อย่างเป็นรูปธรรม จะทำให้วิถีทางการเมืองเป็นวัฒนธรรมทางการเมือง ที่งดงามที่ดังกล่าวดังกล่าว ประเด็นปัญหาต่าง ๆ ในบ้านเมืองไทยก็จะขจัดให้หมดสิ้นไป ด้วยพฤติกรรม ด้วยความรู้ ด้วยความรับผิดชอบร่วมกันของประชาชนทั้งประเทศ ก็อยากให้ท่านสมาชิกได้พิจารณาในเอกสารรายละเอียดดังกล่าวนี้ด้วย ขอขอบคุณ ท่านประธานครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอขอบคุณค่ะ เอกสารในภาคผนวกตามที่ท่านประธานเสรีพูด แสดงถึง การทำงานอย่างกว้างขวางที่ลงไปในเรื่องขายอย่างมากมายแล้วก็สม่ำเสมอ ตลอด ๑ ปี ที่ผ่านมามีฉันทะชุมมากมาย เพราะรู้สึกว่าคุณจะทำงานในลักษณะที่ลงพื้นที่ ได้กว้างขวางมากที่สุดเท่าที่เห็นมา ขอขอบคุณค่ะ ขณะนี้มีสมาชิกส่งรายชื่ออภิปราย ๓ ท่าน ท่านสมาชิกที่ประสงค์จะอภิปรายกรุณาส่งรายชื่อเพิ่มด้วยนะคะ ท่านแรก คือท่านสุรินทร์ จิรวินิชย์ ท่านที่ ๒ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ไวกุณธ์ ทองอร่าม ท่านที่ ๓ พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ขอเชิญท่านแรก ท่านสุรินทร์ จิรวินิชย์ อดีตเลขาธิการสำนักงานประกันสังคม อดีตรองปลัดกระทรวงแรงงาน ท่านมีเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) แสดงด้วยค่ะ ขอขอบคุณค่ะ

นายสุรินทร์ จิรวินิชย์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ เพื่อนสมาชิก สปท. ที่รักทุกท่าน กระผม นายสุรินทร์ จิรวินิชย์ สมาชิก สปท. หมายเลข ๑๗๓ ขออนุญาต

นำเสนอ เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เมื่อสักครู่นี้ท่านกรรมาธิการก็บอก แล้วผมประทับใจอยากจะให้ประชาชนคนไทยทุกคนรวมทั้งสมาชิก สปท. เห็นว่าเรื่องของการเมืองเป็นเรื่องความสวยงาม เป็นเรื่องอนาคตของชาติเหมือนประดู่ดงต้นไม้ได้ฝนแรก ๆ แล้วก็เจริญเติบโตขึ้นไปเรื่อย ๆ เป็นร้อยปีพันปีทุกสังคมในโลกนี้ก็เป็นสังคมที่ต้องใช้เวลาทั้งสิ้น ผมจึงจะนำเรียนเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) ให้ท่านดูว่าต้องใช้เวลาเท่าไร เชิญครับ

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นายสุรินทร์ จิรวินิช : อันนี้ก็เป็นชื่อเรื่อง นี่คือแผนที่ประเทศอังกฤษ ประชาธิปไตยเกิดขึ้นครั้งแรกที่ประเทศอังกฤษ มีรัฐธรรมนูญฉบับแรกของโลก เรียกว่าแมกนา คาร์ตา (Magna Carta) เมื่อ พ.ศ. ๑๗๕๘ หรือ ค.ศ. ๑๒๑๕ ผมเอามาเป็นไทย เพราะว่าประชาชนที่ฟังอยู่อาจจะไม่ทราบ เป็นแม่บทระหว่างผู้บริหารก็แล้วกัน อย่าพูดว่าผู้ปกครองเลย กับผู้ร่วมที่อยู่ในวงสังคมนั้นตกลงกันว่าอะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้ ทำเมื่อไรประเทศต่อมาคือสหรัฐอเมริกาใหญ่โตใคร ๆ ก็รู้ ถ้าใครไม่รู้จักสหรัฐอเมริกา ไม่รู้จักท่านโดนัลด์ ทรัมป์ ก็เขยมากแล้ว เด็กเล็กรู้หมดเลย สหรัฐอเมริกามีการใช้รัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๓๓๐ ก็เป็นร้อย ๆ ปี ของอังกฤษ ๘๐๒ ปี ใช้เวลาบ่มเพาะนานพอสมควร -----

ที่ผมต้องนำเรื่องนี้มาให้ท่านรับทราบอีกทีก็เพื่อทบทวนวรรณกรรมว่าเริ่มจากเมื่อไร แล้วประชาชนที่ฟังอยู่จะได้รู้ว่าพูดเรื่องวัฒนธรรมอะไร คือมันมีที่มา โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย ประธานาธิบดีคนแรกของสหรัฐอเมริกาก็คือท่านจอร์จ วอชิงตัน เดียวนี้ก็ยังอยู่ในธนบัตรดอลลาร์ของสหรัฐอเมริกา ท่านก็เป็นนักต่อสู้ ทุกอย่างก็มีการต่อสู้ เพียงแต่จะเสียเลือดเนื้อหรือไม่ ที่อังกฤษก็เรียบร้อยดี ที่สหรัฐอเมริกาก็ขลุ่ยหลักนิดหน่อย แต่ที่ต่อไปของฝรั่งเศสก็ค่อนข้างจะรุนแรง ที่ฝรั่งเศส ค.ศ. ๑๗๘๙ หรือวันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๓๓๒ หลังจากสหรัฐอเมริกา ๒ ปี มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๓๓๒ ก็มีโนเลียน โบนาร์ต เป็นผู้นำ หน้าตาเป็นอย่างนี้ครับ จากวันนั้นถึงวันนี้ก็เป็นร้อยปี เช่นเดียวกัน มีประธานาธิบดีนับตั้งแต่โนเลียน โบนาร์ต มาหลายสิบคน คนปัจจุบันหน้าตาเป็นอย่างนี้ ทันสมัย เมื่อวานนี้ท่านเอ็มมานูเอล มาครง เข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดี เมื่อวานนี้ เวลา ๑๑.๑๕ นาฬิกา ผมดูซีเอ็นเอ็น (CNN) แล้วก็ถ่ายรูปไว้ แล้วในห้องโถงของการรับตำแหน่งเขา ก็ถือว่านี่คือวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง สุดอลังการมากทีเดียว การรับตำแหน่งประธานาธิบดีท่านเอ็มมานูเอล มาครง อายุ ๓๙ ปี มีคนบอกหน้าตาล้ายโนเลียน โบนาร์ต ผมไปดูก็คล้ายจริงมีส่วนคล้าย แล้วก็จะมีสัญลักษณ์เครื่องหมายการเข้าสู่ตำแหน่ง ๒ อย่าง คือ ๑. ที่แขวน ๆ อยู่เหมือนสายสร้อยเขาเรียกสายสังวาลย์ สำหรับประธานาธิบดี ใช้แต่เพียงผู้เดียวที่อยู่บนสีแดง ๆ กำมะหยี่ และท่านประธานาธิบดีก่อนจะปฏิบัติหน้าที่ต้องลงนามในหนังสือ ลงนามเมื่อเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกาเศษ พอลงนามเสร็จนั่นคือภาระที่แบกประเทศฝรั่งเศสไว้ในบ่า ซึ่งท่านจะทำอย่างไรให้ประชาชนคนฝรั่งเศสมีความสุข ความพอใจ นี่คือภาพที่ท่านลงนาม ประเพณีเขาไม่นั่งนะครับ วัฒนธรรมเขาคือยืน แล้วจะมีเจ้าหน้าที่ใส่สายสะพายแดง ๆ มาประทับตราอีกที มีหลายภาพที่ผมเห็นแต่ก็เอามาเฉพาะที่จำเป็น นี่คือสังคมของ ๓ ประเทศที่เป็นต้นแบบที่เลียนแบบกันไปทั่วโลก แต่อย่างไรก็ตามของไทย ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ ถึงเดือนหน้าก็จะ ๘๕ ปี ถ้าถามว่าเป็นเด็กยังเยาว์วัยมากแต่เราก็มาได้ไกลพอสมควรแล้ว ถ้าเราไม่ทะเลาะเบาะแว้งเสียก่อน ถ้าเรานึกถึงคำสอนพระพุทธเจ้า สุขาสังฆสละ สามัคคี สามัคคีคือนำมาซึ่งความเจริญของหมู่คณะ ผมนำมาเพราะว่าชอบไปวัดแถวอีสานเวลาพระบิณฑบาต ท่านเห็นไหมว่าไม่มีการเดินแข่งกัน ไม่ต้องบอกว่าเธอบวชหลัง พระท่านจะรู้เลยว่าท่านไหนที่อาวโสบวชก่อนก็อยู่ข้างหน้า เรียงกันไปจนถึงเณร แล้วผมก็เดินตาม หลายครั้งที่ไปนอนวัด น่ารักไหมครับ ผมถือว่านี่คือ

ต้นแบบวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของประชาติไทย ที่วัดพระกัณ्हก่อน แล้วก็แม่ชี แล้วก็เด็กวัด ผมเป็นเด็กวัดมาเก่า ทีนี้ถ้าถามว่าแค่นั้นไม่พอหรอกครับ ท่านกรรมาธิการก็พูดแล้ว ผมอยากให้เห็นวัฒนธรรมประชาติไทยเริ่มต้นจากนี้เลยครับ ถ้าเป็นไปได้เมื่อเวลา สักภาพสตรีตติ้งครรถ์อยากจะให้บอกกับลูกเลยว่าต่อไปต้องเป็นอย่างไร เป็นเด็กดีเชื่อฟังพ่อแม่ รู้จักศีลธรรมตั้งแต่เด็กเลย แล้วโตมาก็สอนเขาว่าจะทำอะไรต้องมีระบบระเบียบ เพราะวัฒนธรรมคือสิ่งที่สังคมสั่งสมกันมานาน ๆ จนเป็นวัฒนธรรม เช่น อ่อนน้อมถ่อมตน วัฒนธรรมไทย ปีใหม่ไทยไปกราบไหว้บรรพบุรุษ ๑๓ เมษายนของทุกปี สารทไทยเดือนสิบ เป็นวัฒนธรรมที่ไม่มีวันจะเลือนหายไปจากแผ่นดินไทยเพราะเป็นของดี -----

เมื่อเราดูการเข้าแถวของเด็กอนุบาลเพื่อซื้อขนม ต้องจ่ายเงินด้วยไม่ใช่ฟรี ท่านไปดูเถอะครับ ภาพนี้ผมไปดูใกล้ ๆ ต้องจ่ายเงินซื้อไอศกรีมเขาก็เข้ากันอย่างน่ารัก ใครที่ยังไม่ค่อยมีวัฒนธรรมเท่าไร ก็ขอให้ดูภาพนี้ไว้แล้วกันเป็นสติเตือนใจ ภาพต่อไปครับ หลังจากที่ท่านดูจากนั้นแล้ว ไม่มีใครไม่รู้จักการใช้รถ รถเป็นปัจจัยอย่างหนึ่ง ท่านดูสิครับ รถแน่นขนัดมากเลย แต่เข้าแถวเรียงกันเป็นลำดับไม่ว่ารถเล็ก รถใหญ่ ท่านดูเป็นระเบียบไหมครับ เหมือนพระเดินไหมครับ เหมือนเด็กไหมครับ อย่างนี้ถือว่ามีความวัฒนธรรม แล้วท่านมาดูภาพต่อไป ท่านดูรถตู้สิครับ ขับคร่อมเลนเลยอย่างนี้แสดงว่าไม่มีความวัฒนธรรม เริ่มต้นถ้าไม่มีความวัฒนธรรมอย่างนี้ถามท่านกรรมการว่าจะไปสอนวัฒนธรรมประชาธิปไตยอะไร ยังไม่รู้เลยว่ามียศราคาเป็นล้านเป็นแสน เป็น ๑๐ ล้านบาท ขับรถก็ไม่ใช่ ขับรถได้แต่จิตต่ำ ราคาสูง ให้ท่านดูอีกภาพหนึ่ง ท่านดูสิครับเป็นอย่างนี้ แชนมาอย่างกระชั้นชิดเลย ถามว่าถ้าท่านเป็นรถคันหลังท่านจะมีความรู้สึกอย่างไร เขาเรียกเบรกจนตัวอ อย่างนี้ต้องจับมาอบรมนานทีเดียวกว่าจะเป็นประชาธิปไตยได้ เพราะยังรู้เลยว่า สิทธิหน้าที่ของตัวเองเป็นอย่างไรมผมมีข้อเสนออีก ๓ ข้อ

ข้อ ๑ เราต้องช่วยกันสร้างการรับรู้ระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่เด็กอนุบาลทุกระดับชั้นจนถึงผู้ใหญ่ ณ วันนี้ท่านก็ต้องสอนผมว่าอย่างนี้ทำได้ อย่างนี้ทำไม่ได้ ใครจะบอกผมว่าทำได้หรือไม่ได้คือท่านประธานที่นั่งบนบัลลังก์กับเพื่อน สปท. ว่าอย่างนี้สุรินทร์ทำไม่ได้ อย่างนี้ทำได้ อย่างนี้ไม่ควรทำ ตั้งแต่ตอนจนถึงแก่ ทำได้ ทำไม่ได้

ข้อ ๒ ต้องอบรมให้ทุกคนในชาติเข้าใจถึงสิทธิ ทุกคนคิดว่าสิทธิฉันทำอย่างนี้ได้ตามใจชอบ แต่สิ่งสำคัญที่ ๓-๔ ประเทศเขามีหรือหลายประเทศมี เขาต้องรู้จักหน้าที่ผมเขียนตัวใหญ่ ๆ ต้องรู้จักหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อตัวเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม ต่อเพื่อนร่วมชาติ

ข้อ ๓ ต้องสร้างความเข้าใจที่ถ่องแท้ของคำว่า สิทธิและเสรีภาพที่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย ถ้าเราใช้แต่เสรีภาพ ฉันจะทำอย่างนี้ ฉันจะขับรถยนต์อย่างนี้ เวลาที่กำลังจะพูดนี้ไม่พูดออกไปพูดนอกสภา อย่างนี้ไม่รู้จักหน้าที่ เพราะฉะนั้นผมจึงกราบเรียนว่าต้องสอนให้คนรู้จักสิทธิของตัวเอง หน้าที่ของตัวเอง มีวินัยในการอยู่ร่วมกันแล้วค่อย ๆ สังคมไปเรื่อย จนในที่สุดอายุมากแล้วก็จะรู้ว่าประชาธิปไตยเป็นอย่างไร ขอโทษนะครับ อยู่จังหวัดต่าง ๆ รวมทั้งผมก็ต่างจังหวัด พอได้เป็น ส.ส. ก็มีความรู้สึกว่ามีอภิสิทธิ์ ยกตัวอย่างนะครับ

๓๒

สปท. ๑๕/๒๕๖๐

วัชรวิ ๑๗/๒

หรือเลือกตั้งแค่เป็น อบต. จะได้มาวิธีไหนก็ตามพอใส่เครื่องแบบรู้สึกมันใหญ่โตคุยกับชาวบ้านก็ไม่ได้ รู้สึกว่าเป็นอภิสิทธิ์หมด มีคนกล่าวให้ผมฟังว่าเราชื่นชมในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มาตลอดชีวิตเรา ท่านเป็นอย่างไรครับ เวลาไปพบชาวบ้านท่านสุดแสนที่จะเข้ากับชาวบ้านนั่งกับพื้น คือเขาบอกว่ายิ่งสูงยิ่งต้องอ่อนน้อมถ่อมตนให้มาก ประชาธิปไตยก็จะไปได้ดี ผมก็ใช้เวลาเกินมานิดเดียว ก็ขอขอบพระคุณที่รับฟัง คิดว่าประชาธิปไตยเราจะไปได้ดีท่านกรรมการก็รับฟังไปแล้วกันนะครับ ขอบพระคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่สอง) : ขอบคุณค่ะ ต่อไปเรียนเชิญท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ไวยุณท์ ทองอร่าม อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

นายไวกุณธ์ ทองอร่าม : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ท่านกรรมการ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติที่เคารพทุกท่านครับ ผม ไวกุณธ์ ทองอร่าม สมาชิกลำดับที่ ๑๔๙ ท่านประธานครับ คงเป็นที่ยอมรับหรือรับทราบกันอยู่แล้วว่่านักการเมืองของบ้านเรา ทั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติล้วนแต่มีปัญหาทั้งสิ้น มุ่งเข้ามาบงกชเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ทุจริตคอร์รัปชัน ใช้อำนาจนิยม สร้างอภิสิทธิ์ชน เหล่านี้เป็นปัญหาที่ค้างคาอยู่ที่ ป.ป.ช. สตง. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กองมหาศาล ๕ ปี ๑๐ ปีก็ยังพิจารณาไม่เสร็จ ในแต่ละเรื่อง เหล่านี้เป็นสิ่งที่เราต้องจัดการและแก้ไขเพื่อที่จะให้ประเทศไทยเราเดินต่อไปได้ ด้วยความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน หากแก้สิ่งเหล่านี้ไม่ได้ก็ยากที่เราจะนำประเทศของเราไป โดยเฉพาะไปสู่การเป็น ๔.๐ เพราะว่ามีทั้งเหลือบมีทั้งทากคอยดูดเลือดกลืนกินสิ่งเหล่านี้ อยู่ตลอดเวลา งบประมาณที่จัดสรรลงไปในนั้น ๑๐๐ บาท อาจจะไปถึงมือประชาชนที่ใช้ประโยชน์ได้ไม่ถึง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ เหล่านี้เป็นสิ่งที่เราตระหนกอยู่ เพราะฉะนั้นถ้าเราไม่แก้ ด้วยการวางพื้นฐานการเมืองหรือวัฒนธรรมที่ดีนั้นก็เป็สิ่งที่น่าเสียใจ ท่านประธานครับ เราต้องยอมรับว่าเมื่อคนของเรามีปัญหานั้นการแก้ปัญหาที่ต้องแก้ที่คน ระบบหรือวัฒนธรรมการเมืองของเราไม่ดี หรือนักการเมืองของเราไม่ดี ก็เกิดจากคนทั้งนั้นละครับ ต้นตอที่สำคัญที่สุดคือคน เราต้องพัฒนาคน แล้วสิ่งสำคัญที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาคน หรือเป้าประสงค์ที่เราจะพัฒนามาก็คือความมีคุณธรรม และโดยคุณธรรมที่สำคัญที่สุดคือการมีวินัย เมื่อมีวินัย มีคุณธรรมอย่างเดียวนั้น ปัญหาหลายอย่างมลายสลายไปสิ้น เมื่อเขามีวินัย เขาเคารพกฎหมาย เคารพกติกาบ้านเมือง ไม่ฝ่าฝืนกฎหมาย ไม่ไปซื้อสิทธิขายเสียง หลายปัญหามลายหายไป เพราะฉะนั้นเมื่อเราจะพัฒนาคนให้มีวินัย ให้มีน้ำใจ นักกีฬา สปอร์ตติงสปิริต (Sporting Spirit) รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ถ้อย เล่นตามกติกา เคารพกฎหมาย เราสร้างคนเหล่านี้ขึ้นมาได้ เหมือนกับเด็กเข่นานาประเทศเขาก็ทำของเขาได้ แล้วก็ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เราไม่สามารถกระทำได้ เพียงแต่ว่าเรายังไม่ได้รวมผนึกกำลัง หรือสร้างยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน เช่นเดียวกันนะครับ ขณะนี้เราก็ต่างคนต่างทำในการที่จะพัฒนาภาคพลเมือง หรือพัฒนาระบบการเมืองให้มีความเข้มแข็ง ไม่ว่าจะเป็นสถาบันพระปกเกล้า ภาคพลเมือง อะไรกันเยอะแยะหมด แล้วภาคประชาชน รัฐสภาก็ทำนะครับ บางครั้งมีเงินมากก็ไปทำการส่งเสริมประชาธิปไตย การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทำไป ๑-๒ ปีก็หยุด ผมจำได้ว่าปี ๒๕๔๐ ผมเคยไปศึกษาดูงาน

เรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา กับคณะของรัฐบาลโดยการนำของท่านวันมูหะมัดนอร์ มะทา ทำอยู่ปีเดียวแล้วก็หาย คือเหมือนไฟไหม้ฟาง เพราะฉะนั้น การพัฒนาคน หน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการพัฒนาคน ทั้งคนในระบบการศึกษา และนอกระบบการศึกษาก็คือกระทรวงศึกษาธิการ ท่านกรรมาธิการครับ ท่านต้องจับ กระทรวงศึกษาธิการ หรือจบบัณฑิตกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายชัดเจน ในการที่จะพัฒนานักเรียน หรือจะพัฒนาบัณฑิตของเขาให้มีคุณลักษณะอย่างไร นอกจาก มีองค์ความรู้แล้วให้มีความเป็นประชาธิปไตยหรือมีความเป็นพลเมืองดี เขาทำได้ครับ เขามี เครื่องไม้เครื่องมือ เขาสร้างหลักสูตรได้ ท่านไม่ต้องไปขับเคลื่อนกิจกรรมต่อเนื่องของท่าน ในหน้า ๒๕ ที่ให้สมาชิกแต่ละท่านดูว่าท่านไปทำโน่น ทำนั่น ทำนี่ -----

ถ้าท่านสามารถไปกำหนดในยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการให้กำหนดไปเลย ตั้งแต่ระดับปฐมวัยขึ้นมาว่านอกจากคุณลักษณะของความรู้ทางด้านต่าง ๆ พฤติกรรมนิสัยต่าง ๆ การคิดเป็น ความเป็นพลเมืองดี ความรู้ ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในระบบรัฐสภาต้องเกิด เขาทำได้ครับ ในโรงเรียนเขาก็ทำได้ตั้งแต่อนุบาลจนถึงมัธยมปลาย หรือมหาวิทยาลัย เอาแค่มัธยมปลายทำให้ดีเถอะ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ โรงเรียนทหาร เขายังสร้างวินัยนักเรียนหรือลูกศิษย์ของเขาได้เป็นอย่างดี ทำไมเราจะทำไม่ได้ นอกจากนั้น คนที่อยู่นอกกระบบการศึกษาก็มี กศน. ดำเนินการอยู่แล้ว หน่วยงานที่จะช่วยเสริมภาคประชาชนนั้นอาจจะมีไม่เท่าไร หรือจะมอบให้กระทรวงศึกษาธิการ หรือกระทรวงมหาดไทย หรืออะไรก็ทำไปเลย แล้วก็ขอให้ทำต่อเนื่องโดยถือเป็นวาระของชาติในการที่จะสร้างความ เป็นคนที่มีวินัย มีคุณธรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สำคัญมากในการที่จะพัฒนา ประเทศชาติให้มีความเข้มแข็ง เราต้องอาศัยคน เพราะฉะนั้นถ้าเราพุ่งเป้าลงไปในการพัฒนาคน ผมว่าเราเดินถูกทาง แล้วเราก็พุมพิกให้สถาบันการศึกษาหรือกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจน สถาบันการศึกษาต้องมีตัวชี้วัดเลยว่าเด็กท่านมีความเป็นพลเมืองดี มีความเป็นประชาธิปไตยอย่างไร สร้างตัวชี้วัด สร้างเกณฑ์ตรวจสอบประเมินผลขึ้นมา แล้วก็นำผลนั้นมาใช้ในการบริหารจัดการ ผมมั่นใจว่าจะเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

เรื่องที่ ๒ ในหน้า ๑๓ ข้อ ๒ แผนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ก็อยากจะ ท้วงติงนิดหนึ่ง ในบางส่วนของการทำงานที่ท่านได้กำหนดมา เช่น (๑.๒) ให้ท้องถิ่นออกประกาศ กำหนดระบบคุณธรรมของนักการเมืองในชุมชน ท้องถิ่นเขตเลือกตั้งของตน ซึ่งเป็นกระบวนการ และเครื่องมือชี้วัดในการสรรหากลั่นกรองผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ระบบคุณธรรม ให้ยึดถือหลัก พื้นฐานประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาของท้องถิ่นนั้นเป็นหลัก) ตัวนี้ผมมองว่าจะเป็นปัญหา ในอนาคต เพราะว่ามาตรฐานแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน และได้กำหนดในสิ่งที่เป็นรูปธรรมคือคุณธรรม เป็นเรื่องที่จะเกิดปัญหาได้ ยกตัวอย่างง่าย ๆ จังหวัดหนึ่ง บอกว่าคนที่เคยล้มละลายไม่สามารถสมัครได้ แต่จังหวัดติดกันกำหนดว่าผู้ล้มละลายไม่ให้สมัคร แค่เคย กับผู้ล้มละลาย จังหวัดหนึ่งกำหนดอย่างหนึ่ง อีกจังหวัดหนึ่งกำหนดอีกอย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้นคนที่เคยล้มละลายมาตั้งแต่สมัยไหนก็สมัครไม่ได้ ถึงแม้ว่าจะพ้นสภาพมาแล้วก็ตาม แต่จังหวัดที่กำหนดว่าผู้ล้มละลาย คนเคยล้มละลายเขาสมัครได้ หรืออาจไปกำหนดอย่างอื่น

อีกเยอะแยะ ซึ่งจะเป็นปัญหาในการปฏิบัติเนื่องจากเป็นสิ่งที่ป็นนามธรรม และโดยเฉพาะข้อ (๑.๓) ผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นนักการเมืองจะต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานระบบคุณธรรมในชุมชน ท้องถิ่น และระบบคุณธรรมแห่งชาติ ก็เช่นเดียวกันนะครับ เพราะฉะนั้น ๓-๔ ข้อ รวมทั้งข้อ (๑.๕) นักการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งจะต้องถูกตรวจสอบและส่งเสริมในระบบคุณธรรมทุก ๆ ๑ ปี ผู้ตรวจนั้นท่านเอามาจากไหน การตรวจนั้นท่านตรวอะไร อย่างไร ถึงแม้ว่าท่านจะไปสร้างเกณฑ์ขึ้นมา แต่ผมว่าระบบนี้จะเป็นปัญหาถ้าหากเราไม่มีความชัดเจนในส่วนนี้ ไม่มีที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และไม่มีการกำหนดไว้ชัดเจนให้ผู้ที่จะเข้ามาเป็นนักการเมืองได้รับทราบ แต่เบื้องต้นก็ยากที่จะเกิดความสัมพันธ์ในการปฏิบัติขอบคุณมากครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปเชิญท่าน พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ประธานกรรมการบริหารสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) อดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ อดีตกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ อดีตสมาชิกวุฒิสภา เรียนเชิญค่ะ

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช : กราบเรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่เคารพ กระผม พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ขอขอบพระคุณท่านประธานที่ให้โอกาสอภิปรายในเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งของกรรมการด้านการเมือง ผมคิดว่าในทุก ๆ เรื่องที่เราทำข้อเสนอในการปฏิรูปประเทศ ก็คงไม่มีเรื่องใดที่จะมีความสำคัญยิ่งไปกว่าเรื่องของนักการเมือง เรื่องของวัฒนธรรมทางการเมือง ทั้งของผู้ไปใช้สิทธิ ทั้งของผู้ที่ลงเลือกตั้ง ผู้ที่สมัครจะมารับใช้ประเทศ ในฐานะนักการเมือง อันนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เป็นเรื่องที่ยาก และเป็นเรื่องที่เป็นความเปราะบางของประเทศ ผมรับราชการทหารมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๔ เห็นการล้มลุกคลุกคลานของระบอบประชาธิปไตยของประเทศ ตั้งแต่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ - ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ แล้วก็เรื่อยมา ตลอดจนมาถึง รสช. คมช. ปัจจุบันก็ คสช. ก็ต้องยอมรับว่าหลายครั้งที่ทหารเข้าไปยุ่งกับการเมือง การปกครอง แต่ส่วนใหญ่แล้วก็มาจากปัญหาของนักการเมืองเอง ที่ได้สร้างขึ้น ซึ่งก็คงจะไม่ต้องอธิบายมากนัก ท่านประธานกรรมการด้านการเมืองก็ได้พูดถึงนักการเมืองไว้พอสมควรแล้ว เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราต้องช่วยกันในวันนี้คือการสร้างบุคลากรทางการเมือง ผู้อภิปราย ๒ ท่านแรกก็ได้พูดชัดเจน การให้การศึกษาในระดับต่าง ๆ ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ ความมีวินัยต่าง ๆ ผมคงจะขอพูดถึง ๒-๓ ประเด็นที่เป็นประสบการณ์ที่ได้เห็นมา ในเรื่องของการสร้างคนในระบอบประชาธิปไตย อย่างที่คุณทิพย์พาพรพูดมันสร้างกันไม่ได้ในช่วง ๑๐ ปี ต้องพูดกันยาวนาน พูดกันตลอดชีวิต พูดกันอีกหลายสิบปีจากวันนี้ เพราะระบอบการปกครองประชาธิปไตยของประเทศต่าง ๆ ที่เป็นต้นแบบส่วนใหญ่ก็มีที่ไปที่มาครบ แล้วที่สำคัญเขามีความเคารพ มีความภูมิใจในระบอบการปกครอง มีความภูมิใจในสิทธิที่เขาอยู่ในการไปใช้สิทธิ ในการลงคะแนนเสียง แต่ครั้งแต่ละคราว ซึ่งสิ่งเหล่านั้นก็เกิดขึ้นเป็นวัฒนธรรมที่ฝังรากและเริ่มต้นกันมายาวนาน เพราะฉะนั้นวันนี้เราจะมาคิดเริ่มสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของคนไทย ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ต้องพูดกันยาว บทสรุปของกรรมการในหน้า ๒๘ ที่บอกว่า

จะพิจารณาแล้วยกร่างพระราชบัญญัติการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง
พุทธศักราช นั้น ใน ๑๒ ประเด็น ทั้งหมดนี้ผมคิดว่าครอบคลุมในองคาพยพ
ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง การสร้างบุคลากรทางการเมือง
ในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ถ้าสามารถดำเนินการได้ตามนั้น เพราะมีเรื่องมากมาย
ที่เป็นข้อเสนอแนะ แล้วก็มีโครงการนำร่องต่าง ๆ ก็ต้องขอชื่นชมทางกรรมาธิการที่ได้
ดำเนินการมาแล้ว ในเรื่องของสถาบันทางการเมือง คือสถาบันการศึกษาทางการเมือง
ก็เห็นด้วยว่าควรจะต้องมี ผมเองขณะนี้ก็เป็นนักเรียนอยู่ในหลักสูตรที่เราเรียกว่า พตส.
คือการพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูงของ กกต. ซึ่งมีนักศึกษา ๑๐๐ คน
มาจากทุกภาคส่วน แล้วก็มาจากทุกพรรคการเมือง มาจากนักการเมืองทุกระดับ ผมก็คิดว่า
เป็นหลักสูตรที่ดี เป็นหลักสูตรที่เสริมสร้างความปรองดองได้อย่างชัดเจน ไม่ต้องไปตั้ง
คณะกรรมการปรองดองแห่งชาติขึ้นมาเลย ทุกคนมาจากเกือบ ๒๐ พรรคการเมือง
รักใคร่กัน เป็นหนึ่งเดียวกัน เป็นก้อนเดียวกันเลย ในเรื่องของการศึกษาที่ได้รับฟังบรรยาย
การทำทบทเรียนต่าง ๆ การเขียนเอกสารส่วนบุคคลที่ค่อนข้างจะครอบคลุม ก็ถือเป็นสถาบัน
ทางการเมืองหนึ่งในความรับผิดชอบของ กกต. -----

กกต. เองในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ เขียนไว้ชัดเจนว่ามีหน้าที่ในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องของประชาธิปไตย ก็มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาดำเนินการ แต่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังไม่ได้เขียนไว้ ก็อาจจะอยู่ในกฎหมายลูกได้ เพราะฉะนั้นก็ต้องมีคนรับผิดชอบในการทำหน้าที่นี้อาจจะไม่ใช้คนเดียว อาจจะไม่ใช้หน่วยงานเดียว อาจจะมีหลายหน่วยงานก็ได้ แต่แปลกคือหลักสูตรที่ผมเรียนอยู่นี้มีคนยุให้ยุบอยู่ทุกวันเลย บอกว่าไม่เอา ไม่ดี ก็ไม่เข้าใจ มีหลักสูตรที่ผมคิดว่าค่อนข้างดี ผมไปเรียนในนามของ สปท. เป็นคนเดียวที่เป็นตัวแทน ก็ฝากไว้ว่าเรามีหลักสูตรอย่างนี้ แต่มีคนอยากให้ยุบ อยากให้ยกเลิก ผมไปดูงานที่ประเทศเกาหลีเมื่อสัปดาห์ที่แล้วเกี่ยวกับการเลือกตั้งประธานาธิบดีเกาหลีก็ต้องชื่นชมคุณทิพย์พาพรนะครับ มันตรงกันเลย ผมถามทางโคเซ (KOCEI) คือโคเรียน ซิวิค เอดูเคชัน อินสทิทิวต์ ฟอร์ ดีโมเครซี (Korean Civic Education Institute for Democracy) คือสถาบันทางด้านพลเมืองศึกษาเพื่อประชาธิปไตยว่าคลีน แอนด์ แฟร์ อิเล็กชันส์ (Clean and Fair Elections) ที่คุณพูดถึงนี่คลีน แอนด์ แฟร์ (Clean and Fair) คุณทำอะไรบ้าง เขาบอกตอนนี้เขาไม่ได้รณรงค์คลีน แอนด์ แฟร์ (Clean and Fair) แล้ว เขาเดินรณรงค์ว่า บิวตีฟูลอิเล็กชันส์ (Beautiful Elections) ตรงกับที่คุณทิพย์พาพรพูดเลยบิวตีฟูลอิเล็กชันส์ (Beautiful Elections) คงจะอธิบายไปได้มากมายหลายแง่มุม ถ้าเราบอกว่า บิวตีฟูลวูเมน (Beautiful Women) สักคนหนึ่งก็ต้องพูดกันทุกอย่าง งามอย่างมีคุณค่า ไม่ใช่งามเฉพาะหน้าตาและผิวพรรณอย่างเดียว เพราะฉะนั้นตรงนี้นี่จึงเป็นอะไรที่ผมคิดว่าการปลุกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นคงอยู่ที่จิตใจ คงอยู่ที่การอินฟอर्मัล (informal) อย่างที่คุณทิพย์พาพรพูดมากกว่าที่เป็นเรื่องสำคัญ ระบบการปกครองอย่างสหรัฐอเมริกาซึ่งผมเรียนอยู่ที่นั่นเกือบ ๑๐ ปี เขาสร้างจากนักการเมืองท้องถิ่นขึ้นมา ทุกคนส่วนใหญ่ที่จะไปเป็น ส.ส. ส.ว. ก็ต้องผ่านการเมืองท้องถิ่นมาเกือบทั้งสิ้น ที่จะไปเป็นประธานาธิบดีก็ต้องผ่านการเมืองระดับชาติมาก่อน ยกเว้นท่านประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์คนเดียวที่มาจากนักธุรกิจเพียง ๑ ไม่เคยลงเลือกตั้งที่ไหนมาเลย เพราะฉะนั้นการปลุกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองจึงปลุกฝังทั้ง ๒ ฝ่าย ทั้งประชาชนที่ไปใช้สิทธิเอง และทั้งผู้ที่สนใจจะสมัครเข้าไปทำหน้าที่ในสภาองค์กรต่าง ๆ ทางด้านการเมือง ก็ได้มีการดำเนินการกันมาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน นั่นจึงเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ทำให้เขามีการตรวจสอบกันเองโดยอัตโนมัติ มีการที่จะรับรู้ว่าเมื่อทำผิดแล้วก็ต้องออกจากออฟฟิศ อันนี้ก็เป็นวัฒนธรรมที่มีความสำคัญยิ่ง นั่นคือการปลุกฝัง

สปท. ๑๕/๒๕๖๐

บุศยรินทร์ ๒๑/๒

วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ทำกันมายาวนาน วันนี้เราคิดจะทำในเรื่องนี้ที่ประเทศเยอรมนีสมัยผมเป็นทหารหนุ่ม ๆ เขาเชิญผมไปดูงานที่ประเทศเยอรมนีด้วยทุนของเยอรมนี ทุนของมูลนิธิคอนราดอเดเนาร์ มูลนิธินี้เป็นมูลนิธิของใคร ของพรรคการเมืองพรรคการเมืองใหญ่ ๆ ในประเทศเยอรมนีเกือบทุกพรรคจะมีมูลนิธิของเขาเอง มูลนิธิของเขาส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยไม่ใช่เฉพาะในประเทศเยอรมนี เขาไปตั้งสาขาอยู่ในประเทศต่าง ๆ ในประเทศไทยของเรามีอยู่ แล้วเขาก็ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมประชาธิปไตยกับคนไทย แล้วก็เชิญคนไทยไปดูงานทางด้านการเมืองในประเทศเยอรมนี ผมไปตั้งแต่สมัยเป็นนายพัน เห็นตัวอย่างว่าแม้แต่ประเทศอย่างนั้นเขาก็กังคังคิดว่าการพัฒนาประชาธิปไตยต้องผ่านกระบวนการ ต้องมีกระบวนการ แล้วผมก็เห็นด้วยที่ทางกรมการได้ให้ข้อคิดเห็นในเรื่องของการที่ต้องมีองค์กร มีสถาบันสักแห่งหนึ่งหรือหลาย ๆ แห่ง ที่สำคัญต้องเป็นสถาบันที่มีความเป็นกลางเป็นที่ยอมรับที่เกาหลีเขาตั้งมาประมาณ ๑๗-๑๘ ปี เรียกว่าสถาบันพลเมืองศึกษาเพื่อประชาธิปไตย ใช้งบประมาณประมาณ ๑๕๐ ล้านบาทต่อปี เขามีหลักสูตรเกือบ ๒๐๐ หลักสูตรให้กับคน ๔ กลุ่ม คือให้กับนักการเมือง ให้กับผู้ไปใช้สิทธิให้กับผู้จัดการเลือกตั้ง ทุกครั้งที่เราจัดการเลือกตั้งระดับประเทศเรามีเจ้าหน้าที่จัดการเลือกตั้งประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ คน คนเหล่านี้แหละที่จะเป็นต้นเหตุของความบริสุทธิ์หรือไม่บริสุทธิ์ของการเลือกตั้ง ของความเป็นธรรมของความแฟร์ (Fair) หรือไม่ และอีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มที่ ๔ ที่น่าสนใจก็คือกลุ่มผู้ที่จะมีสิทธิในอนาคต ก็คือสิ่งที่ทำนกรกการหรือเพื่อนสมาชิกได้อภิปรายแล้วก็คือเยาวชน นักเรียน นักศึกษาที่อายุยังไม่ถึง ๑๘ ปียังไม่ถึงเกณฑ์ที่จะไปใช้สิทธิ กลุ่มเหล่านี้มีความสำคัญยิ่ง -----

มีเพื่อนสมาชิกของผมบอกว่าต้องเริ่มตั้งแต่อนุบาลเลย เพราะฉะนั้นการให้การศึกษา การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองจึงต้องเริ่มให้มีความสำคัญกับทั้ง ๔ กลุ่มนี้ ส่วนจะเป็นองค์กรใดที่ตั้งขึ้นนั้น ผมเองเคยรับผิดชอบในการที่จะไปอบรมทำหลักสูตรด้านการเมือง ด้านความมั่นคงต่าง ๆ มากมาย แต่พอเราไปทำเองในฐานะที่เป็นทหาร หรือเป็น กอ.รมน. การยอมรับมันลงไปเยอะเลย เพราะฉะนั้นอาจจะดูตัวอย่างของเกาหลีว่าตั้งเป็นสถาบันขึ้นมา มี กกต. รับผิดชอบอยู่ห่าง ๆ ในการจัดสรรงบประมาณต่าง ๆ ก็อาจจะทำให้การยอมรับมีเพิ่มมากขึ้น เท่าที่ดูจากข้อเสนอก็เห็นว่าเป็นข้อเสนอที่ครอบคลุมในหลายมุมหลายด้าน แต่มีประเด็นที่ท่านกรรมาธิการเสนออยู่ประเด็นหนึ่งที่ผมคิดว่าอาจจะเข้มข้นไป คือบอกว่า ถ้าใครไม่ผ่านโรงเรียนการเมืองไปลงรับสมัครเลือกตั้งไม่ได้ ผมคิดว่ายังไม่เห็นมีประเทศไหนในโลกเขาทำ เพราะฉะนั้นเราก็อาจจะเป็นอีก ๑ ประเทศในโลกที่มี นอกจากในรัฐธรรมนูญของเราฉบับปี ๒๕๖๐ ก็มีหลาย ๆ เรื่องที่เป็นเรื่องเดียวที่หลาย ๆ ประเทศเขาไม่มี เรากำลังจะมีกฎหมายเพิ่มอีก ๑ ข้อ จริง ๆ แล้วรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ เป็นรัฐธรรมนูญที่เอื้อต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองหรือสร้างนักการเมืองที่ดีอย่างยิ่ง มีกฎหมายเข้มมากกว่ารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ และปีอื่น ๆ ที่ผ่านมา คนจะลงรับสมัครรับเลือกตั้งได้ ในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๐ ต้องเป็นคนที่บริสุทธิ์ผุดผ่องมาก ๆ ไม่เคยติดคุกติดตาราง ประเภที่เป็นคดีสำคัญ ๆ กลับมาเลือกตั้งไม่ได้ เคยถูกถอดถอน กลับมาเลือกตั้งไม่ได้ เคยล้มละลาย กลับมาเลือกตั้งไม่ได้ เคยถูกยึดทรัพย์สิน กลับมาสมัครรับเลือกตั้งไม่ได้ สิ่งเหล่านี้ก็เป็นการสกรีน (Screen) เป็นการทำให้ทุกคนต้องมีความระมัดระวังในการที่จะประพฤติปฏิบัติตน ถ้าหากคิดว่าจะไปเป็นนักการเมืองไปรับใช้บ้านเมือง เพราะฉะนั้นถ้าจะไปใส่อีกข้อหนึ่งบอกว่าต้องผ่านโรงเรียนการเมืองเสียก่อน เพราะโรงเรียนการเมืองที่เป็นโรงเรียนธรรมชาติมันดีที่สุด แต่เราก็ต้องพยายามที่จะสร้างวัฒนธรรม พยายามให้ประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่ายมีความเข้าใจในเรื่องของวัฒนธรรมทางการเมือง ไหน ๆ พูดถึงรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ แล้ว ผมขออีกนิดเดียวครับท่านประธาน เผอิญผมอ่านหนังสือได้รับเชิญมาบอกว่าวันพุธนี้จะมีการรับฟังความคิดเห็นในเรื่องพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ก็มีกฎ กติกา ที่เขาเขียนมาประมาณ ลัก ๕-๖ หน้า ผมอ่านแล้วสะดุดอยู่จุดหนึ่งซึ่งผมคิดว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ ก็เลยจะฝากผู้ที่จะไปร่วมแสดงความคิดเห็นไว้ตรงนี้ คือทุกอย่างที่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญกว้าง ๆ ว่ามีการเลือกกันเอง

มาจากระดับอำเภอ ระดับจังหวัด แล้วก็ระดับประเทศ แต่มีขั้นตอนหนึ่งเขาบอกว่าให้มีการจับฉลากด้วย อันนี้ผมงง คนที่คิดร่างของ กรธ. นี่ก็คงไปคิดถึงเรื่องสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมมีการล็อบบี้ (Lobby) กัน มีการดำเนินการทุกอย่างเพื่อที่จะตั้งฐานเสียงขึ้นมา ที่นี้พอเลือกจากอำเภอไปถึงจังหวัดเหลือ ๕ คนในแต่ละกลุ่มให้จับฉลากเหลือ ๑ คน ผมคิดว่าถ้าเราจะได้ ส.ว. จับฉลากมานั่งในสภาแห่งนี้ก็คงจะเป็นที่แปลก แล้วก็เป็นที่แรกของโลกอีกเหมือนกันที่จะมีการจับฉลากเพื่อให้มาเป็นสมาชิกวุฒิสภา เพื่อหลบหลีกขั้นตอนการจัดตั้งฐานต่าง ๆ เพราะฉะนั้นตรงนี้ผมเองคิดว่ายังไม่เข้าใจพื้นฐานของอนุกรรมการที่ยกร่าง พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่จะรับฟังความคิดเห็นในวันพุธนี้ว่าทำไมในเมื่อลงไปถึงฐานเสียงระดับอำเภอแล้วคงจะจัดตั้งยาก ใครจะไปมีกำลังจัดตั้งคนที่โหวตให้ตัวเองตั้ง ๗๗ จังหวัด แต่พอถึงขั้นตอนหนึ่งบอกว่าจับฉลากจาก ๕ คน ให้เหลือ ๑ คน แล้วค่อยมาโหวตกันข้ามกลุ่มใหม่ อะไรใหม่ ก็ฝากไว้เป็นประเด็นตรงนั้นด้วยก็สนับสนุนที่จะให้การปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยต้องเร่งดำเนินการด้วยพลังกำลังทุกกลุ่ม ทุกพลังที่มีอยู่ให้เป็นวาระแห่งชาติ แล้วต้องดำเนินการอย่างเข้มข้นเพื่อที่ทหารจะได้ไม่ต้องออกมาเห็นดเห็น้อยเหมือนอย่างทุกวันนี้อีกครั้งครับ ขอบพระคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปเรียนเชิญท่าน พลตำรวจโท อำนวนย นิมมะโน อดีตผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เรียนเชิญค่ะ

พลตำรวจโท อำนวนย นิมมะโน : ขอบพระคุณครับ กราบเรียนท่านประธานสภา ที่เคารพ สมาชิกผู้ทรงเกียรติครับ เดิมทีไม่ได้ตั้งใจจะอภิปรายเพิ่งกลับจากต่างประเทศ เมื่อคืนยังปรับเวลาไม่ค่อยได้ แต่ด้วยเหตุที่เรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง ขออนุญาตที่จะ อภิปรายสดนะครับ ข้อมูลอาจจะคลาดเคลื่อนบ้างก็ต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ ต้องกราบ ขอบพระคุณท่านผู้อภิปรายก่อนหน้าผม ท่าน พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ที่ท่านได้กรุณาพูดถึง เรื่องหลักสูตร พตส. หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง เป็นหลักสูตรของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีความพยายามที่จะให้ยกเลิกหลักสูตรนี้ อยู่หลายครั้ง เอาแค่คนที่ให้ยกเลิกยังไม่เห็นความสำคัญของหลักสูตรที่สำคัญพรรคอย่างนี้ พัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูงก็คือการที่จะเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย ท่าน พลเอก เลิศรัตน์ท่านเรียนรุ่นไหนไม่ทราบ ผมเรียนรุ่นที่ ๖ ท่านคงเป็นรุ่นพี่ของผมตามอายุ ผมไปดูงานในหลักสูตรนี้ที่ต่างประเทศ ไปดูงานการเลือกตั้ง ในขณะที่เขากำลังจะเลือกตั้ง เราไปพูดถึงเรื่องประเทศของยู (You) มีการซื้อสิทธิขายเสียงไหม เขาตกใจครับ เขาบอกว่าเสียงเลือกตั้งเป็นทรัพย์หรือ ขายกันได้หรือ ซื้อกันได้หรือ เขางงมาก เราพยายามอธิบายอย่างไรเขาก็ไม่เข้าใจ เพราะเขาไม่เคยรู้เรื่องมาก่อน วัฒนธรรมของเขาไม่เข้าใจมาก่อนว่าเสียงเลือกตั้งซื้อขายกันได้ บ้านเรามีอยู่คำหนึ่งครับ เงินไม่มากไม่เป็น เงินไม่มากไม่เป็นก็จะมี ๒ ผู้ครับ คือ ๑. ผู้ให้ ๒. ผู้รับ เพราะฉะนั้น การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองจะต้องสร้างวัฒนธรรมทั้งผู้ให้และผู้รับ มีโคลงอยู่บทหนึ่ง ผมขออนุญาตที่จะนำมาตรงนี้เพราะเกี่ยวข้องกันได้อย่างพอดี องค์กฤติคนดินนั้นดีแน่ องค์กรแยแต่คนดียังมีหวัง องค์กฤติแต่คนแยแน่นอนพัง อย่าได้หวังหากคนแยแน่ ๆ เออ ขออนุญาตอธิบายสั้น ๆ นิดเดียวครับ องค์กฤติคนดินนั้นดีแน่ ก็แปลว่าถ้าระเบียบ ถ้าระบบกฎหมายดี การบริหารงานดี บุคคลดี ดีแน่นอนครับ องค์กรแยแต่คนดียังมีหวัง กฎหมายไม่ดี รัฐธรรมนูญไม่ดี แต่ถ้าคนดีมีคุณภาพ คนมีวัฒนธรรมในระบอบประชาธิปไตยที่ดี เดี่ยวคนก็มาสร้างรัฐธรรมนูญที่ดี มาสร้างระเบียบระบบที่ดีขึ้นมาบริหารราชการแผ่นดินให้ดี องค์กฤติแต่คนแยแน่นอนพัง อย่าได้หวังหากคนแยแน่ ๆ เออ ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ

สปท. ๑๕/๒๕๖๐

กมลทิพย์ ๒๓/๒

ทุกอย่างดีหมด รัฐธรรมนูญก็ดีด้วย แต่ถ้าคนไม่ดีเดี๋ยวก็ไปแก้กฎหมาย เดี่ยวก็ไปแก้ระเบียบ ไปแก้กฎหมายให้ตัวเองพ้นผิด ไปยกเว้นโทษให้ตัวเอง แน่นอนพัง อย่าได้หวังหากคนแย่นั่น ๆ เออ ก็แปลว่าในหลัก ๔ เอ็ม (M) ทรัพยากรมนุษย์สำคัญที่สุด การสร้างวัฒนธรรมให้กับบุคคลนี้ จะเป็นนักการเมือง จะเป็นพรรคการเมือง หรือจะเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงสำคัญที่สุด เราต้องสร้างตรงนั้นโดยเฉพาะต้นกล้าประชาธิปไตย ผมพูดไว้ในสภานี้ ตอนเปิดสภาใหม่ ๆ ผมจำได้ ผมยกตัวอย่างด้วย วันนี้ต้องกลับมาพูดใหม่อีก เราคงจะต้องรีบแล้วละครับ และต้องทำทีเดียวนู อิน วัน (Two in one) -----

ผมยกตัวอย่างว่าการที่จะเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่ต้นกล้าประชาธิปไตย เราต้องทำในโรงเรียน ทำอย่างเป็นกิจจะลักษณะ ทำอย่างจริงจัง ไม่ใช่ทำแบบโรดโชว์ (Road Show) ไปวัน ๆ เพื่อให้รับโล่แล้วเลิก เปลี่ยนผู้อำนวยการ เปลี่ยนผู้บริหาร ยุติโครงการ ผมจำได้ว่าผมยกตัวอย่างโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ ตอนผมเรียนหลักสูตร พตส. ๖ ผมไปดูงานที่นั่น ตอนนั้นเปลี่ยนผู้อำนวยการไม่แน่ใจว่ายังดำเนินการต่อหรือไม่ ถามว่าโรงเรียนนี้เขาทำอะไร โรงเรียนนี้เขาเสริมสร้างประชาธิปไตยอย่างเป็นระบบ ในห้องเรียนเทียบได้กับ อบต. เพราะมีการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ในชั้นเรียนเดียวกันเทียบได้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งโรงเรียนเทียบได้กับประเทศไทย มีคณะรัฐมนตรี มีนายกรัฐมนตรี เขาเลือกตั้งกันเป็นชั้น ๆ ในการเลือกตั้งเขาให้ผู้ปกครองไปร่วมด้วย ท่านจับประเด็นให้ดีครับ ให้ผู้ปกครองไปร่วมหาเสียงให้เด็กนักเรียนที่ลงสมัคร ดังนั้นผู้ปกครองจะต้องไปร่วมประชาธิปไตยในโรงเรียนนี้ด้วย ประชาธิปไตยไม่ได้สอนเฉพาะในโรงเรียน ข้ามรั้วไปที่บ้านด้วย บางคนปฎิเสธก็มาหาเสียงให้หลาน ถ้าผู้ปกครองคนไหนไปเซ็นรถไอศกรีมมาจอดหน้าโรงเรียนซื้อเสียงตัดสิทธิ โดนใบแดง เกิดประชาธิปไตย เกิดการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ทั้งนักเรียนและผู้ปกครอง ผมยกตัวอย่างอย่างนี้ครับ ท่านหลักตาและนึกตามผม ถ้าเราทำทุกโรงเรียนอย่างนี้ ลูกใครไม่เรียนหนังสือบ้าง ทุกคนเรียนหมด ลูกใครไม่มีผู้ปกครองบ้าง มีหมด ถ้าทำพร้อมกันอย่างนี้ทั่วประเทศทุกโรงเรียนประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นที่ วัฒนธรรมประชาธิปไตยทั้งเด็กนักเรียนและผู้ปกครองโดยอัตโนมัติ ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ต้องทำอะไรครับ ทำโลโก้ไว้ประกวดว่าใครชนะเลิศปีนี้ แต่ทุกโรงเรียนทำหมด นี่คือทางลัดนี่คือวิธีลัด ผมพูดแล้วตั้งแต่เปิดสภาจำได้ว่าน่าจะ ๑-๒ เดือนแรก และทุกคนก็เออออกับผมหมดเลยได้เห็นด้วย จนผมต้องไปร่วมคณะ ไปประชุมกับท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการขณะนั้น ท่าน พลเอก ดาว์พงษ์ ก็เห็นด้วย แต่ขณะนี้ยังไม่ขยับ ผมเสียดายครับ ผมก็เลยมาทวงถามเรื่องนี้ต่อว่าต้องรีบทำให้เป็นมรรคเป็นผลแล้ว เพราะวัฒนธรรมประชาธิปไตยในหลายปีที่ผ่านมาบ้านเราผิดเพี้ยนจนบ้านเมืองแทบจะแตกเป็นเสี่ยง ๆ แพ้การเลือกตั้งออกไปเคลื่อนไหวข้างนอก ออกไปขยับข้างนอก ไปจุดประเด็น ไปสร้างประเด็น ไปสร้างปัญหาให้บ้านเมืองวุ่นวาย รัฐบาลไปต่อไม่ได้ ล้มกันไปล้มกันมา ผมอยู่ตรงกลางมาหลายปี ในสภานี้ผมก็มาอยู่ด้านหลัง เพื่อ รปภ. ข้างนอก

ผมก็ไปจัดการเรื่องความไม่สงบไม่เรียบร้อย เห็นภาพอย่างนี้มาตลอด จุดประเด็นกันไปกันมา วัฒนธรรมทางการเมืองของเราผิดเพี้ยน นั่นคือตัวนักการเมือง นั่นคือตัวพรรคการเมือง เพราะฉะนั้นในการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยต้องทำให้ครบทุกมิติ ทั้งพรรคการเมือง ทั้งนักการเมือง และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เจ้าของสิทธิเลือกตั้ง ท่านทำอย่างที่ผมว่า ทำทุกโรงเรียน ต้นกล้าประชาธิปไตยในหลักสูตรของ กกต. ผมเป็น กกต. อยู่ ๒-๓ ปีก่อนมาอยู่ในสภานี้ ผมเป็นประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งกรุงเทพมหานคร แต่ผมไม่ได้มีโอกาสจัดการเลือกตั้งเลยเพราะบ้านเมืองวุ่นวายตลอดช่วงที่ผมเป็นประธานอยู่ ผมก็เลยไปทำกิจกรรมเสริมสร้างประชาธิปไตยในตำบล กกต. เขาทำอยู่ครับ แต่ศักยภาพ กกต. -----

สปท. ๑๕/๒๕๖๐

พัชรี ๒๕/๑

ขอโทษเถอะครับ ผมว่ากำลังพลของ กกต. ทั้งหมดน่าจะเท่ากับโรงพักพญาไทบวกกับโรงพักดุสิตแล้วรับผิดชอบทั่วประเทศ เพราะฉะนั้นเราต้องหาภาคีเครือข่าย กระทรวงศึกษาธิการต้องเข้ามา กระทรวงศึกษาธิการมีเครือข่ายไปทั่วประเทศ เริ่มกันที่โรงเรียนอย่างที่ผมว่าเมื่อสักครู่จบเลย การเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับเยาวชน ให้กับเจ้าของสิทธิผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในส่วนของพรรคการเมือง นักการเมือง ท่านมีรูปแบบชัดเจนแล้ว ผมเห็นด้วยสนับสนุนเต็มที่ครับ ขอบพระคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่สอง) : ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปท่านสุดท้าย ท่านกิตติ กิตติโชควัฒนา อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา เรียนเชิญค่ะ

นายกิตติ กิตติโชควัฒนา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม กิตติ กิตติโชควัฒนา สปท. ๑๐ จากจังหวัดยะลา ท่านประธานครับ คณะกรรมาธิการชุดนี้กำลังหาทางสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่เป็นต้นแบบจากบุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกฐานะ ทุกอาชีพ ผมเห็นด้วยเพราะเป็นการปูรากฐานทั้งระบบทั้งหมดทีเดียว แต่สิ่งที่ผมเอะใจอยู่นิดหนึ่งก็คือเมื่ออาทิตย์ที่แล้วคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจได้พูดถึงเรื่องโรงเรียนชาวนา แต่วันนี้คณะนี้มาพูดถึงโรงเรียนการเมืองแล้วในขณะเดียวกันเมื่อสักครู่ได้ฟังจากท่าน พลเอก เลิศรัตน์ ขอโทษที่เอ่ยนาม พูดถึงสถาบัน พตส. ที่ท่านบอกว่าท่านเห็นด้วย แต่ในขณะเดียวกันบางท่านที่เรียนอยู่ด้วยกันบอกว่าควรจะเลิกไป อะไรกัน เรื่องเดียวกัน ฟังจากครูบาอาจารย์คนเดียวกัน เพราะฉะนั้นแค่โรงเรียนการเมืองผมก็ชักเป็นห่วงเหมือนกัน อย่างที่เมื่อสักครู่นี้ท่านอำนวยการ ขอโทษที่เอ่ยนาม พูดถึงว่าเราจะก่อให้เกิดความยั่งยืนอย่างไร หรือไม่ เพราะอันนี้ผมคิดว่าเราคิดอะไรใหม่ ๆ ก็แล้วแต่ ถ้าดีทำอย่างไรให้เกิดความต่อเนื่อง ท่านประธานครับ ผมคิดว่าตัวอย่างมากมายในอดีตที่ผ่านมาเป็นของดี ๆ แต่พอทำไปสักพักเปลี่ยนคนก็เปลี่ยนเรื่องในการทำเรื่องคงเดิมแต่เปลี่ยนคนทำ ก็ไปไม่รอด อันนี้ผมก็ไม่แน่ใจนะครับท่านประธาน เพราะว่าเขียนมาทั้งหมดนั้นผมก็เห็นด้วยว่าจะต้องทำทั้งระบบตั้งแต่ระดับ ก ถึง ฮ มีขั้นมีตอนแต่หลักประกันความต่อเนื่องอยู่ตรงไหน ๑ ปี ๒ ปีให้หลังจากนี้ไปแล้วเราจะเอาอะไรเป็นหลักประกันความมั่นใจว่าสิ่งที่ท่านนำเสนอเหล่านี้ถูกเสนอขึ้นไปจะได้รับการดำรงไว้

ซึ่งความต่อเนื่องตลอดไป อันนั้นเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงมากกว่านะครับ เพราะเราคิดดีแล้ว
 อย่างเมื่อสักครู่บางคนบอกว่า พตส. ไม่ดีควรยุบ อย่างนี้เป็นต้น ท่านประธานครับ
 ผมจำได้ผมก็มีประสบการณ์เรื่องของการเลือกตั้ง ตอนที่แก่นักเรียนมัธยมก็มีการเลือก
 ประธานนักเรียน ท่านครับ คนที่แจกลูกอมก็จะได้เป็นประธานไป นั่นตั้งแต่เมื่อกี่สิบปีที่แล้ว
 อันนี้เป็นต้นทุนสะสมถึงเรื่องที่เรายกมาจะแก้กันอย่างไรเพราะสะสมมาตั้งแต่อยู่โรงเรียนมัธยม
 และโรงเรียนประถม ผมคิดว่าเดี๋ยวนี้อาจจะมีด้วยซ้ำไปเพราะมีการเลือกประธานนักเรียน
 เดี่ยวนี้เด็กเก่งครับ ครูบาอาจารย์ฝึกให้มีการเลือกประธานนักเรียนเป็นหัวหน้าชั้น
 อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นสถาบันการศึกษาที่มีอยู่ทั่วประเทศเป็นตัวสำคัญในการขับเคลื่อนว่า
 เราจะปลูกฝังวินัยของเด็กอย่างไร เพราะตัววินัยเป็นพื้นฐานของประชาธิปไตย บ้านเมืองไหน
 ถ้าผู้คนในประเทศขาดเสียซึ่งวินัยแล้วผมคิดว่าเรื่องที่จะขับเคลื่อนให้เกิดเป็นประชาธิปไตย
 อย่างสมบูรณ์คงจะลำบาก แล้วก็พูดเสมอว่าญี่ปุ่นอย่างนี้ เกาหลีใต้อย่างนี้ อังกฤษอย่างนี้
 ถามแล้วตอบได้เลยทันทีว่าพลเมืองของเขาเป็นคนมีวินัย -----

สปท. ๑๕/๒๕๖๐

รัชนีพร ๒๖/๑

ความมีวินัยไม่ใช่วันสองวันมาพูดมาทำกัน ทำเป็น ๑๐๐ ปี เพราะฉะนั้นบ้านเมืองของเราขณะนี้ผู้คนพลเมืองอย่างที่ท่านสุรินทร์ได้หยิบยกตัวอย่างภาพ ชี้ให้เห็นว่าคนของเราขณะนี้วินัยอ่อนแอหย่อนยานที่ถูกฝึกมาจากในโรงเรียน ในบ้าน ขาดการปลูกฝัง เพราะฝังมาตั้งแต่เด็ก ๆ ออกนอกกลุ่มนอกทาง ก็เป็นผลมาจนถึงวันนี้ว่าผู้ใหญ่ในวันนี้ก็คือเด็กเมื่อ ๔๐-๕๐ ปีที่แล้ว เราปลูกฝังกันอย่างไร เพราะฉะนั้นพื้นฐานสำคัญที่เราจะต้องว่ากันต่อไปให้เกิดความละเอียดรอบคอบทุกทิศทาง ให้เกิดความเข้มข้นนั้น ก็บุพรมอย่างที่คุณกรรมการการชุนนี้ได้เขียนไว้ ตั้งแต่อนุบาล ตั้งแต่ในบ้าน ในครอบครัว ไปจนถึงสถาบันสูงสุดของประเทศ สิ่งที่เป็นข้อห่วงใยก็อย่างที่ผมกราบเรียนเมื่อสักครู่นี้ แต่ในขณะที่เดียวกันผมคิดว่าสถาบันไหน กลุ่มไหน คนไหนที่ทำดีแล้ว ผมคิดว่าคนคนนั้น สถาบันนั้นต้องคงไว้ รักษาไว้ให้ดี ไม่อย่างนั้นตัวอย่างนั้นจะเสียหายไป ขาดทุน ยกตัวอย่างง่าย ๆ อย่างที่เมื่อสักครู່ท่านอำนวยการพูดถึงโรงเรียน ก็เป็นห่วงว่าโรงเรียนที่ท่านเคยอยู่ได้ดิบได้ดีเรื่องโรงเรียนเด็กมีวินัย ก็ต้องไปดูต่อว่าถ้าครูใหญ่ ผอ. โรงเรียนย้ายไปแล้วคนใหม่มาได้สืบทอดถึงเรื่องเจตนารมณ์ของการมีวินัยของเด็กอย่างไรบ้าง ทำอย่างไรต่อ ก็เหมือนสมัยผมที่เป็นนายอำเภอ ท่านประธานครับ คนนี้มาก็ดี พอคนเดิมไปคนใหม่มาไปคนละทาง เพราะฉะนั้นตัวบทกฎหมายคงเดิม แต่คนที่เข้ามาใหม่ คนที่อยู่เก่าออกไป ไม่ได้มีความคิดที่ต่อเนื่องอันสืบเนื่องมาจากสถาบันของแต่ละหน่วยงานรับผิดชอบบุคลากรของตนเอง ให้แนวคิด ให้วิธีการ ถ้าจะพูดง่าย ๆ คือว่าบังคับให้เกิดความต่อเนื่อง บ้านเราเหลวไหลในเรื่องวินัย อันนี้ผมมั่นใจว่าเป็นอย่างนั้น ไม่อย่างนั้นคงไม่เป็นอย่างนี้ อย่างที่ท่านอำนวยการบอกว่าทำไมออกกฎหมายเพื่อลดหย่อนผ่อนโทษตนเอง ทำไมปีใหม่เขาปิดกัน ก็ประชุมคณะรัฐมนตรีให้เปิดทำการเพื่อเอาสิทธิประโยชน์อะไรเข้าไป อย่างนี้เท่ากับว่าเราขาดเรื่องของการมีวินัยตั้งแต่ต้น วินัยกับประชาธิปไตยผมว่าเป็นของคู่กัน เพราะประชาธิปไตยเป็นเรื่องเสรีภาพ เรามักจะอ้างเสรีภาพ เพราะฉะนั้นคนที่ไม่ดีอ้างเสรีภาพเพื่อใช้ศักยภาพของตนเองในการแสวงหาประโยชน์ ท่านประธานครับ อันนี้ก็เป็นจุดอ่อนของเราเหมือนกันว่าคนเก่ง คนฉลาด คนมีการศึกษาสูง เป็นดาบสองคม ถ้าหากว่าคนเก่ง คนฉลาด คนมีการศึกษาสูง พื้นฐานไม่ดี ก็ออกนอกกลุ่มนอกทางอย่างที่เราเห็นขณะนี้ใครมือยาวสาวได้สาวเอา รวมเป็นพวก เป็นกลุ่ม เป็นก้อน แล้วก็มาออกกฎหมาย หาช่องทางแสวงหาประโยชน์ อันนี้ถ้าจะว่าเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ใช่เพราะเป็นการยกมือ ถามว่า

ใช้ใหม่ ใช้ แต่พื้นฐานของมันใช้ไม่ได้ พื้นฐานมันเหลวไหล พื้นฐานมันอ่อนแอ พื้นฐานมันไม่ถูก
 ปลุกฝังอบรมในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมโดยเฉพาะในเรื่องวินัยที่ถูกปูพื้นฐานมาตั้งแต่ต้น
 ที่ปลูกฝังมาก่อนข้างจะอ่อนแอ จะเรียกว่าอ่อนแอกว่าก็ได้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่จำเป็นสำคัญ
 ก็คือเรื่องของประชาธิปไตยที่อ้างเสรีภาพนั้น อันนี้ต้องถูกจำกัดให้ชัดเจนว่าเสรีภาพที่ควบคู่
 กับเรื่องสิทธิและหน้าที่นั้น ถ้าใครทำผิด ทำพลาด โดยเฉพาะข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง
 อย่างนี้ ผมคิดว่าอาจจะไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องทั่วไป เพื่อให้เห็นถึงความเข้มงวดกวดขัน
 ในเรื่องของการใช้กฎหมายบ้านเมืองจะต้องบังคับให้เกิดความเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ที่แล้วมา
 เราจะได้เห็นว่ารัฐธรรมนูญพูดถึงเรื่องการเอาจริงเอาจังกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
 ก็ตาม ข้าราชการก็แล้วแต่ที่กระทำผิดวินัยก็เอาจริงเอาจัง ต่อไปนี้อยากจะเห็นการเอาจริง
 เอาจังกับการขับเคลื่อนทางกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนที่ลงโทษลงทัณฑ์ ไม่เพียงแต่ว่า
 เอาจริงเอาจังเท่านั้น แต่ต้องขับเคลื่อนด้วยความฉับไวรวดเร็วด้วย ที่แล้วมาเรามี
 ความอ่อนแอในเรื่องความรวดเร็ว ปล่อยจนเกิดการเลือกตั้งใหม่ อันนั้นก็หลุดไป -----

ความผิดเก่าที่ปรากฏก็หายไปหมดไป แสดงว่าการขับเคลื่อนของเราที่แล้วมาไม่ได้จำกัดด้วยเวลา ปลอ่ยให้เจ้าหน้าที่ทำเมื่อไรก็ได้ ไม่ทำก็ได้ เราจะเห็นได้ว่าเรื่องต่าง ๆ เยอะแยะมากมายที่ถูกสื่อตีพิมพ์บอกว่าหมดอายุความ อันนี้เป็นเรื่องที่บ่งบอกชัดเจนว่าเจ้าหน้าที่ของเรานั้นอ่อนแอในเรื่องวินัยและเรื่องของการเอาจริงเอาจังกับระเบียบแบบแผนของทางราชการ เพราะฉะนั้นในเรื่องประชาธิปไตยการที่จะขับเคลื่อนไปได้ให้เกิดประสิทธิภาพให้เป็นพลเมืองต้นแบบ ทุกเพศ ทุกวัย ทุกฐานะ ทุกอาชีพนั้น ก็เรื่องของ การขับเคลื่อนให้เอาจริงเอาจังขึ้นมา อย่าให้หย่อนยานท่านประธานครับ ก็อยากจะฝากท่านประธานไปยังท่านกรรมาธิการถึงเรื่องกำหนดกฎเกณฑ์ กติกาที่ขับเคลื่อนอย่างเอาจริงเอาจัง โดยเฉพาะฝ่ายเจ้าหน้าที่ ขอขอบคุณท่านประธานครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอขอบคุณ สมาชิกได้อภิปรายกันมาพอสมควรแล้ว ดิฉันขอปิดการอภิปรายขอเรียนเชิญท่านประธานกรรมาธิการและท่านกรรมาธิการตอบข้อซักถาม เชิญท่านกษิตคะ

นายกษิต ภิรมย์ (กรรมาธิการ) : ขอขอบคุณครับท่านประธาน ผม กษิต ภิรมย์ สปท. ลำดับที่ ๗ ต้องขอกราบขอบพระคุณเพื่อนสมาชิก สปท. ทุกท่าน ไม่ได้มีข้อต่างกลับจะเป็นการยืนยันสิ่งที่เราได้คิด ได้เขียน แล้วก็ได้เริ่มที่จะปฏิบัติการด้วย ผมคิดว่าหัวใจของเรื่องอยู่ที่ว่าต่อไปนี้จาก สปท. ไปสู่รัฐบาลของท่าน พลเอก ประยุทธ์นั้น นอกจากจะเป็นวาระแห่งชาติแล้ว เจตนารมณ์หรือภาษาอังกฤษใช้คำว่าโพลิติคัลวิว (Political View) ต้องมุ่งมั่น แต่จะเป็นของผู้นำคนเดียวคงจะไม่เป็นการเพียงพอ ต้องเป็นการให้ความรู้แล้วก็กระตุ้นกันทั้งประเทศ เพราะฉะนั้นผู้หลักผู้ใหญ่ในสังคมการเมือง ข้าราชการระดับสูง ผู้นำทางสื่อ ผู้นำทางจิตวิญญาณ ภาคประชาสังคม ทุกหมู่เหล่าต้องมีเจตนารมณ์ร่วมกันในการที่จะให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากวงเวียนของการเมืองที่สับสน มีการทุจริตคอร์รัปชัน แล้วก็ใช้อำนาจโดยมิชอบ ผมคิดว่าเรากระทำได้ครับท่านประธาน เพราะว่า ๒ ประเทศเพื่อนบ้านของเราเขาได้ตัดสินใจที่จะเลิกเป็นรัฐบาลพรรคเดียวหรือรัฐบาลทหารเมื่อ ๒๐ กว่าปีที่แล้วมานี้เองคือเกาหลีใต้กับไต้หวัน แล้วความเป็นเผด็จการของเขา ๕๐ ปีก่อนหน้านั้นเหนือกว่าเราเยอะแยะ ของเราถึงแม้ว่าจะมีแม่ทัพนายกองเป็นนายกรัฐมนตรี แต่ว่าการตุณการเมืองเรายังหยอกล้อได้ นั่นคือความน่ารักและสวยงาม

ยังมีความเป็นกันเอง แต่ที่ ๒ ประเทศนั้นแต่ละผู้นำเขาไม่ได้ หรือใกล้เคียงก็ที่อินโดนีเซีย จะอย่างไรก็ตาม ตลอดมาเรามีรัฐบาลทหาร ยังมีอารมณ์ขันกันอยู่ แล้วเราก็มีความเบิกบานกันในระดับหนึ่ง แต่ถ้าเผื่อวันนี้เราร่วมกับรัฐบาลของท่าน พลเอก ประยุทธ์บอกว่า เป็นเจตนารมณ์แล้วเรามุ่งมั่นในการที่จะให้ประเทศไทยเป็นสังคมประชาธิปไตยให้ได้ภายใน ๒๐ ปี กระผมมีความเชื่อมั่นว่าเราสามารถที่จะกระทำได้ สติปัญญาและขีดความสามารถของคนไทยไม่ได้ด้อยไปกว่าคนเกาหลีใต้หรือคนไต้หวัน ต้องเอาอันที่ ๑ เสียก่อนว่า ตั้งใจร่วมกันเป็นวาระแห่งชาติขับเคลื่อนกันทั้งประเทศว่าเราจะเป็นนักประชาธิปไตย เป็นพลเมืองประชาธิปไตยที่ดี อันนั้นเป็นอันแรก

อันที่ ๒ เป้าหมายจริง ๆ คืออะไรครับท่านประธาน แค่คนเลวที่ไม่กลัวบุญกลัวบาป สามารถที่จะให้ความเลวและจิตใจอันต่ำช้านั้นมาคุกคามแล้วก็เอาประโยชน์จากพวกเรา ผมคิดว่าคนไทยส่วนใหญ่อยู่กับศีลกับธรรม ดูการทำบุญต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้ลดละ พวกเราไม่ได้ห่างวัด แต่ที่เป็นประเด็นปัญหาเพราะว่าคนดีส่วนใหญ่เห็นว่า เรื่องการเมืองไม่ใช่ ชุระไม่ใช่ แล้วก็ไม่อยากจะยุ่ง -----

แต่ต้องบอกว่าถ้าเพื่อการเมืองเป็นเรื่องของเราเพราะเป็นเรื่องของประเทศ เป็นชีวิตของเราทั้งหมด คนดีทั้งหมดจะต้องออกมาปราบคนเลวไม่กี่คน แล้วอย่าได้เปิดโอกาสให้คนเลวโผล่หัวขึ้นมาอีกเลย นั่นคือภาระหน้าที่ของพี่น้องชาวไทยร่วม ๗๐ ล้านคนตรงนี้ต่างหาก แล้วจะทำอย่างนั้นได้เรื่องวัฒนธรรมทางการเมือง ศึกษา ประชาสัมพันธ์เป็นเรื่องที่สำคัญแล้วแน่นอน ท่านประธานได้กล่าวเมื่อสักครู่นี้ว่าหางวัดไม่ได้ ผมก็ได้พูดว่าผมได้ไปพบกับผู้นำทางศาสนาหลักทั้ง ๖ ศาสนาของประเทศไทย เราก็ต้องบ่มเพาะให้เยาวชนของเรานั้นเฉลี่ยฉลาด ๔.๐ ได้แต่ต้องมีศีลธรรมด้วย แล้วก็ต้องมีผู้หลักผู้ใหญ่ในสังคมที่เป็นแบบอย่างที่แตกต่างกัน อันนี้ก็ฝากเป็นข้อคิดด้วยว่ากลุ่มซิกซ์ พราหมณ์-ฮินดู คริสเตียน คริสตัง และอิสลาม ศาสนากับโรงเรียนเขาอยู่ด้วยกัน ของเราจากการปฏิรูปการศึกษาถึงแม้ว่าโรงเรียนจะอยู่ที่วัด แต่โรงเรียนกับวัดก็ต่างคนต่างอยู่ เราจะทำอย่างไรให้ศาสนาพุทธกลับมาที่โรงเรียน แล้วก็ต้องไม่เป็นการไปเชิญเจ้าอาวาสวัดหรือภิกษุสงฆ์มาสอน ควรจะเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของโรงเรียน อันนี้ก็อยากจะฝากท่านประธานผ่านไปทางคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แล้วก็ระบบราชการด้วยให้ข้อสังเกตว่าเรื่องศีลธรรมก็ต้องทำมาเราก็ต้องร่วมกันทั้งประเทศ และเราก็ต้องมีจรรยาบรรณให้กับนักการเมืองผู้บริหารประเทศนี้เราก็เพียรพยายามกันอยู่ เราก็จะออกกฎหมายเยอะแยะเรื่องจัดซื้อจัดจ้าง เรื่องความโปร่งใสในการจัดซื้อ เรื่องการถึงข้อมูลข่าวสาร การเปิดเผยข้อมูล สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นองค์รวมในการที่จะขจัดคนเลวไม่ให้เข้ามามีอำนาจและไม่ให้เขาเป็นคนที่ ขอใช้คำที่ไม่สุภาพว่าหน้าด้าน อย่าให้เขาได้กลับมาอีก จะทำอย่างนั้นได้คือความเข้มแข็งของประชาชนที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองรู้ซึ่งสิทธิและหน้าที่ และได้ใช้สิทธิและหน้าที่นั้นในการที่จะขจัดคนเลวแล้วก็ส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมืองได้ทั้งหมดอยู่กับเรื่องของวัฒนธรรมทางการเมือง ผมว่าอันนี้เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด

ส่วนประเด็นสุดท้ายขอพูดนิดหนึ่ง ท่าน พลเอก เลิศรัตน์ได้ถามว่ามีการจับฉลากหรือ อาจจะไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่ก็เป็นเรื่องของการปฏิรูป เรื่องของผู้จะเข้ามาดำรงตำแหน่งในวุฒิสภา ตามประวัติศาสตร์นั้นมี ๒ ประเทศที่ได้มีการจับฉลากเพื่อให้ นักการเมืองเข้ารับตำแหน่งคือสมัยเอเธนส์ของกรีก แล้วก็ของเมืองรัฐชิติสเตต (City State)

ของประเทศอิตาลี เขามีทั้งเลือกตั้งแล้วก็มีทั้งจับฉลาก แล้วก็มีทั้งคัดกรององค์ความรู้
 ของบุคลากรด้วย ภาษาอังกฤษใช้คำว่าซอร์ทیشن (Sortition) ซอร์ต (Sort) ก็คือแยก
 แล้วก็ เป็นเรื่องของประชาธิปไตยทางตรงที่ใครสมัครก็ได้แล้วก็มาจับฉลากในระดับหนึ่ง
 มาทดสอบความสามารถแล้วก็มีมาเลือกตั้ง ผมได้เขียนบทความในเรื่องนี้ไว้
 เมื่อสัก ๒-๓ เดือนที่แล้ว เพราะทั่วโลกมีประเด็นปัญหาว่ารัฐสภาระบบตัวแทนนั้น
 ในที่สุดแล้วอำนาจไปกระจุกตัวและทุนสภามานยำครอบงำ ก็มีคนคิดทั่วโลกบอกว่ากลับไปดู
 ของกรีซ ของอิตาลี แม้กระทั่งของอินเดียสมัยพุทธกาลนั้นก็จะมีทางเลือกอีกอย่างหนึ่ง
 ที่ไม่ใช่เป็นเรื่องเอาตัวแทนมาทำงานให้ เป็นการเมืองทางตรง แล้วก็วิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยี
 เราสามารถใช้โทรศัพท์มือถือของเรานั้นลงคะแนนได้ก็จะเป็นประชาธิปไตยทางตรง
 ไม่ค่อยเกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองว่าเราจะอยู่กัน
 อย่างไร ด้วยระบบอย่างไรเพื่อให้เกิดความโปร่งใส และที่จะทำให้นักการเมืองเลว ๆ นั้น
 กลัวประชาชน นั่นจะเป็นความสำเร็จอันใหญ่หลวงของการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมือง
 ของเรา ขอขอบคุณมากครับท่านประธาน

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
 คนที่สอง) : เรียนเชิญท่านประธานเสริค่ะ

นายเสริ สุวรรณภานนท์ (ประธานกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน
 ที่เคารพครับ กระผม นายเสริ สุวรรณภานนท์ ประธานกรรมาธิการ ต้องกราบเรียน
 ท่านประธานสรุปในช่วงสุดท้ายว่าการเมืองเป็นเรื่องของเหตุผล -----

การเมืองเป็นเรื่องของอาสาสมัคร เป็นเรื่องเสียสละ เป็นเรื่องที่เราเข้ามาทำเพื่อส่วนรวม แต่การเมืองของบ้านเมืองไทยเราไม่ได้อยู่ในร่องในรอย บ้านเราเล่นการเมืองแบบแสวงหาผลประโยชน์ ทุกจริตคอร์รัปชัน ต่อสู้กันเอาเป็นเอาตาย เอาแพ้เอาชนะ ไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนทั้งประเทศ การเมืองเราใครอยู่ฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลนี้พูดถึงทุก ๆ รัฐบาล ก็จะต่อสู้กันในทางการเมืองแบบสาดโคลนใส่กัน ทำลายล้างกัน เปิดจอทางเคเบิล เปิดจอทางสารสนเทศ สื่อสารทางดาวเทียม ยูทูบ (YouTube) หรือคลื่นต่าง ๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวกับสื่อสารมวลชน แต่เป็นการใช้สื่อเหล่านี้มาทำลายล้างรัฐบาลในทุก ๆ รัฐบาล นี่คือการเมืองแบบทำลายล้างในบ้านเมืองเรา ทำให้การเมืองที่ควรจะเป็นการเมืองที่สวยงามดังกล่าวยังไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เป็นการเมืองที่ทำลายล้างและทำให้เสถียรภาพรัฐบาลใครมาเป็นทุก ๆ รัฐบาลก็อยู่ในสภาพแบบนี้ ถ้าเราไม่เปลี่ยนจิตสำนึก ไม่สร้างเหตุและผล ไม่สร้างประโยชน์ให้กับคนที่เข้ามารับผิดชอบในงานการเมือง เราก็จะอยู่ในสภาพเดิม ๆ และในที่สุดรัฐบาลทุก ๆ รัฐบาลก็จะมีเสถียรภาพไปได้ เพราะฉะนั้นวิถีทางการเมืองที่เราประสบพบอยู่จึงต้องแก้ไข ต้องเปลี่ยนแปลง ต้องปฏิรูป สร้างสิ่งดีงาม หรือที่เรียกว่าวัฒนธรรมการเมืองขึ้นใหม่ แล้วขจัดสิ่งเหล่านี้ให้หมดไป เพื่อให้บ้านเมืองเรามั่นคงและมีเสถียรภาพ สามารถบริหารประเทศได้อย่างเป็นประโยชน์กับคนโดยรวม

ท่านสมาชิกที่เสนอความคิดเห็น ต้องขอบคุณท่านแรกคือท่านสุรินทร์ ท่านขึ้นมาให้เหตุผลอย่างมีข้อมูล ฉายสไลด์ (Slide) ให้ดู จริง ๆ ท่านก็ฉายสไลด์ (Slide) ทุก ๆ รายงาน ท่านให้ประโยชน์กับรายงานทุก ๆ ฉบับ ต้องขอบคุณนะครับ ท่านทำความเข้าใจต้นแบบของรัฐธรรมนูญ พูดถึงนโยบาย ไปไกลเหมือนกัน ถ้าดูภาพดี ๆ ท่านสุรินทร์ก็คล้าย ๆ นโยบายเหมือนกัน งานจราจรที่ท่านพูดถึง จริง ๆ แล้วอาจจะทำให้เห็นถึงว่าคนไทยเราขาดวินัย อันนั้นก็เป็นเรื่องความเห็นแก่ตัวของแต่ละคนที่ไม่ได้สร้างวินัย สร้างธรรมเนียม สร้างวิถีทางตั้งแต่เริ่มแรก แต่สิ่งที่แก้ไขในเรื่องเหล่านั้นก็คือการบังคับใช้กฎหมาย ต้องทำอย่างไรให้กฎหมายเข้มข้นจริงจัง ถ้ากฎหมายเคร่งครัด เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายทำอย่างจริงจัง ไม่รับเงินสินบน ไม่เห็นแก่พวกพ้อง เอาจริงเอาจัง ก็อาจจะแก้ได้ ไม่น้อย ก็จะควบคู่กันทั้งตัวประชาชนเอง ทั้งกฎหมายเอง ทั้งผู้ปฏิบัติเอง ซึ่งอันนี้ก็คงจะเป็นส่วนหนึ่งที่ก้าวไปสู่การสร้างวัฒนธรรมที่ดีงามได้ ก็ขอบคุณในความเห็นที่เสนอไว้

สปท. ๑๕/๒๕๖๐

ดวงใจ ๒๙/๒

ส่วนท่านอาจารย์ไวกุณท์ ต้องขอบคุณที่เสนอว่าหลักสูตรการศึกษาก็ควรจะต้อง
มีความชัดเจน โดยเน้นหนักไปให้ความสำคัญที่กระทรวงศึกษาธิการ -----

- ๓๐/๑

ต้องขอบคุณในข้อเสนอ แต่จริง ๆ รายงานเราหน้า ๒๘ ถ้าท่านอาจารย์ไวกุณท์และท่านสมาชิกดูเราก็ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ เราเสนอให้มีหลักสูตรการศึกษาทั้งในกระทรวงศึกษาธิการ ระดับของกระทรวงศึกษาธิการ ระดับของรัฐบาล ระดับของคนที่ได้รับผิดชอบเกี่ยวกับการเมือง คือ กกต. ก็มีหลักสูตรการศึกษาดังกล่าว รายงานนี้ก็จะให้ความสำคัญ แต่สิ่งที่เหนือกว่านี้ก็คือตอนที่คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษได้เสนอปฏิรูปการศึกษา เราก็เสนอให้มีหลักสูตรทางการเมือง การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองอยู่ในการปฏิรูปการศึกษาด้วย เสนอไปแล้วและท่านก็รับไปแล้ว ก็ขอบคุณครับ สอดคล้องต้องกัน ส่วนความเห็นอื่นเราก็จะนำมาปรับปรุงรายงานให้ดีขึ้น

ส่วนท่าน พลเอก เลิศรัตน์ จริง ๆ แล้วท่านกษิตก็ตอบไปส่วนหนึ่งแล้ว ต้องขอบคุณท่านอีกเช่นเดียวกันที่จับประเด็นให้เห็นถึงความสำคัญของรายงานฉบับนี้ แล้วก็พูดถึงเรื่องของความโปร่งใส ในส่วนของความโปร่งใสเราก็พยายามเสนอดังกล่าว แต่เป็นเรื่องน่าแปลกครับท่านประธาน ฝ่ายการเมืองมีนักการเมืองเองพยายามบอกว่าเราเสนอความโปร่งใส แก้ปัญหาโปร่งใสแล้วไม่สำเร็จ ๓ ปีที่ผ่านมาแก้ปัญหาความโปร่งใสไม่ได้ ก็เป็นเรื่องน่าแปลกนะครับ เพราะว่าฝ่ายการเมืองเหล่านี้ที่พูดว่าแก้ปัญหาการโปร่งใสไม่ได้ ความแตกต่างต่าง ๆ ที่ไม่โปร่งใสก็เกิดจากคนเหล่านี้ทั้งนั้น ถ้านักการเมืองเหล่านี้ไม่ทำอะไรที่มันผิด ๆ ชาวบ้านไม่ออกมาไล่ ไม่หาผลประโยชน์ ประชาชนก็ไม่ออกมาแต่พอออกมาแล้วก็ไปเกณฑ์คนมาต่อสู้แล้วก็บอกว่ากลายเป็นความแตกแยก แล้วก็บอกว่ารัฐบาลชุดนี้ทำไมแก้ปัญหาโปร่งใสไม่ได้ สปท. ชุดนี้ ๓ ปี เป็น สปช. มาจน สปท. มาเสนอจะแก้โปร่งใสแก้ไม่ได้ ที่แก้ไม่ได้เพราะคนเหล่านี้เป็นคนสร้างปัญหาสร้างความแตกแยก และคนเหล่านี้เองมาเรียกร้องให้โปร่งใส แล้วจะแก้ได้ไหม เสนออะไรไปแล้วก็ไม่เอา เรื่อยทำความเข้าใจกันว่าสิ่งที่เรียกร้องนั้นเราพยายามแก้แต่ท่านไม่ยอมรับ ก็ขอบคุณนะครับ ส่วนหลักสูตรการศึกษาตามโรงเรียนอันนี้คือหลักการสำคัญที่เราคิดว่าน่าจะมีโรงเรียนแต่รายละเอียดก็ต้องฟังมี ขออนุญาตตอบท่านกิตติด้วย หรือของท่านอำนาจด้วย หลักสูตรการศึกษาทั้งหลายที่จะให้ผ่านกระบวนการอาจจะต้องมีรายละเอียด อย่างเช่นคนที่ไม่เคยผ่านการเมืองเลยอาจจะต้องผ่านหลักสูตร แต่คนที่เคยเป็น ส.ส. มาแล้ว ๒-๓ สมัยอย่างนี้ไปเข้าโรงเรียนก็ยิ่งแปลก ๆ อยู่ ดังนั้นในรายละเอียดผมคิดว่าเราก็จะต้องมีกระบวนการ

มีชั้นมีตอน มีความเหมาะสมว่าส่วนไหนเข้าไปเรียน ส่วนไหนเขามีประสบการณ์มาชั่วชีวิต จะให้บอกว่าต้องไปเข้าโรงเรียนด้วยก็ขาดเหตุผล อันนั้นก็จะเป็นในหลักการว่าเรียน เพื่อที่จะให้อย่างน้อยผ่านประสบการณ์ในเบื้องต้น อันนี้ก็เป็นหลักข้อเสนอ แต่อย่างที่เรียนว่า ก็ต้องมีรายละเอียด และหลักสูตรดังกล่าวนี้ต้องกราบเรียนว่าบางคนอาจจะบอกให้ยกเลิก เพราะว่าสิ่งที่เขาจัดทำหลักสูตรมาเขาเอาหลักสูตรให้เรียนรู้กลายเป็นไม่ใช่เรียนรู้อย่างเดียว กลายเป็นว่าไปหาความเชื่อมโยง หาคอนเนกชัน (Connection) หาคคนที่มีความรู้ คนที่มีความรู้ ก็ไปเรียนหลักสูตรนี้ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรอิสระ ไม่ว่าจะเป็นพ่อค้า ประชาชนทั่วไป พอมารวม อยู่ในหลักสูตรนี้มันเกิดความเหลื่อมล้ำ ชาวบ้านทั่วไปเขาไม่มีโอกาสพบกับคนเหล่านี้หรือครับ ดังนั้นจะสังเกตได้ว่าในกฎหมาย กกต. ปัจจุบัน พอยกร่างคนที่ เป็น กกต. เขาเขียนไว้ในกฎหมายเลยว่าห้ามไปอบรมหลักสูตรเหล่านี้ หรือแม้กระทั่งนักการเมืองเองถ้าจะจัดอบรม หลักสูตรก็ต้องเป็นหลักสูตรเฉพาะ ไม่ใช่เอาคนที่ เป็นรัฐมนตรีเอาคนที่ เป็นองค์กรอิสระ ไปเรียนกับพ่อค้า -----

ไปเรียนกับหน่วยงานอื่น ๆ จนเกิดปัญหาเกิดพรรคเกิดพวกขึ้นมา แต่อันนั้นเป็นรายละเอียดพูดเพื่อให้ทำความเข้าใจว่าความมีหลักสูตรนั้นก็ต้องมีหรือควรต้องมี แต่มีแล้วเราจะรักษาหลักสูตรเหล่านั้นอยู่กับการกำหนดความเหมาะสม วิธีการ กระบวนการต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาอย่างที่เคยผ่านมา อาจจะไม่ถึงกับต้องยกเลิกแต่ควรจะไปจัดระดับแยกปัญหาออกไปไม่ให้ปนกัน ก็ขอบคุณทุกท่านนะครับ

ส่วนของท่านอำนวยการ นิยมะโน ก็ขอบคุณ ท่านบอกว่าไม่ได้ตั้งใจอภิปรายแต่อภิปรายได้เห็นชัดเจน แล้วเมื่อสักครู่นี้ดูท่านในภาพก็ต้องห่วงใยท่านอำนวยการรู้สึกที่ท่านไปเป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้วแก๊วขึ้นเยอะแสดงว่าทำงานหนักอาจารย์มีอะไรเพิ่มไหม ขออนุญาตอีกนิดเดียวท่านประธานครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่สอง) : เชิญท่านทิพย์พาพรค่ะ

นางทิพย์พาพร ตันติสุนทร (ผู้ชี้แจงในนามคณะกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานและสมาชิกทุกท่าน ดิฉันขออนุญาต มี ๒-๓ ประเด็นหลังจากที่ได้มีการอภิปรายแล้วก็มีคำตอบไปนะคะ

ประเด็นแรก ดิฉันคิดว่าการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยในชาตินั้น ก็คือการลดทอนระบบอำนาจนิยมในสังคมไทย จะเป็นการแชร์ การใช้อำนาจของทุกภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนประเทศ

ประเด็นที่ ๒ ก็คือจากที่ทราบว่าประชาชนคือผลผลิตทางการศึกษาและการกล่อมเกลாதองสังคมทางการเมืองของประเทศ นักการเมืองก็เป็นเช่นนั้นเช่นกัน เพราะฉะนั้นทั้งหลายทั้งปวงคือผลผลิตของสังคม การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้กับทุกภาคส่วนของสังคมจะเป็นการสร้างรากฐานในการขับเคลื่อนประเทศแม้จะต้องใช้ระยะเวลานาน

ประเด็นที่ ๓ มีบางท่านได้เน้นในเรื่องของหลักคุณธรรม ซึ่งดิฉันเห็นด้วยและเรื่องนี้เห็นว่าเป็นรากอารยธรรมของสังคมไทยอยู่แล้ว มีคำ ๓ คำ ซึ่งคิดว่าน่าจะได้นำกลับมาใช้เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองเพื่อยืนยันว่าเราก็มีรากอารยธรรมทางด้านนี้อยู่ ก็คือปัญญาธรรม คารวะธรรม และสามัคคีธรรม ทำทุกประการนี้ได้ ทำให้สังคม

มีความเข้มแข็ง ปัจเจกชนก็มีความเข้มแข็งในการที่จะเดินหน้าในการสนับสนุนสังคมส่วนรวมให้มีความก้าวหน้า

ประเด็นที่ ๔ เพื่อสนับสนุนให้เรื่องนี้มีความชอบธรรม อยากให้กำลังใจทุกฝ่ายและทุกท่านที่ให้การสนับสนุนแนวคิดเรื่องการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยเกิดขึ้นในสังคมไทยในภาพรวมนั้น ดิฉันก็มีประสบการณ์จากเกาหลีเช่นกัน เกาหลีนั้นได้เริ่มตั้งสถาบันการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองหรือที่เรียกว่าโคเซ (KOCEI) ในช่วงต้นทศวรรษ ๑๙๙๐ แต่ขณะนี้เกาหลีเห็นว่าประชาธิปไตยเป็นเรื่องสวยงามไปแล้ว เพราะว่าประชาธิปไตยที่เกิดจากการตั้งสถาบันให้การศึกษาทางการเมืองนั้นทำให้ทุกคนมองเห็นว่าประเทศชาติมีอนาคต แล้วก็จะทำให้ประเทศชาติมีความสุขได้อย่างไร เกิดจากการมีวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย สำหรับเยอรมนี เริ่มจากเยอรมนีตะวันตกภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ท่านคงเห็นจินตนาการในอดีตมาแล้วว่าสูญเสียมากเพียงใด แต่เขาก็สามารถกลับคืนมาได้ภายในไม่ถึง ๒ ทศวรรษ จากการที่เขาบอกเสมอว่าประเทศเยอรมนีนั้นสร้างประเทศด้วยเสาหลักคือซิวิคเอดูเคชัน (Civic Education) คือการสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย การเสริมสร้างวัฒนธรรมพลเมืองนั่นเอง แล้วก็เขาสร้างต่อเนื่องมาจนปัจจุบันแล้วก็ยังช่วยส่งความคิดเหล่านี้ไปสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกด้วย ดิฉันก็อยากจะให้กำลังใจกับทุก ๆ ท่านที่ให้ความเห็นนี้ร่วมกันว่าเราจำเป็นต้องขับเคลื่อนเรื่องนี้ให้เป็นเจตนารมณ์ทางการเมืองแล้วก็ป็นเจตจำนงร่วมของสังคมเพื่อทำให้วัฒนธรรมการเมืองของประเทศเรามีความสวยงามขึ้นมาให้ได้แล้วก็ทำให้ประเทศของเรานั้นมีความสุข ขอขอบคุณค่ะ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่สอง) : ขอขอบคุณค่ะ เชิญท่านเสรีค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (ประธานกรรมาธิการ) : ท่านประธานครับ ก็คงจะกราบเรียนท่านประธานและที่ประชุมนิดเดียวว่ารายงานดังกล่าวนี้กรรมาธิการก็เสนอเพื่อให้เห็นความคืบหน้าของการเสนอให้มีวาระปฏิรูป ๒๗ วาระ ส่วนร่างกฎหมายดังกล่าวก็พยายามจัดทำ เมื่อเรียบร้อยก็จะส่งข้อมูลทั้งหมดให้กับรัฐบาล -----

ให้กับ ป.ย.ป. และถ้าเกี่ยวข้องให้ สนช. รับทราบ รวมถึง กกต. ด้วย ก็จะกราบเรียนและดำเนินการต่อไปด้วย ขอขอบคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่สอง) : เชิญท่านไวกุณท์ก่อนนะคะ และท่านสุรินทร์ เฉพาะประเด็นที่ได้อภิปรายไปแล้วและไม่ได้รับคำตอบนะคะ

นายไวกุณท์ ทองอร่าม : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ท่านกรรมาธิการและสมาชิกผู้ทรงเกียรติที่เคารพทุกท่านครับ ผมได้นำเสนอว่าการที่ได้ให้ท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์ของคุณธรรมของนักการเมืองในการที่จะรับสมัครและเป็นเครื่องมือในการสรรหา รวมทั้งชี้วัดเบ็ดเสร็จเป็นอันตรายนะครับ โดยใช้ระบบคุณธรรม พื้นฐานประเพณี และที่สำคัญที่สุดท่านเอาเรื่องของศาสนามาพ่วงด้วยยิ่งเป็นตัวอันตรายมาก ในแต่ละท้องถิ่นจะมีมาตรฐานของคุณธรรมที่ไม่เหมือนกันทั่วประเทศ มาตรฐานคุณธรรมของชาติอาจจะเหมือนกัน แต่ถ้าท่านให้ท้องถิ่นกำหนดผมว่าเป็นเรื่องที่ทำยากและมีปัญหา อันนี้ยังไม่ได้ตอบนะคะ

ประเด็นที่ ๒ ผมได้นำเสนอว่าในการจัดการเพื่อที่จะให้คนของเรามีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี มีองค์ความรู้ทางด้านประชาธิปไตยและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น ผมเห็นว่าหน่วยงานที่จะทำหน้าที่ดีที่สุดคือกระทรวงศึกษาธิการ เขาสามารถทำได้ตั้งแต่ระดับอนุบาล ปฐมวัย จนถึงอุดมศึกษา เพียงแต่กำหนดยุทธศาสตร์เท่านั้นเอง ผมไม่ได้หมายความว่าให้แต่ละหน่วยงานต่างคนต่างทำ เป็นการสั่นเปลืองทรัพยากรของชาติโดยเปล่าประโยชน์แล้วก็ได้ผลอย่างแท้จริง กระทรวงศึกษาธิการนั้นคนไทยทุกคนต้องอยู่ในระบบโรงเรียนโดยเฉพาะภาคบังคับเขามีเวลาพอที่จะทำ หน่วยงานอื่นแทบไม่ต้องไปทำอะไรเลย ถ้ากระทรวงศึกษาธิการทำได้อย่างจริงจัง กำหนดเคพีไอ (KPI) ตัวชี้วัดของบัณฑิตของนักเรียนที่จะจบว่าจะต้องมีองค์ประกอบหรือมีคุณสมบัติตามที่เรต้องการเขาทำได้ครับ เพราะฉะนั้นอันนี้คือสิ่งที่ผมได้นำเสนอ ไม่ได้เสนอว่าให้แต่ละแห่งสร้างหลักสูตรตรงโน้นก็สร้าง ตรงนี้ก็สร้าง ผมเสนอว่ากระทรวงศึกษาธิการกระทรวงเดียวเท่านั้นเองถ้ามียุทธศาสตร์ของชาติชัดเจนเขาทำได้หมด ขอขอบคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่สอง) : ขอขอบคุณค่ะ เชิญท่านสุรินทร์ค่ะ

นายสุรินทร์ จิรวินิช : ท่านประธานครับ ผมเห็นด้วยกับท่านกรรมาธิการทุกประการ แต่อยากจะกราบเรียนที่ผมอภิปรายไปแล้วว่าที่มาของระบอบประชาธิปไตยแต่ละประเทศก็ไม่เหมือนกัน มีความแตกต่างกันในแต่ละบริบท และผมก็นำเสนอว่าการเดินบิณฑบาตของพระไม่ต้องสอนเลยว่าองค์ไหนเดินหน้าเดินหลัง ท่านอาจารย์ลองไปดูสิครับ ผมยังมองว่าถ้าเราคิดว่าบริบทของสังคมเป็นบริบทของศาสนาพุทธ ถ้าเราใช้วิถีพุทธเป็นหลักนำให้คนในชาติมีสติสัมปชัญญะ รู้จักที่ต่ำ ที่สูง รู้จักอะไรก่อน อะไรหลัง อะไรควร ไม่ควร ผมเห็นด้วยที่ต้องใช้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหลักแต่เรามักจะลืมนั่นไปก่อนนี้มีคำว่า บวร บ้าน วัด โรงเรียน บัดนี้เราก็กึ่งวัดกันไป ไปวัดก็ไปให้มันโก้ ไปถ่ายรูปแล้วก็ลงไลน์ (Line) ว่าไปเวียนเทียนแล้ว แต่มันไม่ได้ฝังเข้าไปในจิตวิญญาณ ท่านลองใช้ศาสนาพุทธ วิถีพุทธเป็นหลักนำในการพัฒนา วิถีประชาธิปไตยผมคิดว่าจะได้เร็ว นั่นคือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ นอกจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติแล้วมหาเถรสมาคมอีกทางน่าจะได้ผลเร็ว ท่านประธานครับ ท่านไปดูหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ตรัสไว้มากมายกายกองมาจากเหตุและผลทั้งนั้น มาจากการแชร์อย่างที่ท่านอาจารย์บอก แชร์อำนาจก็คือท่านไม่เคยใช้อำนาจเลยว่าอันนี้ผิด อันนี้ถูกพอมีเหตุท่านก็ใช้โยนเข้าไปในที่ประชุมของสงฆ์แล้วก็บอกว่าอันนี้ใช่ไหม อันนี้ไม่ใช่ผมอยากจะเรียนถามท่านประธานกรรมาธิการผ่านท่านประธานในที่ประชุมว่าท่านเห็นอย่างไรที่ผมเคยนำเสนอไปแล้ว

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่สอง) : มีสมาชิกที่ได้อภิปรายไปแล้วท่านใดประสงค์จะซักถามเพิ่มเติมไหมคะ ถ้าไม่มีเชิญกรรมาธิการเชิญท่านกษิตค่ะ

นายกษิต ภิรมย์ (กรรมการ) : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ต้องขอขอบคุณเพื่อนสมาชิกทั้ง ๒ ท่าน คือเรากำลังตกลงกันว่าจะมีแกนกลางของการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองศึกษาที่จะเป็นโรงเรียนการเมือง ใช้คำสามัญเสียก่อน และโรงเรียนตรงนี้ก็จะเป็นประสานกับกระทรวงศึกษาธิการเป็นสำคัญ แล้วก็ประสานกับกระทรวงกลาโหมซึ่งก็มีโรงเรียนของเหล่าทัพ แล้วก็ประสานกับกระทรวงมหาดไทยที่มีโรงเรียนเทศบาลในสังกัด แกนจะอยู่ตรงนี้ก่อน และตรงแกนนี้ก็ต้องเอาคล้าย ๆ กับเค้าโครงหรือว่าเนื้อหาสำคัญ ๆ ของหลักสูตรส่งไปที่หน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการซึ่งตลอดปีครั้งมาก็มีผู้แทนของกระทรวงศึกษาธิการนั่งอยู่ในคณะอนุกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมของผมตลอด เพราะได้มีการประสานงาน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล อันนั้นเป็นอันที่ ๑ แน่นนอนเพราะว่าเยาวชนของเราจะต้องได้รับการบ่มเพาะในเรื่องของการประพฤติตนให้ดีนอกเหนือจากการมีความรู้ทางด้านคณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ต่าง ๆ เหล่านี้ อันนี้ก็เป็นอันที่ไม่ได้มีความต่าง แต่ว่าแน่นอนกระทรวงศึกษาธิการเป็นแกนหลักแต่มีกระทรวง ทบวง กรมอื่น ๆ ที่มีสถาบันการศึกษาด้วย แล้ว ณ วันนี้เราก็อยากจะทำเหมือนอย่างที่เคยทำในอดีตหรืออื่น ๆ ทำว่าให้มีแกนกลางไว้สักอันหนึ่งไม่อย่างนั้นแล้วคณะกรรมการการเลือกตั้งก็มีโรงเรียนของตัวเอง สถาบันพระปกเกล้าก็มี ไล่ไปทุกหน่วยงานทุกคนก็สอนการเมืองกันหมด แล้วต่างคนต่างทำไม่มีหลักอะไร เราก็พยายามที่จะให้ประมวลมาอยู่ส่วนกลางเป็นแกน จะมีการปรึกษาประชุมวิชาการกับเกจิอาจารย์กับนักการเมือง เอกสารแผนแม่บทเราก็ส่งให้ทุกพรรคการเมือง แล้วในบางกรณีก็ได้เชิญมาเข้าร่วมด้วย คือทั้งหมดตอนนี้ต้องการที่จะให้เกิดการระดมความคิดเป็นอันที่ ๑ ก็จะตอบท่านอาจารย์ไวกุณท์

ส่วนอันที่ ๒ ผมคิดว่าเราจะต้องมีจรรยาบรรณให้กับผู้ที่อาสาเข้ามารับใช้การเมือง ประเทศชาติเป็นแกนกลาง อันนี้เป็นเรื่องของจริยธรรมซึ่งก็ทำในกรอบของรัฐสภาที่มีการพิจารณาเรื่องนี้อยู่ในกรอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองว่าด้วยการที่จะปรับปรุงการทำงานภายในตัวรัฐสภาอย่างไร และเรื่องจริยธรรมก็เป็นเรื่องหนึ่ง ถ้ามีจริยธรรมหรือจรรยาบรรณของผู้อาสาสมัครรับใช้ประเทศเป็นแกนแล้ว

ก็สามารถที่จะส่งไปที่ท้องถิ่นได้ อันนี้ก็ทิ้งไว้ ส่วนท้องถิ่นอาจจะปรับ เพราะว่าถ้าตรงนี้เป็นชาวเล เป็นชาวเขา เป็นพี่น้องชาวไทยมุสลิมนั้น เขาอาจจะมีบางอย่างที่น่าประเพณีปฏิบัติ หรือว่าหลักธรรมของเขาเข้ามาปรับได้ เราก็ต้องให้ความยืดหยุ่นสักนิดหนึ่ง อันนี้เป็นเรื่องที่ผมคิดว่าอยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ แต่ว่าแกนกลางเรื่องของคุณธรรม จรรยาบรรณ จริยธรรม อะไรพวกนี้ก็ต้องมาจากส่วนกลางเป็นสำคัญ แล้วเราก็คงจะต้องมีการปรึกษาหารือกับ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ที่ร่างกฎหมาย แม้กระทั่งทีมของท่านมีชัย ณ วันนี้ผมขอชี้แจง ๒ ประเด็น ขอบขอบคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เรียนเชิญท่านเสรีค่ะ

นายเสรี สุวรรณภานนท์ (ประธานกรรมาธิการ) : อธิบายเสริมนิดเดียวว่าส่วนของกระทรวงศึกษาธิการเราให้ความสำคัญไปที่เด็ก เยาวชน นิสิตนักศึกษา คือคนที่เรียนหนังสือ แต่สิ่งที่เราเสนอไม่ใช่กระทรวงศึกษาธิการอย่างเดียว ก็เพราะเรามีความจำเป็นว่าพัฒนาทางการเมืองหรือการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองไม่ใช่อยู่แค่นักเรียนอย่างเดียว อยู่ที่ประชาชนทั่วไป อยู่ที่นักการเมือง ซึ่งไม่ใช่เป็นนักศึกษาที่จะเข้าไปสู่หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการได้ เราก็เพิ่มตรงนี้ให้สมบูรณ์ขึ้น อันนี้ก็เป็นข้อเพิ่มเติม ขอบขอบคุณครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ขอบขอบคุณค่ะ เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณาและรับทราบแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนวาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน ๒๗ วาระ ในปี ๒๕๖๐ กลุ่ม “คน” แล้วนะคะ เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งคณะกรรมการการจะได้ประมวลความเห็นของสมาชิกและจัดทำสรุปเพื่อส่งไปยังคณะกรรมการเตรียมการปฏิรูปประเทศต่อไป จบบทพิจารณาแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองแล้ว ขอขอบพระคุณคณะกรรมการและผู้มาชี้แจง ขอบขอบคุณค่ะ

ต่อไปจะเป็นการพิจารณาระเบียบวาระที่ ๕.๒ พิจารณาแนวทางการดำเนินงาน
ขับเคลื่อนวาระปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐ กลุ่ม “โครงสร้างพื้นฐาน”
เรื่อง “ผลการศึกษาและข้อสังเกตร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัย
ไซเบอร์ พ.ศ.” สำหรับเรื่องนี้เป็นแนวทางการดำเนินงานการขับเคลื่อนการปฏิรูปของ
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน

วาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน
(๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการสื่อสารมวลชน
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “ผลการศึกษาและข้อสังเกตร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.”

สำนักกรรมการ ๑
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สารบัญ

วาระการปฏิรูปที่สำคัญเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐
ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
เรื่อง “ผลการศึกษาและข้อสังเกตร่างพระราชบัญญัติว่าด้วย
การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.”

	หน้า
๑. แผนการปฏิรูป	๑
๒. วิธีการปฏิรูป	๒
๓. ผลการศึกษาและข้อสังเกตของคณะกรรมการ	๒
๔. ความคืบหน้า	๘
๕. ข้อสังเกตเกี่ยวกับการปฏิรูปในวาระเร่งด่วน	๘
ภาคผนวก	
ก. รายชื่อคณะทำงานพิจารณาแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษา ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.	
ข. ตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณากับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	

วาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
เรื่อง “ผลการศึกษาและข้อสังเกตร่างพระราชบัญญัติว่าด้วย
การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.”

๑. แผนการปฏิรูป

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตได้มีการนำมาใช้ในสังคมไทยอย่างจริงจังนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อรองรับและผสมผสานกับระบบเครือข่ายสื่อสารอื่น ๆ ของประเทศ ดังจะเห็นได้จากระบบโทรคมนาคมการสื่อสาร ระบบดาวเทียม ล้วนมีระบบคอมพิวเตอร์เข้าไปเกี่ยวข้องทั้งสิ้น รัฐบาลปัจจุบันมุ่งเน้นการนำนโยบายดิจิทัลมาพัฒนาประเทศอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการให้ประชาชนทั่วประเทศสามารถเข้าถึงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ในทุกพื้นที่ แต่กลับยังไม่มีแผนแม่บท ยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางปกป้อง ป้องกัน เพื่อนำมาใช้ในยามภาวะปกติ หรือเมื่อเกิดเหตุร้ายภายใต้ภาวะฉุกเฉินของประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศอย่างเป็นรูปธรรม

แม้จะมีการออกพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อปกป้องผู้ใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต แต่เป็นเพียงมาตรการให้การปกป้องคุ้มครองกับผู้ใช้งานหรือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อจากการใช้งานดังกล่าว และเป็นการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการปราบปรามผู้กระทำความผิดต่อระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ถึงแม้จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัตินี้แล้ว แต่เทคโนโลยีของระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมีการพัฒนาไปอย่างมากมาย ทำให้ต้องมีการนำมาปรับปรุงใหม่เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเทคโนโลยีดังกล่าว แต่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ได้มีการกำหนดมาตรการหรือแนวทางปกป้อง ป้องกัน ต่อระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต ระบบการโทรคมนาคมสื่อสาร และระบบดาวเทียม ซึ่งเป็นระบบไซเบอร์ของประเทศ แต่อย่างใด

ก่อนที่จะมีการจัดตั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมนั้น กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ยกร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. เพื่อให้เป็นการปกป้อง ป้องกันระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต ระบบการโทรคมนาคมสื่อสาร และระบบดาวเทียม ซึ่งเป็นการพิจารณาอย่างรีบเร่ง ให้ทันการจัดตั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จนขาดการมีส่วนร่วมในหลายภาคส่วนของสังคมและองค์กรที่เป็นหน่วยงานกำกับดูแลและเป็นหน่วยงานบังคับใช้ตามกฎหมายของรัฐ ทำให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในหลายมิติ ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะในส่วนของผู้รับผิดชอบในด้านความมั่นคง ภาคเอกชนและภาคประชาชนอย่างกว้างขวาง ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

การพิจารณามาตรการทางกฎหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิรูปสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. เป็นอีกกรณีศึกษาที่คณะกรรมการฯ เห็นว่า ควรเป็นวาระเร่งด่วนที่ต้องศึกษาและพิจารณาหาแนวทางผลักดันและเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูปสื่อออนไลน์ด้วย เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องในหลายมิติ

โดยเฉพาะด้านความมั่นคงของประเทศ หากให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ดำเนินการโดยเน้นในเรื่องการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติและอาจไม่ครอบคลุมรอบด้าน โดยเฉพาะเมื่อเกิดเหตุวิกฤติหรือเหตุการณ์ร้ายแรงต่อระบบไซเบอร์ของประเทศ อาจไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ตามเจตนารมณ์ของการยกร่างกฎหมายฉบับนี้ได้

๒. วิธีการปฏิรูป

คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ได้ศึกษา วิเคราะห์ แนวทาง มาตรการและความคิดเห็นต่าง ๆ ต่อร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ด้วยการระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัตินี้ คือ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ผู้แทนกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นผู้เสนอพระราชบัญญัติฯ สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นผู้ดูแลระบบโครงสร้างสารสนเทศภาครัฐ ผู้แทนหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งจากกระทรวงกลาโหม กองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สภาความมั่นคงแห่งชาติ และสำนักข่าวกรองแห่งชาติ โดยมีข้อสรุปและแนวทางที่สอดคล้องกันหลายประการ และมีความเห็นต่างทั้งในประเด็น กรอบแนวความคิด ประเด็นกฎหมาย และเรื่องที่เกี่ยวข้องกันในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑) ควรมีการกำหนดกรอบแนวคิดในการยกร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ให้มีความชัดเจน และสอดคล้องกับแนวทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานด้านความมั่นคง โดยเฉพาะเหล่าทัพ โดยขอบเขตของกฎหมายควรกำหนดความชัดเจนให้เห็นถึงมาตรการ ในด้านการป้องกัน มาตรการตอบโต้เชิงรุก และมาตรการพัฒนาขีดความสามารถด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ

๒) ควรกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักให้ชัดเจนในการกำกับดูแล การปฏิบัติการ และควบคุม สถานการณ์ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ ทั้งในภาวะปกติและเมื่อเกิดสถานการณ์ ร้ายแรงในภาวะฉุกเฉิน

๓) ควรแก้ไขรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ในมาตราที่หน่วยงานด้านความมั่นคงทางทหารและฝ่ายตำรวจได้เสนอแนะ

๔) ควรให้หน่วยงานด้านความมั่นคงทางทหารและฝ่ายตำรวจร่วมเป็นคณะกรรมการการรักษา ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ

๓. ผลการศึกษาและข้อสังเกตของคณะกรรมการวิชาการ

จากการพิจารณาศึกษาและประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยหน่วยงานด้านความมั่นคงทุกหน่วยมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรมีการแก้ไขหลักการของร่างพระราชบัญญัติ กำหนดกรอบแนวความคิด ขอบเขตการใช้อำนาจให้มีความชัดเจน ครอบคลุมในด้านความมั่นคง โดยควรเพิ่ม มาตรการเชิงรุก ตอบโต้ ในกรณีที่เกิดการปฏิบัติการโจมตีขนาดใหญ่ทั้งจากระดับบุคคล องค์กร รัฐต่อรัฐ ภัยพิบัติและภัยสาธารณะที่อาจส่งผลต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ เพื่อให้สามารถ ยุติสถานการณ์ภัยคุกคามได้ทันทั่วทั้งที่ และพิจารณาเรื่องการใช้และเผยแพร่เนื้อหาที่มีลักษณะที่สร้าง ผลกระทบด้านการบ่อนทำลายต่อประเทศ รัฐบาล และสถาบันหลัก โดยกำหนดให้กระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการดำเนินการ และมีหน่วยงานด้านความมั่นคง

เป็นผู้สนับสนุนและให้คำปรึกษา และควรแก้ไขเนื้อหาในร่างพระราชบัญญัติในหลายมาตรา เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการ กรอบแนวความคิด ขอบเขตและครอบคลุมในทุกมิติโดยเฉพาะด้านความมั่นคง

ข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.

ควรมีการกำหนดกรอบแนวความคิด ขอบเขต และเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ให้มีความชัดเจน ครอบคลุมในทุกมิติ โดยเฉพาะในด้านความมั่นคง เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้มุ่งเน้นในด้านการส่งเสริม สนับสนุนมาตรการปกป้อง ป้องกันระบบเครือข่ายที่จะทำให้การทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ให้มีความมั่นคงปลอดภัยเพื่อผลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเท่านั้น แต่ยังไม่ได้พิจารณาถึงมาตรการปกป้อง ป้องกันระบบเครือข่ายที่เป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ซึ่งภัยคุกคามมีที่มาจากหลายรูปแบบ ทั้งจากระดับบุคคล องค์กร ไปจนถึงการดำเนินการจากรัฐ ภัยพิบัติหรือความเสียหายจากการกระทำที่ไม่ได้มาทางไซเบอร์ ขอบเขตยังไม่ครอบคลุมถึงเรื่องการใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เป็นเครื่องมือในการบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศ โดยเฉพาะการเผยแพร่ข้อมูลทางด้านโซเชียลมีเดีย

เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัตินี้มีลักษณะเป็นมาตรการเชิงรับ เพื่อปกป้อง ป้องกัน และวางมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต การสื่อสาร โทรคมนาคม และดาวเทียม แต่ยังไม่ได้กำหนดมาตรการเชิงรุก หากเกิดสถานการณ์รุนแรงต่อระบบดังกล่าว โดยเฉพาะหากเกิดภาวะการโจมตีจากศัตรูนอกประเทศที่จำเป็นต้องใช้มาตรการตอบโต้ หรือแนวทางปฏิบัติการเชิงรุก จึงควรเพิ่มเติมประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้มาตรการเชิงรุกเพิ่มขึ้น

คณะกรรมการการเห็นควรให้มีการแก้ไขเนื้อหาของกฎหมายในมาตราต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบแนวความคิด ขอบเขต และเจตนารมณ์ของกฎหมายตามที่ได้มีการศึกษาจากทุกภาคส่วน โดยมีข้อสังเกต ดังนี้

๑) ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำนิยาม

มาตรา ๓ คณะกรรมการการเห็นควรแก้ไขและเพิ่มเติมคำนิยาม เป็นดังนี้

(๑) แก้ไขคำนิยาม ของคำว่า "ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์" เพื่อให้ครอบคลุมถึงภัยคุกคามทุกด้านที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบไซเบอร์ของประเทศ โดยควรแก้ไขเป็นดังนี้

“ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์” หมายความว่า มาตรการและการดำเนินการ เพื่อปกป้อง ป้องกัน การส่งเสริม เพื่อรับมือและแก้ไขสถานการณ์ด้านภัยคุกคามที่จะส่งผลกระทบต่อการให้บริการ ด้านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โครงข่ายโทรคมนาคม การให้บริการดาวเทียม ระบบกิจการ สาธารณูปโภคพื้นฐาน ระบบกิจการสาธารณะสำคัญ ซึ่งเป็นเครือข่ายในระดับประเทศ เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ความมั่นคงทางการทหาร ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

(๒) เพิ่มเติมคำนิยาม “หน่วยงานเอกชน” เพื่อให้เกิดความชัดเจน โดยควรเพิ่มเติมเป็นดังนี้

“หน่วยงานเอกชน” หมายความว่า หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวของบุคคล หรือคณะบุคคลเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานที่แสวงหากำไร หรือที่ไม่แสวงหากำไร โดยไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาหรือการกำกับดูแลจากหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล หรือไม่ก็ตาม

คณะกรรมการธิการเห็นควรให้กำหนดคำนิยามของคำว่า “ไซเบอร์” ไว้ในพระราชบัญญัตินี้ด้วย เพื่อให้หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจความหมายอย่างชัดเจนและตรงกัน รวมทั้งนำไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องในทิศทางเดียวกัน โดยข้อความควรเป็นดังนี้

“ไซเบอร์” หมายความว่า กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ การสื่อสารข้อมูลคอมพิวเตอร์ และข้อมูลคอมพิวเตอร์

๒) ข้อสังเกตเกี่ยวกับกรอบนโยบายและแผนแม่บทในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

มาตรา ๕ คณะกรรมการมีข้อสังเกตโดยการที่ได้ระบุว่า การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติควรคำนึงถึงความสอดคล้องและกรอบนโยบายและแผนแม่บทที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเห็นชอบโดยคณะรัฐมนตรี นั้น หากพิจารณาถึงนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – พ.ศ. ๒๕๖๔ ในส่วนของนโยบายที่ ๑๐ ได้ระบุถึงหน่วยงานหลักและหน่วยงานในเครือข่ายที่จะต้องมีการบูรณาการร่วมกัน เพื่อทำหน้าที่ใน ๓ แนวทาง ดังนี้

ก) **ปกป้อง ป้องกัน ภัยคุกคามด้านไซเบอร์ สงครามไซเบอร์ และเสริมสร้างความปลอดภัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ** โดยการบูรณาการการจัดการความมั่นคงทางไซเบอร์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ การประสานความร่วมมือและเสริมสร้างเครือข่ายกับภาคเอกชน ภาควิชาการ บุคลากร องค์กร และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการรักษาความมั่นคงทางไซเบอร์ การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ การเฝ้าระวังและการพัฒนาระบบป้องกัน การโจมตีระบบสารสนเทศ การพัฒนาความพร้อมต่อสงครามไซเบอร์ การปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญด้านสารสนเทศของประเทศ การกู้คืนข้อมูลระบบ/เครือข่ายและการพัฒนามาตรฐานด้านความปลอดภัยในทุกด้าน **หน่วยงานหลักคือ** กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยมีหน่วยงานร่วมและเครือข่าย ประกอบด้วย กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

ข) **พัฒนาการบังคับใช้กฎหมาย** โดยการพัฒนาระเบียบและกฎหมายเพื่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และการพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับงานสืบสวนและป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ ให้สามารถลดภัยคุกคามหรืออันตรายที่ส่งผลกระทบต่อบุคคล ข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะที่อยู่ในรูปของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การโจรกรรมข้อมูลสารสนเทศ การละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคล การกรรโชกข้อมูลสารสนเทศ การกระทำผิด ตลอดจนการก่อวินาศกรรมหรือทำลายระบบสารสนเทศ รวมถึงการสร้างความรู้ให้กับประชาชนเกี่ยวกับภัยคุกคามและอาชญากรรมไซเบอร์ **หน่วยงานหลักคือ** สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ส่วนหน่วยงานร่วมและเครือข่ายคือ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ค) **พัฒนาศักยภาพทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ** โดยส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และจดสิทธิบัตรเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผลิตโดยคนไทย การวิจัยและพัฒนาเพื่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ การบูรณาการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลภาครัฐ การพัฒนาระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์แบบบูรณาการ รวมถึงการใช้ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ เครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ (GIN) ระบบคลาวด์ภาครัฐ (G-Cloud) ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ องค์กรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความชำนาญทางด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อให้บุคลากรภาครัฐและองค์กรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลข่าวสารและความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย และการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรทางด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพอย่างต่อเนื่อง **หน่วยงานหลักคือ** กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ

และสังคม ส่วนหน่วยงานร่วมและเครือข่าย ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

หากพิจารณาถึงหน่วยงานหลัก และหน่วยงานเครือข่ายที่จะต้องมีการบูรณาการ ในการวางแผนมาตรการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบและนโยบาย ความมั่นคงแห่งชาติแล้ว ควรจะมีการพิจารณาให้หน่วยงานดังกล่าวเหล่านี้เข้ามามีบทบาทด้วย

๓) ข้อสังเกตเกี่ยวกับองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการรักษาความมั่นคง ปลอดภัยไซเบอร์ (กปช.)

โครงสร้างคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ประกอบด้วย

๑) ให้นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรองประธาน

๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ควรจะประกอบด้วย ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปลัดกระทรวงพลังงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ และ เลขาธิการคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ

๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกิน ๗ คน ควรระบุคุณสมบัติให้ชัดเจนโดยต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการทำคดีการปราบปรามอาชญากรรม ทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโทรคมนาคม หรือดาวเทียม ด้านนิติศาสตร์ ด้านการรักษา ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็น ประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

อำนาจหน้าที่ของ กปช.

คณะกรรมการมีข้อสังเกต ในมาตรา ๗ (๑) (๘) และ (๑๐) เห็นควรแก้ไขเป็นดังนี้

๑) มาตรา ๗ (๑) หากเกิดเหตุวิกฤตร้ายแรง ที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัย ไซเบอร์ทางทหาร ควรมอบให้ฝ่ายทหารเข้าดำเนินการตามกฎหมายอื่นที่ออกมาใช้บังคับในสถานการณ์ ขณะนั้น โดยคณะกรรมการฯ มีบทบาทสนับสนุน ประสานงานหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อร่วมกันรับมือกับภัยคุกคามดังกล่าว

๒) มาตรา ๗ (๘) ในกรณีที่เกิดเหตุวิกฤต หรือเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินที่ส่งผลกระทบ ในด้านอื่น ๆ ให้ กปช. สั่งการหรือมอบหมายให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เป็นหน่วยงานหลักในการแก้ไขสถานการณ์ และอาจสั่งการให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชนเป็นหน่วยงานสนับสนุน ภายใต้การกำกับดูแลของ กปช. ทั้งนี้ เห็นควรให้ กปช. และ กระทรวงการคลัง กำหนดหลักเกณฑ์ ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจ ให้ภาคเอกชนสามารถนำค่าใช้จ่ายในการ จัดหาระบบการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์มาคำนวณสำหรับการลดหย่อนภาษีได้

๓) มาตรา ๗ (๑๐) คณะกรรมการมีความเห็นให้ตัดออก เนื่องจากได้มีการแก้ไข องค์ประกอบของ กปช. ในมาตรา ๖ โดยให้นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานแล้ว และในส่วนของการดำเนินการอื่นใดควรนำไปกำหนดรวมไว้ในส่วนของอำนาจหน้าที่ ของสำนักงานฯ

วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ กปช.

ควรกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ กปช. เป็น ๔ ปี เนื่องจากในการพิจารณาแผนงานหรือมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของหน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐ ซึ่ง กปช. จะต้องเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบนั้น น่าจะใช้ระยะเวลาในการพิจารณามากกว่า ๓ ปี และยังต้องมีการพิจารณาทบทวนแผนหรือมาตรการดังกล่าว ให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอหรือตามห้วงระยะเวลาการเปลี่ยนตัวกรรมการ กปช. เร็วเกินไปอาจส่งผลในเรื่องความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ต่อแผนหรือมาตรการต่าง ๆ

สำนักงาน กปช.

คณะกรรมการมีข้อสังเกต ในมาตรา ๑๔ ๑๕ และ ๑๖ ดังนี้

๑) มาตรา ๑๔ ควรกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติเป็นส่วนราชการ มีฐานะเทียบเท่ากรมและขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี โดยไม่มีสถานะเป็นองค์การมหาชน เนื่องจากต้องเป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและเป็นหน่วยงานที่จะต้องสั่งการหรือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการปกป้อง ป้องกัน แก้ไข หรือรับมือกับภัยต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของประเทศ

๒) มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ เห็นควรให้ตัดออก เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๔ ที่กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติเป็นส่วนราชการ ส่วนเรื่องเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และค่าตอบแทนของพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน ควรกำหนดรวมอยู่ในมาตรา ๒๑ โดยให้คณะกรรมการออกเป็นระเบียบหรือประกาศขึ้นมารองรับ หรือให้นำกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งมาใช้โดยอนุโลมก็ได้

อำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กปช.

๑) เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ ทั้งข้อมูลภายในและต่างประเทศ โดยการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภัยคุกคาม การป้องกัน การรับมือความเสี่ยงจากสถานการณ์ด้านภัยคุกคามไซเบอร์ และข้อมูลอื่นใดอันเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อวิเคราะห์รายงานต่อ กปช.

๒) ตอบสนองและรับมือกับภัยคุกคามไซเบอร์ เมื่อมีเหตุการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยหรือสถานการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยที่ไม่พึงประสงค์หรือไม่อาจคาดคิดที่ส่งผลกระทบ หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบ ความสูญเสีย หรือความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญหรืออย่างร้ายแรง โดยวางมาตรการเกี่ยวกับการดำเนินการที่คำนึงถึงชั้นความลับและการเข้าถึงข้อมูลที่มีชั้นความลับ โดยประสานความร่วมมือทางปฏิบัติในการดำเนินการกับหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานเอกชน เพื่อให้การยับยั้งปัญหา ภัยคุกคามไซเบอร์ ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว รวมทั้งติดตามและเร่งรัดการปฏิบัติงานของหน่วยงานดังกล่าว และรายงานต่อ กปช. ในกรณีที่เห็นสมควรจะต้องมีมาตรการเชิงรุก เพื่อตอบโต้หรือขัดขวางการเกิดภัยคุกคามหรือสถานการณ์ดังกล่าว ให้สำนักงานฯ เสนอให้คณะกรรมการฯ พิจารณาโดยเร่งด่วน เพื่อให้การแก้ไขสถานการณ์กลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็ว

๓) บริหารแผนงานรวม ประสานการบริหารและการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการหรือตามคำสั่ง กปช.

๔) ติดตาม เฝ้าระวัง รวมทั้งสร้างความตระหนักเกี่ยวกับภัยคุกคามทางระบบสารสนเทศ รวมทั้งจัดตั้งและบริหารจัดการศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National CERT) เพื่อให้เกิดการประสานงานกับหน่วยงาน CERT ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

๕) ศึกษาและวิจัยข้อมูลที่เป็นสำหรับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเผยแพร่ความรู้ และการให้บริการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ตลอดจนดำเนินการฝึกอบรมเพื่อยกระดับทักษะเกี่ยวกับมาตรฐานความมั่นคงปลอดภัย หรือกรณีอื่นใดเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และให้นำผลการศึกษาและวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการฯ เพื่อเผยแพร่ไปยังหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๖) รับผิดชอบงานธุรการ งานวิชาการ งานการประชุม และงานเลขานุการของ กปช. จัดทำรายงานความคืบหน้าและสถานการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติการตามระเบียบ รวมทั้งจัดทำสรุปผลการดำเนินงานรายงานประจำปีให้ กปช. ทราบ และปฏิบัติงานอื่นใดอันเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศตามที่ กปช. หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

เลขาธิการ กปช.

ให้มีเลขาธิการคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และบริหารราชการของสำนักงาน ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยในการสั่งและปฏิบัติราชการ

๔) ข้อสังเกตเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ

เห็นควรให้เพิ่มหมวดที่ว่าด้วย “บทกำหนดโทษ” ในพระราชบัญญัตินี้ด้วย โดยควรกำหนดโทษทางอาญาแก่หน่วยงานรัฐ และหน่วยงานเอกชนที่กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ที่มีผลต่อการบังคับใช้กฎหมายซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ประเทศ ไม่ว่าจะเป็น การไม่ปฏิบัติงานโดยยึดถือแผนปฏิบัติการ มติ หรือการสั่งการของ กปช. หรือคำสั่งของประธาน กรรมการ กปช. หรือผู้ซึ่งประธานกรรมการโดยความเห็นชอบของ กปช. มอบหมาย ตามมาตรา ๒๙ การกระทำหรือการดำเนินการที่ฝ่าฝืนมติ กปช. ตามมาตรา ๓๑ หรือการกระทำที่มีลักษณะเป็นการฝ่าฝืน การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๓๕ โดยให้พิจารณา อัตราโทษจากระดับความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้วแต่กรณี

บทสรุปข้อและข้อเสนอแนะ

จากการที่คณะกรรมการได้มีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งรับฟังความคิดเห็น จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนแล้ว มีความเห็นตรงกันว่าปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานกลาง ที่จะทำหน้าที่ในการสั่งการหรือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการปกป้อง ป้องกัน แก้ไข และรับมือกับภัยต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ ซึ่งภัยดังกล่าวเกิดขึ้นได้ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว และสร้างความเสียหายด้านต่าง ๆ อย่างร้ายแรง จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานกลางขึ้นมาทำหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางการดำเนินการเพื่อปกป้อง ป้องกัน เพื่อรับมือ และแก้ไขสถานการณ์ภัยคุกคามที่จะส่งผลกระทบต่อการ ให้บริการด้านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โครงข่ายโทรคมนาคม การให้บริการดาวเทียม ระบบกิจการสื่อสารณัฐปภินันฐาน ระบบการให้บริการขนส่งสาธารณะทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ซึ่งเป็น

เครือข่ายในระดับประเทศ ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ความมั่นคงทางการทหาร ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ และความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ จึงจำเป็นต้องดำเนินการ เพื่อให้พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้ และดำเนินการในส่วนต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้โดยเร็ว

๔. ความคืบหน้า

๑) วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๖๐/๒๕๕๙ ได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบกับรายงานเรื่อง “ผลการศึกษาและข้อสังเกต ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.” ให้เสนอรายงานดังกล่าว ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

๒) วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้ลงนามในหนังสือเพื่อส่งรายงานต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการ

๓) วันพุธที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ คณะกรรมการประสานงานรวม ๓ ฝ่าย ได้มีหนังสือไปถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้พิจารณารายงานดังกล่าวในฐานะเป็นส่วนราชการที่มีความเกี่ยวข้องในเรื่องนี้ และจากการประสานงานไปยังกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้ความคืบหน้าว่า กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้ตั้งคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนเจ้าหน้าที่จากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ตัวแทนคณะกรรมการสิทธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (รายละเอียดตามภาคผนวก ก) เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้จัดทำขึ้นในขณะนั้น โดยนำรายงานของคณะกรรมการฯ ไปประกอบการพิจารณา และได้มีการแก้ไขเนื้อหาในร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นไปตามรายงานของคณะกรรมการฯ พร้อมจัดทำรายงานความคิดเห็นและเหตุผลในการแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเรียบร้อยแล้ว (รายละเอียดตามภาคผนวก ข) และขณะนี้ อยู่ในขั้นการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในส่วนของกระทรวงกลาโหมได้ส่งรายงานดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบและขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

๕. ข้อสังเกตเกี่ยวกับการปฏิรูปในวาระเร่งด่วน

เนื่องจากปัจจุบันระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตของประเทศอยู่ในภาวะอันตรายจากภัยคุกคาม จากการถูกโจมตี บุกรุก การจารกรรมข้อมูล และมีโอกาสไปถึงขั้นการถูกทำลาย ให้เสียหายหรือไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ แต่ยังไม่มียกเลิกหรือหน่วยงานใดทำหน้าที่ในการปกป้อง ป้องกัน และกำหนดยุทธศาสตร์และการดำเนินการเพื่อรับมือกับภัยคุกคามดังกล่าว คณะกรรมการจึงมีข้อสังเกตว่าก่อนที่จะมีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ออกมาใช้บังคับ เห็นสมควรให้นายกรัฐมนตรีใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดิน หรือหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้อำนาจพิเศษตามมาตรา ๒๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติชั่วคราว (กปช.) ทำหน้าที่ไปพลางก่อน และเมื่อพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีผลบังคับใช้แล้ว จึงให้ยกเลิกคณะกรรมการดังกล่าว และให้คณะกรรมการ

ตามพระราชบัญญัติฯ รับกรอบแนวความคิด นโยบาย แผนยุทธศาสตร์ มาตรการและแนวทางไปดำเนินการต่อเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ

คณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรองประธาน กรรมการประกอบด้วย ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงพลังงาน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกิน ๗ คน ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ เป็นที่ประจักษ์ในด้านการทำคดีการปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โทรคมนาคม หรือดาวเทียม ด้านนิติศาสตร์ ด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ ให้ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการตามความจำเป็น โดยอาจเป็นข้าราชการในกระทรวงหรือไม่ก็ได้

ให้ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมมอบหมายให้หน่วยงานในสังกัดหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่งปฏิบัติหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติไปพลางก่อน จนกว่าจะมีสำนักงานฯ ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

ภาคผนวก ก.

รายชื่อคณะทำงานพิจารณาแก้ไขปรับปรุง

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.

รายงาน
สรุปผลการดำเนินงานของคณะทำงานเพื่อพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.

๑. กระบวนการและขั้นตอนการแต่งตั้งคณะทำงานฯ

ด้วยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๘ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยในขั้นการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับประเด็นที่ค้างการพิจารณาไปพิจารณาหาข้อสรุปร่วมกันในประเด็นเชิงนโยบายรวมทั้งการกำหนดขั้นตอนและความสัมพันธ์ในการใช้อำนาจระหว่างองค์กรต่างๆ ซึ่งต่อมากระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้จัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๙ เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยที่ประชุมได้มีมติร่วมกันเห็นควรตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ให้เป็นไปด้วยความรอบคอบก่อนเสนอกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมพิจารณาดำเนินการต่อไป

ต่อมา เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มีคำสั่ง ที่ ๗/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะทำงานฯ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	คณะทำงาน
๒. ผู้แทนกระทรวงกลาโหม	คณะทำงาน
๓. ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	คณะทำงาน
๔. ผู้แทนสภาความมั่นคงแห่งชาติ	คณะทำงาน
๕. ผู้แทนสำนักข่าวกรองแห่งชาติ	คณะทำงาน
๖. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	คณะทำงาน
๗. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	คณะทำงาน
๘. ผู้แทนกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	คณะทำงาน
๙. ผู้อำนวยการกองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด
ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือผู้แทน
สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	คณะทำงาน

๑๐. ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
หรือผู้แทน
สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม คณะทำงาน
๑๑. นายโกเมน พิบูลย์โรจน์ คณะทำงาน
๑๒. นายสมญา พัฒนวรพันธุ์ คณะทำงาน
๑๓. ผู้อำนวยการกองกฎหมาย
สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เลขานุการและคณะทำงาน
๑๔. นิติกรที่ได้รับมอบหมาย จำนวน ๒ คน
สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ผู้ช่วยเลขานุการและคณะทำงาน

อำนาจหน้าที่

๑. พิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. และเสนอความเห็นและแนวทางในการดำเนินการดังกล่าว

๒. เชิญผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและเอกชน หรือบุคคลมาชี้แจงข้อเท็จจริง รวมทั้งเรียกเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

๓. ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

โดยให้คณะทำงานฯ ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน (ภายในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

ต่อมา ฝ่ายเลขานุการฯ ได้เสนอขอขยายระยะเวลาดำเนินการของคณะทำงานฯ ต่อไปอีก ๒๐ วัน (ภายในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙) อย่างไรก็ดี เนื่องจาก ฝ่ายเลขานุการฯ มีภารกิจอื่นที่สำคัญและต้องดำเนินการควบคู่กันไปโดยเฉพาะภารกิจในการเตรียมการเพื่อชี้แจงร่างกฎหมายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยเฉพาะร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. จึงได้ขอขยายระยะเวลาดำเนินการต่อไปอีก ๗ วัน (ภายในวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙) ดังรายละเอียดตาม ภาคผนวก ก

คณะทำงานฯ ได้กำหนดให้มีการประชุมทั้งสิ้น จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่พฤหัสบดี ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ โดยมีรายละเอียดผลการประชุมตาม ภาคผนวก ข

ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ศุกร์ ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ โดยมีรายละเอียดผลการประชุมตาม ภาคผนวก ค

ครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่จันทร์ ที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ โดยมีรายละเอียดผลการประชุมตาม ภาคผนวก ง

ภาคผนวก ข.

ตารางเปรียบเทียบ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.

ที่คณะทำงานฯ พิจารณา

กับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.

ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ

ตารางเปรียบเทียบ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่ คณะทำงานฯ พิจารณา
กับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
(ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. โดยที่เป็นการสมควร..... อาศัยอำนาจตามความ..... ใน..... จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้ มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ.”	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. _____ โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ.”	86

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	
มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ “ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์” หมายความว่า มาตรการและการดำเนินการที่กำหนดขึ้น เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศให้สามารถปกป้อง ป้องกัน หรือรับมือกับสถานการณ์ด้านภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ส่งผลกระทบหรืออาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการให้บริการหรือการประยุกต์ใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โครงข่ายโทรคมนาคม หรือการให้บริการโดยปกติของดาวเทียม อันกระทบต่อความมั่นคงของชาติซึ่งรวมถึงความมั่นคงทางการทหาร ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงนิติบุคคล คณะบุคคล หรือบุคคล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่	มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ <u>“ไซเบอร์” หมายความว่า กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ การสื่อสารข้อมูลคอมพิวเตอร์ และข้อมูลคอมพิวเตอร์</u> “ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์” หมายความว่า มาตรการและการดำเนินการที่กำหนดขึ้น เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศให้สามารถปกป้อง ป้องกัน หรือรับมือกับสถานการณ์ด้านภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ส่งผลกระทบหรืออาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการให้บริการหรือการประยุกต์ใช้ —เครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โครงข่ายโทรคมนาคม หรือการให้บริการโดยปกติของดาวเทียม อันกระทบต่อความมั่นคงของชาติซึ่งรวมถึงความมั่นคงทางการทหาร ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ <u>มาตรการและการดำเนินการเพื่อปกป้อง ป้องกัน การส่งเสริม เพื่อรับมือและแก้ไขสถานการณ์ด้านภัยคุกคามที่จะส่งผลต่อการให้บริการด้านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โครงข่ายโทรคมนาคม การให้บริการดาวเทียม ระบบกิจการสาธารณะบนโครงข่ายพื้นฐานระบบกิจการสาธารณะสำคัญ ซึ่งเป็นเครือข่ายในระดับประเทศ เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ความมั่นคงทางการทหาร ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ</u> “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม <u>ราชการส่วนกลาง</u> ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น <u>องค์กรอิสระ</u> องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงนิติบุคคล คณะบุคคล หรือบุคคล ซึ่งมี	๑๑

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
ดำเนินงานของรัฐไม่ว่ากรณีใด ๆ “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ “เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ “สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้	อำนาจหน้าที่ดำเนินงานของรัฐไม่ว่าในกรณีใดๆ <u>“หน่วยงานเอกชน” หมายความว่า หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวของบุคคล หรือคณะบุคคลเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานที่แสวงหากำไร หรือที่ไม่แสวงหากำไร โดยไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาหรือการกำกับดูแลจากหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม</u> “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ “กรรมการ” หมายความว่า กรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ “เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ “สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้	100

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
หมวด ๑ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ มาตรา ๕ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติต้องดำเนินการ เพื่อปกป้อง รับมือ ป้องกันและลดความเสี่ยงจากสถานการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ อันกระทบต่อความมั่นคงของชาติทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งครอบคลุม ถึง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และอาจส่งผล กระทบต่อความมั่นคงทางทหาร หรือที่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความมั่นคง ของประเทศทางไซเบอร์ในภาพรวม ให้มีความเป็นเอกภาพ โดยให้คำนึงถึงความ สอดคล้องกับกรอบนโยบายและแผนแม่บทที่เกี่ยวกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคมของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกรอบนโยบายและ แผนแม่บทที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเห็นชอบ โดยคณะรัฐมนตรี การดำเนินการเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ อย่างน้อยจึงต้อง ครอบคลุมในเรื่อง ดังต่อไปนี้ (๑) การบูรณาการการจัดการความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ (๒) การสร้างศักยภาพในการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินทางความ มั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (๓) การปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศของประเทศ (๔) การประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อความมั่นคง ปลอดภัยไซเบอร์ (๕) การสร้างความตระหนักและรอบรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (๖) การพัฒนาระเบียบและกฎหมายเพื่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์	หมวด ๑ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ ----- มาตรา ๕ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติต้องดำเนินการ เพื่อ ปกป้อง รับมือ ป้องกันและลดความเสี่ยงจากสถานการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์อัน กระทบต่อความมั่นคงของชาติทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งครอบคลุมถึง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และอาจส่งผลกระทบต่อ ความมั่นคงทางทหาร หรือที่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ ทางไซเบอร์ในภาพรวม ให้มีความเป็นเอกภาพ โดยให้คำนึงถึงความสอดคล้องกับกรอบ นโยบายและแผนแม่บทที่เกี่ยวกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของ คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกรอบนโยบายและแผนแม่บทที่ เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเห็นชอบโดยคณะรัฐมนตรี การดำเนินการเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ อย่างน้อยจึงต้อง ครอบคลุมในเรื่อง ดังต่อไปนี้ (๑) การบูรณาการการจัดการความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ (๒) การสร้างศักยภาพในการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินทางความ มั่นคง ปลอดภัยไซเบอร์ (๓) การปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศของประเทศ (๔) การประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อความมั่นคง ปลอดภัยไซเบอร์ (๕) การสร้างความตระหนักและรอบรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (๖) การพัฒนาระเบียบและกฎหมายเพื่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (๗) การวิจัยและพัฒนาเพื่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์	101

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
(๗) การวิจัยและพัฒนาเพื่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (๘) การประสานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ หมวด ๒ คณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “กปช.” และให้ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “National Cybersecurity Committee” เรียกโดยย่อว่า “NCSC” ประกอบด้วย (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นประธานกรรมการ (๒) กรรมการโดยตำแหน่งจำนวนสี่คน ได้แก่ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บังคับบัญชาการกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	(๘) การประสานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ หมวด ๒ คณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “กปช.” และให้ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “National Cybersecurity Committee” เรียกโดยย่อว่า “NCSC” ประกอบด้วย (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม <u>นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นรองประธานคนที่สอง</u> (๒) กรรมการโดยตำแหน่งจำนวนสี่คน ได้แก่ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ <u>ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บังคับบัญชาการกองบังคับการปราบปราม การกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปลัดกระทรวงพลังงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ</u>	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม 102

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านนิติศาสตร์ หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ให้เลขาธิการ เป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง และให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา มาตรา ๗ ให้ กปช. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑) กำหนดแนวทางและมาตรการตอบสนองและรับมือกับภัยคุกคามไซเบอร์ เมื่อมีเหตุการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัย หรือสถานการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยที่ไม่พึงประสงค์หรือไม่อาจคาดคิด ที่ส่งผลกระทบ หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบ ความสูญเสีย หรือความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญหรืออย่างร้ายแรง เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการดำเนินการเมื่อมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์ความมั่นคงปลอดภัยได้อย่างทันทั่วทั้งที่มีความเป็นเอกภาพ เว้นแต่ภัยคุกคามทางไซเบอร์นั้นเป็นภัยที่กระทบต่อความมั่นคงทางทหารซึ่งเป็นอำนาจของสภากลาโหมหรือสภาความมั่นคงแห่งชาติ (๒) กำหนดขั้นตอนการดำเนินการเพื่อให้มีการประสานความร่วมมือและ	(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านนิติศาสตร์ <u>ด้านการทำคดีการปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไตรศมนาคม หรือดาวเทียม ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ</u> หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ <u>ให้เลขาธิการ เป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง และให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น</u> การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา มาตรา ๗ ให้ กปช. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑) กำหนดแนวทางและมาตรการตอบสนองและรับมือกับภัยคุกคามไซเบอร์ เมื่อมีเหตุการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัย หรือสถานการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยที่ไม่พึงประสงค์หรือไม่อาจคาดคิด ที่ส่งผลกระทบ หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบ ความสูญเสีย หรือความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญหรืออย่างร้ายแรง เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการดำเนินการเมื่อมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์ความมั่นคงปลอดภัยได้อย่างทันทั่วทั้งที่มีความเป็นเอกภาพ เว้นแต่ภัยคุกคามทางไซเบอร์นั้นเป็นภัยที่กระทบต่อความมั่นคงทางทหารซึ่งเป็นอำนาจของสภากลาโหมหรือสภาความมั่นคงแห่งชาติ (๒) กำหนดขั้นตอนการดำเนินการเพื่อให้มีการประสานความร่วมมือและ อำนาจความสะดวกในการดำเนินการกับคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายฉบับอื่น หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานภาคเอกชน เพื่อให้การยับยั้งปัญหา ภัยคุกคามไซเบอร์ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว	103

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
อำนวยความสะดวกในการดำเนินการกับคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายฉบับอื่น หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานภาคเอกชน เพื่อให้การยับยั้งปัญหา ภัยคุกคามไซเบอร์ ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว (๓) กำหนดมาตรการและแนวทางในการยกระดับทักษะความเชี่ยวชาญระดับสูงของ เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายฉบับนี้ (๔) จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติที่สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกรอบนโยบายและแผนแม่บทที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของสภาความมั่นคงแห่งชาติ (๕) จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ รายงานให้สภาความมั่นคงแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีทราบตามลำดับ (๖) เสนอแนะและให้ความเห็นต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมหรือคณะรัฐมนตรีในการพิจารณาอนุมัติแผนงาน โครงการ หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ และการพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือข้อขัดข้องต่างๆ รวมถึงการจัดให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อให้การดำเนินการปกป้อง รับมือ ป้องกันและลดความเสี่ยงจากสถานการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์อันกระทบต่อความมั่นคงของชาติทั้งจากภายในและภายนอกประเทศมีความมั่นคงและยั่งยืน (๗) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อพิจารณาหรือทำการใดๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย (๘) สั่งการหรือประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายหรือแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ หรือให้ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัย	(๓) กำหนดมาตรการและแนวทางในการยกระดับทักษะความเชี่ยวชาญระดับสูงของ เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายฉบับนี้ (๔) จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติที่สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกรอบนโยบายและแผนแม่บทที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของสภาความมั่นคงแห่งชาติ (๕) จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ รายงานให้สภาความมั่นคงแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีทราบตามลำดับ (๖) เสนอแนะและให้ความเห็นต่อคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมหรือคณะรัฐมนตรีในการพิจารณาอนุมัติแผนงาน โครงการ หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ และการพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือข้อขัดข้องต่างๆ รวมถึงการจัดให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อให้การดำเนินการปกป้อง รับมือ ป้องกันและลดความเสี่ยงจากสถานการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์อันกระทบต่อความมั่นคงของชาติทั้งจากภายในและภายนอกประเทศมีความมั่นคงและยั่งยืน (๗) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อพิจารณาหรือทำการใดๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย (๘) สั่งการหรือประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายหรือแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ หรือให้ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ (๙) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (๑๐) ดำเนินการอื่นใดในเรื่องที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัย	104

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
ไซเบอร์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ (๙) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (๑๐) ดำเนินการอื่นใดในเรื่องที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัย ไซเบอร์ตามที่คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย (๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (๓) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๔) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าจะได้รับโทษจำคุกจริงหรือไม่ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๕) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจหรือจากหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง มาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งก็ได้ เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการ	ไซเบอร์ตามที่คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย <i>(ตัดออก เนื่องจากได้มีการแก้ไขของคํประกอบของ กปช. ในมาตรา ๖ โดยให้นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานแล้ว และในส่วนของการดำเนินการอื่นใดควรนำไปกำหนดรวมไว้ในส่วนของอำนาจหน้าที่สำนักงานฯ)</i> มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย (๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (๓) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๔) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ไม่ว่าจะได้รับโทษจำคุกจริงหรือไม่ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๕) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจหรือจากหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง มาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งก็ได้ เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการ	105

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
อาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งก็ได้ เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗ มาตรา ๑๑ การประชุม การลงมติ และการปฏิบัติงานของ กปช. คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ในการปฏิบัติหน้าที่ กปช. อาจมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนปฏิบัติงานแทน กปช. ได้ แต่ กปช. จะปฏิเสธความรับผิดชอบเพราะเหตุที่ได้มอบหมายให้กรรมการไปทำแทนแล้วไม่ได้	ผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง หรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗ ๔ มาตรา ๑๑ การประชุม การลงมติ และการปฏิบัติงานของ กปช. คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ในการปฏิบัติหน้าที่ กปช. อาจมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนปฏิบัติงานแทน กปช. ได้ แต่ กปช. จะปฏิเสธความรับผิดชอบเพราะเหตุที่ได้มอบหมายให้กรรมการไปทำแทนแล้วไม่ได้ มาตรา ๑๒ กปช. มีอำนาจแต่งตั้งที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาศึกษา เสนอแนะหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ กปช. มอบหมายได้ การแต่งตั้งที่ปรึกษามารวมหนึ่ง ให้แต่งตั้งได้ไม่เกินห้าคน	106

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๑๒ กบช. มีอำนาจแต่งตั้งที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาศึกษา เสนอแนะหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ กบช. มอบหมายได้ การแต่งตั้งที่ปรึกษาดามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งได้ไม่เกินห้าคน มาตรา ๑๓ ให้ กบช. ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และที่ปรึกษาที่ กบช. แต่งตั้งให้ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่ กบช. กำหนด หมวด ๓ สำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ มาตรา ๑๔ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติขึ้นเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ไม่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ มาตรา ๑๕ ให้สำนักงานมีสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดใกล้เคียง มาตรา ๑๖ กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วย	มาตรา ๑๓ ให้ กบช. ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และที่ปรึกษาที่ กบช. แต่งตั้งให้ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่ กบช. กำหนด หมวด ๓ สำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ ----- มาตรา ๑๔ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติขึ้นเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ไม่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ <u>ส่วนราชการ มีฐานะเทียบเท่ากรม และขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี</u> มาตรา ๑๕ ให้สำนักงานมีสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดใกล้เคียง มาตรา ๑๖ กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน	107

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
การคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน มาตรา ๑๗ ให้สำนักงานมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑) ตอบสนองและรับมือกับภัยคุกคามไซเบอร์ เมื่อมีเหตุการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัย หรือสถานการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยที่ไม่พึงประสงค์หรือไม่อาจคาดคิด ที่ส่งผลกระทบ หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบ ความสูญเสีย หรือความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญหรืออย่างร้ายแรง โดยวางมาตรการเกี่ยวกับการดำเนินการที่คำนึงถึงชั้นความลับและการเข้าถึงข้อมูลที่มีชั้นความลับ (๒) ประสานความร่วมมือทางปฏิบัติในการดำเนินการกับหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานภาคเอกชน เพื่อให้การยับยั้งปัญหา ภัยคุกคามไซเบอร์ ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว (๓) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภัยคุกคาม การป้องกัน การรับมือ ความเสี่ยงจากสถานการณ์ด้าน ภัยคุกคามทางไซเบอร์ และข้อมูลอื่นใดอันเกี่ยวกับ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อวิเคราะห์เสนอต่อ กปช. (๔) บริหารแผนงานรวม ประสานการบริหารและการปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติการหรือตามคำสั่งการของ กปช. (๕) ติดตามและเร่งรัดการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และรายงานต่อ กปช. (๖) เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของ	มาตรา ๑๗ ให้สำนักงานมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑) ตอบสนองและรับมือกับภัยคุกคามไซเบอร์ เมื่อมีเหตุการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัย หรือสถานการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยที่ไม่พึงประสงค์หรือไม่อาจคาดคิด ที่ส่งผลกระทบ หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบ ความสูญเสีย หรือความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญหรืออย่างร้ายแรง โดยวางมาตรการเกี่ยวกับการดำเนินการที่คำนึงถึงชั้นความลับและการเข้าถึงข้อมูลที่มีชั้นความลับ (๒) ประสานความร่วมมือทางปฏิบัติในการดำเนินการกับหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานภาคเอกชน เพื่อให้การยับยั้งปัญหา ภัยคุกคามไซเบอร์ ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว (๓) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภัยคุกคาม การป้องกัน การรับมือ ความเสี่ยงจากสถานการณ์ด้าน ภัยคุกคามทางไซเบอร์ และข้อมูลอื่นใดอันเกี่ยวกับ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อวิเคราะห์เสนอต่อ กปช. (๔) บริหารแผนงานรวม ประสานการบริหารและการปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติการหรือตามคำสั่งการของ กปช. (๕) ติดตามและเร่งรัดการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และรายงานต่อ กปช. (๖) เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ (๑) เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศ ทั้งข้อมูลภายในและต่างประเทศ โดยการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภัยคุกคาม การป้องกัน การรับมือความเสี่ยงจากสถานการณ์ด้านภัยคุกคามไซเบอร์ และข้อมูลอื่นใดอันเกี่ยวกับ	108

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
ประเทศ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ (๗) ติดตาม เฝ้าระวัง รวมทั้งสร้างความตระหนักเกี่ยวกับภัยคุกคามทางระบบสารสนเทศ รวมทั้งจัดตั้งและบริหารจัดการศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National CERT) (๘) ศึกษาและวิจัยข้อมูลที่เป็นสำหรับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (๙) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเผยแพร่ความรู้ และการให้บริการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ตลอดจนดำเนินการฝึกอบรมเพื่อยกระดับทักษะเกี่ยวกับมาตรฐานความมั่นคงปลอดภัย หรือกรณีอื่นใดเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (๑๐) รายงานความคืบหน้าและสถานการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่อ กปช. (๑๑) รับผิดชอบงานธุรการ งานวิชาการ งานการประชุม และงานเลขานุการของ กปช. (๑๒) จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานรายงานประจำปีให้กปช.ทราบ เว้นแต่เป็นกรณีฉุกเฉินให้รายงานให้กปช.ทราบโดยเร็ว (๑๓) ปฏิบัติงานอื่นใดอันเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศตามที่ กปช. หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนปฏิบัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติตาม (๑) ให้สำนักงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว	การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อวิเคราะห์รายงานต่อ กปช. (๒) ตอบสนองและรับมือกับภัยคุกคามไซเบอร์ เมื่อมีเหตุการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยหรือสถานการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยที่ไม่พึงประสงค์หรือไม่อาจคาดคิดที่ส่งผลกระทบ หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบ ความสูญเสีย หรือความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญหรืออย่างร้ายแรง โดยวางมาตรการเกี่ยวกับการดำเนินการที่คำนึงถึงชั้นความลับและการเข้าถึงข้อมูลที่มีชั้นความลับ โดยประสานความร่วมมือทางปฏิบัติในการดำเนินการกับหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานเอกชน เพื่อให้การยับยั้งปัญหาภัยคุกคามไซเบอร์ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว รวมทั้งติดตามและเร่งรัดการปฏิบัติงานของหน่วยงานดังกล่าว และรายงานต่อ กปช. ในกรณีที่เห็นสมควรจะต้องมีมาตรการเชิงรุกเพื่อตอบโต้หรือขัดขวางการเกิดภัยคุกคามหรือสถานการณ์ดังกล่าวให้สำนักงานฯ เสนอให้คณะกรรมการฯ พิจารณาโดยเร่งด่วน เพื่อให้การแก้ไขสถานการณ์กลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็ว (๓) บริหารแผนงานรวม ประสานการบริหารและการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการหรือตามคำสั่ง กปช. (๔) ติดตาม เฝ้าระวัง รวมทั้งสร้างความตระหนักเกี่ยวกับภัยคุกคามทางระบบสารสนเทศ รวมทั้งจัดตั้งและบริหารจัดการศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National CERT) เพื่อให้เกิดการประสานงานกับหน่วยงาน CERT ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ (๕) ศึกษาและวิจัยข้อมูลที่เป็นสำหรับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเผยแพร่ความรู้ และการให้บริการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ตลอดจนดำเนินการฝึกอบรมเพื่อยกระดับทักษะเกี่ยวกับมาตรฐานความมั่นคงปลอดภัย หรือกรณีอื่นใดเกี่ยวกับการรักษามั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และให้นำผลการศึกษาและวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการฯ เพื่อเผยแพร่ไปยังหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงาน	109

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	เอกชนที่เกี่ยวข้อง (๖) รับผิดชอบงานธุรการ งานวิชาการ งานการประชุม และงานเลขานุการของ กปช. จัดทำรายงานความคืบหน้าและสถานการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติการตามระเบียบ รวมทั้งจัดทำสรุปผลการดำเนินงานรายงานประจำปีให้ กปช. ทราบ และปฏิบัติงานอื่นใดอันเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศตามที่ กปช. หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย (๗) ติดตาม เฝ้าระวัง รวมทั้งสร้างความตระหนักเกี่ยวกับภัยคุกคามทางระบบสารสนเทศ รวมทั้งจัดตั้งและบริหารจัดการศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National CERT) (๘) ศึกษาและวิจัยข้อมูลที่เป็นสำหรับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (๙) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเผยแพร่ความรู้ และการให้บริการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ตลอดจนดำเนินการฝึกอบรมเพื่อยกระดับทักษะเกี่ยวกับมาตรฐานความมั่นคงปลอดภัย หรือกรณีอื่นใดเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (๑๐) รายงานความคืบหน้าและสถานการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่อ กปช. (๑๑) รับผิดชอบงานธุรการ งานวิชาการ งานการประชุม และงานเลขานุการของ กปช. (๑๒) จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานรายงานประจำปีให้กปช.ทราบ เว้นแต่เป็นกรณีฉุกเฉินให้รายงานให้กปช.ทราบโดยเร็ว (๑๓) ปฏิบัติงานอื่นใดอันเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศตามที่ กปช. หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย	110

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๑๘ เพื่อให้บรรลូវัตถุประสงค์ตามมาตรา ๑๗ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินสิทธิต่าง ๆ (๒) ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติกรรมทุกประเภทผูกพันทรัพย์สิน ตลอดจนทำนิติกรรมอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของสำนักงาน (๓) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสำนักงาน (๔) ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลូវัตถุประสงค์ของสำนักงาน มาตรา ๑๙ ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินงานของสำนักงาน ประกอบด้วย	เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนปฏิบัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติตาม (๑) ให้สำนักงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว มาตรา ๑๘ เพื่อให้บรรลូវัตถุประสงค์ตามมาตรา ๑๗ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินสิทธิต่าง ๆ (๒) ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติกรรมทุกประเภทผูกพันทรัพย์สิน ตลอดจนทำนิติกรรมอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของสำนักงาน (๓) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสำนักงาน (๔) ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลូវัตถุประสงค์ของสำนักงาน มาตรา ๑๙ ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินงานของสำนักงาน ประกอบด้วย (๑) เงินและทรัพย์สินที่ได้รับโอนตามมาตรา ๓๔ (๒) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสม (๓) เงินอุดหนุนจากภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ องค์กรอื่นรวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ (๔) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของสำนักงาน การรับเงินหรือทรัพย์สินตาม (๓) จะต้องไม่กระทำในลักษณะที่ทำให้สำนักงานขาดความเป็นอิสระหรือความเป็นกลาง	๑๑

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
(๑) เงินและทรัพย์สินที่ได้รับโอนตามมาตรา ๓๔ (๒) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสม (๓) เงินอุดหนุนจากภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ องค์กรอื่นรวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ (๔) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของสำนักงาน การรับเงินหรือทรัพย์สินตาม (๓) จะต้องไม่กระทำในลักษณะที่ทำให้สำนักงานขาดความเป็นอิสระหรือความเป็นกลาง มาตรา ๒๐ บรรดารายได้ที่สำนักงานได้รับให้ตกเป็นของสำนักงานเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานของสำนักงาน และไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน มาตรา ๒๑ ให้สำนักงานมีเลขาธิการคนหนึ่ง รับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงาน ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน ในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงาน เพื่อการนี้ เลขาธิการอาจมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนเลขาธิการ	มาตรา ๒๐ บรรดารายได้ที่สำนักงานได้รับให้ตกเป็นของสำนักงานเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานของสำนักงาน และไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน มาตรา ๒๑ ให้สำนักงานมีเลขาธิการคนหนึ่ง รับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงาน ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน <u>ให้มีเลขาธิการคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และบริหารราชการของสำนักงาน ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยในการสั่งการและปฏิบัติราชการ</u> ในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงาน เพื่อการนี้ เลขาธิการอาจมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจสรรหา แต่งตั้ง และถอดถอนเลขาธิการ มาตรา ๒๒ ผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นเลขาธิการต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย (๒) มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ (๓) สามารถทำงานให้แก่สำนักงานได้เต็มเวลา มาตรา ๒๓ ผู้มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ต้องห้ามมิให้เป็นเลขาธิการ (๑) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต	112

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๒๒ ผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นเลขาธิการต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทย (๒) มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ (๓) สามารถทำงานให้แก่สำนักงานได้เต็มเวลา มาตรา ๒๓ ผู้มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ต้องห้ามมิให้เป็นเลขาธิการ (๑) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๓) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกไม่ว่าจะได้รับโทษจำคุกจริงหรือไม่ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๔) เป็นข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของราชการส่วนท้องถิ่น (๕) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี (๖) เป็นหรือเคยเป็นกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี (๗) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือจากหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือ ——— ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของเลขาธิการ มาตรา ๒๕ เลขาธิการอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่<u>ห้า</u>ปี เลขาธิการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้อง ——— ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน มาตรา ๒๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย	(๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๓) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกไม่ว่าจะได้รับโทษจำคุกจริงหรือไม่ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๔) เป็นข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของราชการส่วนท้องถิ่น (๕) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี (๖) เป็นหรือเคยเป็นกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี (๗) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือจากหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือ ——— ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของเลขาธิการ มาตรา ๒๕ เลขาธิการอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่<u>ห้า</u>ปี เลขาธิการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้อง ——— ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน มาตรา ๒๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
หรือรัฐวิสาหกิจหรือจากหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนดอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของเลขาธิการ มาตรา ๒๕ เลขาธิการอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี เลขาธิการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน มาตรา ๒๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๒ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓ (๔) คณะกรรมการมีมติให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ หมวด ๔ การปฏิบัติการและการรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ ----- มาตรา ๒๗ เมื่อ กปช. จัดทำแผนแม่บทความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ	(๒) ลาออก (๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๒ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓ (๔) คณะกรรมการมีมติให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ หมวด ๔ การปฏิบัติการและการรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ ----- มาตรา ๒๗ เมื่อ กปช. จัดทำแผนแม่บทความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติให้สำนักงานจัดทำแนวทาง มาตรการ แผนปฏิบัติการ หรือโครงการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ให้สอดคล้องและเป็นไปตามนโยบายและแผนดังกล่าว เมื่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบแนวทาง มาตรการ แผนปฏิบัติการ หรือโครงการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์และมีผลใช้บังคับแล้ว หากมีกรณีจำเป็นให้ กปช. มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมให้เหมาะสมแก่สถานการณ์ได้ มาตรา ๒๘ ให้หน่วยงานของรัฐ <u>หน่วยงานเอกชน</u> ดำเนินการภายใต้กฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ <u>หน่วยงานเอกชน</u> นั้นให้สอดคล้องกับแนวทาง มาตรการ แผนปฏิบัติการ หรือโครงการตามมาตรา ๒๗ โดยถือเป็นการปฏิบัติตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสำเร็จตามเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนด ในกรณีนี้ กปช. ติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการ	14

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
แห่งชาติ ให้สำนักงานจัดทำแนวทาง มาตรการ แผนปฏิบัติการ หรือโครงการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ให้สอดคล้องและเป็นไปตามนโยบายและแผนดังกล่าว เมื่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบแนวทาง มาตรการ แผนปฏิบัติการ หรือโครงการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์และมีผลใช้บังคับแล้ว หากมีกรณีจำเป็นให้ กปช. มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมให้เหมาะสมแก่สถานการณ์ได้ มาตรา ๒๘ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการภายใต้กฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐนั้นให้สอดคล้องกับแนวทาง มาตรการ แผนปฏิบัติการ หรือโครงการตามมาตรา ๒๗ โดยถือเป็นการปฏิบัติตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รับผิดชอบอำนาจการให้การปฏิบัติตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสำเร็จตามเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนด ในกรณีที่ กปช. ติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการดำเนินการ ตลอดจนการปฏิบัติการใด ๆ ให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่	ดำเนินการ ตลอดจนการปฏิบัติการใด ๆ ให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ <u>ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รับผิดชอบอำนาจการให้การปฏิบัติตามวรรคหนึ่งให้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสำเร็จตามเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนด</u> ในกรณีที่ กปช. ติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการดำเนินการ ตลอดจนการปฏิบัติการใด ๆ ให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ มาตรา ๒๙ ในกรณีที่เห็นสมควร กปช. อาจกำหนดให้หน่วยงานของรัฐแจ้งรายชื่อผู้รับผิดชอบตามแนวทาง มาตรการ แผนปฏิบัติการ หรือโครงการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัย ไซเบอร์ หรือผู้รับผิดชอบในพื้นที่ต่อ กปช. เพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์ ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งต้องปฏิบัติงานโดยยึดถือแผนปฏิบัติการ มติ หรือการสั่งการของ กปช. หรือคำสั่งของประธานกรรมการ กปช. หรือผู้ซึ่งประธานกรรมการโดยความเห็นชอบของ กปช. มอบหมายเป็นสำคัญ การไม่ปฏิบัติตามวรรคสองถือเป็นการขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการมีอำนาจควบคุมและกำกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ที่ราชอาณาจักรให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติและพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้มีอำนาจบังคับบัญชาและสั่งการผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานตามมาตรา ๒๘ ได้ทั่วราชอาณาจักร	115

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๒๙ ในกรณีให้เห็นสมควร กปช. อาจกำหนดให้หน่วยงานของรัฐแจ้งรายชื่อผู้รับผิดชอบตามแนวทาง มาตรการ แผนปฏิบัติการ หรือโครงการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัย ไซเบอร์ หรือผู้รับผิดชอบในพื้นที่ต่อ กปช. เพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์ ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งต้องปฏิบัติงานโดยยึดถือแผนปฏิบัติการ มติ หรือการสั่งการของ กปช. หรือคำสั่งของประธานกรรมการ กปช. หรือผู้ซึ่งประธานกรรมการโดยความเห็นชอบของ กปช. มอบหมายเป็นสำคัญ การไม่ปฏิบัติตามวรรคสองถือเป็นการขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการมีอำนาจควบคุมและกำกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ทั่วราชอาณาจักรให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติและพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้มีอำนาจบังคับบัญชาและสั่งการผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานตามมาตรา ๒๘ ได้ทั่วราชอาณาจักร มาตรา ๓๑ ในกรณี ที่ กปช. มีมติว่ากระทรวง หน่วยงานของรัฐ หรือผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติการโดยขัดหรือแย้งกับแนวทางตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ให้ กปช. แจ้งให้กระทรวง หน่วยงานของรัฐ หรือผู้มีหน้าที่ปฏิบัติดังกล่าวดำเนินการแก้ไข ยกเลิก หรือยุติการดำเนินการดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด ในกรณีที่กระทรวง หน่วยงานของรัฐ หรือผู้มีหน้าที่ปฏิบัติดังกล่าวไม่ดำเนินการตามมติ กปช.ภายในเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าปลัดกระทรวง หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หรือผู้มีหน้าที่ปฏิบัติดังกล่าว แล้วแต่กรณี กระทำผิดวินัย และให้ กปช. ส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยของผู้นั้นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป <u>ต่อคณะกรรมการเป็นผู้พิจารณา หากคณะกรรมการมีความเห็นเป็นประการใดให้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป</u> ในกรณีที่ผลของการไม่ดำเนินการตามมติ กปช. ตามวรรคหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบหรือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ไม่ปฏิบัติตามมติ กปช. ตามวรรคหนึ่งเป็นรัฐมนตรีเจ้าสังกัด ให้ กปช. รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป มาตรา ๓๒ ในกรณีเกิดหรือคาดว่าจะเกิดเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ขึ้นในระบบสารสนเทศซึ่งอยู่ในความดูแลของหน่วยงานของรัฐ <u>หน่วยงานเอกชน</u> หน่วยงานใด ให้หน่วยงานของรัฐ <u>หน่วยงานเอกชน</u> หรือผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานตามมาตรา ๒๘ รายงานเหตุดังกล่าวไปยังเลขาธิการโดยเร็ว เมื่อเลขาธิการได้รับทราบเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้รับดำเนินการป้องกันหรือแก้ไข		เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
ปลัดกระทรวง หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ หรือผู้มีหน้าที่ปฏิบัติดังกล่าว แล้วแต่กรณี กระทำผิดวินัย และให้ กปช. ส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยของผู้นั้น ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ในกรณีที่ผลของการไม่ดำเนินการตามมติ กปช. ตามวรรคหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบหรือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ไม่ปฏิบัติตามมติ กปช. ตามวรรคหนึ่งเป็นรัฐมนตรีเจ้าสังกัด ให้ กปช. รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป มาตรา ๓๒ ในกรณีเกิดหรือคาดว่าจะเกิดเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ขึ้นในระบบสารสนเทศซึ่งอยู่ในความดูแลของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใด ให้หน่วยงานของรัฐหรือผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานตามมาตรา ๒๘ รายงานเหตุดังกล่าวไปยังเลขาธิการโดยเร็ว เมื่อเลขาธิการได้รับทราบเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้รับดำเนินการป้องกันหรือแก้ไขเหตุภัยคุกคามนั้นตามความเหมาะสมทันที และรายงานให้ กปช. ทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป มาตรา ๓๓ เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือภัยอันตรายอันเนื่องมาจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ให้ กปช. มีอำนาจสั่งการให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหา หรือบรรเทาความเสียหายที่เกิดหรืออาจจะเกิดขึ้นได้ตามที่เห็นสมควร และอาจให้	เหตุภัยคุกคามนั้นตามความเหมาะสมทันที และรายงานให้ กปช. ทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป มาตรา ๓๓ เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือภัยอันตรายอันเนื่องมาจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ให้ กปช. มีอำนาจสั่งการให้หน่วยงานของรัฐ <u>หน่วยงานเอกชน</u> ทุกแห่งดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหา หรือบรรเทาความเสียหายที่เกิดหรืออาจจะเกิดขึ้นได้ตามที่เห็นสมควร และอาจให้หน่วยงานของรัฐ <u>หน่วยงานเอกชน</u> หรือบุคคลใด รวมทั้งบุคคลซึ่งได้รับอันตรายหรืออาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าว กระทำหรือร่วมกันกระทำการใด ๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทัน่วงที ในกรณีที่ทราบว่ามีบุคคลใดเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ ให้ กปช. มีอำนาจสั่งบุคคลนั้น <u>ไม่</u>ให้ <u>กระทำการใดๆ หรือดเว้น</u> กระทำการใดอันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรงอันเกิดจากภัยคุกคามทางไซเบอร์นั้นได้ มาตรา ๓๔ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทาง ไซเบอร์ที่อาจกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ หรือความมั่นคงของประเทศ กปช. อาจสั่งการให้หน่วยงานภาคเอกชนกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง และให้รายงานผลการปฏิบัติการต่อ กปช. ตามที่ กปช. ประกาศกำหนด <u>เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ที่อาจส่งผลกระทบต่อ</u> <u>การให้บริการด้านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โครงข่าย</u> <u>โทรคมนาคม การให้บริการดาวเทียม ระบบกิจการสาธารณะปลอดภัยพื้นฐาน ระบบกิจการ</u> <u>สาธารณะสำคัญ</u> ซึ่งเป็นเครือข่ายในระดับประเทศ เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคง	117

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใด รวมทั้งบุคคลซึ่งได้รับอันตรายหรืออาจได้รับอันตราย หรือความเสียหายดังกล่าว กระทำหรือร่วมกันกระทำการใด ๆ อันจะมีผลเป็นการ ควบคุม ระงับ หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่าง ทันทีทันที่ ในกรณีที่ทราบว่าคุณใดเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ ให้ กปช. มีอำนาจสั่งบุคคลนั้นไม่ให้กระทำการใดอันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรง อันเกิดจากภัยคุกคามทางไซเบอร์นั้นได้ มาตรา ๓๔ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคง ปลอดภัยทาง ไซเบอร์ที่อาจกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ หรือ ความมั่นคงของประเทศ กปช. อาจสั่งการให้หน่วยงานภาคเอกชนกระทำการหรือด ่วนกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง และให้รายงานผลการปฏิบัติการต่อ กปช. ตามที่ กปช. ประกาศ กำหนด	<u>ของชาติ ความมั่นคงทางการทหาร ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และความมั่นคง ทางเศรษฐกิจ กปช. อาจสั่งการให้หน่วยงานเอกชนกระทำการหรือด่วนกระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่ง และให้รายงานผลการปฏิบัติการต่อ กปช. ตามที่ กปช. ประกาศ กำหนด</u> <u>มาตรา ๓๕ ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการอาจแจ้งให้หน่วยงานของรัฐแจ้ง รายชื่อผู้รับผิดชอบตามแนวทาง มาตรการ แผนปฏิบัติการ หรือโครงการเกี่ยวกับการรักษา ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์หรือผู้รับผิดชอบในพื้นที่ต่อคณะกรรมการ เพื่อประโยชน์ในการ ประสานงานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของและการปฏิบัติการเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์</u> <u>มาตรา ๓๖ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซ เบอร์ตติดตาม เฝ้าระวัง และดำเนินการป้องกันเกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ รวมถึงการ ประสานกับหน่วยงานเอกชนเพื่อร่วมมือและช่วยเหลือในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซ เบอร์</u> <u>ให้สำนักงานประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการ ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง โดยสำนักงานอาจให้ความช่วยเหลือทางด้านบุคลากรและ เทคโนโลยีแก่หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน ภาคประชาชน และผู้ประกอบการตาม ความจำเป็นและเหมาะสมได้</u> <u>มาตรา ๓๗ ในกรณีที่มีเหตุลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ให้สันนิษฐาน เบื้องต้นว่าเกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์</u> <u>(๑) มีการสื่อสารข้อมูลสารสนเทศที่มีความผิดปกติซึ่งน่าเชื่อว่าจะเกิดภัย</u>	118

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<u>คุกคามทางไซเบอร์</u> <u>(๒) มีการพยายามเข้าถึงหรือเข้าถึงระบบข้อมูลสารสนเทศหรือระบบการสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีจากภายนอกที่มีความผิดปกติซึ่งน่าจะก่อให้เกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์</u> <u>(๓) ระบบข้อมูลสารสนเทศหรือระบบการสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีถูกทำลายซึ่งน่าจะก่อให้เกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์</u> <u>(๔) กรณีอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด</u> <u>มาตรา ๓๘ ในกรณีที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ในระบบสารสนเทศซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งใด ให้เป็นหน้าที่ที่หน่วยงานของรัฐดังกล่าวต้องเข้าดำเนินการป้องกัน ระงับ ยับยั้ง และเข้าแก้ไขภัยคุกคามทางไซเบอร์นั้น และมีหน้าที่ดังต่อไปนี้</u> <u>(๑) จัดการเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ และหากพบอุปสรรคหรือปัญหาในการจัดการเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ อาจร้องขอความช่วยเหลือไปยังสำนักงาน</u> <u>(๒) รายงานข้อมูลภัยคุกคามและการดำเนินการไปยังสำนักงานโดยเร็ว ทั้งนี้ กรณีที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ของหน่วยงานของรัฐ ให้หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลตามมาตรา ๓๕ รายงานเหตุดังกล่าวไปยังสำนักงานโดยเร็ว</u> <u>เมื่อสำนักงานได้รับทราบเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการประสานกับหน่วยงานตามวรรคหนึ่งเพื่อร่วมในการป้องกันหรือแก้ไขเหตุภัยคุกคามนั้นตามความเหมาะสมทันที และรายงานให้คณะกรรมการทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป</u>	

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<u>มาตรา ๓๙ เมื่อสำนักงานได้รับแจ้งเหตุการณ์ที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์จากหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๓๘ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</u> <u>(๑) อำนวยความสะดวกในการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานเอกชนเพื่อจัดการความเสี่ยงและเหตุการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์</u> <u>(๒) ให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค การสนับสนุนการบริหารจัดการความเสี่ยง และเพิ่มศักยภาพในการตอบโต้เหตุการณ์อย่างทันท่วงทีแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานเอกชนในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมถึงการเข้าร่วมในการแก้ไข การบรรเทา และการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น</u> <u>(๓) รวบรวมข้อมูลและรายงานสถานการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ไปยังคณะกรรมการ</u> <u>(๔) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด</u> <u>มาตรา ๔๐ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อการป้องกันหรือระงับยับยั้งภัยคุกคามทางไซเบอร์ หน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๓๘ หรือสำนักงาน อาจขอให้หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือหน่วยงานเอกชน ให้ข้อมูล สนับสนุนบุคลากร หรือใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ที่อยู่ในสังกัดหรือความครอบครองได้ ในกรณีของหน่วยงานเอกชนจะต้องได้รับความยินยอมด้วย หากไม่ยินยอม ให้หน่วยงานของรัฐหรือสำนักงาน แล้วแต่กรณี ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลพิจารณาและมีคำสั่งให้เอกชนนั้นส่งข้อมูลหรือให้ใช้เครื่องมือดังกล่าว</u> <u>ให้หน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๓๘ หรือสำนักงาน แล้วแต่กรณี ดูแลมิให้มีการ</u>	120

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<u>ใช้ข้อมูลที่ใช้ตามวรรคหนึ่งนี้อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชนเจ้าของข้อมูล และรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูล บุคลากร หรือเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคหนึ่ง</u> <u>มาตรา ๔๑ ในการเฝ้าระวังหรือติดตามเพื่อป้องกันและระงับยับยั้งภัยคุกคามทางไซเบอร์ หากสำนักงานมีความจำเป็นจะต้องใช้เครื่องมือสื่อสาร เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์หรือด้วยวิธีการอื่นใด เพื่อติดตามการก่อให้เกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์อันมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการเสียก่อน เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันสมควร ให้สำนักงานมีอำนาจปฏิบัติดังกล่าวไปก่อนแล้วรีบรายงานให้คณะกรรมการทราบโดยเร็ว</u> <u>การอนุญาตและการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยในกฎกระทรวงนั้นจะต้องกำหนดมาตรการควบคุมและการตรวจสอบการใช้อำนาจดังกล่าวไว้ด้วย</u> <u>มาตรา ๔๒ กรณีที่เกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศและการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์อย่างร้ายแรง ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ หรือความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงาน รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติมอบหมายให้รัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบในการป้องกัน ระงับ ยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาภัยคุกคามทางไซเบอร์และดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ดังกล่าวภายในเขตและระยะเวลาที่กำหนดก็ได้ ทั้งนี้ ให้ประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน และให้สำนักงานเป็นหน่วยงานสนับสนุนและดำเนินการตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย</u>	

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<u>ในกรณีที่ภัยคุกคามทางไซเบอร์ตามวรรคหนึ่งสิ้นสุดลง หรือสามารถดำเนินการแก้ไขได้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หรือรับผิดชอบในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ในกรณีนั้นได้ตามปกติ ให้นายกรัฐมนตรีประกาศให้อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งสิ้นสุดลง และให้รายงานผลการดำเนินการต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาโดยเร็ว</u> <u>มาตรา ๔๓ ในการดำเนินการป้องกัน ระวัง ยับยั้ง และแก้ไขหรือบรรเทาภัยคุกคามทางไซเบอร์ตามมาตรา ๔๒ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการหรือกำกับให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์สามารถตอบสนองและรับมือภัยคุกคามได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามที่เห็นสมควร และอาจให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใด กระทำการหรือร่วมกันกระทำการใดๆ หรือบูรณาการในการดำเนินการอันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลที่เกิดจากอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันที่</u> <u>ในกรณีที่ทราบว่าบุคคลใดเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งบุคคลนั้นระงับหรือหยุดกระทำการใดอันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรงอันเกิดจากภัยคุกคามทางไซเบอร์นั้นได้</u> <u>เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ในวรรคหนึ่ง กรณีมีความจำเป็นที่รัฐมนตรีต้องใช้อำนาจหรือหน้าที่ตามกฎหมายใดที่อยู่ในอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานของรัฐ ให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้หน่วยงานของรัฐนั้นมอบอำนาจและความรับผิดชอบตามกฎหมายในเรื่องดังกล่าวให้สำนักงานดำเนินการแทนหรือมีอำนาจดำเนินการด้วยภายในเขตและระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้อำนาจและการตรวจสอบการใช้อำนาจนั้นไว้ด้วย</u>	

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
หมวด ๕ พนักงานเจ้าหน้าที่ หมวด ๕ พนักงานเจ้าหน้าที่	หมวด ๕ พนักงานเจ้าหน้าที่ มาตรา ๔๔ ~~๓๕~~ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ มีอำนาจดังต่อไปนี้ (๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้หน่วยงานของรัฐ <u>หน่วยงานเอกชน</u> หรือบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (๒) มีหนังสือขอให้หน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานเอกชน <u>หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน หรือบุคคลใดๆ</u> ดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ของ กปช. (๓) เข้าถึงข้อมูลการติดต่อสื่อสารทั้งทางไปรษณีย์ ~~โทรเลข~~ โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด <u>หรือดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสม</u> เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการเพื่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์<u>และระงับยับยั้งความเสียหายที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ให้ยื่นคำร้องเพื่อขอคำสั่งศาลในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ แต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนหากไม่ดำเนินการในทันทีจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติของ กปช. ดำเนินการไปก่อนแล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว</u> <u>ในกรณีที่ภาคเอกชนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ขอความร่วมมือ ให้เสนอ กปช. พิจารณา เพื่อเสนอให้หน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแล พิจารณาลงโทษ โดยใช้อำนาจตามกฎหมาย ประกาศ ข้อบังคับอื่นใดที่มีอยู่</u>	123

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ มีอำนาจดังต่อไปนี้ (๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (๒) มีหนังสือขอให้หน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานเอกชนดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ของ กปช. (๓) เข้าถึงข้อมูลการติดต่อสื่อสารทั้งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการเพื่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ การดำเนินการตาม (๓) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด	การดำเนินการตาม (๓) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรี <u>กปช.</u> กำหนด มาตรา ๔๕ ๓๖ ห้ามมิให้พนักงานเจ้าหน้าที่เปิดเผยหรือส่งมอบข้อมูลที่ได้มาตามมาตรา ๔๔ ๓๕ ให้แก่บุคคลใด ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการกระทำเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ <u>หรือกฎหมายอื่น</u> หรือ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ โดยมีขอบ หรือเป็นการกระทำตามคำสั่งหรือที่ได้รับอนุญาตจากศาล พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดฝ่าฝืนวรรคหนึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา ๔๖ ๓๗-การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์หรือการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศและมีคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีกำหนด <u>ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ อาจได้รับค่าตอบแทนพิเศษตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง</u> <u>ในการกำหนดให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ ความรู้ความเชี่ยวชาญ ความขาดแคลนในการหาผู้มาปฏิบัติหน้าที่หรือมีการสูญเสียผู้ปฏิบัติงานออกจากระบบราชการเป็นจำนวนมาก คุณภาพของงาน และการดำรงตนอยู่ในความยุติธรรมโดยเปรียบเทียบค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย</u> มาตรา ๔๗ ๓๘ เพื่อประโยชน์ในการประสานงานหรือการปฏิบัติการ ให้เจ้าหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติภารกิจเพื่อตอบสนอง	124

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๓๖ ห้ามมิให้พนักงานเจ้าหน้าที่เปิดเผยหรือส่งมอบข้อมูลที่ได้มาตามมาตรา ๓๕ ให้แก่บุคคลใด ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการกระทำเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ หรือเป็นการกระทำตามคำสั่งหรือที่ได้รับอนุญาตจากศาล พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดฝ่าฝืนวรรคหนึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา ๓๗ การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์หรือการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศและมีคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีกำหนด มาตรา ๓๘ เพื่อประโยชน์ในการประสานงานหรือการปฏิบัติการ	และรับมือกับภัยคุกคามไซเบอร์ที่กระทบต่อความมั่นคงทางทหาร เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๔๔ ๓๓๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง และบัตรประจำตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา <u>มาตรา ๔๙ ๓๓๙/๑ ค่าใช้จ่ายในเรื่องดังต่อไปนี้ รวมทั้งวิธีการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง</u> <u>(๑) การดำเนินการ การแสวงหาข้อมูล และรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ในมาตรา ๔๔ ๓๔๕</u> <u>(๒) การดำเนินการอื่นใดอันจำเป็นแก่การปกป้อง ป้องกัน และรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้นตามที่คณะกรรมการ กปช. เห็นชอบ</u> หมวด ๖ บทกำหนดโทษ <u>มาตรา ๕๐ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐมนตรีตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน เดือน หรือปรับไม่เกิน บาท หรือทั้งจำทั้ง</u>	125

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
ให้เจ้าหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติภารกิจเพื่อตอบสนองและรับมือกับภัยคุกคามไซเบอร์ที่กระทบต่อความมั่นคงทางทหาร เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๓๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง และบัตรประจำตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา	<u>ปรับ</u> <u>มาตรา ๕๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ... เดือน หรือปรับไม่เกิน ... บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</u> <u>มาตรา ๕๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ... เดือน หรือปรับไม่เกิน ... บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</u> <u>ในกรณีที่ผู้ที่ฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษ</u> <u>มาตรา ๕๓ การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง มาตรา ๔๔ หรือมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง หากเกิดจากสั่งการหรือไม่สั่งการหรือกระทำหรือไม่กระทำของผู้แทนนิติบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ ผู้แทนนิติบุคคลนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ... ปี หรือปรับไม่เกิน ... บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</u> บทเฉพาะกาล ----- มาตรา ๔๐ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทุนและทรัพย์สิน ของสำนักงานความมั่นคงปลอดภัย สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นของสำนักงาน ตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๔๑ ให้เจ้าหน้าที่ และลูกจ้าง ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทาง	126

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
หมวด ๖ บทเฉพาะกาล ----- มาตรา ๔๐ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทุนและทรัพย์สิน ของ สำนักความมั่นคงปลอดภัย สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การ มหาชน) ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นของสำนักงาน ตาม พระราชบัญญัตินี้	อิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ ตามมาตรา ๔๒ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้ บังคับถ้าสมัครใจจะโอนไปเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน ให้แสดงเจตนาเป็น หนังสือต่อผู้บังคับบัญชาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ สำหรับ ผู้ที่ไม่ได้แจ้งความจำนงภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้กลับไปปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงาน พัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ การบรรจุและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ และลูกจ้างตามวรรคหนึ่งให้ดำรงตำแหน่งใด ในสำนักงานให้เป็นไปตามอัตราค่าจ้าง คุณสมบัติและอัตราเงินเดือนหรือค่าจ้างที่ คณะกรรมการกำหนด แต่จะกำหนดให้ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างต่ำกว่าเงินเดือนหรือ ค่าจ้างที่ได้รับอยู่เดิมไม่ได้ มาตรา ๔๒ ให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ ทำหน้าที่ เป็นสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการจัดตั้งสำนักงานตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๔๓ เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ในวาระเริ่มแรก _____ ให้ คณะกรรมการประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นรองประธาน กรรมการ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้บังคับการกองบังคับการปราบปรามการ กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็น กรรมการ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ เป็น กรรมการและเลขาธิการ ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้เป็น การชั่วคราวจนกว่าจะมีคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับ	127

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๔๑ ให้เจ้าหน้าที่ และลูกจ้าง ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ ตามมาตรา ๔๒ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับถ้าสมัครใจจะโอนไปเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน ให้แสดงเจตนาเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ สำหรับผู้ที่ไม่ได้แจ้งความจำนงภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้กลับไปปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ การบรรจุและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ และลูกจ้างตามวรรคหนึ่งให้ดำรงตำแหน่งใดในสำนักงานให้เป็นไปตามอัตราค่าจ้าง คุณสมบัติและอัตราเงินเดือนหรือค่าจ้างที่คณะกรรมการกำหนด แต่จะกำหนดให้ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างต่ำกว่าเงินเดือนหรือค่าจ้างที่ได้รับอยู่เดิมไม่ได้ มาตรา ๔๒ ให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการจัดตั้งสำนักงานตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๔๓ เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นรองประธานกรรมการ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้บังคับการกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตาม	แต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรี	128

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ พ.ศ. ที่คณะทำงานฯ พิจารณา	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัตินี้เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรี		

ขอเชิญคณะกรรมการเข้าประจำที่

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : ด้วยประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ได้มีหนังสือขออนุญาตให้ผู้แทนจากคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านสื่อออนไลน์ เข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และตอบประเด็นข้อซักถามของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งประธานสภาได้พิจารณาแล้วอนุญาตตามข้อบังคับ ข้อ ๕๘ จำนวน ๔ ท่าน ท่านที่ ๑ พลตำรวจเอก สุรพล ธนโกเศศ ท่านที่ ๒ ท่านโกเมน พิบูลย์โรจน์ ท่านที่ ๓ ท่านสมญา พัฒนวรพันธ์ ท่านที่ ๔ พลตำรวจตรี เกษม วรศิริ ขอเชิญผู้มีรายชื่อดังกล่าว เข้าร่วมประชุมชี้แจงต่อที่ประชุมด้วยนะคะ ท่านประธานกรรมการพร้อมหรือยังคะ เชิญท่านประธานกรรมการค่ะ

พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร (ประธานกรรมการ) : กราบเรียน ท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่เคารพ กระผม พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ขอเสนอ รายงานในวาระปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐ ของคณะกรรมการ ต่อที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศดังนี้

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร (ประธานกรรมการ) : ตามที่ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนได้จัดทำรายงาน เรื่อง ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. เสนอต่อที่ประชุมสภาแห่งนี้ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี เนื่องจากเห็นว่าปัจจุบันนี้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต (Internet) ของประเทศอาจจะตกอยู่ในภาวะอันตรายหรือมีความเสี่ยงสูง จากภัยคุกคาม จากการถูกโจมตี บุกกรุก การจารกรรมข้อมูล และมีโอกาสไปถึงขั้นถูกทำลาย ให้เกิดความเสียหายหรือไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ และปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มี หน่วยงานกลางที่จะทำหน้าที่ในการสั่งการหรือประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชนในการปกป้อง ป้องกัน แก้ไข และรับมือกับภัยต่าง ๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อ

ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber) ของประเทศ ซึ่งภัยดังกล่าวเกิดขึ้นได้ภายในระยะเวลาอันรวดเร็วและอาจสร้างความเสียหายด้านต่าง ๆ อย่างร้ายแรง จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานกลางขึ้นมาทำหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางในการดำเนินการเพื่อที่จะปกป้องและแก้ไขสถานการณ์ภัยคุกคามที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการให้บริการระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต (Internet) โครงข่ายโทรคมนาคม การให้บริการดาวเทียมสื่อสาร ระบบกิจการสื่อสารวิทยุภาคพื้นฐาน ระบบการบริการขนส่งสาธารณะ ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ซึ่งเป็นเครือข่ายในระดับประเทศ เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ความมั่นคงทางการทหาร ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ และความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ซึ่งรายงานดังกล่าวได้ผ่านความเห็นชอบของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในกรอบการประชุม ครั้งที่ ๖๐ เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ และท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้กรุณาลงนามในหนังสือกราบเรียนคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการแล้วเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ และเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ คณะกรรมการประสานงาน ๓ ฝ่าย ได้มีหนังสือไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม -----

และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในฐานะที่เป็นหน่วยงานเกี่ยวข้อง พิจารณาดำเนินการต่อไป จากการหารือร่วมกันระหว่างประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ท่านรองนายกรัฐมนตรีวิษณุ เครืองาม ท่านสุวิทย์ เมษินทรีย์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และประธานกรรมการของสภาแห่งนี้ทั้ง ๑๒ คนะ เพื่อกำหนดวาระการปฏิรูปที่สำคัญเร่งด่วน ผลปรากฏว่ารายงานฉบับนี้ได้รับการจัดลำดับความสำคัญในวาระการปฏิรูปที่สำคัญ และเร่งด่วนในปี ๒๕๖๐ โดยอยู่ในหมวดของโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งรายละเอียดกระผม ขออนุญาตท่านประธานมอบให้ พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์ ท่านรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง จะได้นำเสนอรายละเอียดต่อไป คณะกรรมการขออนุญาตท่านประธาน เปลี่ยนเอกสารเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) จากที่ได้กราบเรียนแล้ว จากของเดิม เป็นเอกสารชุดใหม่ ซึ่งอัปเดต (Update) กว่าครั้งที่ได้กราบเรียนไปครับ กราบขอบคุณ ท่านประธานครับ

นางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง) : เชิญท่าน พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์ อดีตผู้บังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี เรียนเชิญค่ะ

พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์ (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธาน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่เคารพ ท่านสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ กระผม พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์ สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ในฐานะ กรรมการฯ ขอเรียนว่ารายงานฉบับนี้นำเข้าสู่การพิจารณาถึงความคืบหน้ากับสภา แห่งนี้ ก่อนอื่นกระผมขออนุญาตกราบขอบพระคุณท่านประธานที่บรรจุแถลงความคืบหน้า ของรายงานฉบับนี้สู่สภาแห่งนี้เพื่อทราบและพิจารณาให้ความเห็นเพิ่มเติม ซึ่งตรงกับสถานการณ์ ของโลกในปัจจุบัน ซึ่งภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber) อย่างที่ปรากฏเป็นข่าวอยู่ในสื่อ ขณะนี้ว่ามีการโจมตีระบบคอมพิวเตอร์ของ ๑๐๐ กว่าประเทศทั่วโลก ทำให้เกิดความเสียหายแก่ระบบคอมพิวเตอร์ในประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทยของเรา ซึ่งจะทำให้ ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชนได้ตระหนักถึงภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber) ซึ่งจะประสบอยู่ในขณะนี้ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber) เป็นภัยคุกคามซึ่งเราคง ปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นภัยใกล้ตัว เป็นภัยซึ่งสามารถมาเยือนทุกท่านไม่ว่าจะเป็นส่วนบุคคล

ภาครัฐ ภาคเอกชนได้ตลอดเวลา และสร้างความเสียหายเป็นวงกว้าง ฉะนั้นรายงานฉบับนี้
จึงมีการบูรณาการกันระหว่างสภาแห่งนี้โดยคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการสื่อสารมวลชน กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และคณะกรรมการกฤษฎีกา
ที่ได้พิจารณาร่างรายงานฉบับนี้ ตัวร่างกฎหมาย ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ซึ่งขอเรียนความคืบหน้าท่านประธานว่า
ในการพิจารณาร่างกฎหมายฉบับนี้ เดิมเป็นกฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัล ๑๐ ฉบับ ซึ่งผ่าน
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี
คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบส่งร่างกฎหมายฉบับนี้ไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา
คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนของสภาแห่งนี้ได้นำร่าง
กฎหมายดังกล่าวมาพิจารณา เนื่องจากพบว่ามีข้อบกพร่อง ข้อเสนอแนะที่ควร
จะต้องดำเนินการโดยเร่งด่วนหลายประการ ซึ่งข้อสังเกตต่าง ๆ เหล่านี้ได้ผ่านความเห็นชอบ
ของสภาแห่งนี้ไปแล้ว คณะรัฐมนตรีโดยคณะกรรมการประสานงาน ๓ ฝ่ายได้ส่งรายงาน
ฉบับนี้ไปยังกระทรวงที่เกี่ยวข้องก็คือกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงกลาโหม
ในฐานะที่ดูแลความมั่นคงให้พิจารณา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้ตั้ง
คณะทำงานขึ้นมา -----

เพื่อพิจารณาร่างกฎหมายฉบับนี้ร่วมกันระหว่างตัวแทนของคณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน สปท. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และตัวแทนของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผลการพิจารณาของคณะทำงานพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าว ปรากฏตามเอกสารร่างกฎหมายตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ซึ่งผ่านการพิจารณาเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ซึ่งประกอบด้วยคณะทำงาน ๓ ฝ่าย ที่ผมได้กราบเรียนท่านประธานไปแล้ว รายละเอียดของร่างกฎหมายฉบับนี้ผมขออนุญาตเรียนชี้แจงโดยสังเขปว่าการพิจารณาร่างกฎหมายฉบับนี้ นำร่างกฎหมายฉบับเดิมซึ่งเสนอโดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และข้อเสนอของคณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนของสภาแห่งนี้มาประกอบการพิจารณาร่วมกัน กล่าวโดยสรุปของคณะทำงานพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าว พบว่าคณะทำงานได้มีความเห็นชอบเกี่ยวกับร่างและข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนของสภาแห่งนี้ เป็นร่างที่ผ่านการพิจารณา มีรายละเอียดโดยสังเขปดังนี้

ประการที่ ๑ เพิ่มเติมคำจำกัดความของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่ว่าจะเป็นคำจำกัดความว่า ไซเบอร์ (Cyber) หรือความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber) ให้มีความกว้างขวางครอบคลุมความมั่นคงของชาติมากขึ้น ขอเรียนว่าในร่างกฎหมายฉบับเดิมเราพบว่าการพิจารณามีได้มีความครอบคลุมความมั่นคงทางไซเบอร์ (Cyber) ให้ครบถ้วนทุกมิติ ฉะนั้นเราจึงเพิ่มความมั่นคงไซเบอร์ (Cyber) เข้าไปให้มีความครอบคลุม ผนวกตัวอย่างเช่น ความมั่นคงทางทหาร ความมั่นคงทางด้านระบบสาธารณสุขปโภคพื้นฐาน ความมั่นคงทางด้านพลังงาน เป็นต้น

ประการที่ ๒ คือเรื่องคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ แห่งชาติ ซึ่งในร่างกฎหมายเดิมมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นประธาน มีคณะกรรมการโดยตำแหน่ง ๔ ตำแหน่ง มีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ๗ คน ในร่างใหม่ที่คณะทำงานได้ผ่านการพิจารณา เปลี่ยนจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่รับมอบหมาย มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นรองประธาน มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัล

เพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นรองประธาน มีปลัดกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เช่น ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงพลังงาน เป็นต้น เป็นคณะกรรมการ และมีเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ เป็นเลขานุการ เหตุผลที่ให้นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่รับมอบหมายเป็นประธานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์หรือคณะกรรมการ กปช. นั้น พบว่าความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber) มีส่วนราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ฉะนั้นการให้นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่รับมอบหมายเป็นประธานในการขับเคลื่อนกำหนดทิศทางการดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber) ของชาติเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นจะต้องให้นายกรัฐมนตรีซึ่งดูแลกำกับราชการทุกกระทรวง ทบวง กรมเป็นประธาน

ประการที่ ๓ ในเรื่องสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ ซึ่งในร่างกฎหมายเดิมให้เป็นนิติบุคคล ไม่เป็นส่วนราชการ ไม่สังกัดกระทรวง ทบวง กรม ไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ ตรงนี้คณะทำงานได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลและใช้อำนาจตามกฎหมาย -----

ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber) ในการที่จะสั่งให้ทุกหน่วยราชการ ภาคเอกชนกระทำหรือเว้นกระทำการตามมาตรการเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัย (Cyber) รวมทั้งมีอำนาจในการเข้าถึงข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารใด ๆ ระบบ คอมพิวเตอร์ใด ๆ ฉะนั้นอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย หน่วยที่จะใช้อำนาจตรงนี้ ควรจะเป็นส่วนราชการ จึงมีการปรับเปลี่ยนเป็นหน่วยราชการระดับกรม มีเลขาธิการ คณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาบริหารราชการ ในหน่วยนี้ ขอเรียนว่าสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาตินี้ เป็นหน่วยราชการระดับกรมขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ไม่สังกัดกระทรวง ทบวง กรม เพื่อให้การพิจารณาดำเนินการขับเคลื่อนการสั่งการเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ให้ทันเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นในอนาคต

การใช้อำนาจของเลขาธิการและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนี้ ผมได้กราบเรียนไปแล้วว่าเป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย เพราะฉะนั้นการใช้อำนาจตรงนี้ ในร่างเดิม ให้อำนาจเลขาธิการคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ มีอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลการติดต่อสื่อสารของบุคคลใด ของหน่วยงานใด ตรงนี้ เป็นจุดสำคัญซึ่งมีข้อกังวลไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน การกระทบถึงสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชนคนไทยหรือไม่ คณะทำงานได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานของ คณะกรรมาธิการที่ให้การดำเนินการตามอำนาจดังกล่าวอยู่ภายใต้คำสั่งศาล ก็หมายความว่า เมื่อจะมีการกระทำการใด ๆ ในการเข้าถึงข้อมูลของบุคคลอื่น เพื่อพิทักษ์ปกป้องรักษา ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber) จำเป็นจะต้องร้องต่อศาลเพื่อขอคำสั่งให้ดำเนินการ ตามมาตรการดังกล่าว แต่มีข้อยกเว้นในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินอย่างยิ่งถ้าไม่ดำเนินการ จะเกิดความเสียหายต่อระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber) ของชาติ อย่างรุนแรง ให้เลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกระทำการเช่นนั้นแล้วรายงาน ให้ศาลทราบโดยเร็ว อันนี้เป็นข้อยกเว้นในกรณีที่จะต้องมีการดำเนินการโดยด่วน ถ้าไม่ทำแล้วจะเกิดความเสียหายอย่างรุนแรง

ประการที่ ๔ คือเรื่องบทกำหนดโทษ เนื่องจากการรักษาความมั่นคง ปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber) จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยราชการ ภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนในการที่จะดำเนินการตามมาตรการที่คณะกรรมการรักษาความมั่นคง

ปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติได้กำหนดไว้ ฉะนั้นเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นจากการโจมตีของระบบไซเบอร์ (Cyber) ของชาติ แล้วพบว่าหัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยราชการ หัวหน้าส่วนภาคเอกชน มิได้ดำเนินการตามมาตรการปกป้องที่คณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติได้กำหนดไว้ จะมีโทษความผิดอาญาซึ่งหัวหน้าหน่วยจะต้องรับผิดชอบในการดำเนินการดังกล่าว ในกฎหมายเดิมเขียนเฉพาะหัวหน้าส่วนราชการที่ไม่ดำเนินการตามมาตรการของคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ ให้เป็นการกระทำผิดวินัยเท่านั้น ในร่างกฎหมายฉบับใหม่ให้เป็นความผิดอาญาโดยเจตนา ถ้าเกิดความเสียหายขึ้นแล้วตรวจสอบพบว่ามิได้ดำเนินการตามมาตรการที่กำหนด ในร่างกฎหมายดังกล่าวก็จะมีประเด็นใหญ่ ๆ อยู่ประมาณ ๔ ประเด็น อย่างที่ผมได้กราบเรียนท่านประธานไปแล้ว ฉะนั้นข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการที่เสนอไปยังคณะรัฐมนตรีก็คือ

ประเด็นที่ ๑ เพื่อให้ทันกับภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในขณะนี้ รวมทั้งจะทวีความรุนแรงขึ้นในอนาคต ทางกรรมาธิการได้เสนอไปยังคณะรัฐมนตรีให้มีการผลักดันร่างกฎหมายฉบับนี้สู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายโดยเร็ว

ประเด็นที่ ๒ ระหว่างที่กฎหมายฉบับนี้ยังไม่มีผลบังคับใช้ เราได้เสนอไปยังรัฐบาลว่าเห็นสมควรให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติขึ้นมาทำหน้าที่ชั่วคราว เพื่อระงับยับยั้งภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคตและจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ขึ้นมาโดยใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖๕ หรือมาตรา ๔๔ แห่งรัฐธรรมนูญชั่วคราว หรือให้นายกรัฐมนตรีใช้อำนาจทางการบริหารราชการแผ่นดินในการตั้งคณะกรรมการชุดนี้ขึ้นมาขับเคลื่อนไปพลางก่อนจนกว่าจะมีกฎหมายฉบับใหม่ ทั้งนี้ ในบทเฉพาะกาลที่คณะกรรมการธิการได้เสนอไปยังคณะรัฐมนตรี เราได้เสนอให้มีบทเฉพาะกาลจัดตั้งคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติขึ้นมาทำหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีกฎหมายฉบับนี้ และเมื่อมีกฎหมายฉบับนี้ขึ้นบังคับใช้แล้วให้บรรดากิจการทั้งปวงที่คณะกรรมการชั่วคราวจัดทำขึ้นให้เสมือนหนึ่งเป็นการกระทำของคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ

มีข้อเสนอไปยังรัฐบาล ๒ ข้อ ข้อ ๑ กรรมาธิการได้ร่วมกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และคณะกรรมการกฤษฎีกาในการยกร่างกฎหมายฉบับใหม่ขึ้นมาดังมีรายละเอียดที่ผมนำได้กราบเรียนท่านประธานไปแล้ว และอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยยึดถือข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการด้านการสื่อสารมวลชนที่ทำไปยังกระทรวงดิจิทัล (DE) ข้อ ๒ ก็คือการเสนอให้มีการตั้งคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติขึ้นมาทำหน้าที่ชั่วคราวไปก่อน ซึ่งตรงนี้สมควรให้มีการผลักดันให้มีการจัดตั้งโดยเร็ว ภัยใกล้ตัวไม่ว่าจะเป็นท่านประธานก็ดี ผมก็ดี หรือท่านสมาชิกทุกท่านก็ดี ก็คือสิ่งที่เกิดขึ้นในวันสองวันนี้เป็นข่าวครึกโครมทั่วโลก ไม่ใช่เรื่องใหม่ นะครับท่านประธาน เรื่องแบบนี้เกิดมา ๒ ปีที่แล้ว มีคนโดนขู่แล้วก็เรียกเงินแบบนี้มาแล้ว เมื่อ ๒ ปีที่แล้วเหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้นแต่ไม่ได้มีเจ้าภาพที่จะจัดการเรื่องนั้น ฉะนั้นการมีคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติขึ้นมาก่อนก็จะเป็นการแก้ปัญหา ก็จะมีคณะกรรมการดำเนินการได้ทันที มีการสั่งการไปยังหน่วยราชการ

หรือหน่วยเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินมาตรการระงับยับยั้งโต้ตอบได้ทันที วันนี้ผมขออนุญาตท่านประธานให้ดอกเตอร์โกเมน พิบูลย์โรจน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบเน็ตเวิร์กคอมพิวเตอร์ (Network Computer) นำเสนอภัยคุกคามเรื่องวอนนาคราย (WannaCry)ที่กำลังเป็นประเด็นอยู่ในขณะนี้ และท่านควรจะต้องมีการระวังป้องกันตัวเองได้อย่างไร กราบเรียนขออนุญาตท่านประธานครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายอลงกรณ์ พลบุตร รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง ได้ขึ้นบัลลังก์เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ขอเชิญท่านโกเมน พิบูลย์โรจน์ ครับ

นายโกเมน พิบูลย์โรจน์ (ผู้ชี้แจงในนามคณะกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และท่านสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ผม นายโกเมน พิบูลย์โรจน์ วันนี้ขอนำเสนอเรื่องไวรัสมัลแวร์ (Virus Malware) เรียกค่าไถ่วอนนาคราย (WannaCry) ที่เป็นปัญหาอยู่ทั่วโลก ตัวไวรัสมัลแวร์ (Virus Malware) ตัวนี้ก็เป็นมัลแวร์ (Malware) ที่เรียกค่าไถ่ที่มีการส่งอยู่ทั่วโลก ตอนนี้ ประเทศไทยเราโชคดีที่ไวรัสมัลแวร์ (Virus Malware) ตัวนี้ระบาดในวันศุกร์ที่ ๑๒ ที่ผ่านมา ซึ่งวันนั้นเราโชคดีที่เป็นวันหยุดราชการ เครื่องของหน่วยงานราชการที่ยังไม่แก้ไขระบบปฏิบัติการวินโดวส์ (Windows) ก็หยุดทำงาน แล้วก็เริ่มมีการแพร่กระจายของไวรัสประมาณบ่ายวันศุกร์ในประเทศอังกฤษในส่วนของโรงพยาบาลหลาย ๆ แห่ง -----

ถูกเข้ารหัสข้อมูลของคนไข้ทำให้ไม่สามารถที่จะผ่าตัด ไม่สามารถที่จะให้บริการได้ ในประเทศสเปนรถไฟฟ้ายุดชั่วคราว ในประเทศไทยก็ต้องบอกว่าเพราะหน่วยงานภาครัฐเราหยุด เราก็เลยไม่ได้รับความเดือดร้อนขนาดนั้น ไวรัสตัวนี้มีการส่งมัลแวร์ (Malware) เข้ามาแล้วก็เข้ารหัสข้อมูลที่อยู่ในเครื่องทั้งหมด ถ้าคุณอยากให้ถอดรหัสข้อมูลคืน ต้องจ่ายเงินเป็นบิตคอยน์ (Bitcoin) หรือว่าเป็นเงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท แล้วก็จะทำการถอดรหัสไวรัสให้ ในส่วนของการที่ถูกไวรัสตัวนี้ก็ดังภาพที่แสดงอยู่บนจอมีที่อยู่บอกไว้เสร็จเลยว่าจะจ่ายเงินอย่างไร จ่ายเงินที่ไหน โอนเงินอย่างไร ในเมืองไทยตั้งแต่วันศุกร์ วันเสาร์ วันอาทิตย์ที่ผ่านมาก็มีคนที่โดนมัลแวร์ (Malware) ตัวนี้เข้ารหัสแล้วเครื่องใช้งานไม่ได้หลายคน ตอนเช้าวันนี้หน่วยงานภาครัฐหลาย ๆ หน่วยหลังจากทราบข่าวตั้งแต่วันศุกร์ ก็ทำการอัปเดต (Update) หรือว่าแก้ไขระบบปฏิบัติการวินโดวส์ (Windows) ที่ใช้อยู่สังเกตจากวันนี้เมื่อเช้าจำนวนผู้เข้าไปดาวน์โหลด (Download) โปรแกรมซ่อมแซมช่องโหว่ของวินโดวส์ (Windows) เพิ่มขึ้นจำนวนมาก อันนี้เป็นรูปหนึ่งที่เป็นป้ายโฆษณาแห่งหนึ่งในเมืองไทยที่โดนไวรัสตัวนี้ยึดครองและเขาเข้ารหัสไปแล้ว

วิธีป้องกันไวรัสตัวนี้ ๑. ผู้ที่ใช้งานจำเป็นจะต้องสำรองข้อมูลบนเครื่องคอมพิวเตอร์อย่างสม่ำเสมอ เพราะว่าถ้าเกิดโดนไวรัสตัวนี้เข้ารหัสแล้วเราไม่อยากจะจ่ายค่าถอดรหัสเราก็สามารถที่จะไปดึงข้อมูลที่เคยใช้กลับมาได้ ๒. ต้องทำการติดตั้งโปรแกรมป้องกันไวรัสแล้วก็อัปเดต (Update) โปรแกรมที่ใช้งานในระบบปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ ถึงแม้ว่าจะเป็นระบบที่ไม่ได้จ่ายค่าไลเซนส์ (License) ให้หรือที่เรียกว่าเป็นซอฟต์แวร์ (Software)เถื่อน ในปัจจุบันวินโดวส์ (Windows) ก็ออกโปรแกรมซ่อมแซมช่องโหว่มาสำหรับแก้ไขไวรัสตัวนี้แล้ว ซึ่งท่านสามารถที่จะเข้าไปดาวน์โหลด (Download) หรือว่าอัปเดต (Update) ได้ฟรี ๓. การใช้งานในส่วนของผู้ใช้งานเวลาได้รับอีเมล (e-Mail) แปลก ๆ ที่ไม่ทราบแหล่งที่มา หรือว่าไม่เคยได้รับจากใครมาเลยแล้วมีชื่อไฟล์ (File) แปลก ๆ ก็อย่าคลิก (Click) ไปเปิดเพราะมีโอกาสที่จะโดนไวรัสตัวนี้ ๔. การแชร์ข้อมูลผ่านเครือข่ายต้องใช้ความระมัดระวัง มีนโยบายในการเข้าถึง มีการอบรมผู้ใช้งานอย่างสม่ำเสมอ

อันนี้เป็นภาพที่เวลาเราเข้าไปอัปเดต (Update) โปรแกรมซ่อมแซมระบบปฏิบัติการในวินโดวส์ (Windows) ส่วนใหญ่ก็จะอยู่ในมุมมองด้านล่างของ

ระบบปฏิบัติการวินโดวส์ (Windows) ที่ใช้งานกันอยู่ อันนี้ก็เป็นหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีการแจ้งเตือนในส่วนของการแรนซัมแวร์ (Ransomware) ไวรัสตัวนี้ว่าจะต้องมีการป้องกันอย่างไร ไม่เข้าไปดาวน์โหลด (Download) หรือไม่เข้าไปคลิก (Click) ไฟล์ (File) หน้าต่อไป ในส่วนกระทรวงดีอี (DE) ของบ้านเราก็มีการวิเคราะห์วิธีการแก้ไข แล้วก็มีแจ้งเตือนให้กับประชาชนตั้งแต่วันเสาร์และวันอาทิตย์ที่ผ่านมา ถามว่าไวรัสตัวนี้เกิดขึ้นอย่างไร เมื่อประมาณ ๒ เดือนที่แล้วมีข่าวจากวิกิลีกส์ (Wikileaks) บอกว่าโปรแกรมต่าง ๆ ที่ซีไอเอ (CIA) หรือเอ็นเอสเอ (NSA) ใช้ในการสปาย (Spy) มีการที่จะวิเคราะห์หรือหาช่องโหว่อยู่แล้ว ช่องโหว่ตัวนี้ในโปรแกรมก็มีการหลุดออกมา ซึ่งพอหลุดออกมาถึงมือของแฮกเกอร์ (Hacker) แฮกเกอร์ (Hacker) ก็ไปทำการหาวิธีใช้โปรแกรมตัวนี้ในการแพร่กระจายให้เกิดความเสียหาย เพราะฉะนั้นอันนี้ไม่ใช่เรื่องที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ สุดท้ายวิธีป้องกันก็ขอฝากทุกท่านไว้ว่าเราไม่คลิก (Click) ไฟล์ (File) ที่มีการส่งเข้ามา แล้วก็พยายามจะอัปเดต (Update) โปรแกรมแอนตี้ไวรัส (Antivirus) ที่เราใช้งานอยู่และก็ระบบบริการให้ทันสมัยอยู่เสมอ ขอขอบคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เชิญท่าน พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์ ครับ

พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์ (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ มีข้อมูลอัปเดต (Update) เพิ่มเติมเมื่อเชื่อว่าปัจจุบันผู้ที่ส่งมัลแวร์ (Malware) นี้ได้พัฒนาการติดมัลแวร์ (Malware) เดิมเป็นไฟล์ (File) แนบมากับอีเมล (e-Mail) เมื่อเราพบว่า มีอีเมล (e-Mail) มาแล้วมีไฟล์ (File) แนบมาเราจะเข้าไปคลิก (Click) เพื่อดูอีเมล (e-Mail) เราก็จะติดมัลแวร์ (Malware) เข้ามาทำให้ระบบปฏิบัติการของเราใช้ไม่ได้ -----

อัปเดต (Update) สู้ภัยแฮกเกอร์ (Hacker) ได้เปลี่ยนวิธีการ ไม่ได้ส่งไฟล์ (File) แนบมา แต่จะใช้วิธีสแกน (Scan) ถ้าเครื่องของท่านเปิดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (Internet) อยู่ โรบอต (Robot) หรือหุ่นยนต์ก็จะทำการสแกน (Scan) พบว่าวินโดว์ (Windows) ของท่านมีช่องโหว่จะเข้าไปฝังตัวในเครื่องท่านทันที นี่คือข้อมูลใหม่ล่าสุดที่มาจากแฮกเกอร์ (Hacker) ได้เปลี่ยนวิธีการใหม่ ฉะนั้นวิธีการแนะนำ ให้ท่านอัปเดต (Update) โปรแกรมวินโดว์ (Windows) ระบบปฏิบัติการของท่าน ผมว่ามีคนจำนวนมากไม่ยอมอัปเดต (Update) เพราะอะไรครับ เพราะใช้ปฏิบัติการวินโดว์ (Windows) ที่ไม่ถูกกฎหมาย ไม่กล้าอัปเดต (Update) เพราะอัปเดต (Update) แล้วถูกล็อก แต่ว่าโปรแกรมป้องกันไวรัสตัวนี้ทางวินโดว์ (Windows) ให้ทุกคนใช้ได้โดยไม่ล็อก ฉะนั้นไม่ต้องกลัวครับ ๑. อัปเดต (Update) ระบบปฏิบัติการวินโดว์ (Windows) ของท่านโดยด่วน ๒. เมื่ออัปเดต (Update) แล้ว การเปิดดูข้อมูลไฟล์ (File) แนบจากอีเมลล์ (e-Mail) ที่เราไม่รู้จกก็ควรละเว้นไม่ให้กระทำ เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้นมา ๒ ปีกว่า มีคนในประเทศไทยโดนจำนวนมากแต่ไม่เป็นข่าว ปัจจุบันมีขึ้นมาอีกเป็นข่าวแล้วก็ใหญ่โตมากขึ้นกว่าเมื่อก่อนก็คือทำลายระบบการแพทย์ ระบบสาธารณสุขปภค ซึ่งประเทศไทยเรามีหน่วยงานใหญ่ ๆ โดนไปแล้วหลายหน่วย เท่าที่เป็นข่าวเมื่อเข้าประมาณ ๓-๔ หน่วย ฉะนั้นการดำเนินการของภาครัฐเราก็เป็นเพียงการแจ้งเตือนเท่านั้นว่าให้ทุกหน่วยงานไปปรับปรุงระบบช่องโหว่ของตัวเอง ยังไม่มีมาตรการในการโต้ตอบปกป้อง คณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติที่จะต้องตั้งขึ้นมาเพื่อขับเคลื่อนในเรื่องนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการโดยเร็ว ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธาน ขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : สัมภาษณ์นะครับว่าท่านโกเมนเป็นอนุกรรมการ และท่านเป็น กรรมการผู้จัดการบริษัท ที-เน็ต จำกัด บริษัท ที-เน็ต จำกัด เป็นส่วนหนึ่งของ สวทช. ภายใต้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เพราะฉะนั้นก็เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนี้ ใครจะปรึกษากรณีนี้ได้เลยนะครับ ต่อไปขอเชิญท่านสมาชิกอภิปรายแสดงความคิดเห็นโดยใช้เวลาท่านละไม่เกิน ๑๐ นาที ท่านแรกขอเชิญท่านสุรินทร์ จิรวินิชย์ อดีตเลขาธิการสำนักงานประกันสังคม อดีตรองปลัดกระทรวงแรงงาน ขอเชิญครับ

นายสุรินทร์ จิรวินิช : กราบเรียนท่านประธานสภา สปท. ที่เคารพ
 เพื่อนสมาชิกที่รักทุกท่าน กระผม นายสุรินทร์ จิรวินิช สมาชิก สปท. หมายเลข ๑๗๓
 ขอส่งเกรงพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.
 จะเชื่อหรือไม่ก็ตามใจ มันมาเหมาะสมจริง ๆ เพราะข่าวเรื่องนี้กำลังดัง ท่านเข้ามาตอนนี้
 เหมาะที่สุด และผมก็เห็นด้วยว่าควรจะมีร่างพระราชบัญญัตินี้เพื่อความปลอดภัย
 ของประเทศ เมื่อประเทศปลอดภัย ประชาชนก็จะปลอดภัย และจะนำไปสู่ความมั่นคง
 มั่งคั่ง และยั่งยืนได้ ถ้าไม่ปลอดภัยเรื่องพวกนี้ก็จะลำบาก แต่ผมอยากจะกราบเรียน
 ท่านประธานว่าอะไรที่ดีมันก็ดี พระพุทธเจ้าท่านตรัสเอาไว้ว่า นะโม อุตตะมะธัมมัสสะ
 สวากขาตัสเสวะ เตินิระ แปลความว่า ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระธรรมคำสั่งสอนของผู้มี
 พระภาคเจ้าที่ได้ตรัสไว้ดีแล้ว คือที่ท่านทำมาดีแล้วผมก็ต้องนอบน้อมนมะไมตรีแล้ว แต่ผม
 ก็มีความเห็นเพิ่มเติมเพื่อให้ประชาชนคนฟังทั่วประเทศเขารู้ว่าที่เรา กำลังจะพูดมาอย่างไร
 ไม่ใช่อยู่ ๆ ก็มาพูดกันเรื่องอะไรอย่างนี้ มัลแวร์ (Malware) อะไรของท่าน

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดพรีเซนเทชัน (Presentation))

นายสุรินทร์ จิรวินิช : เขาเรียก กรรโชกทรัพย์ ไซเบอร์ที่ท่านกรรมาธิการ
 ผ่านสื่อ ผ่านไอที (IT) ขออนุญาตดูเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) ครับ ภาพแรกถ้าไม่มี
 ดาวเทียม ผมคิดว่าไม่เกิดอะไรขึ้นมาหรอกครับ เพราะทุกอย่างสื่อสารด้วยดาวเทียม
 และประชาชนอาจจะไม่ทราบว่าดาวเทียมมีเป็นร้อยเป็นพันดวงแต่ไม่ชนกัน -----

เพราะมีกฎ กติกาว่าใครอยู่ระดับไหน อย่างไร มีดาวเทียมแล้วไม่ได้ครับ ต้องมีศูนย์สื่อสาร ท่านไปดูแถวศรีราชาหรือแถวหน้าศาลากลางจังหวัดนนทบุรี ก็จะต้องมีศูนย์เพื่อรับสัญญาณ จากศูนย์สื่อสารแล้วก็ต้องมีเสาถ่ายทอด ถ้าไม่มีเสาถ่ายทอดก็ไปไม่ถึงบ้านประชาชน ก็ไปถึงภาคต่าง ๆ ไม่ได้ หลังจากนั้นก็ถึงใกล้บ้านท่านเลย พอเสื่อก็ก็นั่งขึ้นไปซ่อม ที่ผมนำมาจะทำให้รู้ว่ามีอย่างไร แล้วถึงใกล้ตัวท่านอย่างไร ต่อจากนั้นจะมาถึงคอมพิวเตอร์ เมนเฟรม (Mainframe) ที่เก็บข้อมูลได้มากมายก่ายกองทั้งประเทศก็สามารถเก็บได้ด้วย เมนเฟรม (Mainframe) ที่มีความจุเยอะ ๆ ต่างประเทศเขาใช้กัน จากตรงนั้นในอดีตก็มาถึง คอมพิวเตอร์พีซี (PC) ตั้งโต๊ะของท่าน สมัยก่อนท่านจะติดต่อใครต้องวิ่งไปที่ตัวพีซี (PC) นี้ ปัจจุบันไม่ต้องแล้วครับท่านประธาน ถีอไปเลยแล็ปท็อป (Laptop) ไปตรงไหนก็ได้ บัดนี้ ก็รู้สึกว่่าเกะกะ พอเกะกะนักวิทยาศาสตร์ทางคอมพิวเตอร์ก็คิดใหม่เอาโทรศัพท์มือถือ ติดตัวไปเลย ทุกท่านมี พอทุกท่านมีแล้วปรากฏว่าทำไมไม่รู้ใหม่ ท่านจะผูกขาดการใช้เฉพาะ สปท. หรือคนมีเงินก็ไม่ได้ ผลก็คือว่าใช้กันทุกระดับประทับใจ ภาพต่อไป ดูเด็กสิครับ พอเด็กจำความได้พูดได้ก็เป็นเอาของคุณพ่อของคุณแม่มากดได้เลย กดผิดกดถูกไม่รู้ ตรงนี้เดี๋ยวผมจะอธิบายต่อไปว่าทำไมผมนำรูปอย่างนี้มา ต่อไปครับ อย่างผม ๗๐ ปีแล้ว ใกล้ฝั่งแล้วก็ใช้ ในรูปนี้เช่นเดียวกันท่านก็ใช้ อายุมาก ๆ ท่านก็ไม่ใช่ผิดใช้ถูกกดไปกดมา ผมนำรูปเด็กใช้คอมพิวเตอร์มาให้ท่าน ผมถามว่าถ้าเราไม่มีกฎ กติกาหรือไม่มีคุณธรรม ไม่รู้จักบอกให้เด็กใช้อย่างไร ไม่สอนกันกดไปกดมา รูปที่ไม่ควรจะให้เด็กดูก็ปรากฏขึ้นมา แล้วผลเป็นอย่างไรครับ จริยธรรม คุณธรรมของเด็กก็เสียหาย เสียหายเพราะผู้ใหญ่ส่งกันไป ส่งกันมาแล้วก็ไม่ว่าหลุดไปสู่เด็กได้ เพราะฉะนั้นผมมองว่าถ้าเราจะทำเรื่องนี้เราต้องพูดถึง เรื่องความปลอดภัยในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยเฉพาะด้านศีลธรรม สำคัญมากนะครับ บางโอกาสไม่ผิดกฎหมายแต่ไม่ควรส่ง ส่งไปแล้วทำให้ศีลธรรมเสียหายเสื่อมทรามก็ไม่ควรส่ง แล้วนอกจากเรื่องศีลธรรมแล้วตามมาด้วยค่าใช้จ่าย ผมกราบเรียนเลยนะครับ หลายคน ถ้าท่านไม่ค้านผมแบบหัวชนฝา พอตื่นมายังไม่ทันแปรงฟันเลย ยังไม่ทันกินกาแฟ ยังไม่รับประทานอาหารเช้าเลย เปิดโทรศัพท์ก่อนแล้ว ส่งข้อมูลแล้วจ่ายเงินไหมครับ จ่ายครับ ค่าใช้จ่ายเหล่านี้เยอะมาก บริษัทต่าง ๆ ที่ทำเรื่องนี้ก็ร่ำรวยกันมากมาย เขาเรียกรวยวันรวยคืน ระหว่างที่ท่านนอนคอมพิวเตอร์ก็ทำงานเขาก็ได้เงินไป ผมมีข้อเสนออีก ๔ ข้อ ผ่านท่านประธานไปยังกรรมาธิการ ๑. ทำอย่างไรให้ประชาชนทุกระดับรู้จักคอมพิวเตอร์

ให้ถ้อยเห็นว่าคอมพิวเตอร์มีคุณอย่างไร ใช้อย่างไร โทษเป็นอย่างไร ท่านจะออกกฎหมาย
สักกี่ฉบับก็ตามถ้าประชาชนเขาไม่รู้ อีกหน่อยคุณก็ดี ห้างซ่งก็ดี จะเต็มไปด้วยคนที่ใช้
คอมพิวเตอร์ไม่เป็น ๒. ต้องให้ประชาชนทุกระดับใช้คอมพิวเตอร์เป็น ไม่ใช่ใช้คอมพิวเตอร์ได้
ก็กดไปกดมา ผู้สูงอายุก็กด เด็กก็กด กดแล้วในสิ่งที่ไม่ดีไม่ชอบก็จะเกิดขึ้นในสังคมเยอะ
เสียตีสักกันไปเสียตีกันมาก็ทะเลาะกัน ๓. ต้องตั้งศูนย์ข้อมูลแห่งชาติ หรือภาษาต่างประเทศ
เรียกว่าดาต้าเซ็นเตอร์ (Data Center) ที่มีความปลอดภัยสูงสุด จะทำอย่างไรก็ได้
ให้ปลอดภัยสูงสุด -----

๔. ต้องมีศูนย์คอมพิวเตอร์สำรอง ในโลกนี้เขาไม่มีศูนย์เดียวนะครับ ข้อมูลเหมือนกัน แต่ต้องเก็บไว้ในที่ปิดลับ แล้วก็ต้องดูแลความปลอดภัยมากเลย ผมถามอีกข้อครับ

๕. ท่านต้องให้พ่อแม่ของเด็ก ลูกเกิดมาพอจะโตก็ให้พ่อแม่ของเด็กเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาการใช้คอมพิวเตอร์ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว แล้วก็สอนลูก สอนหลานว่าอะไรควรใช้ อะไรควรกด ไม่กด ทั้งหมดทั้งสิ้นผมกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยัง กรรมการธิการว่ากฎหมายมีไว้ถ้าประชาชนไม่รู้แล้วท่านก็ไปอ้างว่าประชาชนทุกคน ต้องรู้กฎหมายคงจะลำบาก เพราะฉะนั้นต้องเริ่มต้นจากการให้ความรู้ตั้งแต่เด็กอนุบาลเลยว่า คอมพิวเตอร์เป็นอย่างไร หน้าตาเป็นอย่างไร ใช้ประโยชน์อย่างไร มีโทษอย่างไร แล้วจะใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างไรกับตัวเองและครอบครัว ประโยชน์สูงสุดของการใช้คอมพิวเตอร์เป็น ก็คือทำให้เกิดประโยชน์ในการทำให้ประเทศเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน แล้วก็สามารถ ทำมาค้าขายได้ เช่นอาลีบาบา (Alibaba) อย่างนี้เป็นต้น แต่ต้องบอกเด็กว่าอย่าไปใช้ คอมพิวเตอร์ในการทำให้เกิดไวรัส ทีนี้ท่านประธานครับ ผมฝากกรรมการเป็นการบ้าน อาจจะไม่ต้องอยู่ในเรื่องนี้ คอมพิวเตอร์เกิดจากมนุษย์ใช้ไหมครับ มนุษย์เป็นคนสร้าง โดยเฉพาะ ในยุโรปกับในสหรัฐอเมริกา หรือหลายประเทศ คำถามว่าแล้วไวรัสใครเป็นคนสร้าง ยักษ์หรือ ผีหรือ ไม่ใช่ ก็คน ทำไมบัดนี้เรายังไม่รู้ไวรัสคอมพิวเตอร์ที่เรียกทรัพย์ เรียกเงิน หรือรื้อยแปดจิปาตะ หรือกินข้อมูลเข้าไปเกิดจากใคร เกิดที่ไหน เกิดเมื่อไร อันนี้ก็เป็น เรื่องแปลก ก็ฝากท่านประธานไปยังกรรมการด้วยความเคารพว่าผมเห็นด้วยหมด แต่ผมมีข้อเสนอบ้างเล็กน้อยเพื่อประกอบการพิจารณาของท่านครับ กราบขอบคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : มีสมาชิกท่านใดประสงค์จะอภิปรายแสดงความคิดเห็นหรือว่าจะซักถาม ทางคณะกรรมการไหมครับ ถ้าไม่มีผมขอปิดอภิปรายนะครับ ขอเชิญคณะกรรมการ ตอบชี้แจงสมาชิก สักครู่หนึ่งครับท่านกรรมการ เชิญท่านคำณูณ สิทธิสมาน ครับ

นายคำณูณ สิทธิสมาน : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม คำณูณ สิทธิสมาน สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ อันที่จริงเป็นเรื่องสำคัญมาก ผมไม่ได้ ตั้งใจที่จะอภิปรายมาก่อนเพราะว่าความรู้ในเรื่องนี้ก็ค่อนข้างกระท่อนกระแท่น เป็นผู้ใช้ เสียมากกว่าผู้ที่เข้าใจในสิ่งที่ใช้อยู่ แต่ว่าอยากจะให้ทางกรรมการช่วยอธิบาย เพิ่มเติม คือเรื่องนี้ก็เหมือนจะเป็นการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษา

ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์แห่งชาติชนิดที่เรียกว่าใหม่หมด แล้วก็มีสาระสำคัญ
อย่างยิ่ง กระผมเองในวาระแต่เดิมที่ทางคณะกรรมการการเคยนำเสนอเข้ามาครั้งหนึ่งแล้ว
กระผมเป็นคนหนึ่งที่สนับสนุน ทั้ง ๆ ที่โดยรูปแบบแล้วไม่น่าจะสนับสนุนเพราะว่า
ก่อนหน้านี้ก็เห็นต่างกับคณะกรรมการในวาระอื่น ๆ มา เหตุที่กระผมสนับสนุนก็เพราะว่า
สิ่งที่กรรมการชี้แจงได้ชัดเจนในครั้งกระนั้นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องของระบบ เป็นเรื่องของ
โครงสร้าง เราจำเป็นต้องมีกฎหมายที่จะปกป้องระบบหรือโครงสร้าง ร่างกฎหมายฉบับนี้
ไม่ใช่เรื่องของเนื้อหา เรื่องของเนื้อหานั้นจะอยู่ใน พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

และอาจจะมี พ.ร.บ. อื่นที่ทางคณะกรรมการการศึกษาตามเข้ามา เพราะฉะนั้นกระผมว่าทางคณะกรรมการจะต้องชี้แจงผ่านท่านประธานให้พวกเราได้เข้าใจ และสาธารณชนภายนอกได้รับรู้ คือเวลาเราพูดถึงไซเบอร์ (Cyber) เวลาเราพูดถึงคอมพิวเตอร์ เวลาเราพูดถึงโซเชียลมีเดีย (Social Media) ความที่ผู้คนทั่วไปก็เป็นผู้ใช้มากกว่าที่จะทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกิดความเข้าใจเหมารวมกันไปหมดว่าเป็นเรื่องเดียวกัน แล้วเมื่อเหมารวมกันไปหมดแล้วจะเกิดจินตภาพที่ทำให้มองกรรมการหรือข้อเสนอของ สปท. ในลักษณะที่ว่าเรามุ่งแต่จะเน้นการกำกับควบคุมเหลือเกิน ประเด็นเรื่องปฏิรูปสื่อก็ผ่านไปแล้ว ก็เป็นเรื่องของคณะรัฐมนตรีที่จะต้องดูแลต่อไป แต่ว่าสิ่งหนึ่งที่ผมอยากให้คณะกรรมการชี้แจงให้ชัดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องของการปกป้องระบบ เป็นเรื่องของความมั่นคงแห่งชาติในยุคใหม่ที่ไม่เหมือนความมั่นคงแห่งชาติในยุคอื่น ในยุคที่ผ่านมา เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นเอกชนไม่ว่าจะเป็นรัฐ หากระบบคอมพิวเตอร์หรือไซเบอร์ (Cyber) ในนิยามของท่านถูกโจมตีในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งแล้ว เป็นเรื่องที่รัฐจะต้องทำหน้าที่ปกป้อง คุ่มครอง ป้องกันก็เหมือนกับว่ารัฐมีกำลังทหารไว้เป็นรั้วบ้าน เป็นการปกป้องบ้านเมือง ดูแลรักษาความปลอดภัยของพี่น้องประชาชนทุกคน แต่ว่ากรณีนี้เป็นเรื่องของความมั่นคงปลอดภัยในระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งถ้าเผื่อว่าประเทศไทยพัฒนาไปในทิศทางที่ทางรัฐบาลแถลงมาโดยตลอด หรือว่าชุดกฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมครบออกมา หรือว่าการปฏิรูปหรือการปฏิวัติดิจิทัลในประเทศไทยเสร็จสมบูรณ์แบบตามที่โลกเขาทำกันอยู่ จะเป็นเรื่องใหญ่เรื่องสำคัญ เพราะฉะนั้นจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายที่ปกป้องระบบ อันนี้ต้องชี้แจงให้ชัดเจนว่ากฎหมายฉบับนี้ไม่เกี่ยวกับเนื้อหา เนื้อหาจะกระทบกับความมั่นคงปลอดภัยประการใดนั้นก็ไปว่ากันในเรื่องของกฎหมายฉบับอื่น ท่านกรรมการคงจะเข้าใจเจตนาของกระผมที่ต้องการให้มีการชี้แจงให้ชัดเจน ที่นี้สิ่งที่ต้องชี้แจงกันต่อไปก็คือว่าทางคณะกรรมการกำหนดนิยามศัพท์ขึ้นมา ซึ่งกระผมเห็นว่ก็เป็นนิยามศัพท์ที่มาสกุลเดียวกับที่กรรมการเคยกำหนดนิยามศัพท์ในร่างกฎหมายฉบับอื่น ในร่างกฎหมายฉบับนั้นกระผมยังเห็นต่างว่าพอกว้างขวางเกินไปทำให้คำว่าสื่อมวลชนกินอาณาบริเวณเข้าไปในเรื่องการใช้เสรีภาพในการพูด การเขียนของพี่น้องประชาชนโดยทั่วไป ที่นี้ในมาตรา ๓ ท่านกำหนดนิยามศัพท์ขึ้นมาใหม่ว่าไซเบอร์ (Cyber) หมายความว่ากิจกรรม

ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ การสื่อสารข้อมูลคอมพิวเตอร์ และข้อมูลคอมพิวเตอร์ ก็ไม่มีอะไรที่จะไม่เกี่ยวกับเรื่องนี้แล้ว กิจกรรมทั้งหมดที่เรารับรู้กันในนามของโลกยุคใหม่จะอยู่ภายใต้นิยามนี้ ทีนี้เมื่อเราตีความนิยามกว้างไปแล้วท่านจะมีหลักประกันอย่างไร ท่านช่วยชี้แจงให้พวกเราได้ฟัง แล้วก็ให้พี่น้องประชาชนเขาได้รับทราบว่านิยามที่กว้างเช่นนี้จะไม่ถูกใช้ไปเป็นเครื่องมือในการจำกัดสิทธิ เสรีภาพในการแสดงออกของพี่น้องประชาชน พุดง่าย ๆ ก็คือในกรณีนี้ยังคงยืนอยู่กับการปกป้องระบบ ไม่ก้าวเข้าไปสู่เนื้อหา เพราะว่าเมื่อท่านตั้งรณนิยามคำว่าไซเบอร์ (Cyber) เข้าไปแล้ว สารัตถะที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือท่านเพิ่มนิยามศัพท์หน่วยงานเอกชนเข้ามา -----

แล้วเมื่อเพิ่มนิยามศัพท์หน่วยงานเอกชนเข้ามาแล้วก็คือว่ากำหนดให้คณะกรรมการตามกฎหมายฉบับนี้ ผมจำชื่อไม่ได้ มีอำนาจในการสั่งการทั้งหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน โดยกฎหมายเดิมเขาจำกัดอยู่เฉพาะเรื่องหน่วยงานของรัฐ ถ้าผมเข้าใจไม่ผิดแต่คราวนี้เราให้อำนาจกับคณะกรรมการของรัฐชุดนี้เข้ามาสั่งการกำกับหน่วยงานภาคเอกชนได้ในหลายมาตรา ทีนี้ดูนิยามศัพท์หน่วยงานเอกชนของท่าน หน่วยงานเอกชนหมายความว่า หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวของบุคคลหรือคณะบุคคลเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานที่แสวงหากำไรหรือไม่แสวงหากำไร โดยไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาหรือการกำกับดูแลจากหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม อันนี้ก็กว้างกันสุดทะเลมหาสมุทรทุกแห่งรวมกันเข้าหมด ทีนี้เมื่อเรามีนิยามที่กว้างขวางทั้งเรื่องไซเบอร์ (Cyber) ทั้งเรื่องหน่วยงานภาคเอกชนแล้วกระผมไม่ใช่ไม่เห็นด้วยถ้าเพื่อเป็นการปกป้องระบบ ปกป้องประชาชน ทุกคนจำเป็นต้องมี แต่ต้องมีหลักประกันว่าในการปกป้องคุ้มครองจะต้องจำกัดอยู่เฉพาะการปกป้องระบบเท่านั้น ไม่ก้าวล่วงเข้าไปสู่เนื้อหาอันจะเป็นการกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา ซึ่งรัฐธรรมนูญได้ให้การรับรองเอาไว้ อันนี้ต้องชี้แจงให้ชัดเจน ผมเพียงแต่จะชี้ไปที่สังคมเขาเกิดความไม่สบายใจขึ้นมา ถ้าท่านสามารถชี้แจงได้ชัดเจนว่าจะมีมาตรการในการปกป้องคุ้มครองอย่างไรก็เป็นเรื่องที่น่ายินดีแล้วเราจะได้ผ่านรายงานชิ้นนี้ไปได้ อย่างเสมอต้นเสมอปลาย เพราะว่าในเรื่องหน่วยงานภาคเอกชนในกฎหมายเดิมเขาไม่ได้ให้อำนาจของคณะกรรมการเข้าไปสั่งการ ถ้าผมอ่านไม่ผิด แต่ว่าร่างฉบับนี้ในมาตราต่าง ๆ ตอนท้ายมีอำนาจที่สั่งการภาคเอกชน แล้วในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินอำนาจของคณะกรรมการ โดยเฉพาะเลขาธิการกว้างขวางมาก จะมีหลักประกันอย่างไรว่าเลขาธิการ หรือคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบในกรณีที่ใช้อำนาจเกินจริง ในกฎหมายหลาย ๆ ฉบับในชั้นหลังจะมีบทบัญญัติที่คุ้มครองเอาไว้ แล้วก็บัญญัติไว้ว่าถ้าเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจเกินขอบเขตจะต้องถูกลงโทษมากกว่าปกติ ผมอยากให้ใสตรงนี้ไว้ด้วย

อีกประการหนึ่ง ในรายงานตอนต้นท่านพูดถึงบทกำหนดโทษในมาตรา ๓๑ ว่าควรจะมีหมวดว่าด้วยบทกำหนดโทษ แต่ผมอ่านดูในตัวร่างแล้วไม่ปรากฏว่ามี

ปกติกฎหมายที่กำหนดให้มีโทษทางอาญาก็จะต้องมีหมวดบทกำหนดโทษเอาไว้ แต่ว่าในมาตรา ๓๑ ยังคงเป็นเพียงเรื่องผิดวินัย ก็คือหมายถึงว่าดำเนินการกับหน่วยงานของรัฐเท่านั้น ทีนี้พอท่านไปกำหนดให้หน่วยงานเอกชนต้องปฏิบัติตามด้วยแล้วเขาไม่ปฏิบัติตามบทลงโทษคืออะไร บทลงโทษทางอาญาจะไปอยู่ที่ไหน อย่างไร เพราะถ้าจะว่าไปตอนต้นเป็นการเสนอแนวความคิดไม่มีตัวร่างประกอบเข้ามาก็พอเข้าใจได้ แต่ว่าเมื่อมีตัวร่างประกอบเข้ามาแล้วไม่ได้มีหมวดว่าด้วยบทกำหนดโทษซึ่งจะทำให้เราเห็นภาพรวมได้กระจ่าง นี่ก็เป็นเพียงประเด็นที่กระผมใช้เวลาเตรียมการไม่มากนัก แต่เท่าที่เห็นเฉพาะหน้าจำเป็นที่จะต้องมีการชี้แจงเป็นพื้นฐานจากคณะกรรมการว่าเรื่องนี้มีความจำเป็นจริง ๆ และเป็นเรื่องของการปกป้องคุ้มครองระบบ ต้องไม่ใช่เรื่องของเนื้อหา เรื่องของเนื้อหาหากจะมีการกระทบต่อความมั่นคงประการใดก็ตามแต่น่าจะอยู่ในพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ หรือพระราชบัญญัติฉบับอื่น

นี่ประการที่ ๑ -----

ประการที่ ๒ ก็คือพอเราให้อำนาจดำเนินการต่อหน่วยงานเอกชน ความจำเป็นมีมากแค่ไหน ประการใด แล้วทำไมในร่างแรกไม่ได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ ก็นำมาสู่ประการที่ ๓ ว่าการให้อำนาจที่กว้างขวางตั้งแต่นิยามศัพท์ไปจนถึงอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ของคณะกรรมการของเลขาธิการ จะมีหลักประกันอันใดที่จะต้องไม่เป็นการเข้าไปก้าวกาล่งต่อสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงออกของพี่น้องประชาชน และในกรณีที่เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจ ใช้ดุลยพินิจเกินกว่าเหตุ บอกว่าเป็นเรื่องฉุกเฉินทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่เรื่องฉุกเฉิน เจ้าหน้าที่จะต้องได้รับโทษที่รุนแรงกว่าบุคคลทั่วไปอย่างไร หรือไม่ อันนี้ก็เป็นประเด็นที่กระผมสามารถนึกออก

อีกประการหนึ่งที่เป็นประเด็นสำคัญก็คือว่าผมจำได้ และเมื่อสักครู่ทางกรรมาธิการท่านก็ได้รายงานว่ากฎหมายฉบับนี้คงใช้เวลาอีกสักพักใหญ่ทีเดียวถึงจะผ่านออกมา ที่นี้ในระยะเฉพาะหน้าท่านก็เสนอให้รัฐบาลแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้นมาดำเนินการ อาจจะเป็นระยะเวลา ๒ ปีหรืออย่างไรก็สุดแท้แต่ สุดแท้แต่บทเฉพาะกาล ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่จะผ่านออกมาที่จะเขียนรองรับไว้ ก็อยากทราบว่ารายงานที่เสนอไปแล้วได้รับการตอบสนองจากทางคณะรัฐมนตรีอย่างไร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างไร เพราะว่าในประเด็นนี้ก็คงจะเป็นประเด็นสำคัญ นอกจากนั้นก็ยังคงมีประเด็นอื่น ๆ เรื่ององค์ประกอบของคณะกรรมการ แต่คิดว่าจะยังไม่อภิปรายในที่นี้ ผมเห็นว่าประเด็นใหญ่ที่สุดที่คณะกรรมการจะต้องชี้แจงให้กระจ่างก็มีดังที่ได้กราบเรียนมา กราบขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ท่านต่อไป ขอเชิญ พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม อดีตสมาชิกวุฒิสภา ขอเชิญครับ

พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม : ขอบพระคุณท่านประธานครับ แล้วก็ขอบคุณทางกรรมาธิการที่ท่านได้นำรายงานอันนี้เข้ามาในสภาแห่งนี้ เช่นเดียวกับคุณค่านูณ ขอภัยที่เอ่ยนาม เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่แล้วก็ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก ผมอ่านอย่างรวดเร็ว ๆ เมื่อเข้าจนถึงเดี๋ยวนี้นี้ เนื้อหาหลายอย่างผมอ่านแล้วน่าจะเป็นการเรียกแขก แต่ปรากฏว่าไม่มีแขกเลยก็ยินดีกับทางกรรมาธิการ อย่างไรก็ตามแล้วแต่เรื่องนี้เป็นเรื่องของกฎหมายล้วน ๆ ผมคงจะไม่พูดถึงเหตุผลความเป็นมาให้มากนัก นอกจากจะบอกว่าเรื่องนี้

ได้มาอย่างถูกเวลา ถูกกาลเทศะจริง ๆ เพราะว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันศุกร์ที่แล้ว ต่อเนื่องจนกระทั่งถึงเดี๋ยวนี้ ขณะนี้ก็ยังไม่สงบเรียบร้อยเสียทีเดียว เป็นเหตุการณ์ในระดับโลก จนนักคอมพิวเตอร์บอกว่า เป็นประวัติศาสตร์ก็ว่าได้ คอมพิวเตอร์เกือบ ๑,๐๐๐,๐๐๐ เครื่องในกว่า ๑๐๐ ประเทศทั่วโลกได้รับผลกระทบ กระทั่งไปถึงระบบต่าง ๆ ทั้งระบบคอมพิวเตอร์เอง ระบบสาธารณสุข โภคกิจ การโรงพยาบาล และอื่น ๆ ทราบว่าเริ่มต้นเกิดขึ้นในภาคพื้นยุโรป ลุกลามเข้าไปในประเทศอังกฤษแล้วก็สกอตแลนด์ จนระบบการแพทย์ ระบบสาธารณสุขในอังกฤษและสกอตแลนด์นั้นไม่สามารถที่จะทำงานได้เป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้นเรื่องนี้เรายอมรับกันว่าเป็นภัยคุกคามที่ใหญ่โตจริง ๆ ถ้าไม่เกิดกับใคร ไม่เกิดกับประเทศไหนแล้วก็คงจะไม่รู้สึก เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอย่างถูกกาลเทศะ และถูกเวลา ต้องขอบคุณทางกรมการสื่อสาร อย่างไรก็ดีแล้วแต่กฎหมายฉบับนี้หลังจากที่ได้มีการดำเนินการโดยกระทรวงไอซีที (ICT) ขออนุญาตใช้ชื่อนี้ะครับ ผมชี้แจงเรียกชื่อยาว ๆ แล้วก็เปลี่ยนมาเป็นกระทรวงดีอี (DE) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ร่างได้มีการปรับแก้ มีการแก้ไข มีการเพิ่มเติมเนื้อหาเป็นจำนวนมาก ต้องขอกราบเรียนว่ามากจนกระทั่งมาตราท้าย ๆ ที่ผมอ่านอย่างรวดเร็ว ๆ บอกว่าไปได้ถึงขนาดนี้ แต่บางเรื่องบางกรณีของกฎหมายที่ท่านได้เขียนเพิ่มเติมนั้นก็มีความสมเหตุสมผล มีบางประเด็นเท่านั้นที่ผมขออนุญาตจะเติม เพิ่ม ปรับ แก้ เพื่อให้ทางกรมการสื่อสารท่านได้กรุณาพิจารณาเพื่อความสมบูรณ์ของกฎหมายฉบับนี้ มิฉะนั้นเมื่อผ่านไปสู่ขั้นตอนต่าง ๆ แล้วเขาจะหาว่าผ่าน สปท. มาได้อย่างไร ผ่านสายตา ๓๐๐ กว่าคู่มือได้อย่างไร

เรื่องแรกที่ผมเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นจะต้องอภิปราย เป็นเรื่องละเอียดอ่อน แล้วก็อยากจะให้ทางกฤษฎีกาและคณะกรรมการการช่วยกรุณาไปดูเพื่อให้ความสมบูรณ์ ท่านประธานครับ ในคำนิยามของกฎหมายฉบับนี้ ผมอ่านอย่างรวดเร็ว ๆ คำนิยามของคำว่า หน่วยงานราชการ คำนี้ถ้าจะไม่พูดเลยเดี๋ยวผ่านไปเกรงว่าจะมีปัญหา คำว่า หน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ ในกฎหมายฉบับนี้ ท่านเขียนไว้อย่างกว้างครอบคลุมจกรวาลมาก ผมขออนุญาตอ่านเร็ว ๆ หน่วยงานของรัฐ หมายความว่าราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น ท่านเติมคำว่า องค์การอิสระเข้ามาด้วย แล้วก็องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ อันนี้ผมเกรงว่าจะมีปัญหา ท่านกรรมการและกฤษฎีกาช่วยกรุณาฟังด้วย คือคำว่า และหน่วยงานที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ จริง ๆ เป็นเรื่องเล็กแต่เป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ผมอยากจะทำให้มีความสมบูรณ์ คงได้ทราบว่ามีเร็ว ๆ นี้ได้ลงในราชกิจจานุเบกษาเรียบร้อยแล้วคือการปรับแก้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการในพระองค์ พ.ศ. ๒๕๖๐ นั้นหมายความว่าส่วนราชการนั้นได้จัดตั้งขึ้น ผมจะไม่พูดในที่นี้ว่าส่วนราชการที่ว่านั้นมีอะไรบ้าง แต่เป็นส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ เพราะฉะนั้นถ้าท่านเขียนคำจำกัดความของคำว่า หน่วยงานของรัฐ เอาไว้เช่นนี้ว่า และหน่วยงานที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัตินั้น ผมเกรงว่าจะเป็นการกำกวม หรือท่านตั้งใจจะให้ไปถึงหรือเปล่าอันนั้นผมไม่ทราบ แต่กรณีนี้ผมฝากไว้เป็นข้อสังเกตแล้วกันว่าถ้าไม่ต้องการให้กฎหมายฉบับนี้ไปถึงหน่วยงานที่ว่านั้นช่วยกรุณาปรับแก้ให้มีช้อยกเว้นด้วยมิฉะนั้นจะมีปัญหา เพราะว่าถ้าเขียนเอาไว้กว้าง ๆ แบบนี้หมายถึงควรรวมด้วยหน่วยงานในพระองค์ซึ่งมีการแก้ไขไปเรียบร้อยแล้วปี ๒๕๖๐

ประเด็นถัดมา ท่านประธานครับ ผมอ่านดูอย่างรวดเร็ว ๆ ในกฎหมายฉบับนี้หลายมาตรา หลายส่วนมีการพูดถึงความสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ หรือบุคคลต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ไปปกป้อง ป้องกัน คุ่มครอง ระบบไซเบอร์ (Cyber) ของประเทศ มีทั้งภาครัฐ มีทั้งภาคเอกชน หน่วยงานของเอกชน มีทั้งรัฐมนตรีที่รักษาการตามกฎหมายฉบับนี้ รัฐมนตรีที่รักษาการตามกฎหมายฉบับนี้คือนายกรัฐมนตรี แล้วก็มีการพูดถึงรัฐมนตรี มีพูดถึงคณะรัฐมนตรี มีพูดถึงคณะกรรมการ พูดถึงสำนักงาน พูดถึงเลขาธิการ ผมอ่านดูแล้วต้องขอกราบเรียนด้วยความเคารพจริง ๆ ว่าหลายมาตราที่ผมอ่านแล้วมีความสับสน การเขียนกฎหมายฉบับนี้ผมเข้าใจว่าคงมีความเร่งรีบ แต่ความเร่งรีบนั้นก็อยากจะให้มีความสมบูรณ์

ในระดับที่ทำให้การเขียนกฎหมายที่ความสัมพันธ์ของหน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลต่าง ๆ นั้น มีความกระชับ มีความแม่นยำ มีความตรง ถูกต้อง ผมอ่านดูแล้วบางมาตราเขียนว่า จะทำเช่นนี้ได้ต้องขออนุญาตกรรมการก่อน บางมาตราเขียนว่ากรรมการมอบให้เลขาธิการ ไปดำเนินการ บางมาตราเขียนว่าเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการตามคำสั่งของเลขาธิการ บางมาตราเขียนว่าจะต้องไปขออำนาจศาลก่อน บางมาตราไม่เขียนว่าต้องขออำนาจศาล เขียนว่า ต้องโดยอนุมัติของคณะกรรมการ และในเรื่องที่ขออนุมัติกรรมการเหมือนกัน บางเรื่องขออนุมัติกรรมการ บางเรื่องไม่ขออนุมัติกรรมการ ผมจึงเกรงว่าจะมีความสับสน และการบังคับใช้กฎหมายอาจจะมีปัญหา ทั้งนี้ผมไม่ได้ขัดข้อง ผมเห็นด้วยกับกฎหมายฉบับนี้ ผมกตเห็นด้วยอยู่แล้วครับ เพียงแต่ว่าท่านช่วยกรุณาไปตรวจทาน คณะทำงาน หรือคณะกรรมการ และกฤษฎีกา ท่านช่วยกรุณาไปตรวจทานในประเด็นความสัมพันธ์ ของหน่วยงาน องค์กร และบุคคลต่าง ๆ กรณีใดต้องขออำนาจศาล กรณีใดที่ไม่ต้อง ขออำนาจศาลเป็นอำนาจของคณะกรรมการเลย ประเด็นใดคณะกรรมการต้องอนุมัติก่อนถึง จะไปทำได้ -----

มีแม้กระทั่งว่าทำบางอย่างเรียบร้อยแล้ว ทำสำเร็จแล้วให้มารายงานสภาด้วยครับ ให้มารายงานรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ซึ่งผมอ่านดูผมเสียเวลาที่จะพลิก ในมาตรานั้น ๆ ผมอ่านดูแล้วว่าไม่มีความจำเป็นที่บางเรื่องจะต้องมารายงานถึงรัฐสภา เป็นภาระต่อรัฐบาลเปล่า ๆ เป็นภาระที่จะต้องมาตอบคำถาม บางประเด็นเป็นเรื่องรบกวน เป็นเรื่องร้อนแรง เป็นเรื่องร้ายแรง เป็นเรื่องรุนแรง เมื่อดำเนินการสำเร็จแล้วก็รายงาน คณะรัฐมนตรีให้ทราบ พอแล้วครับ ไม่ต้องมารายงานรัฐสภา รายงานรัฐสภานั้น คงอยู่ในขั้นตอนผลงานของรัฐบาลเสียมากกว่า

ประเด็นถัดมา ที่ผมเห็นว่าเป็นประเด็นใหญ่แต่ที่ผมเห็นด้วย เพียงแต่จะขอให้ทางกรรมาธิการท่านช่วยไปเพิ่มเติมอีกเล็กน้อย คือในกฎหมายเดิมเข้าใจว่า ผู้ร่างเดิมคือกระทรวงไอซีที (ICT) ต้องการที่จะให้หน่วยงาน สำนักงานชื่อยาว ๆ เป็นองค์การมหาชน มีอำนาจหน้าที่ มีคณะกรรมการ มีบอร์ด (Board) มีระบบการสรรหา คุณสมบัติของ เลขาธิการเยอะแยะมากมาย ข้อต้องห้ามก็มากมาย ท่านได้มีการปรับแก้ให้เป็นหน่วยงาน ของรัฐเป็นระดับกรมขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ถ้าผมจำไม่ผิดใน พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานที่ว่านี้ก็มี เช่น สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงาน ปปง. นึกเร็ว ๆ ได้เท่านี้ครับ เพราะฉะนั้นต่อไปสำนักงานอันนี้จะมีฐานะเทียบเท่ากรมไปอยู่ในนี้ นั้นหมายความว่ากฎหมายฉบับนี้ต้องคู่กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม คือพูดง่าย ๆ ว่าต้องไปเพิ่ม ผมจำไม่ได้รู้สึกละมาตรา ๔๑ หน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่ากรม ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ต้องไปแก้กฎหมายฉบับนั้นด้วย แต่ที่ผมอยากจะได้ยินได้ฟัง จากกรรมาธิการ เพราะอ่านดูแล้วผมก็พยายามที่จะคิดว่าหน่วยงานนี้จำเป็นหรือไม่ที่จะต้อง มีความเป็นอิสระ ถ้าเป็นองค์การมหาชนจะอิสระไหม แต่หน่วยงานนี้ก็มีหน้าที่ที่จะต้องไป ตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแลหน่วยงานอื่น กรมอื่น ๆ กองอื่น ๆ หน่วยงานอื่น ๆ กระทรวงอื่น ๆ อีกเยอะแยะมากมาย ถ้าเป็นองค์การมหาชนมีความอิสระจริงแต่จะไป ตรวจสอบดูแลหน่วยงานอื่นได้หรือ ถ้าเป็นส่วนราชการละ เหมือน ปปง. สำนักงานป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน ในอดีตถ้าเราจำได้ เคยมีปัญหาเรื่องการไปตรวจ ธุรกรรมทางการเงินของนักการเมือง บุคคลทางการเมือง สื่อมวลชนและอื่น ๆ แม้กระทั่ง ไปตรวจสอบเส้นทางการเงินคุณแม่ของผู้สื่อข่าวบางท่านก็เคยมี แล้วถ้าหน่วยงานนี้ เป็นส่วนราชการอยู่ในกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี ถึงแม้ท่านนายกรัฐมนตรีจะมอบหมาย

ให้รองนายกรัฐมนตรีท่านใดเป็นผู้กำกับดูแล ความเป็นอิสระจะมีมากน้อยแค่ไหน แต่ข้อสงสัยของผมถูกหักล้างด้วยการที่หน่วยงานนี้จะต้องสามารถควบคุม กำกับดูแล หน่วยงานอื่นเพื่อความปลอดภัยได้ ความเป็นอิสระจึงไม่ใช่ประเด็นสำคัญนัก อย่างไรก็ตามแล้วแต่สิ่งที่ผมกังวลและมีความห่วงใย ทางกรรมการท่านช่วยกรุณาดู ผมมีเวลาน้อย ผมก็ได้พูดเกินไปแล้ว ในบางมาตราพูดถึงเรื่องเจ้าพนักงาน อันนี้สำคัญ ผมเชื่อว่าถ้าเผยแพร่ ออกไป เมื่อสักครู่นี้ทางกรรมการท่านได้พูดแล้วเรื่องการสามารถที่จะเข้าไปติดตั้ง ตรวจสอบ ติดต่อการสื่อสาร ตรวจสอบเข้าถึงข้อมูลทั้งทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยี สารสนเทศ หรืออันนี้ท่านเดิมเข้ามา หรือดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสม กฎหมายเดิมเขียนเอาไว้ว่าทำอะไรได้บ้าง สิ่งที่ทางกรรมการเพิ่มขึ้นมาคือ หรือดำเนินการ ตามมาตรการที่เหมาะสม ก็ไม่ทราบว่าคืออะไรบ้าง อันนี้เป็นความห่วงใยของผม ผมก็มอง ไปถึงในอนาคต รัฐบาลหน้าอาจจะไม่ใช่รัฐบาล คสช. อาจจะเป็นรัฐบาลไหนก็ไม่ทราบ อีก ๓ ปี ๕ ปี ๑๐ ปี จะเป็นรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่งซึ่งมีจริยธรรมหรือเปล่าผมก็ไม่ทราบ ถ้าการเขียน กฎหมายเปิดกว้างในลักษณะเช่นนี้ผมเกรงว่าในอนาคตจะมีปัญหา เหมือนครั้งหนึ่งที่ ปปง. เคยไปตรวจสอบเส้นทางการเงินของบุคคลต่าง ๆ แม้กระทั่งนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม -----

การที่ทำให้เจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่งานสามารถเข้าถึงข้อมูลการติดต่อสื่อสารทั้งไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือทางเทคโนโลยีสารสนเทศใดทำได้หมดทุกอย่างเลยครับ แม้กระทั่งดำเนินการ ตามมาตรการที่เหมาะสมซึ่งไม่ทราบว่าเป็นอะไร อันนี้ผมฝากความหวังเอาไว้ว่าท่านช่วยกรุณา เขียนกรอบตรงนี้ให้แคบลงไปสักหน่อย แม้ทางกรรมการได้ชี้แจงแล้วว่า จะทำเช่นที่ทำได้ ต้องขออำนาจศาลก่อน ผมเข้าใจครับว่าท่านจะตอบว่าคำถามของผมท่านบอกว่าไม่เป็นไร เราถือไว้ว่าต้องขออำนาจศาลก่อน แต่สิ่งที่น่าห่วงต่อไปก็คือในกรณีจำเป็นเร่งด่วน หากไม่ดำเนินการในทันทีที่จะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติ ของ กปช. ดำเนินการไปก่อนแล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว อันนี้เป็นความหวังของท่าน ผมก็ยังนึกไม่ออกว่าถ้าในกรณีรีบด่วน เร่งด่วนจำเป็นแล้วไม่ทำจะเกิดความร้ายแรง ถ้าไม่ให้เราทำก่อนมันมารอให้ศาลอนุมัติความเสียหายจะรุนแรง เหมือนถ้าเกิดเหตุการณ์ หนองไซเบอร์ (Cyber) ที่เข้าทั่วโลกในเวลานี้จะป้องกันอย่างไร เพราะฉะนั้นนี่คือ ดุลแห่งอำนาจ ดุลแห่งการใช้ข้อกฎหมาย เป็นนิติธรรมอย่างหนึ่ง ท่านจะทำให้ดุลนี้ระหว่าง ความมั่นคงกับดุลของเสรีภาพ ดุลของข้อมูลส่วนตัวเกิดดุลนี้ได้อย่างไร ผมว่าศาลจะเป็นดุล ที่ดีที่สุด ฉะนั้นจึงเห็นว่าข้อกฎหมายที่ควรจะเป็นก็คือผมขออนุญาตเสนอแนะท่านนั้นเอง ทำคำร้องไปที่ศาลเกิดเหตุการณ์ที่แล้วเหมือนกรณีแรก ท่านทำไปที่ศาลอยู่แล้ว ท่านเสนอ ศาลอยู่แล้ว และศาลอนุมัติมา แต่ในกรณีเร่งด่วนท่านบอกว่าทำไปเลยแล้วแจ้งให้ศาลทราบ ทีหลังผมว่าไม่เหมาะ สิ่งที่ดีควรจะเป็นก็คือทำคำร้องไปที่ศาลแล้วจะทำก็ทำ ศาลว่าอย่างไร ก็มาว่ากัน เพราะการที่ไม่ทำคำร้องไม่อะไรเลย ทำไปเลยผมเกรงว่าจะเป็นภัยคุกคามต่อสิทธิ เสรีภาพของประชาชนในอนาคตได้ซึ่งจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงไม่ว่ารัฐบาลไหนจะเข้ามา ก็แล้วแต่ และสิ่งที่ผมจะฝากถามก็คือว่าในมาตรา ๔๔ ท่านเขียนไว้ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการทำต่าง ๆ ได้ ตามมาตรา ๔๔ ท่านสมาชิก ช่วยกรุณา ดู มีสิทธิ มีหน้าที่ทำมากมายเลยเพียงพอแล้วหรือยังที่เจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการไปทำต่าง ๆ ได้ทั้งหมด รวมทั้งที่ผมว่า เมื่อสักครู่นี้ด้วย เข้าถึงข้อมูลทั้งหมด แค่เลขาธิการทำหนังสือมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ทำได้หมด แล้วผมว่าคงไม่เพียงพอ คงจะต้องมีมาตรการอื่น ๆ ขึ้นมาควบคุม กำกับดูแลด้วย จริง ๆ มีอีกหลายมาตราที่ผมฝากเอาไว้ ที่สำคัญท่านประธาน ขออีกนิดเดียว อันนี้สำคัญเลย

เพื่อความสมบูรณ์ของเอกสาร บังเอิญผมไม่อ่านอะไรเลยและผมไปพบเข้า ท่านกรรมาธิการ ช่วยกรุณาปรับแก้ด้วย อำนาจหน้าที่ของ กปช. ในมาตรา ๑๗ ท่านเขียนซ้ำครับ เจ้าหน้าที่ คงทำเร็วเกินไป ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานในมาตรา ๑๗ ท่านช่วยดู (๓) ของมาตรา ๑๗ ข้อความจะเขียนซ้ำกันเลยทีเดียว (๔) และใน (๘) ข้อความก็ไปซ้ำกับข้อความใน (๕) คือพูดง่าย ๆ ว่าลอกกันมาแล้วก็เติมข้อความเข้าไป ผมไม่รู้ว่ามีผิดพลาดประการใด ท่านช่วยกรุณาไปปรับแก้ด้วย มีมาตราอื่นอีกที่ผมอยากจะอธิบายลักษณะคล้าย ๆ กัน แต่คงจะใช้เวลาเยอะ ไม่เป็นไรครับ ขอบพระคุณมากครับท่านประธาน

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ต่อไปขอเชิญท่านกษิต ภิรมย์ อดีตเอกอัครราชทูต อดีตรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการต่างประเทศ และอดีต ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ ขอเชิญครับ

นายกษิต ภิรมย์ : ขอบคุณครับท่านประธาน ผม กษิต ภิรมย์ สมาชิก สปท. ลำดับที่ ๗ ท่านประธานครับ ผมขอย้อนเรื่องทบทวนสัณนิต เรื่องไซเบอร์ (Cyber) ก็ได้เข้ามา ในที่ประชุมของสภา สปท. ไป ๒-๓ ครั้งแล้ว และในช่วงนั้นผมก็พยายามที่จะแยก เรื่องเทคนิคและเรื่องการบริหารประชาชนด้วยระบบดิจิทัล -----

อันนั้นก็เป็นเรื่องบริการของรัฐ ของเอกชน หน่วยราชการต่าง ๆ ก็จะมีกระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม ก็ไม่ต่างกัน แต่พอมาถึงเรื่องของความมั่นคงปลอดภัย ผมก็ได้ วิพากษ์วิจารณ์ว่าเรื่องนี้คงจะไปอยู่ที่กระทรวงเทคนิคแบบนี้ไม่ได้ เพราะเป็นเรื่อง ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ แต่ผมก็ได้เสนอว่าเรื่องความมั่นคงปลอดภัยทุกเรื่อง จะเป็นทางไซเบอร์ (Cyber) หรือว่าจะข้ามเขตแดนมา หรืออาชญากรรมข้ามชาติ เราก็มององค์กรที่จะรองรับงานอยู่แล้วคือที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ แล้วก็มีคณะกรรมการระดับชาติที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เรื่องทั้งหลายทั้งปวงที่เกี่ยวกับความมั่นคง ปลอดภัยนั้นก็ไปว่ากันที่นั่นได้ แล้วโดยอดีตที่ผ่านมาก็เป็นหลักปฏิบัติ ไม่จำเป็นที่จะต้องมาตั้งคณะกรรมการแล้วก็มีนายกรัฐมนตรีขึ้นมาเป็นอีกร้อย ๆ แห่ง ผมก็พูดซ้ำซาก แบบนี้ครับ แต่ผมไม่เห็นด้วยเพราะคิดว่าไปเคลียร์ (Clear) สะสางเรื่องกันที่ สมช. โดยที่ ท่านนายกรัฐมนตรีเป็นประธานได้ ฝ่ายเทคนิคก็เสนอเรื่องขึ้นไป เสร็จเรียบร้อยอย่างไรจะเป็นมติก็ไปที่ ครม. ก็ออกมาเป็นคำสั่ง จะออกกฎหมายก็ไปที่สภาที่ว่ากัน อีกประเด็นหนึ่งที่ผมสับสน ณ วันนี้ก็คือว่าเราจะออกกฎหมายอันนี้เราต้องบอกก่อนว่าภัยอันตราย มีอะไรบ้าง ผมก็อยากจะขอเสนอแล้วก็อยากจะให้กลับไปทบทวนว่าประเด็นปัญหาของ ไซเบอร์ (Cyber) ก็มี ๔-๕ เรื่องด้วยกัน ๑. คือเรื่องจารกรรมเอสพีไอนาจ (Espionage) ทุก ประเทศทำ อันนี้เป็นเรื่องธรรมดาที่รับกัน แล้วจะถึงขั้นทำลายระบบของกันถ้าเกิดการต่อสู้สู้รบ ก็ถามว่างานนี้ใครทำ ที่ประเทศไทย กระทรวงกลาโหม สภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ ฝ่ายข่าวของกองทัพ สันติบาล หรือจะรวมกันให้เรามี ๑ ยูนิต (Unit) ในการต่อต้านการจารกรรม เราไม่มีเอฟบีไอ (FBI) แบบสหรัฐอเมริกา และเราจะมีอะไร แล้วใครจะเป็นอย่างไร นั่นเป็นอันที่ ๑

อันที่ ๒ ตลอดมา ๑๐ ปีเราอ่านในข่าวหนังสือพิมพ์จะมีเด็กหัวแหลม เฉลียวฉลาดมากและอยากจะทดลองฝีมือ ก็ใช้ฝีมือสติปัญญานั้นเข้าไปออกไวรัสให้สนุกเล่น เพื่อจะทดสอบฝีมือเป็นเขียนทางด้านนี้ แต่ก็ไม่ถึงขั้นร้ายแรงในการที่จะเข้าไปกระทบโรงพยาบาล ในกรณีที่เกิดขึ้นที่ลอนดอนเมื่อ ๒-๓ วันที่แล้ว

อันที่ ๓ ก็มีพวกเข้าไปขโมยข้อมูลเพื่อผลประโยชน์ ขโมยแม้กระทั่งเลข เอทีเอ็ม (ATM) บัญชีธนาคารอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ อันนี้ก็เป็นอาชญากรรมข้ามชาติ

อันที่ ๔ ที่เพิ่งได้เกิดขึ้นที่ยุโรปแล้วเข้าใจว่าขยายมาที่ไต้หวันด้วยในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา ก็คือเข้าไปทำลายเพื่อจะเรียกค่าไถ่แบล็กเมล (Blackmail) ก็มี ๔-๕ เรื่องนี้ที่เป็นความท้าทายหรือเป็นสงครามไซเบอร์ (Cyber) แล้วผมก็ต้องขอกราบเรียนถามท่านประธานไปยังคณะกรรมการฯ ไปที่รัฐบาล ถ้าเพื่อมี ๔-๕ เรื่องที่ประเทศไทย ใครบ้างที่รับผิดชอบ ผมบอกว่าที่สภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นนโยบายมีท่านนายกรัฐมนตรี แต่ที่ผมสนใจคือเทคนิคที่จะวางระบบป้องกัน กับอันที่ ๒ เมื่อถูกแอตแท็ก (Attack) บุกเข้ามาแล้วเราจะสู้กับเขาได้อย่างไร กับอันที่ ๓ ที่ผมก็ได้พูดหลายครั้ง เทคโนโลยีทั้งหมด เครื่องมือเครื่องใช้ทั้งหมดเกือบ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ซื้อมาจากต่างประเทศ เราจะมีความร่วมมือระหว่างประเทศกับบริษัทที่ขายของซัพพลายเออร์ (Supplier) และเราจะมีความร่วมมือกับหน่วยงานข่าวกรองแห่งชาติ หน่วยงานความมั่นคงแห่งชาติของมิตรประเทศมากนักไหนดก็ยังไม่เป็นที่ประจักษ์ว่าได้มีการคิด ผมก็ได้เคยพูดไว้บ้างแล้วบอกว่าต้องมีความร่วมมือระหว่างประเทศด้วย

อีกประเด็นหนึ่งที่ผมได้พูดไว้คราวที่แล้วก็คือผมขอตัวเลขว่าเรามีผู้ชำนาญการผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคนิคเกี่ยวกับไซเบอร์ (Cyber) ณ ประเทศไทยวันนี้ถึง ๑๕ คนไหม อย่างมาพูดว่ามีเลขาธิการไม่พอ เรามีการโยกไปที่วิทยาลัยเทคนิคช่างกล และทีมมหาวิทยาลัยอย่างไร และเราจะมีโครงการเร่งรัดในการที่จะสร้างบุคลากรทั้งเพื่อจะใช้ระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) คอมพิวเตอร์ กับอันที่ ๒ เพื่อจะเป็นนักป้องกัน -----

นอกเหนือจากเป็นผู้ที่จะวางระบบ อันที่ ๓ ภาษาอังกฤษต้องดีเพื่อจะได้ติดต่อระหว่างประเทศได้ ภาพมันไม่ชัดครับ ผมไม่อยากจะทำงานกันง่าย ๆ ว่ามีประเด็นปัญหา ก็แก้กฎหมาย ยกร่างพระราชบัญญัติ แล้วก็ตั้งหน่วยงาน แล้วท่านประธานก็จะต้องเป็นนายกรัฐมนตรี ไม่ใช่ครับ นั่นไม่ใช่เป็นวิธีทำงาน แล้วจะเร่งรีบไปอย่างไร ไม่ใช่เพราะเกิดขึ้นที่ลอนดอน แล้วเราจะต้องมารีบออกกฎหมายแล้วก็ตั้งหน่วยงาน ตั้งองค์กร แล้วก็มอบให้นายกรัฐมนตรีที่เป็นซูเปอร์ (Super) หนุมนที่จะเป็นประธานได้ทุกเรื่อง อันนี้ไม่ใช่เนะครับ ไม่ต้องรีบร้อน สร้างบุคลากรมาให้พร้อม กำหนดหน่วยงานเข้ามา แล้วอันนี้เรื่องของความมั่นคง ก็หนีกระทรวงกลาโหมกับสภาความมั่นคงแห่งชาติ และสำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ อาจจะดึงตำรวจสันติบาลเข้ามาด้วยก็ได้ จะให้เป็นยูนิต (Unit) นะครับ ผมขอใช้คำว่า โฮมแลนด์ซีเคียวริตี (Homeland Security) ผมก็ได้เคยเสนอไว้คราวที่แล้วว่า อาจจะแปลงสภาพกระทรวงมหาดไทยที่ไม่ใช่กระทรวงปกครอง ปกครองอีกแล้วมันหมดสมัยแล้ว ต้องเป็นกระทรวงที่เกี่ยวกับความมั่นคงภายใน ก็เอาตรงนี้มาเป็นกรอบได้ไหมครับ แล้วก็ทำอะไรให้เป็นกิจจะลักษณะ เป็นเรื่องเป็นราว แล้วก็ไม่ต้องรีบร้อน ศึกษาว่าประเทศอื่น ๆ เขาวางแผนโครงสร้างอย่างไร แล้วผมก็ได้พูดคราวที่แล้วว่าเราจะขอความร่วมมือขององค์ความรู้จากองค์กรไอทียู (ITU) อินเทอร์เน็ตเนชันนัล เทเลคอมมูนิเคชัน ยูเนียน (International Telecommunication Union) ที่นครเจนีวาได้มากน้อยแค่ไหน อย่างไรก็ตาม เราจะได้รับบุคลากรจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในต่างประเทศ หรือจะบริษัทซัพพลายเออร์ (Supplier) ที่เขามีระบบพวกนี้อยู่ ที่เขามีแพลตฟอร์ม (Platform) อยู่เพื่อมาให้ความรู้ แล้วก็เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับบุคลากรของเราทุกระดับ และผมเห็นด้วยกับเพื่อนสมาชิก คุณสุรินทร์ที่ว่าเราต้องให้ความรู้ต่อประชาชนด้วย ก็ถามว่ากรมประชาสัมพันธ์วันหนึ่งทำอะไร กสทช. ทำอะไร ผมก็ได้พูดว่าเปิดมาตอนเช้าก่อนนอนก็จะมีเรื่องฆ่ากัน แล้วก็ละครน้ำเน่า แล้วก็เรื่องเอนเตอร์เทนเมนต์ (Entertainment) ที่หาสาระไม่ได้ในการที่จะเสริมสร้างความ เป็นพลเมืองประชาธิปไตย หรือเป็นคนไทยที่มีศีลธรรม เป็นคนดี แล้วก็รักษาดินบ้านเมือง แล้วมาร่วมกันในการที่จะทำอะไรที่ถูกต้อง ผมอยากจะให้มองอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ให้ครบวงจร แล้วเครื่องมือกลไกที่มีอยู่จะเป็นสภาความมั่นคงแห่งชาติก็ดี จะเป็น กรมประชาสัมพันธ์ก็ดี เราต้องเอาเข้ามาเสียก่อน แล้วก็มีการอยู่ที่ตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เอามารวมกันเสียก่อนสิครับ แล้วจะดูว่า ณ วันนี้ถ้าเผื่อเป็นไฟ ๑ สำหรับ เรามี ๕๒ ใบ

หรือเปล่า หรือเรามีแค่ ๒ ใบเท่านั้นเอง แล้วเราค่อยคิดการใหญ่โต แล้วเราก็ออกกฎหมาย แล้วเราก็ตั้งคณะกรรมการ แล้วก็มีนายกรัฐมนตรีมาเป็นประธาน อย่าทำงานกันแบบนี้เลย ท่านประธานครับ ขอบคุณมากครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : มีสมาชิกท่านอื่นจะอภิปรายแสดงความคิดเห็น ตั้งข้อสังเกต หรือซักถาม อะไรไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกขออภิปราย)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ถ้าไม่มี ผมขอปิดการอภิปรายนะครับ ต่อไปขอเชิญทางคณะกรรมการธิการตอบ ชี้แจงข้อซักถามของสมาชิกครับ

พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์ (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธาน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่เคารพ กระผม พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์ กรรมการ เนื่องจากมีผู้อภิปรายน้อย ผมขออนุญาตตอบเป็นประเด็นแต่ละท่านเลยนะครับ

ท่านแรก ท่านค่านูณ ความเข้าใจของท่านค่านูณถูกต้องแล้ว กฎหมายฉบับนี้ เรื่องคุ้มครองระบบและโครงสร้าง ส่วนเนื้อหาเราใช้พระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ และกฎหมายอาญา หรือพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาอื่น ๆ เป็นตัวกำกับดูแล คำว่า ไซเบอร์ (Cyber) ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber) ในร่างกฎหมายเดิมมุ่งเน้น เฉพาะหน่วยงานของรัฐ แต่ในสภาพความเป็นจริง ระบบไซเบอร์ (Cyber) ของชาติ ของประเทศประกอบด้วยรัฐ และภาคเอกชนร่วมกันไป ฉะนั้นในการรักษาความมั่นคง ปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber) เพื่อให้เกิดผลก็ต้องครอบคลุมทุกด้าน ก็คือทั้งหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานเอกชน และภาคประชาชนจะต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน สำหรับหลักประกัน ในเรื่องสิทธิ เสรีภาพว่าร่างกฎหมายฉบับนี้จะไปดำเนินการละเมิดสิทธิ เสรีภาพหรือไม่ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจมากมายตามพระราชบัญญัตินี้ -----

เมื่อกระทำความผิดแล้วมีโทษหรือไม่ ผมขอเรียนชี้แจงอย่างนี้นะครับ พระราชบัญญัติฉบับนี้ เราไปดูมาตรา ๓๕ ใหม่ หรือมาตรา ๔๔ หน้า ๒๖ ตารางวาง พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจทำได้เองก็คือในเรื่องเฉพาะ (๑) (๒) คือการทำหนังสือสอบถามหรือเรียกให้หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน หรือบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ก็คือเมื่อมีภัยคุกคามหรือพบว่ามีเหตุความเสียหายเกิดขึ้นจากการโจมตีระบบหรือโครงสร้างทางไซเบอร์ (Cyber) พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการเรียกเอกสาร เรียกบุคคลมาชี้แจงให้ข้อมูลเพื่อวางมาตรการในการระงับยับยั้งความเสียหายที่เกิดขึ้น หรือ (๒) มีหนังสือขอให้หน่วยงานรัฐ หน่วยงานเอกชนหรือบุคคลใด ๆ ดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ของ กปช. ก็คือมีอำนาจในการเรียกบุคคล หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชนมาให้ข้อมูลหรือส่งเป็นหนังสือ มาตรา ๔๕ ที่สำคัญที่สุดก็คือ (๓) ในร่างเดิมที่เสนอโดยกระทรวงไอซีที (ICT) แต่เดิมนะครับ เลขาธิการมีอำนาจ ท่านต้องดูเปรียบเทียบว่า เลขาธิการมีอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลการติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ อุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ในร่างเดิมเลขาธิการมีอำนาจในการเข้าถึง คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความห่วงใยในประเด็นนี้ เราได้เสนอข้อเสนอแนะไปยังเจ้าของร่างเดิมว่าตรงนี้เป็นความหมิ่นเหม่ในการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจจะหมิ่นเหม่ในการขัดรัฐธรรมนูญ เราจึงเสนอปรากฏตามเอกสารใน (๓) ใหม่ว่า ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งเช่นนั้น แต่เนื่องจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber) มีลักษณะพิเศษ ก็คือมีความรวดเร็ว รุนแรง มีความเสียหายเป็นวงกว้างทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ฉะนั้นถ้าเป็นเหตุจำเป็นเร่งด่วนฉุกเฉินอย่างยิ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการไปก่อน โดยความเห็นชอบของ กปช. พนักงานเจ้าหน้าที่มิได้มีอำนาจล้นฟ้าที่จะทำอะไรไปก่อน ยังมี กปช. ซึ่งมีท่านนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีคณะกรรมการประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการ ระดับปลัดกระทรวง มีผู้ทรงคุณวุฒิช่วยกลั่นกรองดำเนินการไปก่อน แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังอยู่ในเงื่อนไขที่จะต้องรายงานให้ศาลทราบ นี่คือการห่วงใยที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็น

สปท. ๑๕/๒๕๖๐

เบญจมาภรณ์ ๕๑/๒

ในร่างเดิมหมิ่นเหม่ในการละเมิดสิทธิ เสรีภาพ ในการติดต่อสื่อสาร เราจึงขอเสนอเพิ่มเติมว่า
เป็นคำสั่งศาล ยกเว้นกรณีจำเป็นฉุกเฉินอย่างยิ่งจะให้ดำเนินการไปก่อน โดยความเห็นชอบ
ของ กปช. มี กปช. กลับกรองให้ชั้นหนึ่ง สำหรับประเด็นที่พนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อมีอำนาจ
มากมายเช่นนี้แล้วถ้ากระทำความผิด ตามมาตรา ๔๕ นะครับ หน้า ๒๗ ห้ามมิให้พนักงาน
เจ้าหน้าที่เปิดเผยหรือส่งมอบข้อมูลที่ได้มาตามมาตรา ๔๔ ให้แก่บุคคลใด มีโทษจำคุก ๓ ปี
ปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท -----

- ๕๒/๑

ฉะนั้นจะเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้ถึงให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ค่อนข้างจะมากมาย แต่ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำความผิดเสียเองก็มีโทษค่อนข้างจะสูง บทกำหนดโทษในร่างกฎหมายฉบับนี้ ขอเรียนว่ามีบทกำหนดโทษอยู่ในหน้า ๒๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ มีบทกำหนดโทษถึงผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนด

ของท่านเฉลิมชัยนะครับ นิยามคำว่า หน่วยราชการ ที่ท่านว่ามีความหมายกว้างขวางมาก คณะกรรมการเราก็ได้มีการพิจารณากันค่อนข้างกว้างขวาง แล้วก็เห็นว่าเนื่องจากกฎหมายฉบับนี้มีผลผูกพันต่อส่วนราชการทุกหน่วย รวมทั้งทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรอิสระซึ่งใช้ระบบคอมพิวเตอร์เช่นเดียวกัน ฉะนั้นการครอบคลุมก็ควรจะต้องมีการครอบคลุมหน่วยราชการค่อนข้างจะกว้างขวาง แล้วภาคเอกชนก็ค่อนข้างจะกว้างขวางเช่นเดียวกัน ในส่วนที่เป็นหน่วยงานของรัฐ ผมได้กราบเรียนไปแต่ต้นแล้วว่าเนื่องจากเป็นองค์กรที่เป็นผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายในการที่จะสั่งให้หน่วยราชการ ภาคเอกชน ดำเนินการหรือละเว้นการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber) ของประเทศ ของชาติ ฉะนั้นการที่เป็นองค์กรมหาชน วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กรมหาชนคือการให้บริการ องค์กรมหาชนจะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย ซึ่งขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์กรมหาชนโดยสิ้นเชิง เราจึงเสนอให้เป็นหน่วยงานราชการมีฐานะเทียบเท่ากรมขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เนื่องจากหน่วยงานนี้จะต้องมีหน้าที่ในการประสานกับหน่วยราชการ ภาคเอกชน เราพยายามจัดให้มีการบังคับบัญชาให้สั้นที่สุด อย่างที่ผมได้กราบเรียนไปแล้วว่าภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber) รวดเร็ว รุนแรง แล้วก็มีผลเสียหายกว้างกระทบถึงชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ฉะนั้นการสั่งการถ้าอยู่ภายใต้กระทรวง ทบวง กรม สายการบังคับบัญชายาวไม่ทันเหตุการณ์ เราถึงให้เป็นหน่วยงานระดับกรมขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี แล้วตัวท่านนายกรัฐมนตรีก็เป็นประธาน กปช. อยู่แล้ว ในประเด็นเรื่องพนักงานเจ้าหน้าที่ คำนิยามต่าง ๆ ที่ท่านเฉลิมชัยได้ติติงมามีความเกี่ยวพันต่อเนื่องกัน ซึ่งตรงนี้ทางคณะกรรมการก็จะรับข้อสังเกตของสมาชิกผู้อภิปรายที่เป็นประโยชน์ ทางคณะกรรมการจะรับไว้ แล้วก็รวบรวมประเด็นส่งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอเรียนว่ากฎหมายฉบับนี้ร่างเดิมเป็นของ

กระทรวงไอซีที (ICT) ส่งไปคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีเห็นชอบส่งไปกฤษฎีกา กฤษฎีกา
 ส่งกลับมาที่กระทรวงดีอี (DE) ในฐานะที่เปลี่ยนชื่อกระทรวงใหม่ ขณะเดียวกันคณะกรรมการ
 ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนของ สปท. ก็ได้หยิบร่างกฎหมาย
 ฉบับที่ผ่านคณะรัฐมนตรีมาศึกษาแล้วพบว่า มีประเด็นข้อบกพร่องมากมาย เราจึงทำงาน
 ร่วมกับกระทรวงดีอี (DE) มาตลอด จนกระทั่งสุดท้ายกระทรวงดีอี (DE) ได้ตั้งคณะทำงานขึ้น
 พิจารณาตามร่างเดิมที่กฤษฎีกาส่งมาให้ทบทวน มีการจัดตั้งคณะกรรมการทำงาน คณะทำงาน
 ๓ ฝ่าย ก็คือกระทรวงดีอี (DE) ตัวแทนจากกรรมการธิการของ สปท. ตัวแทนจากสำนักงาน
 คณะกรรมการกฤษฎีกา ผลก็ปรากฏออกมา -----

ตามร่างที่กระทรวงดิจิทัล (DE) ส่งกลับไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ปัจจุบันเป็นไปตามร่างนี้ ฉะนั้นร่างที่จะเข้า ครม. ในความคิดเห็นส่วนตัวก็คงไม่หนีจากร่างอันนี้ ที่คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนของ สปท. ร่วมกับกระทรวงดิจิทัล (DE) และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ร่วมประชุมทำงานกันมาโดยตลอด

ของท่านกษิตนะครับ ท่านคงมีเจตนารมณ์ไม่ต้องการให้มีการเพิ่มหน่วยงานใหม่ ขอเรียนว่าประเทศไทย คุณลักษณะของระบบข้าราชการไทยคือต่างคนต่างทำ ทุกคนที่มีหน้าที่ต่างคนต่างทำไม่ได้มีการบูรณาการ ถึงบูรณาการกันก็ไม่มีเจ้าภาพหลักก็คือระดับเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นกระทรวง ทบวง กรม ฉะนั้นการพิจารณาในเรื่องคณะกรรมการ กปช. ก็คือการบูรณาการโดยคณะกรรมการซึ่งมีตัวแทนจากทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber) มาอยู่ใน กปช. ฉะนั้นมาตรการต่าง ๆ ที่ กปช. ออกไปก็จะผ่านไปยังตัวแทนกระทรวงที่อยู่ในคณะกรรมการ กปช. ผมได้เรียนแล้วว่าการบังคับบัญชา การส่งต่อมาตรการนโยบายต่าง ๆ จะออกไปลักษณะทางตรง ไม่ได้ออกไปทางสายการบังคับบัญชาซึ่งมีลักษณะพิเศษ ท่านมองว่าไปอยู่กับ สมช. อันนี้ในความคิดเห็นส่วนตัวผม สมช. เป็นหน่วยกำหนดเชิงนโยบาย มิได้เป็นหน่วยในทางปฏิบัติ ในการตั้งสำนักงาน กปช. ขึ้นมาเป็นหน่วยงานใหม่ ท่านอาจจะเห็นว่าเป็นหน่วยงานใหม่ แต่ในการบูรณาการ ในการจัดตั้งก็คือการรวบรวมเอาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่กระจัดกระจายอยู่ตามกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ มารวมกันและทำงานขึ้นมาเป็นสำนักงานคณะกรรมการ กปช. ผมยกตัวอย่างในสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัล (DE) มีสำนักระวังป้องกันภัยทางคอมพิวเตอร์ หรือเรียกว่า ไทยเซิร์ต (ThaiCERT) คอมพิวเตอร์ อีเมอร์เจนซี เรสพอนส์ ทีม (Computer Emergency Response Team) มีอยู่ในไทยเซิร์ต (ThaiCERT) ที่สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัล (DE) มีสำนักรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ ดำรงมีกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางไซเบอร์ (Cyber) ตรงนี้สำนักงานเลขาธิการ กปช. เป็นตัวที่จะดึงเอาหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องตรง ๆ และมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอยู่ตรงนี้และสามารถที่จะดำเนินการได้ทันที โดยออกเป็นกฎหมายหรืออะไรก็แล้วแต่ เรื่องการให้ความรู้กับประชาชนที่ท่านกษิตไปดูในอำนาจหน้าที่ กปช. ในมาตรา ๑๗ หน้า ๑๑ มีระบุเรื่องนี้ไว้ชัดเจนว่าการให้ความรู้กับประชาชนในการระวังป้องกันภัยที่จะมาถึงตนเองได้อย่างไร

สิ่งต่าง ๆ ที่ท่านสมาชิกได้อภิปรายไว้และมีประโยชน์ที่สมควรจะต้องเสนอเป็นข้อมูลให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในการพิจารณาร่างกฎหมายฉบับนี้ทางคณะกรรมการก็จะน้อมรับไว้ด้วยความขอบพระคุณอย่างยิ่ง และภายในไม่ช้านี้เราก็จะรวบรวมประเด็นแล้วรีบส่งไปเพื่อให้ทันกับการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อให้กฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้และบังเกิดกับประเทศชาติ เกิดแก่ประชาชนโดยรวมกฎหมายฉบับนี้ผมขอย้ำอีกครั้งหนึ่งว่าเป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองระบบโครงสร้างเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของชาติ มิได้มีจุดประสงค์ในการที่จะจำกัด ชัด และลิดรอนสิทธิ เสรีภาพของพลเมืองในการติดต่อสื่อสาร ก่อนเข้าประชุมวันนี้กระผมได้รับการสอบถามจากพี่น้องสื่อมวลชนถึงประเด็นข้อห่วงใย ก็ได้กราบเรียนไปว่าวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้ก็คือมุ่งคุ้มครองโครงสร้างพื้นฐานทางไซเบอร์ (Cyber) -----

ของชาติให้ปลอดภัยจากการโจมตี ถ้าเราไม่มีกฎหมายฉบับนี้ก็คือต่างคนต่างทำ อย่างที่เป็นทุกวันนี้ คนที่มีหน้าที่โดยตรงก็มีขีดความสามารถแค่บอกว่ามีอะไรเกิดขึ้น ผมได้กราบเรียนท่านประธานว่าเรื่องแบบวันนี้ มัลแวร์ (Malware) เกิดมา ๒ ปีที่แล้ว มีคนเสียเงินมาแล้วมากมายก่ายกองในประเทศไทยไม่เห็นมีหน่วยงานไหนมารับผิดชอบแจ้งเตือนประชาชน แต่ถ้ามี กปช. ก็จะแก้ไขปัญหาดังนี้ได้ค่อนข้างจะชัดเจนเป็นรูปธรรม ผมก็กราบเรียนท่านประธานว่าเรานึกภาพเล่น ๆ ว่าวันดีคืนดีมีคนไม่หวังดีโจมตีระบบขนส่งจราจรของกรุงเทพมหานคร เอาง่าย ๆ แค่เปิดไฟแดงทุกแยกในกรุงเทพฯ อะไรจะเกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงตารางเดินอากาศของอากาศยานที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิอะไรจะเกิดขึ้น ท่านคงนึกภาพว่าความเสียหายมันรุนแรงมากน้อยเพียงใด ขอบพระคุณท่านประธานครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านค่านูณ สิทธิสมาน ครับ

นายค่านูณ สิทธิสมาน : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม ค่านูณ สิทธิสมาน นะครับ ได้รับฟังคำชี้แจงไปแล้วก็รับได้ในส่วนหนึ่ง แต่อีกส่วนหนึ่งอยากจะขออนุญาตบันทึกความไม่สบายใจเอาไว้ ในฐานะที่เข้ามาทำหน้าที่ตั้งแต่เป็น สปช. เป็น สปท. เราก็ออยู่ในโรดแมป (Roadmap) ที่พวกเรากล่าวว่าจะไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง ผมว่าทิศทางบางประการเพื่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองก็ทำให้เราต้องยอมรับอำนาจ ยอมรับความเด็ดขาดบางประการ แต่คราวนี้การที่เราจะเขียนกฎหมายไว้สำหรับใช้ระยะยาว เราต้องคำนึงว่ารัฐบาลนี้ไม่ได้อยู่ตลอดไปครับ อีก ๔ ปี ๕ ปี ๗ ปี หรือ ๑๐ ปีข้างหน้าถ้าเราได้รัฐบาลที่ไม่มีคุณธรรม ไม่มีธรรมาภิบาลเข้ามา เครื่องมือต่าง ๆ ที่เราเขียนไว้ให้สำหรับรัฐบาล ซึ่งเรามองว่าเข้ามาทำหน้าที่เพื่อยุติความรุนแรงในช่วงเปลี่ยนผ่าน ได้มีเครื่องมือเครื่องมือในการรักษาความมั่นคงของประเทศจะกลับมาเป็นเครื่องมือเครื่องมือในการตีแผ่ทางสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ผมไม่มีอะไรที่จะขอคณะกรรมการธิการ ผมขอมาตราเดียว มาตรา ๔๔ บังเอิญชื่อมาตรา ๔๔ ผมอาจจะเป็นคนที่คุณหนังสือเรื่องเอเนมียออฟ เดอะ สเตต (Enemy of the State) มากเกินไป ผมกังวลครับ มาตรา ๔๔ ปรับใหม่จริงอยู่ท่านบอกว่าเพิ่มเติมให้ขออนุญาตต่อศาล ก็คือในมาตรา ๔๔ (๓) ผมขออนุญาตอ่านท่านประธานครับ มาตรา ๔๔ (๓) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการมีอำนาจดังต่อไปนี้
 ท่านอาจารย์เฉลิมชัยก็ได้กรุณาให้ความเห็นไปแล้วว่าเพียงพอหรือไม่ แต่ได้รับมอบหมาย
 เป็นหนังสือจากเลขาธิการ อำนาจตาม (๓) มาตรา ๔๔ เข้าถึงข้อมูลการติดต่อสื่อสาร
 ทั้งทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสารสื่อ
 อิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด หรือดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสม
 นอกจากเข้าถึงก็คือดักฟัง ดักอ่านแล้ว ยังดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสมได้ ซึ่งก็รู้ว่ามาตรการ
 อะไร เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และระงับยับยั้ง
 ความเสียหายที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ให้ยื่นคำร้อง
 เพื่อขอคำสั่งศาลในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ -----

อันนี้ท่านบอกว่าเป็นสิ่งที่ท่านเพิ่มเข้ามาซึ่งดีกว่าร่างเดิม เพราะร่างเดิมไม่มีตรงนี้ แต่ท่านก็ต้องพูดภาพรวมให้หมดว่าร่างเดิมเขาไม่ได้นิยามไซเบอร์ (Cyber) กว้างขวางเท่าร่างของท่าน และเขาไม่ได้ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับหน่วยงานเอกชน ที่นี้ร่างนี้ให้เข้าไปเกี่ยวข้องเข้าไปสั่งการหน่วยงานเอกชนซึ่งนอกเครือข่ายรัฐ มีความหมิ่นเหม่ที่จะเข้าไปในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ในการสื่อสารของประชาชนเราต้องระวังครับ ก็คือขอศาล มีต่อท้ายว่า แต่ในกรณี จำเป็นเร่งด่วนหากไม่ดำเนินการในทันทีที่จะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติของ กปช. ดำเนินการไปก่อนแล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว ก็คือเจ้าหน้าที่ตีความ กปช. ตีความ แล้วรายงานให้ศาลทราบ แล้วศาลจะว่าอย่างไร เพราะทำไปแล้ว เพราะฉะนั้นปกติในการร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับศาล ในชั้นสภานิติบัญญัติ แห่งชาติเขาจะมีตัวแทนของศาลยุติธรรมเข้าร่วมรับฟังร่วมตอบคำถามด้วย ผมเอง เคยมีส่วนเป็น สนช. ปี ๒๕๔๙ ปี ๒๕๕๐ ปี ๒๕๕๑ ตอนนั้นพิจารณา พ.ร.บ. ความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ ประเด็นนี้พิจารณากันหนัก และในที่สุดก็คือให้เป็นอำนาจของศาลในทุกกรณี ซึ่งศาลท่านก็รับว่าจะตีต้นค่อนคินอย่างไรศาลจะจัดเจ้าหน้าที่มาไต่สวนและทำให้ทันการให้ได้ เพราะว่าก็เป็นเรื่องความมั่นคงปลอดภัยของชาติ เพราะฉะนั้นผมขอได้ไหมครับ ให้เป็น เรื่องของศาล ๑๐๐ เปอร์เซนต์ และในชั้นการพิจารณาของ สนช. ทางศาลยุติธรรมเมื่อท่านรู้ และเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญของชาติผมเชื่อว่าท่านสามารถจัดองค์กรในการปฏิบัติ จัดหา ผู้พิพากษามาพร้อมที่จะรับพิจารณาไต่สวนการขอดำเนินการของเจ้าหน้าที่ได้ทุกเรื่องตลอด ๒๔ ชั่วโมง ถ้าเป็นแบบนี้ก็จะเป็นหลักประกัน หรืออย่างน้อยเป็นหลักประกันความสบายใจ ให้กับหน่วยงานเอกชน หรือพี่น้องประชาชนโดยทั่วไปว่าอย่างน้อยก็มีศาลยุติธรรม เป็นผู้กลั่นกรองสุดท้าย ถ้าท่านกรรมาธิการจะกรุณาเมตตาตัดประโยคที่ว่า แต่ในกรณี จำเป็นเร่งด่วนหากไม่ดำเนินการในทันทีที่จะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่โดยอนุมัติของ กปช. ดำเนินการไปก่อนแล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว ตัดหรือปรับ คือให้อำนาจทั้งหมดอยู่กับศาล เจ้าหน้าที่ก็ปลอดภัย และผมเชื่อว่าประเทศก็ปลอดภัย เพราะศาลท่านต้องเข้าใจว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ แล้วท่านสามารถจะบริหารจัดการ ให้มีกระบวนการในการไต่สวนเพื่อที่จะดำเนินการ เพราะเรื่องนี้พูดง่าย ๆ คือเข้าไปดักอ่าน แม้กระทั่งไปรษณีย์ก็โดนดักได้ แล้วยังดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสมอีก อันนี้มาตรา ๔๔

ซึ่งผมขออนุญาตถ้าท่านกรรมาธิการจะเมตตาปรับตรงนี้ให้กับผมสักนิด ก็จะเป็นนิมิตหมายอันดีว่า สปท. เรารับฟัง และเราก็เห็นคุณค่าของสิทธิ เสรีภาพของประชาชนในการสื่อสารในการแสดงออกมีความสำคัญ อะไรที่มีการหักท้วงเราพร้อมที่จะปรับนะครับ ถ้าเป็นไปได้ ประการนี้ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์โดยภาพรวม ส่วนประเด็นอื่น ๆ ผมเชื่อว่ก็เป็นประเด็นเกี่ยวเนื่อง เพราะท่านอย่าลืมว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา โดยหลักของการบริหารบ้านเมืองแล้วการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญามีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่เขาเรียกร้องให้มีการปฏิรูปตำรวจกันใหญ่มาโดยตลอด ก็เพราะความเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ทีนี้เมื่อเรามอบหมายให้ใครเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วเรามอบอำนาจให้เขา ซึ่งผมมองเห็นว่าในกรณีนี้ขาดหลักประกันเท่าที่ควร เพราะฉะนั้นถ้าท่านตัดประโยคนี้ออกไปให้เป็นเรื่องของศาลผมว่าจะเป็นประโยชน์ -----

สปท. ๑๕/๒๕๖๐

จිරูช ๕๖/๑

กว่ากฎหมายจะถึงขั้นสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งก็จะต้องมีตัวแทนของศาลเข้ามา
ร่วมรับฟัง ร่วมให้ความเห็นด้วย ผมเชื่อว่าจะเป็นทิศทางที่ดีว่าสิ่งที่ สปท. เสนอนั้น
ได้คำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพของประชาชน แม้ว่าเราจะไม่ตั้งใจก็ตามแต่ ผมขอมาตรา ๔๔ (๓)
กราบขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง) : กรรมการจะбинทบาทใหม่ครับ เชิญครับ

พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ เปาอินทร์ (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธาน
ผม พลตำรวจตรี พิสิษฐ์ กรรมการครับ ขอบพระคุณในข้อเสนอแนะและข้อห่วงใย
ของท่านคํานูณ ทางคณะกรรมการก็จะรับข้อเสนอต่าง ๆ เหล่านี้ เราจะประมวลประเด็น
ข้อห่วงใยของสมาชิก สปท. แล้วก็ทำส่งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยตรง
เพราะเนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้ขณะนี้อยู่ที่กฤษฎีกา ผมขออนุญาตชี้แจงท่านคํานูณ
ถึงประเด็นในมาตรา ๓ ว่าเรายึดโยงกับแนวทางปฏิบัติในพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์
แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ ซึ่งมีลักษณะถ้อยคำเหมือนกัน ก็คือเราเอามาจากพระราชบัญญัติ
คอมพิวเตอร์ ซึ่งมีลักษณะเดียวกันก็คือยึดโยงว่าการดำเนินการในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
คอมพิวเตอร์ของผู้อื่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องต่อศาล แต่ถ้าเป็นกรณีจำเป็น
ฉุกเฉินอย่างยิ่งก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการไปก่อนและรายงานให้ศาลทราบ อันนี้
เรายังยึดโยงว่าในกฎหมายคอมพิวเตอร์ พนักงานเจ้าหน้าที่ทำไปก่อนแล้วรายงานให้ศาลทราบ
แต่อันนี้เราเห็นเป็นเรื่องใหญ่ เราได้เพิ่มขั้นตอนว่าต้องได้รับอนุมัติจาก กปช. ก่อน
และรายงานให้ศาลทราบ คือใน พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์มีคำนี้อยู่ แต่สิ่งที่ท่านคํานูณได้ห่วงใย
ผมก็ค่อนข้างจะเห็นด้วย จะรับข้อเสนอท่านก็เป็นข้อสังเกตส่งไปยังกฤษฎีกาครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
คนที่หนึ่ง) : ท่านคํานูณติดพันนะครับ เชิญท่านคํานูณครับ

นายคํานูณ สิทธิสมาน : กราบเรียนท่านประธาน คํานูณ สิทธิสมาน
นิดเดียวครับ ผมเข้าใจครับว่า พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ได้มีการแก้ไข
หลักการไปจากเดิม ซึ่งผมจะไม่บอกว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เพราะว่าไม่ได้มีหน้าที่

พิจารณา แต่ว่าน้ำหนักของความร้ายแรง พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ก็คือการนำเข้าข้อมูลไปสู่คอมพิวเตอร์ เข้าไปสู่ระบบ เมื่อเข้าไปสู่ระบบแล้วความเร่งด่วนในการที่จะต้องเอาออกมามี แต่ว่ามาตรา ๔๔ (๓) ของร่างกฎหมายฉบับนี้คือเลือกอนุญาตให้ดักฟังให้ดักอ่าน หรือดำเนินการตามมาตรการอื่น ๆ (๓) ก็คือเข้าถึง คือเขาอาจจะยังไม่ได้ทำอะไร แต่เราสงสัยว่าเขาจะทำลายระบบไซเบอร์ (Cyber) ไซเบอร์มีหลักฐาน เพราะฉะนั้นก็คืออนุญาตให้ดักฟังได้ นี่ดีว่าตัดโทรเลขไปแล้ว เพราะว่าไม่ใช่แล้ว ไม่อย่างนั้นก็ครอบคลุมหมด แต่ว่าอันนี้ก็มีประโยชน์เข้ามาด้วยก็คือกว้างขวางหมด เพราะฉะนั้นผมว่าความหนักเบาต่างกันสักนิดหนึ่ง แต่ก็สุดแท้แต่คณะกรรมการพิจารณาจะรับไปพิจารณาขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านสุรินทร์ จิรวินิชย์ ครับ

นายสุรินทร์ จิรวินิชย์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม สุรินทร์ จิรวินิชย์ ท่านประธานครับ เมื่อสักครู่นี้ฟังท่านกรรมาธิการบอกว่าร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของกฤษฎีกา เลยทำให้ผมสงสัยว่าผมอุตส่าห์ไปหาข้อมูลร้อยแปดจิปาละ และเพื่อนสมาชิกที่พูดกันวันนี้เสียเปล่าหรือเปล่า คือพูดกันไปแล้วท่านเอาเฉพาะส่วนดี ๆ แล้วเอาเฉพาะกลั่นกรองดี ๆ ส่งไปประกบหรือไปอย่างไรครับ หรือว่าเราพูดกันไปทั้งวันแล้วก็ไม่ได้เกิดอะไร ก็เลยจะถามว่าแล้วพูดกันทำไม เพราะว่าเรื่องนี้มันผ่านไปจนถึงโน่นแล้ว หรือว่าท่านจะเอาไว้ไปประกบตอนเช้า สนช. อยากให้ท่านตอบให้สบายใจก่อนกลับบ้านเสียหน่อยครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ก่อนกรรมาธิการนะครับ เผิญท่านอนุสิษฐ คุณากร ที่ผมจะอนุญาตให้ซักถามข้อสงสัยท่านนั้น เพราะผมปิดอภิปรายไปแล้ว และท่านไม่ได้เป็นผู้อภิปราย กฎ กติกาของเรา ก็คือจะให้สมาชิกซักถามในช่วงกรรมาธิการตอบ ขอเชิญท่านอนุสิษฐครับ

นายอนุสิทธิ์ คุณากร : ขอบพระคุณครับท่านประธาน เรียนคณะกรรมการการครับ
 สิ่งที่มีข้อสงสัยจริง ๆ แล้วใกล้เคียงกับท่านค่านูณ สิทธิสมาน แต่ประเด็นที่สำคัญ
 นอกเหนือจากนั้นคือการร่างกฎหมายฉบับนี้ ถ้าร่างในลักษณะนี้ผมเชื่ออย่างยิ่ง เพราะว่า
 ในส่วนของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเราได้เข้าร่วมกฎหมายที่มีส่วนหนึ่ง
 ของการละเมิดสิทธิของประชาชนเพื่อการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม ที่สำคัญครับ
 ผมขออนุญาต เพราะว่าฟังแล้วผมยังไม่หายสงสัย แล้วที่บอกว่าการเสนอให้เรื่องนี้ไปอยู่ที่
 สมช. ถูกต้องครับ เป็นเรื่องงานทางนโยบาย ฉะนั้นกฎหมายฉบับนี้มีความหมายคือหน่วยงาน
 ที่อยู่ในกฎหมายฉบับนี้จะเป็นหน่วยในเรื่องของการอำนวยความสะดวกและการปฏิบัติการ
 การอำนวยความสะดวกในระดับ กปช. และการปฏิบัติการในระดับสำนักงาน ผมเรียนว่ากฎหมาย
 ในลักษณะอย่างนี้ถ้าจะเขียนในเรื่องการละเมิดสิทธิหรือการเข้าไปแทรกแซงภารกิจประจำ
 ของทั้งภาครัฐและเอกชนนั้น ผมเชื่อว่าเมื่อไปถึงกฤษฎีกาแล้วคงกระทำไม่ได้แน่นอน
 เพราะหลักของกฎหมายในเรื่องการละเมิดนั้นจะต้องมีความชัดเจน เช่นอาจจะต้องมีหมวดหนึ่ง
 ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติของ กปช. และสำนักงาน กปช. อันนั้นหมายถึงว่า
 ในภาวะปกติที่ท่านทำหน้าที่อะไร ท่านศึกษา ท่านวิจัย ท่านวางมาตรการ กำหนดบทบาท
 กำหนดภารกิจ เพื่อนำไปสู่การรองรับเมื่อเกิดภาวะวิกฤต ในกรณีที่เกิดวิกฤต กปช.
 รับผิดชอบได้แต่เพียงหน่วยเดียวหรือครับ ไม่เพียงพอครับ ผมยกตัวอย่างพระราชบัญญัติ
 การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรประกอบกับพระราชกำหนดการบริหารราชการ
 ในสถานการณ์ฉุกเฉิน ไม่มีครับ ในเรื่องของการให้อำนาจแล้วบอกว่าสามารถเข้าไปแทรกแซง
 สามารถเข้าไปสืบถามเสาะหาข้อมูลจากภาคเอกชน จากภาครัฐ แต่ต้องมีบทบังคับว่าด้วย
 เรื่องของการให้ความเห็นชอบ จะเป็นอย่างไรที่ท่านค่านูณได้นำเรียนว่าบทบาทเหล่านี้
 ควรจะต้องเป็นอำนาจของศาลหรือไม่ แต่จริง ๆ แล้วในทางบริหารเรามีวิกฤตหลายครั้ง
 แล้ววิกฤตที่ผ่านมานั้นเราใช้อำนาจทางการบริหารก็คือคณะรัฐมนตรีหรือไม่ก็รัฐสภาแห่งนี้
 แต่จะต้องทำหน้าที่ในช่วงระยะเวลาเร่งด่วน คณะรัฐมนตรีเองยังมีอำนาจพิเศษ ขออนุญาตเรียน
 เช่น มีระเบียบว่าด้วยการประชุมคณะรัฐมนตรี ท่านนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอีก ๒-๓ ท่าน
 สามารถออกมติคณะรัฐมนตรีได้เลยในภาวะฉุกเฉิน แต่กฎหมายฉบับนี้ผมคิดว่าในข้อสังเกต
 ของ สปท. ควรจะชัดเจนว่าการที่จะเข้าไปใช้อำนาจนั้นควรจะเข้าไปใช้ในระดับไหน

เข้าไปใช้อย่างไร ต้องชัดเจนอยู่ในกฎหมาย ไม่เช่นนั้นแล้วผมเชื่อว่ากฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ผ่านง่าย ๆ ครับ แค่ประกาศวันนี้แล้วออกไปสู่สังคม การเข้าไปแทรกแซงในระบบเอกชนเกิดความเสียหายมหาศาล กสทช. เคยถูกสั่งให้ปิดไอเอสพี (ISP) บางไอเอสพี (ISP) ที่ปล่อยปละละเลยให้มีการล่วงละเมิดสถาบัน บางกรณียังไม่กล้าเลยครับ เพราะเว็บไซต์ (Web Site) ในบางส่วนนั้นไปเชื่อมโยงกับผลประโยชน์อีกมหาศาล ซึ่งเรามองไม่ออกครับ ฉะนั้นกฎหมายฉบับนี้ผมขออนุญาตตั้งข้อสังเกต และผมเชื่อว่าเป็นข้อสังเกตที่สำคัญว่า ทำอย่างไรที่จะให้มีกระบวนการใช้อำนาจตรงนี้ผ่านการตรวจสอบไปก่อนให้รู้ว่าวิกฤตเหล่านั้นเป็นวิกฤตจริง ๆ จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อชาติบ้านเมืองต่อผลประโยชน์ของชาติ ถ้าไม่เช่นนั้นแล้วอำนาจของรัฐบาลในแต่ละชุดอย่างที่ท่านคำนวณได้เรียน ไม่เหมือนกันครับ ณ วันนี้เราเจตนาดีเรามองด้วยความบริสุทธิ์ แต่ในอนาคตถ้าไม่มีการถ่วงดุลกันทั้งเรื่องฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ แล้วนำอำนาจนิติบัญญัติที่เรา กำลังจะเขียนไว้ในตอนนี้นำไปให้กับฝ่ายบริหาร ผมเชื่อว่าการถ่วงดุลตรงนี้ในท้ายที่สุดจะเป็นบาดแผลให้กับฝ่ายบริหารเอง ผมขออนุญาตเรียนและยืนยันอย่างนั้น เพราะไม่เช่นนั้นการปฏิบัติการใด ๆ ที่ผ่านมามาท่านจะเห็นว่าบางส่วนใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน บางรัฐบาลใช้ พ.ร.บ. ความมั่นคงแห่งชาติเหมือนกัน แต่เวลาขึ้นสู่ศาล รัฐบาลบางรัฐบาลผิด

สปท. ๑๕/๒๕๖๐

ราชันีพร ๕๘/๑

รัฐบาลบางรัฐบาลไม่ได้รับการลงโทษเลย อยู่ที่ว่าวิธีการใช้และวิธีการเขียนกฎหมาย ถ้ายังเราเขียนกฎหมายแล้วไม่กำหนดวิธีการใช้ที่รัดกุม ต่อไปนี้เรื่องของการขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เรื่องการไปล่วงละเมิดต่อรัฐธรรมนูญจะเกิดขึ้นตามกฎหมายฉบับนี้อีกเยอะ ผมขออนุญาตนำเรียนโดยตรงเพื่อเป็นข้อสังเกตสำหรับการที่จะนำไปสู่ข้อเสนอที่จะไปสู่กฤษฎีกาอีกมุมหนึ่ง ขอขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านประธานคณะกรรมการการ พลาการเอก คณิต

พลาการเอก คณิต สุวรรณเนตร (ประธานกรรมการการ) : กราบขอบพระคุณ ท่านประธานครับ กราบเรียนท่านประธาน ท่านสมาชิกที่เคารพครับ ขออนุญาตกราบเรียน อย่างนี้ครับ เปเปอร์ (Paper) นี้ทางคณะกรรมการการของกระผมได้นำเข้ามา ณ ที่ประชุมแห่งนี้ ตั้งแต่การประชุมครั้งที่ ๖๐ เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ แล้วก็ได้มีการอภิปราย กันเยอะ แล้วก็ได้โหวต แล้วก็ได้สรุปแนบคำอภิปรายของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติไปทั้งหมด ท่านประธาน ร้อยเอก ทินพันธุ์ก็ลงนามไปถึงรัฐบาล แล้วก็ไปอยู่ที่กฤษฎีกาแล้ว คือเรื่องนี้อยู่ใน ๒๗ วาระปฏิรูปเร่งด่วนใน ๔๒ ประเด็นที่ทางท่านประธาน สปท. เสนอให้ รัฐบาลผลักดันให้เสร็จในปี ๒๕๖๐ ดังนั้นจึงมีการทยอยกันมาเข้าให้ท่านสมาชิกได้อภิปราย เพิ่มเติม อย่างไรก็ตามที่ท่านได้เสนอในวันนี้ทั้งหมด ๕ ท่าน ทางกระผม ทางท่านพิสิษฐ์ และคณะก็จะแนบไปที่กฤษฎีกาทั้งหมด แล้วยังมีขั้นตอนตามมาตรา ๗๗ อีก เรื่องการทำ ประชาพิจารณ์ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าท่านสบายใจได้ อะไรที่เป็นการสร้างสรรค์เพื่อให้เกิด ความมั่นคงเราก็ควรจะกระทำ อะไรที่จะไปกระทบสิทธิเราก็จะไม่กระทำ ผมขออนุญาต ยกตัวอย่างนิดหนึ่ง คือวันที่ ๔ พฤษภาคม กสทช. ปอท. หน่วยงานด้านความมั่นคง ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดีอี (DE) ปัจจุบัน ไปที่พหลโยธินซอย ๘ แล้วก็เชิญอินเทอร์เน็ต เซอร์วิส โพรไวเดอร์ (Internet Service Provider) ทั้ง ๙ ไอเอสพี (ISP) ไปประชุม แล้วก็ให้เวลา ๗ วันเพื่อที่จะปิดเว็บไซต์ (Web Site) ที่ไม่เหมาะสม ไม่เหมาะสมในที่นี้ ผมกล่าวรวมเลย ไม่เหมาะสมด้วยประการทั้งปวง เว็บไซต์ (Web Site) ต่าง ๆ เหล่านี้ มีหมายศาลทั้งสิ้น วันพฤหัสบดีที่ ๑๑ พฤษภาคม ๑๐ โมงครึ่ง ครบ ๗ วัน กลุ่มงานนี้ทั้งหมด รองปลัดกระทรวง สมศักดิ์ ขาวสุวรรณ บอร์ด (Board) กสทช. ทั้งบอร์ด (Board)

ประธาน กสทช. ผู้แทนตำรวจ ปอท. ผู้แทนหน่วยงานด้านความมั่นคง และมีการแถลงข่าวเป็นข่าวแล้วนะครับ ก็พบว่าที่ศาลสั่งให้ปิด ๖,๘๐๐ ยูอาร์แอล (URL) ปิดไปแล้ว ๖,๓๐๐ ยูอาร์แอล (URL) ยังปิดไม่ได้อีก ๓๐๘ ยูอาร์แอล (URL) ทั้งนี้เพราะดิตรหัสทางกลุ่มงานทั้งหมดที่เชิญไปวันที่ ๑๑ เชิญทั้ง ๘ อินเทอร์เน็ต เซอร์วิส โพรไวเดอร์ (Internet Service Provider) ก็ให้เวลาอีกจนกระทั่งถึงวันพรุ่งนี้เวลา ๑๐ โมง ถ้าอินเทอร์เน็ต เซอร์วิส โพรไวเดอร์ (Internet Service Provider) นั้นยังไม่ปิดยูอาร์แอล (URL) ที่มีคำสั่งศาลแล้วที่ผมกราบเรียนนี้มีคำสั่งศาลแล้วทั้งสิ้น ถ้ายังไม่ปิดก็คงจะต้องไปดูข้อกำหนดที่กำหนดไว้เป็นเงื่อนไขท้ายใบอนุญาตที่ผู้ประกอบการอินเทอร์เน็ต เซอร์วิส โพรไวเดอร์ (Internet Service Provider) ได้ขอใบอนุญาตจาก กสทช. แล้วก็จะดำเนินการควบคู่ไปกับ พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ด้วย อันนี้เป็นข้อมูลที่ผมขออนุญาตกราบเรียนเพิ่ม

อยากจะกราบเรียนเพิ่มอีกประเด็นหนึ่งก็คือเอ็มซีเอ็มซี (MCMC) ย่อมาจาก มาเลเซีย คอมมูนิเคชัน แอนด์ มีเดีย คอมมิสชันเนอร์ (Malaysia Communication and Media Commissioner) เอ็มซีเอ็มซี (MCMC) อยู่ในประเทศมาเลเซีย -----

บอร์ด (Board) ของเขามีจำนวนหนึ่ง ๗ คน ๘ คน เอ็มซีเอ็มซี (MCMC) จะปิดเว็บไซต์ (Web Site) นั้นทันทีโดยไม่ต้องมีหมายศาลอยู่ ๓ กรณีครับ ๑. กระบอบต่อความมั่นคงของประเทศชาติ ๒. เฮตสปีช (Hate Speech) ก่อให้เกิดความแตกแยกทางศาสนา ทางเชื้อชาติ และอันสุทธ้ายคือการละเมิดสิทธิของบุคคล เพราะฉะนั้นถ้าเข้า ๓ เงื่อนไขนี้เอ็มซีเอ็มซี (MCMC) ปิดเว็บไซต์ (Web Site) นั้นเลย แล้วเขาก็ไปเจอคนที่ศาล ถ้าหากว่าศาลดูแล้ว เอ็มซีเอ็มซี (MCMC) ทำเกินกว่าเหตุศาลก็จะสั่งลงโทษบอร์ด (Board) เอ็มซีเอ็มซี (MCMC) ให้พ้นหน้าที่ แต่ถ้าเพื่อกระทำถูก เอ็มซีเอ็มซี (MCMC) นั้นก็มีหน้าที่ต่อไป นี่คือการเช็ค แอนด์ บาลานซ์ (Check and Balance) เพราะฉะนั้นอะไรที่ก่อให้เกิดความเสียหาย แล้วต้องระงับยับยั้งกระทำทันที ถ้าไม่กระทำแล้วความเสียหายจะกระจายเป็นวงกว้างมากขึ้นแล้วก็ไปแก้ปัญหาก็ยาก ขออนุญาตกราบเรียนเพิ่มเติมนะครับ ในนามของ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ต้องขอกราบขอบพระคุณ ท่านประธานที่กรุณานำเรื่องนี้เข้ามาในที่ประชุมแห่งนี้ แล้วก็กราบขอบพระคุณท่านสมาชิก ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นและข้อสังเกต เราจะรวมทั้งหมดแล้วก็เสนอไปที่กฤษฎีกาเพราะขณะนี้ อยู่ที่กฤษฎีกา ร่างนี้เป็นร่างของกระทรวงดีอี (DE) คงต้องผ่านการพิจารณาอีก หน้าที่ของเราคือศึกษาและเสนอแนะ ต้องกราบขอบพระคุณครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศขอต้อนรับท่านฮวง จุน ยอน จากรัฐสภา เกาหลี เวลคัม มิสซิส ฮวง จุน ยอน เดพิวตี ไดเรกเตอร์ ออฟ เดอะ โปรโตคอล ดิวิชัน ออฟ อินเตอร์เนชันนัล แอฟแฟร์ แอนด์ โปรโตคอล บุโร ออฟ เดอะ เนชันนัล แอสเซมบลี ออฟ เดอะ รีพับลิก ออฟ โครเรีย แอนด์ पार्टी (Welcome Mrs. Hwang Jun Yoon, Deputy Director of the Protocol Division of International Affairs and Protocol Bureau of the National Assembly of the Republic of Korea and Party) เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณาและรับทราบ ท่านเฉลิมชัยมีอะไรจะซักถามเพิ่มเติมไหมครับ ท่านประธานได้ชี้แจงตอบรับไว้แล้ว เชิญครับ ขอสั้น ๆ แล้วกันครับ

พลอากาศตรี เฉลิมชัย เครืองาม : ท่านประธานครับ สัน ๆ แต่มีความสำคัญ จริง ๆ ผมก็ได้เรียนถามทางกรมการไปแล้วในคำจำกัดความ ซึ่งผมบอกแล้วว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ท่านยังไม่ได้อธิบาย แต่ว่าอธิบายในประเด็นอื่น ซึ่งยังไม่ได้ตรงคำถาม คำว่า หน่วยงานของรัฐ หมายความว่าจุด จุด จุด มีข้อความคำว่า และหน่วยงานที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา ผมได้เรียนทางกรมการแล้วว่าเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคมที่ผ่านมาในราชกิจจานุเบกษา พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดระเบียบส่วนราชการในพระองค์ ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ การเขียนกฎหมายไว้กว้างเช่นนี้ตีความหมายคือได้ครอบคลุมเข้าไปถึงส่วนราชการในพระองค์ด้วย จริง ๆ เรื่องนี้ตอนที่เข้า สนช. เป็นความลับ เชิญเจ้าหน้าที่ทั้งหมดออกนอกห้องประชุมเลย ผมอยากจะให้ทางคณะกรรมการท่านรับปากว่าจะไปหาทางกับกฤษฎีกาให้มีการเพิ่มข้อความให้มีบทบัญญัติยกเว้นในประเด็นที่ผมว่า ไม่คิดว่าอันนั้นจะเป็นประเด็นละเอียดอ่อนที่จะมีปัญหา ท่านยังไม่ได้ตอบในประเด็นนี้นะครับ

ประเด็นถัดไปที่ผมทวงคำตอบ ก็คือประเด็นที่อยู่ในมาตรา ๔๔ ซึ่งได้มีผู้อภิปรายไปแล้ว ผมได้ขยายความว่า ดำเนินการมาตรการใด ๆ ที่เหมาะสม เป็นถ้อยคำที่กว้างมาก ถ้าจะให้ผมลงในรายละเอียดเลย ความหมายที่ว่านี้ ถ้าในกฎหมายอาญาหรือในกฎหมายที่เจ้าหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญา ความหมายเช่นนี้ครอบคลุมไปถึงการเข้าตรวจค้นในเคสสถานหรือสถานประกอบการใด ๆ จริง ๆ แล้วข้อความนี้จะอยู่ในมาตรานี้ด้วย แต่การเขียนไว้ว่าดำเนินการมาตรการใด ๆ นั้นเป็นถ้อยคำที่กว้าง คุณคำนวณได้ขอว่าให้ปรับถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตจากศาล ผมขออนุญาตทางคณะกรรมการแล้วกันครับ แล้วแต่ท่านจะให้หรือไม่ ถ้าท่านจะกรุณาคือตัดข้อความนี้ออกไปด้วย คือดำเนินการใด ๆ ก็แล้วแต่ท่านเขียนเอาไว้ในนี้หมดแล้ว การดักฟัง การอะไรทุกอย่าง ไปรษณีย์ การไซเบอร์ (Cyber) ทุกอย่างท่านทำไว้หมดแล้ว แต่การเขียนไว้กว้างเหลือเกิน ผมขอเรียนนะครับ ผมเป็นห่วงความปลอดภัยทางเศรษฐกิจด้วย เรื่องของความมั่นคงนั้นมีปัญหาแน่ ๆ เรื่องภัยของไซเบอร์ (Cyber) แต่ความปลอดภัยทางเศรษฐกิจนั้นก็เป็นภัยที่ใหญ่โตมหาศาลเหมือนกัน -----

การเขียนไว้เช่นนี้จะกระทบต่อความเชื่อมั่น ขวัญกำลังใจ ถ้าท่านไม่เขียนเอาไว้เลยให้ชัดเจน ต่างชาติจะมองว่าการเขียนไว้แบบนี้กว้างเหลือเกินเขาก็ไม่รู้ว่าการดำเนินการโดยมาตรการใด ๆ คืออะไรบ้าง ทำให้หมดทุกอย่าง ยิ่งบอกว่ารีบด่วน เร่งด่วน ร้ายแรง ทำไว้ก่อนแล้วมาขอศาลผมว่ายิ่งอันตรายท่านช่วยกรุณาพิจารณาด้วย ก่อนอื่นขอเรื่องคำจำกัดความครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : ก่อนกรรมาธิการจะตอบรอบสุดท้าย ท่านสุรินทร์ จิรวินิชย์ มีคำถามยังติดใจอยู่ เชิญครับ

นายสุรินทร์ จิรวินิชย์ : ท่านประธานที่เคารพครับ นิดเดียวครับ ที่ท่านกรรมาธิการตอบผมคิดว่าละเอียดมาก แต่อย่างไรก็ตามผมอยากฝากไปเพราะว่าผมเคยขึ้นเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) จอไปแล้วว่าเด็กยังพูดไม่ได้เลยก็กดคอมพิวเตอร์ไปแล้ว โทรศัพท์มือถือท่านไปดูหลังบัลลังก์ เด็กที่ตามมาก็ใช้โทรศัพท์มือถือแล้วอายุ ๘๐-๙๐ ปีแทบจะไม่เห็นแป้นแล้วก็ใช้คอมพิวเตอร์อีกเพราะถ้าไม่ใช้ก็ถือว่าเขย ผู้สูงอายุอย่างผมก็ไม่ยอมก็ต้องใช้ คำถามว่าถ้ามีโทษเหมือนกันหมดผมไม่มั่นใจว่าในอนาคตคุณจะไปด้วยเด็กซึ่งมีปัญหา กับผู้สูงอายุ ผมอยากเสนออย่างนี้ได้ไหมครับ กฎหมายหลายฉบับในประเทศไทยหรือในต่างประเทศก็ตามเขามีโทษตั้งแต่เช่นขับรถโดยประมาทเล็กน้อยเรียกมา หรือความผิดฝ่าไฟแดงปรับไหม ปรับเต็มที่ ๑,๐๐๐ บาทแล้วก็จบไป ถ้าเป็นเด็กอย่างนี้ เจ้าพนักงานสอบสวนก็ดี หรือคณะกรรมการที่ท่านคิดจะมีก็ดี รวมทั้งศาล ท่านก็ยังใช้ดุลยพินิจว่าอย่างนี้กำหนดโทษอย่างไรถึงจะเหมาะสม แต่ถ้าทำลายชาติบ้านเมือง ทำลายระบบเศรษฐกิจของประเทศ หรือทำให้คนเสียหายร้ายแรงต่อสถาบันก็ดี ต่อบุคคลก็ดี อย่างนี้ต้องเอาให้เต็มที่ถึงจำคุกตลอดชีวิตได้ไหมครับ มิฉะนั้นผมคิดว่าจะลำบากในอนาคตในการปฏิบัติจริง ๆ ของการใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ผมฝากไปไม่ทราบว่าท่านประธานกรรมาธิการเห็นอย่างไรครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง) : เชิญท่านประธานกรรมาธิการครับ

พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร (ประธานกรรมการ) : คณะกรรมการของกรมจะรับของทุกท่านแล้วก็เสนอไปยังกฤษฎีกาทั้งหมดเลยครับ ในกรณีที่ท่านเสนอทั้งหมด แล้วก็ยังอยู่ที่กฤษฎีกา อยู่ที่ สนช. อีกครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่หนึ่ง) : ขอบคุณครับ เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณารับทราบแนวทางการดำเนินการขับเคลื่อนวาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐ กลุ่ม “โครงสร้างพื้นฐาน” เรื่อง ผลการศึกษาและข้อสังเกตร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการจะได้ประมวลความเห็นของสมาชิกและจัดทำสรุปเพื่อส่งไปยังคณะกรรมการเตรียมการปฏิรูปประเทศต่อไป จบการพิจารณาแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนแล้ว ขอขอบคุณท่านประธานและคณะกรรมการรวมทั้งผู้มาชี้แจงทุกท่าน

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ

การหารือของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ มีสมาชิกท่านใดจะขอหารือต่อที่ประชุมไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกขออภิปราย)

นายอลงกรณ์ พลบุตร (รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนที่หนึ่ง) : ไม่มีนะครับ วันนี้หมดระเบียบวาระการประชุมแล้ว ขอขอบคุณสมาชิกที่มาประชุมทุกท่าน ผมขอปิดการประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๔.๒๙ นาฬิกา

การประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐

วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายประสิทธิ์ อนันตวิรุฬห์

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นางนารีนารถ เหนือนารักษ์

ผู้อำนวยการสำนักgrayงาน

การประชุมและชวเลข

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

นางสตีมา จันทรไพจิตร

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานชวเลข ๔

นางสาวกมลธำมาศ ทังสุภูมิ ศิริสัมพันธ์

เจ้าพนักงานชวเลขระดับอาวุโส

ผู้จัดรายงานการประชุม

นางสาววัชรีย์ อนุเอียร

นางสาวกุลนิษฐ์ พัฒนประเสริฐ

นางสาวเบญจมาภรณ์ รงค์ทอง

นายณัฐวัฒน์ ศิริชัยพงศ์

นางสาวบุศยรินทร์ ตันติจารุโรจน์

นางสาวกฤติดา แก้วนิล

นางสาวกมลทิพย์ เอี่ยมจำรัส

นางจิรณัฐ มานะกอบการ

นางสาวพัชรี ไซคำพา

นางสาวรัชนีพร มณีนิล

นางสาวกมลธำมาศ ทังสุภูมิ ศิริสัมพันธ์

นางสาวสายชล ไทยรวมมิตร

นางดวงใจ มั่นคงดี

นางเพท่าย เรือนเรือง

นางกัลยานี สีส้วน

นางสาวนิษา สิริจารุชัย

ผู้ควบคุมระบบสนับสนุนการจัดทำรายงานการประชุม

นางวันทนา วงษ์ชมภู

นางสาววิชชุดา ธรรมรักษ์

กลุ่มงานชวเลข ๔

สำนักgrayงานการประชุมและชวเลข

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก
 รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
 ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐
 วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐
 โดยคณะกรรมการการตรวจรายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
 ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
ก.พ.	คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	
กกต.	คณะกรรมการการเลือกตั้ง	
กรธ.	กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ	
กศน.	การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	
กสทช.	คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	
กอ.รมน.	กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	
คตส.	คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ	
คมช.	คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ	
ครม.	คณะรัฐมนตรี	
คสช.	คณะรักษาความสงบแห่งชาติ	
ป.ป.ช.	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	
ป.ย.ป.	คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความปรองดอง	
ปปง.	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	
ปอท.	กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี	www.tcsd.in.th
ผอ.	ผู้อำนวยการ	
พ.ร.บ.	พระราชบัญญัติ	
พตส.	หลักสูตรการพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูงภายใต้สถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	www.ect.go.th
รปภ.	เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
รสช.	คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (National Peace Keeping Council : NPKC)	วิกิพีเดีย สืบค้น ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐
ส.ว.	สมาชิกวุฒิสภา	
ส.ส.	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	
สตง.	สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	
สนช.	สภานิติบัญญัติแห่งชาติ	
สปช.	สภาปฏิรูปแห่งชาติ	
สปท.	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ	
สมช.	สภาความมั่นคงแห่งชาติ	
สวทช.	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	
อบจ.	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	
อบต.	องค์การบริหารส่วนตำบล	
ATM	เครื่องให้บริการทางการเงินอัตโนมัติ (Automatic Teller Machine : ATM)	
CERT	ศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์ (Computer Emergency Response Team : CERT)	https://www.thaicert.or.th/history.html
CIA	การพัฒนารอบการประเมินผลกระทบด้านความขัดแย้ง (Conflict Impact Assessment : CIA)	http://www.onep.go.th
CNN	เคเบิล นิวส์ เน็ตเวิร์ก (Cable News Network : CNN) บริษัทสื่อสารมวลชนหรือสำนักข่าวชั้นนำของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เสนอข่าวสารตลอด ๒๔ ชั่วโมง เริ่มออกอากาศรายการทางเคเบิล ทีวีเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๓	วิกิพีเดีย สืบค้น ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐
FBI	หน่วยสืบสวนคดีอาญาของกระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation : FBI)	
ICT	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Ministry of Information and Communication Technology : ICT)	
ISP	ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider : ISP)	
IT	เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)	

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
ITU	สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union : ITU)	
KOCEI	สถาบันการศึกษาภาคพลเมืองเพื่อประชาธิปไตยแห่งสาธารณรัฐเกาหลี (Korean Civic Education Institute for Democracy : KOCEI)	เว็บไซต์ : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
KPI	ดัชนีชี้วัดผลงานหรือความสำเร็จของงาน (Key Performance Indicator : KPI)	
MCMC	หน่วยงานกำกับดูแลด้านการสื่อสารและมัลติมีเดียแห่งประเทศไทย (Malaysian Communications and Multimedia Commission : MCMC)	เว็บไซต์ กสทช.
NGOs	องค์กรพัฒนาเอกชน (Non-Governmental Organizations)	
NSA	สำนักงานความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Agency : NSA) เป็นองค์กรข่าวกรองของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา มีหน้าที่สังเกตการณ์ รวบรวม และประมวลผลข้อมูลเพื่อหาข่าวกรองต่างประเทศ และหน้าที่การต่อต้านการข่าวกรองของประเทศไทย	วิกิพีเดีย สืบค้น ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐
VAT	ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value added Tax : VAT)	Web site : กรมสรรพากร

รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้ตรวจแล้ว และสภาได้มีมติรับรองรายงานการประชุม ในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๒๙/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ จำนวน ๕ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

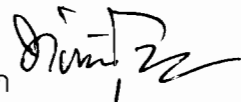
ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐ วันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐

จึงขอลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๓๔

ร้อยเอก

(ทินพันธุ์ นาคะตะ)

ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

หมายเหตุ

- รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐ วันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ และครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ คณะกรรมาธิการฯ ได้ตรวจเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐
- รายงานการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ และครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๐ วันจันทร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ คณะกรรมาธิการฯ ได้ตรวจเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

สำนักรายงานการประชุมและเลข

กลุ่มงานรายงานการประชุม